

209\$'a Bilgisayar Olur mu?

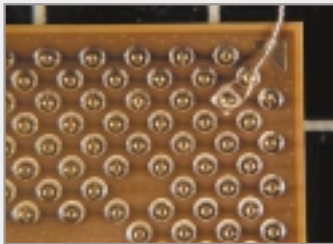
Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

BU SAYIDAN SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİM

20 CeBit 2003

Hannover'de düzenlenen dünyanın en büyük IT fuarında en yeni teknolojiler ve ürünler görücüye çıkıyor. Yüzlerce üreticinin katıldığı bu fuarı CHIP editörleri sizler için yerinde izledi. Önümüzdeki aylarda hangi ürünlerin raflarda yerini almaya hazırlandığını merak ediyorsanız, fuar izlenimlerimizi bu sayfalarda okuyabilirsiniz.

44 Athlon XP Overclock

İşlemci üreticileri ne kadar uğraşırsa uğraşınsınlar, işlemcilerini overclock fanatiklerinin hışmından kurtaramıyorlar. CHIP, yeni Athlon XP işlemcilerin çarpan kilidini basit bir tel köprü hilesiyle nasıl açabileceğinizi gösteriyor. Athlon XP CPU'nuzu overclock edip 200 dolar tasarruf etmeye ne dersiniz?

Evet, olur... Bu ayki kapak konumuzda (26) da okuyabileceğiniz gibi, parçalarını dikkatlice seçerek ve iyi bir fiyat araştırması yaparak sadece 209\$'a bir PC (yazılımsız ve monitörsüz) sahibi olabilirsiniz. 209\$'a üst uç bir işlemci veya ekran kartı bile alamayacağınızı düşünürseniz, 209\$ gerçekten de inanılmaz bir fiyat gibi görünüyor. Ancak ihtiyaçlarınızı doğru belirler ve tavsiyelerimize kulak vererseniz, mükemmel bir fiyat/performans oranı sunan kendi PC'nizi toplayabilirsiniz. Bu sistem doğal olarak her işin altından kalkamıyor, ancak çok büyük bir kullanıcı kesiminin taleplerini karşılamak için (internet, Office uygulamaları, basit oyunlar ve multimedia) yeterli. Performanstan ödün vermek istemeyen kullanıcılar için de bir alternatif sunuyoruz: CHIP Performans PC'si. Bu sistem 100\$ daha fazla ödemeyi göze alan kullanıcılara ek olarak daha yüksek 3D performansı ve DVD keyfi sunuyor. Yeni bir PC satın almak ya da varolan bilgisayarına ek olarak daha sessiz çalışan ikinci bir PC toplamak isteyen okurlarımızın kapak konumuzu okuyup, yeni sistemleriyle yaşadıkları tecrübeleri "Okuyorum" (yorum@chip.com.tr) sayfalarımızda bizlerle paylaşmalarını bekliyoruz.

Nvidia'nın GeForce FX'i henüz piyasaya doğru dürüst çıkmamışken, ATI'den hemen bir cevap geldi: Radeon 9800. CHIP, ilk Radeon 9800 Pro ekran kartını test etme şansını buldu. 3D fanatikleri hemen 40'a atlayabilirler.

Ayın testinde ise piyasadaki en yeni DVD yazıcıları test ettik (50). Standartları yerleşmeye ve fiyatları makul seviyelere düşmeye başlayan DVD yazıcılar, sık sık büyük miktarda veri kopyalayanları cezbediyor.

Takas borsalarının pabucunu dama atan hızlı FTP, IRC ve haber sunucuları, internetteki gizli kaynaklara daha hızlı ve sorunsuz bir şekilde ulaşmanızı sağlıyor. Bu kaynaklara ulaşmak kolay değil ama, 158'deki yazımızda benzersiz ipuçları bulabilirsiniz.

Savaşsız; barış, huzur ve sevgi dolu günler dileğiyle...

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

AYIN OKUR MEKTUBU

Bedava İnternet

"GPRS ile PC'nizden Bedava İnternet"

CHIP 3/2003

Merhaba, ben GPRS hakkında dergide çıkan yazıyı okudum ve gerçekten çok mükemmeldi, sürekli internete bağlanan birisi olarak tabii ki daha ucuza bağlanmak isterim, sizde olmasanız ayakta uyuyacağız. İşte dergicilik bu olmalı, eğer ben Word veya Excel vs öğrenmek isteseydim bir kitap alır bunu öğrenirdim, başka yerde öğrenemeyeceğimiz teknolojik gelişmelerden bizi haberdar ettiğiniz için teşekkürler. Gerçekten vazgeçilmezsiniz. Gelecek sayıda GPRS aygıtları test ederseniz gerçekten seviniriz. Başarılarınızın devamını dilerim. Emre Ölmez

pabilir misiniz? özellikle 3+1 ve 4+1 özellik, GSM operatörlerinin kalitesi, markalar arası kalite farkı ve bunun gibi daha bir sürü soruyu açığa çıkarırsanız sevinirim.

CHIP: Önümüzdeki sayılarda bu tip bir teste yer verebiliriz. Bizi takip etmeye devam edin...

Eleştiriler ve öneriler

Öncelikle iyi çalışmalar dilemek istiyorum. CHIP dergisini beğenerek okuyorum ve 3 yıldır her ay düzenli takip ediyorum. Size iletmek istediğim bir kaç şey olacak. Aslında ileteceğim konulardan birçoğu daha önce iletilmişti. İlki sayfa sayınızla ilgili. Sayfa sayınız giderek azalıyor. Devamlı takip ettiğim için şöyle eski sayılara baktığım zaman gerçekten dergi giderek inceliyor. İkincisi ise derginizin sırtı ile ilgili. Daha önce değiştirmeyi düşünmediğinizi belirtmiştiniz ama gerçekten uzun süredir biriktiren kişiler için çok zor oluyor çünkü üst üste konduğu zaman derginizin sırtındaki yazılar ters kalıyor. Lütfen bence bu kararınızı tekrar gözden geçirin. Üçüncüsü ise derginizin içindeki yazılar ile ilgili. Bu da iletildi ama pek dikkate almadınız. Bazen aklıma takılan bir konunun derginizde kesinlikle olduğunu hatırlıyorum ama bulmak o kadar zor oluyor ki. Program arşivi gibi yazıların başlıklarını da bir liste halinde verseniz gerçekten çok iyi olacak. Veya en azından daha basit bir çözüm olarak her sayınızın (ki

TOP10 bölümüne anakartlar...

Merhaba CHIP, 2 yıldır derginizi sürekli takip ediyorum. Bütün öğrendiklerimi yazsam sayfalarca tutar. Türkiye'de bilişim dünyasına çok büyük katkıda bulunuyorsunuz. Sizden küçük bir ricam var TOP10 bölümünüzde INTEL ve AMD anakartlarına da yer verirsiniz çok iyi olur. Eminim ki CD-ROM ve 2500\$ üzerindeki yazıcılardan daha faydalı olur. Teşekkürler.

Sadettin Fırat Kıranlar

Hacker'lar hakkında

Merhaba, bir bilgisayar kullanıcısı olarak yayınlamakta olduğunuz CHIP dergisini çok beğendiğimi belirtmek isterim. Bizlere verdiğiniz bilgiler sayesinde bilgisayarı daha iyi kullanmaya ve bilgisayar hakkında daha çok şeyler öğrenmeye başladık. Bu sebeple sizlere çok teşekkür ederim. Bilgisayar kullanmaya başlayalı pek fazla olmadı ama çok meraklı biri olduğum için çok şey öğrendim. Bu aralar hackerlara merak sardım. Sizden ricam; hackerlar hakkında bilgi almak;

- Hangi programları kullandıkları.
- Bu kişilerin kim oldukları.
- Bu işleri bireysel mi yoksa ortak mı yaptıkları. Bunlara benzer şeyler... Bunlar hakkında bilgi verirsiniz sevinirim. Saygılarımla;

Mehmet Tefrik YAŞAR

GPRS yazınız

Türkiye'nin bir numaralı dergisi olarak GPRS hakkında yazmış olduğunuz konu

gerçekten müthiş. Böyle bir konuyu ele almış olmanız çok güzel. GPRS uyumlu bir telefonum olmasına rağmen hattımın desteklememesi yüzünden wap sayfalarını tarayamıyordum. Ama asıl önemli olan bilgisayarda internet konusu. Hiç duymadığım bir konuyu öğrendiğim için gerçekten çok mutlu oldum. İlerleyen sayılarınızda GPRS destekli telefonları inceleyip belirttiğiniz özellikleri de taşıyıp taşımadığını açıklarsanız çok sevinirim.

GPRS Telefonları

Merhaba, bu ayki sayınızda GPRS ile ilgili haberiniz oldukça ilgimi çekti. Derginizin yazısında sadece GSM operatörlerini karşılaştırmışsınız. Acaba ileriki sayılarınız da GSM telefonlarını fiyat/performans açısından kıyaslama ya-

GPRS İLE BEDAVA İNTERNET:
Geçtiğimiz ayın kapak konusu okurlarımızdan büyük ilgi gördü.

şimdiye kadar bir çoğu elinizde var) içindekiler sayfasının PDF'lerini toplu verseniz. 1 yıl için toplam 24 sayfa eder ki bunun içinde aradığımız konuyu bulmak çok daha kolay olur. Zaten 1-1,5 yıl aşkın olan bir süredir 1 yıl önceki sayıyı CD içinde veriyorsunuz ve PDF'leri hazır olarak var elinizde. Hemen şu anda bunu yapsanız sadece son 1 yıllık içindekiler sayfasını PDF olarak hazırlamak ve bunları eskileriyle birleştirmek kalır. Son olarak iletmek istediğim ise Basic Kit ile ilgili. Eskiden Basic Kit içindeki programlar en yeni versiyonlar olurdu. Ama sanırım son zamanlarda buna pek dikkat etmiyorsunuz. CD içindeki diğer programlar gayet güncel ama Basic Kit'e eskisi kadar önem vermiyorsunuz gibi geliyor bana. Ama ülkemizdeki internet hızını ve bu bölümdeki programların adını hak ettiği gibi herkesin bilgisayarındaki bulunan temel programlar olduğunu göz önünde bulundurarak biraz daha özen gösterirseniz çok iyi olur.

Sanırım biraz uzun oldu ama bunları iletmek istedim. Hep eleştirilerimi söyledim ama övgülerime ihtiyaç duymuyorum çünkü övgülerimi derginizi 3 yıldır düzenli takip ederek gösteriyorum. Bu sürede hiçbir sayınızı kaçırmadım ve bu birçok insan için de geçerli. İlginize teşekkür ediyor ve başarılarınızın devamını diliyorum. Tekrar iyi çalışmalar.

Umut Altunyurt

CHIP: Eleştirileriniz ve önerileriniz için teşekkürler, bunları mümkün olduğunca dikkate almaya çalışacağız.

Atölye Bölümü

Değerli CHIP çalışanları; aslında fazla söz etmeye gerek yok. Türkiye'deki en başarılı bilgisayar dergisi sizinki. Fakat bir öneride bulunmak istiyorum. Derginizde bir de tam atölye bölümü açıp gerek sıkça karşılaşılan Windows sorunlarına gerekse önemli yazılımlara yer vererek bizleri bilgilendirmeniz faydalı olacaktır. Ve son olarak ise program yazıcılığı kurslarını derginizde yayınlamanız tüm kullanıcıları sevindirecektir. Bu önerimi yayınlamasanız da beni bilgilendirseniz çok sevinirim. Ramazan Evrim Kaçar

CHIP: Pratik ve Yazılım bölümümüzdeki ipuçlarında sıkça söz konusu bilgilere yer veriyoruz. Bu bölümleri takip edebilirsiniz.

PDF Kitabı

Merhaba CHIP ailesi, ben derginizi yaklaşık bir buçuk yıldır takip ediyorum. Derginizi çok beğeniyorum, bilgileriniz çok güzel ve doyurucu. Mart sayısında bir kitap vermiştiniz PDF olarak o kaynak çok yararlı ama renksiz olmuş, nedenini öğrenebilir miyim? Bir de dergiyle beraber cgi, perl, html, asp gibi web tasarlayıcılar hakkında küçük kitapçıklar verseniz diye düşünüyorum sizce nasıl olur? Kolay gelsin.

Murat Göktaş

CHIP: PDF formatındaki kitapçığın CD'de fazla yer kaplamaması için mümkün olduğunca az görsel öge kullandık, renksiz görünmesi bu yüzden. Bu tip küçük kitapları vermeyi şimdilik düşünmüyoruz.

CHIP Özel Sayıları

Geçen ay yayımlanan CHIP Özel sayısından biraz geç haberim olmasından

CHIP ÖZEL: Özel sayılarımızı <http://abone.vogel.com.tr> adresinden sipariş edebilirsiniz.

dolayı bu özel sayıya ulaşamadım, acaba Ankara'da bu sayıyı temin edebileceğim bir yer var mı?

CHIP: <http://abone.vogel.com.tr> adresinden tüm özel sayılarımızı sipariş edebilirsiniz.

Dergi içerikleri...

Merhaba, derginizin eki CD'lerde bir yıl evvelki dergi içeriğinin olduğu gibi verilmesinden çok memnun oldum. Zira ben biriktirdiğim dergilerinizin içeriğini gerektiğinde nasıl ulaşabilirim diye düşünürken bu uygulamanız çok makbule geçti. Bu nedenle minnet ve teşekkürlerimi sunarım. Bir dileğim bu uygulamanızı sadece bir yıl evvelki değil, 3-4 yıl evveldekileri toplam bir veya birkaç CD

halinde ek olarak veya parayla satışa sunmanız, bunu yaparken de bir indeks (konu-tarih, CD'lerinizin indeksi gibi) ile yapmanızı çok arzu ederim. Hatta yeni çıkan derginizin içeriğini, ek olarak verdiğiniz CD'lerde de verilmesi halinde hem okumamızı, hem de bilgisayar ortamında araştırma yapmamızı sağlayacaktır. Selam ve sevgi ile..

Mustafa Genel

CHIP: Bu uygulamamız maalesef bazı kişiler tarafından suistimal edilmeye başladı. O yüzden bu uygulamanın kapsamını genişletmeyi düşünmüyoruz.

Karşılaştırmalı Testler

Sayın CHIP editörleri merhaba, ben 2001 yılından bu yana derginizi takip ediyorum ve bilgisayar hakkında bildiğim ne varsa sizin önderliğinizde öğrendiğimi söyleyebilirim. Öyle ki CHIP'te okuduğum yazılardan üniversitede bi-

tirme veya doktora tezi olabileceğini düşündüklerimin sayısı hiç de az değildir. CHIP'e gelince ben daha çok donanım meraklısı olduğum için donanım sayfalarını azaltmanızı istemiyorum. Ayrıca digital TV kartlarını, yeni çıkan 17" monitörleri, yeni CD-RW'leri ve yeni 5.1 speaker'ları, yeni çıkan AMD anakartları karşılaştırmalı test etmeyi düşünüyormusunuz? Bence DVD-

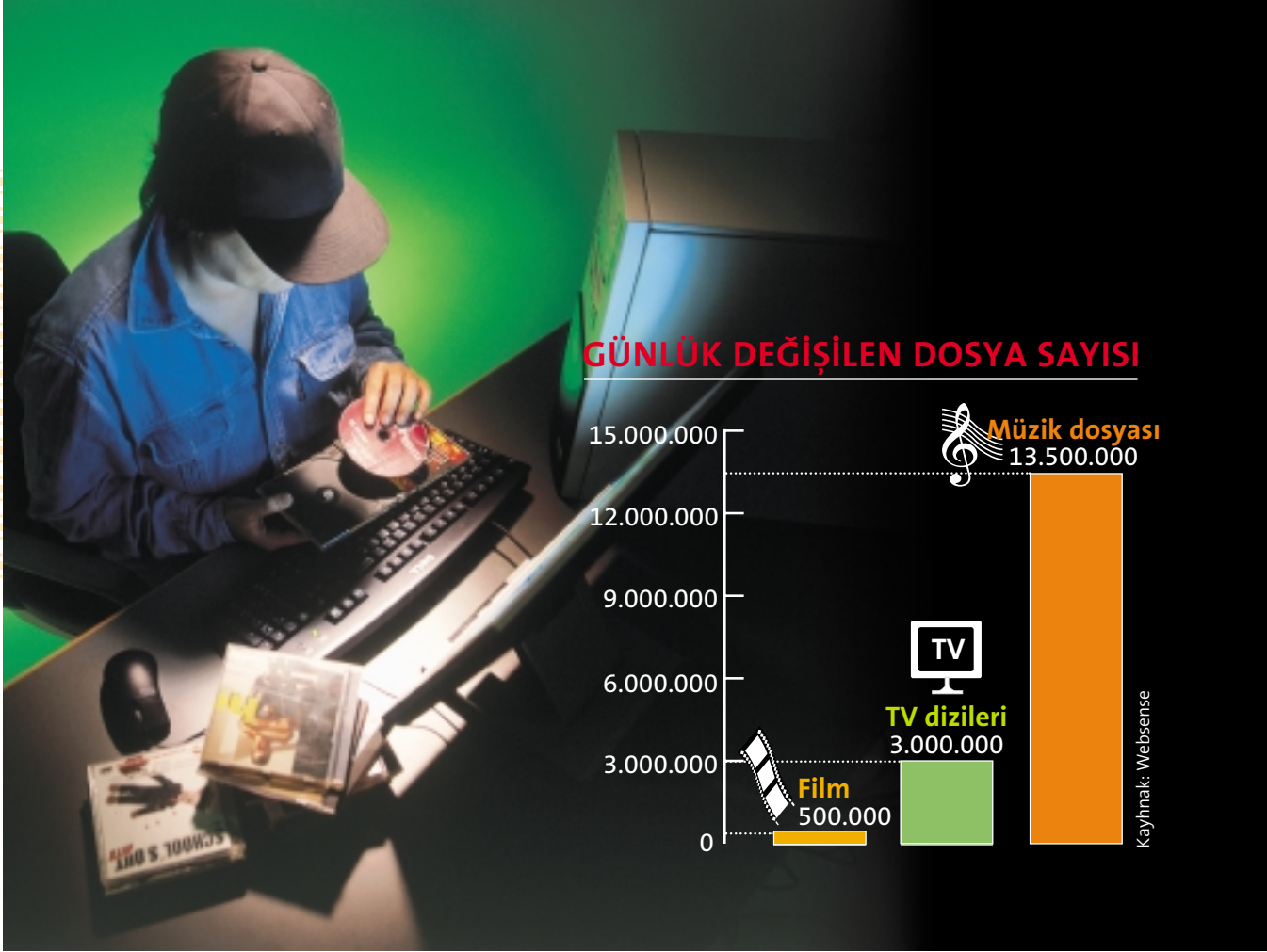
RW'lardan daha önemli donanımlar bunlar. Ayrıca nispeten yeni olan CD-RW'ların firmware'lerini nasıl güncelleyebileceğimizi ayrıntılı anlatabilir misiniz? Son olarak şubat sayısındaki upgrade rehberini yetersiz buldum. Teşekkürler ve çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Serdal AKAR

CHIP: Bu tip ürünleri zaten yeri geldiğinde test ediyoruz. Bundan sonra da test etmeye devam edeceğiz.

P4 anakart testleri

Merhaba derginizi 1,5 senedir okuyorum. Gerçekten faydalı konulara değiniyorsunuz. Sizden ricam Pentium 4 anakart testleri; SIS ve Intel chipsetlerinin ikisini de test ederseniz sevinirim. Teşekkürler, başarılar..

Eğlence Endüstrisi Geniş Çaplı İntikam Peşinde

P2P Kullanıcıları Açık Hedef

Müzik ve eğlence endüstrisi takas borsalarındaki baskıyı artırıyor. Artık kullanıcıların hepsi açık hedef. P2P dünyası ise şimdilik sükunet içinde.

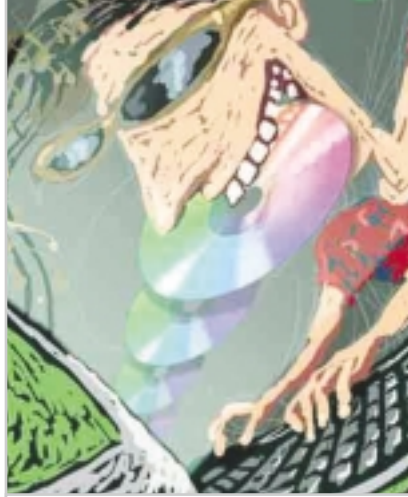
■ Online takas borsalarına karşı bu güne kadar yapılan mücadele, borsaların merkezine yönelik hukuki işlemleri içeriyordu. Endüstri tek tek markalaşmış isimleri buluyor ve hukuk mücadelesi başlatıyordu. Ancak mücadelede ABD müzik endüstrisi ileriye doğru belirleyici yeni bir adım atmış bulunuyor. Bir ABD mahkemesi ilk kez bir servis sağlayıcıyı Peer to Peer platformu üzerinden 600'den fazla şarkıyı takasa sunmuş olan bir müşterinin kimliğini açıklamaya zorladı. Karar temyiz mahkemesi tarafından da onaylanırsa, ABD eğlence endüstrisi gelecekte internet servis sağlayıcılarından yargı kararına

gerek kalmaksızın müşteri verilerini talep etme hakkına sahip olacak. Şayet yeni AB telif hakkı düzenlemesi de bu gelişmeden etkilenerek, beklendiği gibi kabul edilecek olursa,

HEDEF TAHTASI: Net üzerinden yasa dışı download yapan kullanıcılar hedefte.

DOYUMSUZLUK: Kullanıcıları P2P ağların tadına vardı mı bırakamıyor.

aynı şey birkaç ay içinde Avrupalı kullanıcılar için de geçerli olacak. Bu telif yasası, Avrupa Birliği ile uyumuna özen gösterilen bizim yasalarımıza da uyarlandığında, çok yakın gelecekte, evindeki bilgisayarına aşk şarkıları indiren, her şeyden habersiz genç bir kullanıcı sabah uyandığında kapısında avukatlarla karşılaşabilecektir.

Belki de henüz bir kullanıcının başı gerçek bir belaya bulaşmadığı için online takasçılar medya tekellerinin ileriye doğru attığı adımdan şimdilik fazla etkilenmemiş görünüyor. En azından P2P'ye dair güncel istatistikler buna işaret ediyor. P2P Web sitelerinin sayısı yalnızca son oniki ayda

%300 artarak 89.000 siteye yükselmiş bulunuyor. Önceki yıl yaklaşık 5 milyar müzik dosyası ve 1,1 milyar TV serisi Internet'te takas edilmiş.

Servis sağlayıcıların verilerini vermek konusunda direnmelerinde de şaşılacak bir yan yok, onlar sesli dile getirmeseler de kullanıcıların yanındalar çünkü P2P'nin sonucuyla müşterilerinin yüksek hız ihtiyacının ve böylelikle de cirolarının eriyip gideceğinden korkuyorlar.

Her şeye rağmen, KaZaA'nın kendisi de karşı taarruza geçiyor. KaZaA, ABD müzik ve film endüstrisi derneklerine karşı mahkemeye başvuruyor. Suçlama ise eğlence endüstrisinin tekeli oluşturması ve takas borsaları ile ortak dağıtım modelleri üzerinde pazarlık etmeye yanaşmamasından oluşuyor. Eğlence endüstrisinin KaZaA gibi rakiplerini online piyasasının dışına itmeyi denediği iddia ediliyor.

KaZaA bu iddiası ile bahar aylarında bir gün için düzenlenecek "Digital Download Day"i ima ediyor olmalı. Bu özel "D-Day" gününde kayıtlı kullanıcılar müzik ve eğlence endüstrisinin 150.000 şarkılık listesinden beş Euro değerindeki ücretsiz dosyaları bedava indirebilmesi planlandı. Mahkeme salonlarının dışındaki bu angajman ile müzik endüstrisi en azından zamanın işaretlerinin nihayet farkına varmış olduğunu gösteriyor. Ancak endüstrinin bu atağı tabii ki yalnızca ufak, sembolik bir reklam anlamını taşıyor çünkü KaZaA ve benzerlerinde her gün D-Day.

Bilgi için: www.digitaldownload.com

D-DAY

» Digital Download Day

Müzik endüstrisinin ücretli müzik download sitelerinin tanıtımını yapmak için planladığı bir "ne alırsan bedava" günü olan D-Day, kayıtlı kullanıcıların, belli bir miktarda bedava download yapmasına izin veriyor. Değişik ülkeler için değişik günlerin belirlendiği bu kampanyadan yararlanmak için web sitesine e-maili bırakmak ve ardından gelen yönlendirmeleri izleyerek, belirlenen günde, istenen şarkıyı bedava indirmek mümkün.

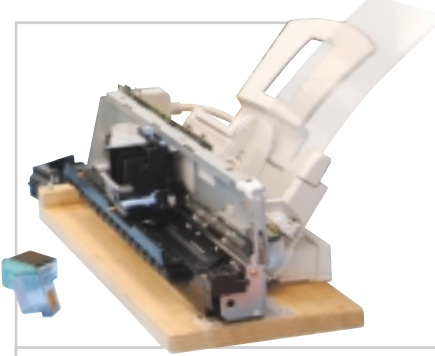
Beş dolar değerinde ücretsiz download yapmaya izin verilen kampanyaya destek veren pek çok ücretli müzik servisi bu proje ile isimlerini online müzik alışverişi ile ilgili yeni "müşteri"lere duyurmayı planlıyor.

Canlı Hücrelere Baskı

Yazıcıdan Çıkan Organlar

Bilim adamları bir mürekkep püskürtmeli yazıcı ile yaşayan doku basıyor ve ciddi ciddi yeni, taze organların baskısını gerçekleştirmeyi düşünüyorlar.

■ Vladimir Mironov ve Thomas Boland'ın elden geçirilmiş bir mürekkep püskürtmeli yazıcı ile yapmaya kalkıştıkları şey biraz Dr. Frankenstein'i çağırırsa da bu bir korku filmi değil. Amerikalı bilim adamları bir yazıcı ile yaşayan hücreleri üçboyutlu tüpler halinde birleştiriyor. Bu sıra-

ELDEN GEÇİRİLMİŞ YAZICI: Bilim adamları onunla yaşayan dokular basıyor.

da yazıcı kartuşundaki rengin yerini hücreleri içeren bir jel alıyor. Akışkanlığı, ısıyı ve yazıcı renklerinin elektrik direncini yöneten yazılımı yeni kullanım amacı için yeniden programlanmış. Sonuçlar ise kağıt üzerine değil, bilakis plastik ya da cam üzerine basılıyor. Baskı, üçboyutlu bir yapı oluşacak şekilde katman katman gerçekleştiriliyor. Doku yapıları tek parça bir hal aldığı anda jel dokudan çekilip alınıyor. Yazıcının kartuşlarına değişik renkler yerine değişik hücreler yerleştirilebiliyor.

Mironov ve Boland böylece günün birinde atardamar, kılcal boru ve toplardamardan ibaret tam bir ağ basabilmeyi umut ediyor. Baskı yönteminin doğal büyüme sürecinden de daha hızlı olduğu söyleniyor. Araştırmacılar yöntemi yaklaşık 15 yıl içinde onunla tam organlar üretilebilecek şekilde geliştirmeyi olanaklı görüyor.

Bilgi için: www.clemson.edu, www.musc.edu

Yeni Bellek Tekniği

Bir inç Üzerinde 128.000 DVD mi?

Japon bilimciler bellek yoğunluğunda yeni bir rekora imza attılar. Kimyasal formülü LiTaO₃ (Lithium Tantalat) olan ferroelektrik bir kristal üzerinde akım tepkileri yardımıyla nanometre boyutunda işaretler yarattılar. Böylelikle araştırmacılar bir inçkare üzerinde şimdiden 1,5 Terabit depolayabiliyor. Şimdi ise hızlı veri transferiyle ve bunun için gerekli pozisyonlama kontrolüyle verilerin okunma ve yazılmasına olanak tanıyan bir bellek sistemi geliştirmek istiyorlar. Bellek yoğunluğunda bir sonraki hedef inçkare başına dört Petabit bu 128.000 DVD'den büyük bir kapasite anlamına geliyor.

Bilgi için:

www.phonon.riec.tohoku.ac.jp

READ.ME

GÖKHAN SUNGURTEKİN
Yayın Koordinatörü
sgokhun@chip.com.tr

“E-ticaretten GPRS'e, kablosuz iletişimden e-devlete, bilişim dünyasının tüm yeni trendleri kurumsal bir perspektifle IT Trends 2003'te yer alıyorlar.”

CHIP'in yayın hayatına başladığı 1996 yılının Şubat ayından bu güne BT yayıncılığı alanında çok şey değişti. Bu gün, sadece kendi pazarında lider olmakla kalmayıp, Türkiye'de yayınlanan tüm dergiler içerisinde en çok satılanlardan biri olan CHIP ile birlikte, yine kendi alanlarında bir numara olan çok sayıda yayına sahibiz.

Bu yayınların her biri farklı bir segmentte yer alıyor ve belirli bir hedef kitesine sahip. 'Herkes İçin Bilgisayar' dergimiz başlangıç düzeyinde bilgi sahibi olan son kullanıcıları hedeflerken, CHIP orta düzey ve kısmen üst düzey bilgiye sahip kitleye ulaşan bir son kullanıcı dergisi. 'Windows&.NET Magazine' ise farklı sektörlerdeki BT profesyonellerine, yani bu alanda çalışan yöneticilere ve yine firmalarda BT'ye yakın olan üst düzey yöneticilere yönelik olan, kurumsal ürün ve çözüm ağırlıklı bir yayın.

Profesyonel yöneticinin BT rehberi olarak tanımladığımız 'IT Business Weekly' firmaların üst düzey yöneticilerini her hafta BT alanındaki gelişmelerden

VogelBurda Güçleniyor

haberdar ediyor ve yatırımlarına yön veriyor. Son olarak LEVEL, oyunlara meraklı herkesin de bildiği gibi, Türkiye'nin en eğlenceli dergisi...

Özel sayıların başarısı

Dergilerimizin kendi pazarlarında elde ettikleri başarılar bizi uzun zamandır planladığımız 'Özel Sayılar' konusunda cesaretlendirdi. İlk olarak hepinizin tanıdığı CHIP Özel Sayıları ile başladık. İlgili beklediğimizin çok üzerindeydi ve ilk özel sayımız olan Network'ü tekrar basmamız gerekti. Bu gün, 8-10 binlik satışlarıyla CHIP Özel Sayıları, pek çok tanınmış derginin üzerinde bir tiraj yakaladılar.

Bu başarı sonucunda diğer dergilerimiz için de özel sayılar yayınlamaya karar verdik ve ilk 'IT Business Özel Sayısı' olan 'IT Trends 2003'ü hazırladık. E-ticaretten GPRS'e, kablosuz iletişimden e-devlete, bilişim dünyasının tüm yeni trendleri kurumsal bir perspektifle IT Trends 2003'te yer alıyorlar. Ayrıca öncü şirketlerin yatırım vizyonları, internetin sunduğu fırsatları değerlendiren genç bilişimcilerin başarı öyküleri, kariyer dünyası ve online yatırım hizmetlerinin geleceği de işlenen konular arasındalar.

IT Trends 2003'ü merkez noktadaki bayilerde ve seçkin kitapçılarda bulabilirsiniz.

Adları Değişiyor! Palladium'un Yeni Adı NGSCB

Microsoft şimdiye kadar "Palladium" olarak nitelenen dijital haklar için koruma teknolojinin adını değiştiriyor: Bunun adı gelecekte "Next Generation Secure Computing Base" olacak. NGSCB kısaltması daha kullanışlı değil, bu da Microsoft'un sistem hakkında artık daha fazla konuşulmasını istemediği kanısını uyandırıyor. Veri koruyucular ve tüketim dernekleri Palladium'u şiddetle eleştirmişti.

Üzerinde konuşulması tehlikeli olan bir şeyin adını değiştirmek suretiyle kamuoyu tartışmalarından nasıl kaçılacağını daha önce FBI göstermişti: FBI insan hakları temsilcilerinin şiddetle eleştirdiği gözetleme programı "Carnivore" (etobur) adını daha az kuşku uyandıran DC1000 nitelemesi ile değiştirmişti.

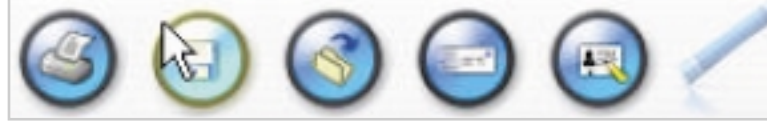
Bilgi için: www.microsoft.com

Opera 7

Küçük ve Güçlü Browser

Microsoft Explorer'ın bir numaralı rakibi haline gelen Opera, Şubat başından beri hamarat Browser'ının 7.01 sürümünü sunuyor. Norveçlilerin 3,2 MB boyutundaki programa neleri sığdırdıklarını görünce şaşımamak elde değil. Örneğin bir-

göze çarpan şey sayısız Skin ve menü işlevleri. Opera isteğe göre yeni ara yüzlerle donatılabilir, tek tek düğmeleri ve panelleri kullanıcı tümüyle kendi zevkine göre serbestçe kaydırabilecek ya da basitçe silebilecek. Ama fiyat politikası

ŞIK OUTFIT: Opera yeni sürümünde değişken arayüzler sunuyor.

den fazla E-Mail ve kullanıcı profili yöneten ve şimdi bir de genişletilmiş Spam filtresine sahip entegre bir Mail programı mevcut. Ancak en çok

aynı kalmış: Browser'ı reklamsız kullanmak isteyenler 39 Dolar ödemek zorunda.

Bilgi için: www.opera.com

VIA "Nehemiah" CPU'sunu Sunuyor

İhtiyacı Olana Ucuz İşlemci

Düşük akım tüketimi (10 Watt) ve hesaplı bir fiyat (45 dolar) VIA'nın yeni 1-GHz-CPU'su

"Nehemiah"ı karakterize ediyor. Soket 370 işlemci 64-KByte-L2-Cache entegreli ve Intel komut seti SSE'yi destekliyor. Her VIA-CPU'sunda olduğu gibi düşük bütçeli piyasa hedefleniyor.

Bilgi için: www.via.com

DVD-VR

TV Programını DVD'ye Aktarmak

Nihayet DVD-VR formatını destekleyen ve böylelikle bilgisayar Videorecorder'a dönüştüren ilk yazıcı programları piyasaya çıkmış bulunuyor. Böylece bir TV filmi sabitdisk üzerinde ara depolanmadan doğrudan DVD üzerine yazılabilir. Kodlama anabellekte gerçek zamanlı olarak cereyan ettiği

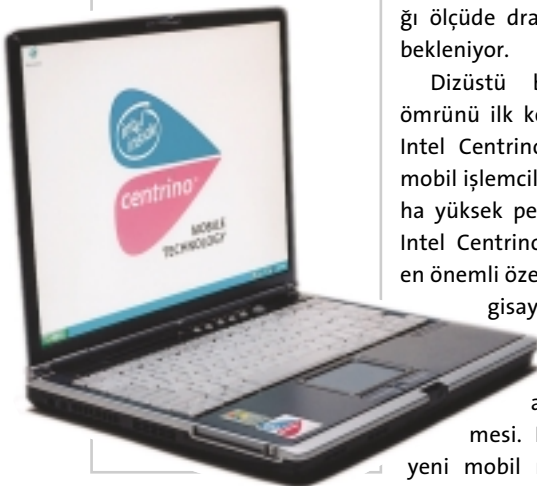
ON-THE-FLY YAZMAK: neoDVD programı DVD-VR formatını destekliyor.

Intel Centrino İddialı Geldi

Mobil İşlemci Platformu

Intel, kısa süre önce duyurusunu yaptığı ve geleceğin mobil platformu olarak tanımladığı Intel Centrino'yu piyasaya sürdü.

SÜREKLİ BAĞLANTI: Mobil cihazlar hızlı ve etkin biçimde internete bağlanabilecekler.

Intel'in geliştirdiği ilk bütünsel mobil işlemci platformu olan Intel Centrino ile bireylerin ve toplumların 'mobilleşme' sürecinde 80'li yıllarda Walkman'in yarattığı ölçüde dramatik bir değişim bekleniyor.

Dizüstü bilgisayarların pil ömrünü ilk kez 5 saate çıkaran Intel Centrino, halen en güçlü mobil işlemcilere oranla %15 daha yüksek performans sunuyor. Intel Centrino'nun göze çarpan en önemli özelliği ise dizüstü bilgisayarları başka hiçbir cihaza gerek duymadan kablosuz ağlara bağlayabilmesi. Platform, bir adet yeni mobil mikroişlemci, ilgili

chipset ve 802.11 kablosuz ağ birimlerini içeriyor.

Bu arada kablosuz ağ donanımları üzerinden internet omurgasına ulaşmayı sağlayan Hotspot'lar da dünya çapında hızla yayılıyor. Pazar araştırma şirketi IDC'ye göre, 2005 yılında dünya çapında 118 binden fazla hotspot olacak. Intel, dünya çapında kamuya açık hotspot sayılarını artırmak ve mobil teknolojiler için bilinç yaratmak amacıyla önde gelen kablosuz ağ servis sağlayıcıları, hoteller, havaalanları, perakende mağaza zincirleriyle çalışmalar yürütüyor. Şirket yıl sonunda hotspot'ların sayısının 10 bine ulaşmasını bekliyor.

Bilgi için: www.intel.com.tr

içindir ki, bilgisayarın en az 1,5 GHz gücündeki bir işlemciye sahip olması gerekiyor. Format yeniden yazılabilir DVD-RW'ler üzerinde içeriklerin sonradan yeniden işlenmesine, örneğin menülerin yaratılmasına ya da reklamın kesilmesine olanak tanıyor. Bunun için edit etme bilgileri VIDEO_RM dizininde disk üzerine yerleştiriliyor. DVD+ türündeki her yazıcı DVD-VR'ı destekliyor.

Bilgi için: www.dvdplusrw.org

Mobil Kullanım İçin Mini Fareler Küçük Ama Önemli

Microsoft, Notebook Optical Mouse Silver ve Black modelleri ile mobil kullanım için özel olarak geliştirilmiş iki yeni, optik fare piyasaya sunuyor. Küçük, kullanışlı ve şık dizayn edilmiş yeni fareler, hem sol hem de sağ el kullanımı için uygun bir

yapıya sahipler ve dünya çapında yaklaşık olarak 30 Euro'dan satılacaklar.

Giriş aygıtları olarak, iki tuş ve yarı saydam bir çevirme tekerleğine sahip farelerdeki optik teknolojisi, cihazların hemen tüm çalışma yüzeylerinde kullanılmasına imkan tanıyacak.

Notebook Optical Mouse Silver ve Black, USB portunu kullanıyorlar ve Microsoft'un açıklamalarına göre 98'den itibaren tüm Windows versiyonlarında ve 10.1 sürümünden itibaren Mac OS X işletim sistemi altında kullanılabilirler.

Bilgi için: www.microsoft.com

Sony Network Walkman Kibrit Kutusu Büyüklüğünde

Sony'nin yeni Network Walkman'i 5 x 3.5 x 1.8 cm ölçüleri ile oldukça küçük ve sadece 33 gramlık ağırlığı ile çok hafif. NW-MS70D'nin titanyum kasa-sı ise, 256 MByte kapasiteli bir hafızayı koruyor. Cihazın hafızası ayrıca, sahip olduğu Memory Stick Duo yuvası sayesinde toplam 348 MByte'a kadar artırılabilir.

Ürün ile beraber sunulan yazılım Sonic Stage, dijital müzik dosyalarını yönetiyor ve bunları USB bağlantı noktası üzerinden cihaza aktarıyor. Sıkıştırma tekniği olarak ATRAC3plus kullanılıyor. Ayrıca kullanılan "Magic Gate" teknolojisi ise lisans koruması altında olan çalışmaların çoğaltılmasını engelleme konusunda yardımcı olacak.

Pil, 90 dakikalık bir şarj süre-

sinden sonra 20 saat aralıksız müzik keyfi sunuyor. Network Walkman, kulaklığı aynı zamanda bir boyun askısı olarak

işlev gördüğü için boyunda da taşınabilir. NW-MS70D ile beraber gerekli yazılımlar, stereo kulaklık, Docking Station, USB kablo ve çanta sunuluyor.

Fiyatı: Yaklaşık 500 Dolar

Bilgi: www.sony.com

DIRECTORY OPUS 6

Special Offer
Upgrade to the
6.2.5 version now
for just A\$85.00
Save 35%

Directory Opus 6 is the complete File Manager and Explorer Replacement solution for Windows.

Directory Opus goes far beyond the simple file manager metaphor and offers you a complete Explorer Replacement with integrated FTP, ZIP, Viewers and file management. It provides you with a user-friendly and fully configurable environment within which you can access and manage your important data with minimum effort. Harness the power of your PC like never before!

We gave you the 6.1 version of Directory Opus on the cover CD of CHIP Magazine; now you can upgrade to the very latest version, for just A\$85.00 or approx 48 Euros. The CD-ROM version is also available at extra postage charge

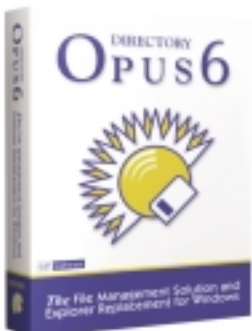
Version 6.2.5 contains many
enhancements, more powerful
features and full XP compatibility

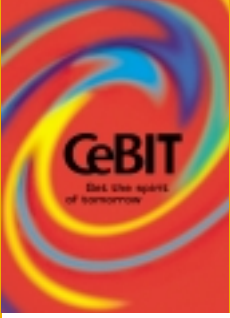
To claim Directory Opus 6.2.5 at just A\$85.00

visit www.gpsoft.com.au/opusoffer

GP Software
www.gpsoft.com.au

GPSoftware
PO Box 570
Ashgrove, Qld
Australia 4060
Ph/Fax +617 33661402
Dealer Enquiries Welcome

CeBIT 2003

CeBIT fuarını bu yıl “sadece” 560.000 kişi ziyaret etti. Dünyanın siyasi durumu, en büyük IT fuarını da etkilemiş görünüyor. Buna rağmen iş hacminde geçen yıla oranla yüzde 10'luk bir artış söz konusu.

HANNOVER
12. - 19. 3. 2003

■ Bu yılki CeBIT'te ziyaretçi sayısının yüzde 17'lik bir düşüşle 560.000 kişiye düşmesi bir yana, tüm dünyada etkisini gösteren ekono-

mik kriz yüzünden fuara katılan firma sayısı da beklenenden düşük oldu. Geçen yıl 7264 olan stand sayısı 6526'ya düştü; son anda rezervasyonlarını iptal eden yüzlerce firma, ziyaretçilerin ve fuar düzenleyicilerinin keyfini kaçırsa da, fuara katılan firmalar geçen yıla göre yüzde 10'luk bir iş hacmi artışı elde ettiklerini ifade ettiler, zira fuara katılan ziyaretçilerin yüzde 43'ünden fazlası kesin bir yatırım niyetiyle fuara gelmişlerdi. Fuarı düzenleyenler ve katılımcılar bu bağlamda bu yılki CeBIT'ten memnun kaldıklarını ve “kuru kalabalığın” geçen yıllara göre azaldığını ifade ettiler. Amerika ve Asya'dan katılım, Irak savaşı nedeniyle düşük düzeyde kaldı. Ayrıca dünyadaki siyasi durumun negatif etkileri, fuara ABD, Yakın Doğu ve Asya'dan katılan firma çalışanlarının kısmen erken geri dönmelerine neden oldu. Yine de fuara katılan ve iş yapmayı başaran firmalar bu yılki CeBIT'in şimdiye kadarki en iyi CeBIT fuarı olduğunu ve şov yerine gerçekten iş yapıldığını belirttiler.

Teknolojik Yenilikler

IT sektörü uzun bir durgunluktan sonra nihayet hareketlenmeye başladı, 2003 için bir çok teknolojik yenilik kapıda. CHIP, sizin için en önemli gelişmeleri seçti.

HANNOVER
12. - 19. 3. 2003

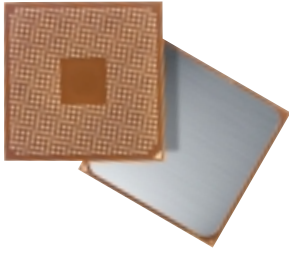
■ UMTS, bir çok engele rağmen en önemli konulardan biri; sayısız teknolojik demoyla tanıtılan UMTS destekli cep telefonları, CeBIT'in parlayan yıldızlarıydı. Kablosuz konseptler de, mesela konforlu akıllı ekranlar veya Devolo'nun elektrik şebekesini kullanan ağı, fuarın dikkat çeken ürünleriydi. Organik ışık veren diyotlar (OLED) düz ekranların (TFT) çok daha yüksek bir görüntü kalitesine sahip olmasını sağlıyor. Chip üreticileri de en yeni ürünleriyle fuardaki yerlerini aldılar: Nvidia'nın hesaplı GeForce FX modelleri ve ATI'nın yeni Radeon 9800 Pro'su ziyaretçilerden büyük ilgi gördü. AMD, Athlon 64'ünü fuarda sergileme şansı bulurken, Intel de i865/i875 chipsetlerle birlikte yeni P4'üyle (Prescott) ilgi çekti. Diğer yandan yeni Centrino işlemcili notebooklar, oldukça uzun çalışma süreleriyle (düşük pil tüketimi) dikkat çektiler.

UMTS: UMTS teknolojisi yeniden canlı bir şekilde tanıtıldı; cep telefonu üreticileri de UMTS ürünleriyle fuarda boy gösterdiler, resimde Motorola A835'i görüyorsunuz.

KOLTUKTAKİ PC:

Philips DesXcape'in 15 inçlik akıllı ekranıyla PC ile çalışmak oldukça keyifli bir hal alıyor. Bilgisayarı yerinde bırakıp W-LAN ile PC'ye bağlı monitörü ve kablosuz klavyeyi yanınıza alıp istediğiniz yerde, istediğiniz gibi çalışabiliyorsunuz.

64 BIT GELİYOR: AMD'nin Hammer CPU'su kulisler ardında tanıtıldı.

DAHA FAZLA TAŞINABİLİRLİK: Yeni Intel Centrino destekli notebooklar fuarda ilgi odağı oldu.

PARLAK: Japon üreticiler yeni OLED ekranlarını tanıttılar, resimde Sanyo'nun bir prototipini görüyorsunuz.

ELKTRİK PRİZİNDEN 14 Mbit/s: Devolo, MicroLink-dLAN adaptörüyle elektrik şebekesinden çalıştırılan ev ağını tanıttı.

HANNOVER
12. - 19. 3. 2003

Multimedya ve Eğlence

Multimedya ve eğlence her zamankinden daha fazla rağbet görüyor; en fazla zevki de dijital eğlence veriyor, özellikle de gerekli "bozuk para" yanınızdaysa.

► **Finlandiya'dan sürpriz:** Nokia, beklenmedik bir şekilde taşınabilir oyun konsolları pazarına el atmış bulunuyor: multiplayer destekli oyun telefonu N-Gage, özellikle Nintendo'nun Gameboy'una sıkı bir rakip olabilir. Daha büyük konsol sınıfında ise Microsoft, "Xbox Live" ile Xbox oyuncularının online düellosu için start verdi. Bunun yanında

plazma ekranlar, projektörler ve LCD televizyonlar gelecekte oturma odalarının merkezinde yer almak için fuarda boy gösterdiler – bir de fiyatları uygun olsaydı... DVD yazıcılar da ise durum farklı: Boş medyaların fiyatı düştüğünden yazıcı satışlarında da artış bekleniyor. Üreticiler, esnek ve çoklu standart destekli 4x sürücülerini fuarda tanıttılar.

N-GAGE: Nokia'nın cep telefonu-gameboy karışımı, klavyeli ve iki elle de oynanabilen N-Gage'i için Sega, Activision ve Eidos oyun üreteceğini duyurdu.

BÜYÜK FORMATLI: Samsung LW-40A13W modeliyle, 101 santimetre ekran diyagonaline sahip dünyanın en büyük LCD televizyonunu (16:9 formatında) tanıttı.

XBOX LIVE: Microsoft 14 Mart'ta "Xbox live" hizmetini başlattı, artık Xbox sahipleri internet üzerinden birbirleriyle kapışabilecek.

Wi-Fi KUMANDA: Philips iPronto ile 802.11b destekli cihazları sizin belirleyeceğiniz fonksiyonlar doğrultusunda istediğiniz gibi kumanda edebilirsiniz. Renkli dokunmatik ekrana sahip olan ürün, internete bağlanarak güncel yayın akışını görmeye de olanak sağlıyor.

HEPSİNİ YAZIYOR: Sony'den sonra Nec de ND-1300'üyle 4x DVD yazıcısını piyasaya sürüyor, cihaz hem artı (+), hem de eksi (-) medyaları yazabiliyor.

PROJEKTÖRLER: Oturma odalarının yeni misafiri video projektörler; burada Toshiba'nın D1'ini etkileyici tasarımıyla görüyorsunuz.

HANNOVER
12. - 19. 3. 2003

Mobil İletişim

Her zaman ve her yerden: Mini formattaki ideal cep telefonu - audio-video player – dijital kamera – organizizer – notebook arayışı devam ediyor.

KLAVYE TEKERİ: Nokia'nın akıllı telefonu 3650, yeni tasarımıyla fuar ziyaretçilerinin ilgisini çekti.

2 MEGAPİKSELLİ KAMERALI PDA: Sony'nin NZ90'ı Palm 5.0 işletim sistemine ve Bluetooth desteğine sahip.

ÇEVİRİLEBİLİR EKRAN: Samsung'un P400'ü kameralı, esnek bir cep telefonu.

Mini-4-in-one: Panasonic'in minik SV-AV30'u dijital kamera, video kamera, MP3 player ve video player özelliklerini bir arada sunuyor.

TABLET PC: Centrino teknolojili Toshiba Portégé 3500, akıllı ekranlardan farklı olarak gerçek bir notebook.

MOBİL SINEMA: Archos AV340, 40 GB'lık sabitdiskine MPEG4 formatında 80 saatlik film sığdırabiliyor ve oynatabiliyor.

209 Dolar'a Süper Hesaplı PC!

209 Dolar'a Süper Bilgisayar

Çoğu PC kullanıcısı için yüksek hızın hiçbir önemi yoktur. Onlar için PC'yi daktilo gibi ve sörf için kullanmak yeterlidir. CHIP, süper ucuz bir PC'yi, her bir bileşenini özenle seçerek nasıl oluşturabileceğinizi açıklıyor.

PC dergileri ve donanım siteleri benchmark histerisinden sorumlu tutulabilirler. Sonuçta donanım pazarındaki en belirleyici unsurlardan biri performanstır. Ancak dürüst olmak gerekirse, oyun fanatikleri veya profesyonel olarak resim/video işlemeyle ilgilenenler dışındaki büyük bir çoğunluk için 3DMark puanlarının, daha yüksek bellek transfer hızlarının ve fazladan birkaç fps'nin hiç ama hiçbir önemi yoktur. Ya da oyun PC'nize ek olarak, çalışırken veya sörf yaparken jet motoru gürültüsü

çıkmayan bir PC mi istiyorsunuz? Bu durumda da hesaplı bir PC işinizi görebilir: Daha düşük performans, daha düşük güç sarfiyatı, kayıp performans, sıcaklık ve fan gürültüsü demektir.

CHIP, yeni bileşenlerden oluşan, Office, e-mail ve internet için fazlasıyla yeterli bir bilgisayarı yaklaşık 209 dolar'a topladı. Hatta 100 dolar daha fazla ödeyerek DVD keyfi ve basit 3D oyunlar için yeterli bir PC'ye sahip olabilirsiniz. PC bileşenlerini ikinci el ürün satan sitelerden temin ettiğinizde PC sisteminizi da-

Süper Hesaplı PC

CPU VIA C3 800 MHz	35 dolar
Anakart MSI MSS368	50 dolar
128 MB SDRAM	19 dolar
Seagate 5400 rpm 20 GB	57 dolar
CD-ROM LG 52X	22 dolar
300 Watt ATX Kasa	20 dolar
Fare + Klavye	6 dolar
TOPLAM	209 dolar

SADE: All-in-One anakartlar ek bileşenlere pek ihtiyaç duymuyorlar.

ha ucuza getirebilirsiniz. Bu gibi sitelerde (yazının sonundaki tabloya bakınız) hemen her şeyi bulabilirsiniz. Ancak bazı bileşenlerin ikinci el alımını tavsiye etmiyoruz. Mesela modem, CD-ROM sürücü ve ekran kartlarını görece tereddütsüz satın alabilirken, kullanılmış anakart ve monitörlerden uzak durmanız, ilerde başınızın ağrımasını sağlayacaktır.

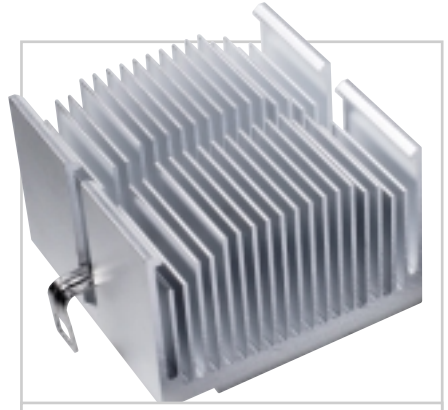
PC toplama ve montaj tecrübesi olmayanlar, ucuz PC'lerini bazı satıcılarda komple monte ettirebilirler. Böylece bazı durumlarda tek tek bileşen alımından daha iyi bir konfigürasyon elde etmek mümkün olabilir, zira satıcının komple bir sistemdeki kar marjı, tek tek bileşenlerin toplamından daha düşük olacaktır. **34**'teki kutuda bulduğumuz bu tip konfigürasyonları görebilirsiniz.

Buradaki PC sistemlerinin monitörsüz ve yazılımsız olduğunu hatırlatalım. Monitör olarak varolan monitörünüzü veya TV'nizi kullanabilir, ya da ihtiyacınıza göre 15 veya 17 inç'lik bir monitör alabilirsiniz, seçim sizin... Yeni bilgisayarınızı yazılımla donatmak için ne gibi imkanlarınızın olduğunu ve ikinci el işletim sisteminin yasal durumunu **30**'da okuyabilirsiniz. Yazının devamında tek tek PC bileşenlerini hangi fi-

yata, nereden satın alabileceğinizi okuyacaksınız. Ayrıca bu bileşenlerin daha pahalı bir sonraki alternatife göre ne gibi avantaj ve dezavantajlarının olduğunu da ve her karar vermede neye dikkat etmeniz gerektiğini öğreneceksiniz. Mesela başka bir işlemci başka bir anakarta ihtiyaç duyulabilir. Burada topladığımız PC'nin çok yavaş veya demode olduğunu düşünüyorsanız, yine de anlatacağımız stratejilerden faydalanabilir ve daha performanslı bir makine toplayabilirsiniz. Ancak makinenin performansı arttıkça tasarruf edebileceğiniz miktarın da buna bağlı olarak düşeceğini unutmayın.

1 Bilgisayar kasası: 300 Watt Midi Tower

Kasa, değişik bileşenler topluluğunu bir bilgisayara dönüştürür. Kasalar, ATX normuyla standardize edilmiştir. PC bileşenlerini güçle besleyen güç kaynakları kasalarda çok önemlidir: En azından 300 watt güçle çalışmalı ve gelecekte yapacağınız olası bir terfi için Pentium 4 anakartlara uygun olarak ek 12 voltluk fişer sahip olmalı. Ucuz kasalarda metal kasa kenarlarının yeterince yuvarlatılmadığını hatırlatalım. Buna bağlı olarak montaj sırasında çok dikkatli olmalısınız, aksi halde elleriniz kan revan içinde kalabilir. Özellikle keskin kenarlar ve kritik yerleri montajdan önce yapıştırıcı bantla kapatmanız iyi olacaktır. Kasa için, güç kaynağıyla birlikte 30 dolar'dan daha düşük bir fiyatı çoğu PC satıcısında bulabilirsiniz. Kullanılmış kasa satın alma-

Pasif Soğutucu: Toplama PC'miz estetik olarak kullanıcıya hiçbir şey sunmasa da, pasif CPU soğutucusu çok sessiz çalışıyor.

da temelde bir sakınca yok, ancak montajdan önce, başta güç kaynağı olmak üzere kasayı esaslı bir şekilde temizlemelisiniz.

2 İşlemci (CPU): VIA C3 800 MHz

Dürüst olun, performansın sizin için hiçbir önemi yok mu? Benchmark'larla hiçbir şekilde ilgilenmiyorsanız en hesaplı işlemci modeli olan VIA C3'ü tercih edebilirsiniz. VIA C3'ler, bir gigahertz'e kadar saat hızlarında sunulsa da, esas olarak yapıları bir 486 işlemciyi andırıyor. VIA'nın IDT CPU üreticisinden satın aldığı geliştirme takımı, C3'te tamamen basit bir tasarıma yoğunlaşmış. Sonuçta ortaya 35 dolar değerinde, 800 MHz hızında ve performans olarak 1999'un Celeron 400'üyle eşdeğer, 4 dolar'lık pasif bir soğutucuyla yetinebilen minimalist bir işlemci ortaya çıkmış. →

209 DOLAR'LIK PC İÇİN BİLEŞENLER

300 Watt ATX kasa

ÖZETLE: 300 watt'lık kasalar Pentium 4 için hazır bir güç kaynağına sahipler. Ancak ucuz kasalardan daha fazlasını (yüksek ısıçılık ve stabilite gibi) beklememeli.

VIA C3 800 MHz

ÖZETLE: Sörf ve yazma işleri için C3 cool ve sessiz bir tercih olacaktır. Ancak VIA işlemcisinden multimedia performansı beklemek hayalcilik olacaktır.

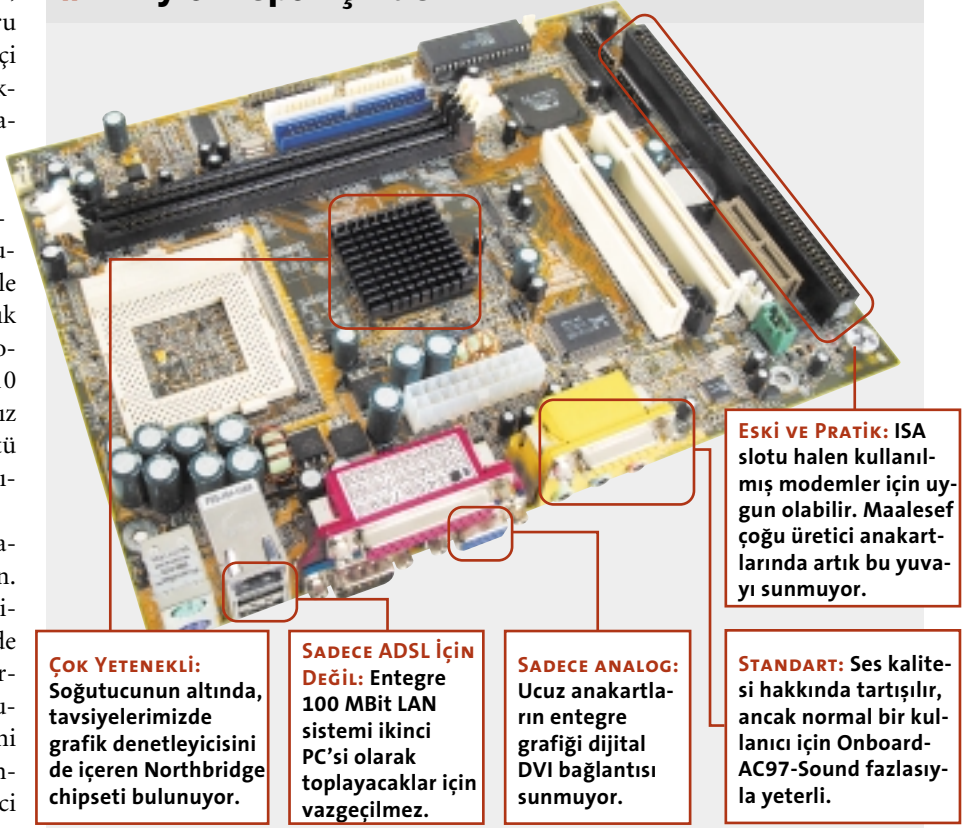
VIA ile uğrayacağınız performans kaybı sizi rahatsız ediyor ve biraz daha performanslı bir sistem istiyorsanız, AMD Duron işlemcili bir sistem doğru seçim olacaktır. Bu işlemci gerçi AMD'nin resmi fiyat listelerinden çıkmış durumda, ancak satıcıların stoklarında halen bulunabiliyor. 1300 MHz'lik model yaklaşık 40 dolar'a mesela DVD'leri akıcı bir şekilde oynatabilmek için yeterli performansı sunuyor. Duron, VIA C3'lere göre özellikle MP3 kodlamada üstün, arada yaklaşık dört katlık bir performans farkı söz konusu. Duron için ayrıca yaklaşık 6-10 dolar'a soğutucu bir fan satın almanız gerekiyor. Bu fanın ekstradan gürültü yaratacağını söylemeye gerek yok sanırız.

Minimalistlerin bir diğer tercihi olabilecek işlemci modeli de Intel Celeron. C3 gibi Socket 370 anakartlarla çalışabilen Celeron'lar, 1100 MHz ve üstünde sadece en yeni chipsetlerle çalışabiliyorlar. Celeron'lar ayrıca aynı hızdaki Duron'lardan biraz daha pahalılar. Yani ucuz PC'ler için Celeron'lar ancak üçüncü tercih olabiliyorlar. VIA C3 işlemci bulmakta zorlanıyorsanız 15 dolar daha fazla ödeyip Celeron 1200 işlemcisini tercih edebilirsiniz. 500 MHz'e kadar olan kullanılmış Celeron'lar ise 20 dolar'dan daha ucuz bir fiyata satın alınabilir ve uyumluluk konusunda bir problemleri yok.

Kullanılmış CPU satın almada genel olarak bir sakınca yok, ancak antistatik ve özellikle mekanik olarak koruma sağlayan bir pakette satılmasına dikkat

HESAPLI ANAKARTLARDAKİ ÖNEMLİ BİLEŞENLER

» En iyisi hepsi içinde

edin. Sonuçta bozuk CPU'ları tamir etme gibi bir şansınız yok.

3 Anakart: MSI MS-6368

209 dolar'lık PC'mizde anakartın büyük bir önemi ve özel bir rolü var. Düşük bir toplam fiyat bağlamında mümkün olduğunca çok bileşeni üzerinde barındırmalı. Onboard ses günümüzde artık bir standart haline almış durumda, Onboard-LAN da yaygın olarak sunuluyor. Buna karşın Onboard grafik istemeniz durumunda seçebileceğiniz anakart chipsetlerinin sayısı azalıyor. Öncelikle VIA C3 ve Celeron için anakartlara bakalım: Tercih ettiğimiz MSI MS-6368 model anakartta VIA Apollo PLE133T chipseti bulunuyor. Oldukça cazip bir fiyata istediğiniz hemen her özelliği bu anakart sunuyor. Chipsetin bu anakarttaki T(ualatin) modeli 1.400 MHz'e kadar olan Celeron ve Pentium III'leri destekliyor. Ancak pahalı Intel işlemcilerle birlikte bu anakartın kullanılmasını tavsiye etmiyoruz, PLE133T bunun için çok düşük bir performans sunuyor. Grafik için anabelleğin maksimum 8 MB'ını

kullanabiliyor, böylece bu anakartla düzgün 3D veya video hızlandırma beklemek ancak hayalcilik oluyor. PLE133T chipsetli anakartları piyasada bulmanız zor olabilir. Alternatif olarak Aopen MX36LE-UN anakartı tercih edebilirsiniz.

Biraz daha performanslı olan alternatif ise Epox Elitgroup'tan geliyor: P6STF SiS630 tabanlı. MSI anakarta göre fazladan ödemeniz gereken yaklaşık 5 dolar, belirgin bir şekilde daha iyi video performansla kendini gösteriyor; Celeron 800'den itibaren DVD'ler akıcı bir şekilde oynatılabilir. Ancak oyunlar için bu anakart ta uygun değil, özellikle de C3 işlemcilerle birlikte kullanıldığında. Duron için aynı şekilde VIA ve SiS chipsetleri mevcut. Ancak VIA KLE133 özellik olarak PLE133 ile büyük ölçüde aynı. Bu yüzden tavsiyemiz daha ziyade Asus'un A7N266-VM modeli (yaklaşık 75 dolar). Bu anakarttaki nForce 220-D chipseti DDR-RAM desteği sunuyor ve entegre GeForce MX grafik bir Duron 1300 işlemciyle birlikte kullanıldığında çoğu 3D oyunu (en yeni nesil dışındaki) akıcı bir şekilde oynanabiliyor. On- →

ALL-IN-ONE ANAKART

3 Anakart

50 \$

MSI MS-6368

ÖZETLE: Network, ses ve grafiği bir arada bu Socket 370 anakartta olduğundan daha ucuz bulabilmek pek mümkün değil.

Süper Hesaplı PC

KORUMALI: Entegre CPU (koyu gri) ve vidalanmış soğutucu bazı anakartlarda stabil ve terfi edilebilir bir birim oluşturuyor.

board GeForce 4 MX grafik sunan nForce2 chipsetli anakartlar henüz biraz pahalı, o yüzden hesaplı bir PC için pek de uygun değil.

Bazı satıcılar ilginç sayılabilecek alternatifler sunuyor. Mesela işlemcinin yuvasız olarak anakarta sabit lehmi olduğu kombo-paketler var. Bu paketlerin fiyatı normalde tek tek alıma göre daha ucuz olabiliyor. Bu bağlamda yazının sonundaki donanım satıcılarının link listesine göz atmanızda ve bu siteleri düzenli olarak ziyaret etmeniz de fayda var. Bazı yerlerde günlük kampanyalar bile olabiliyor.

Aynı şekilde AMD işlemciler için de anakartla birlikte kombo-paket seçenekleri sunuluyor. Bu tip anakartlar bazen anakarta vidalanmış soğutucularla birlikte geliyorlar. Özellikle hassas AMD işlemciler için bir avantaj bu. Bu tip kombo paketleri kullanılmış olarak satın almanızı önermiyoruz. Zira anakart üzerinde birçok bileşenin bulunması, bazı bileşenlerin bozuk olma ihtimalini artırıyor, satan kişi de bu hatanın farkında olmayabilir. Özellikle de bir anakartın web sitesi desteği yoksa, bu anakarttan uzak durmanızda fayda var.

4 Anabellek: No-Name SDRAM 128 MB

Bellek fiyatları her gün değişebiliyor. Bu yüzden internette bellek fiyatlarını karşılaştırmanızda fayda var. No-Name bellek modülümüz gerçi sorunsuz olarak çalışıyor ancak genelde markalı bellekleri tercih etmeniz daha doğru olacaktır, böylece daha yüksek kalite ve uyumluluğu garantiye almış olursunuz, bunun için ödemeniz gereken fazladan birkaç dolar'a değecektir.

Burada tanıtılan entegre grafikli anakartlar için bu bağlamda mümkün olan

LINUX VE LİSANSLAR

» Hesaplı PC için en iyi yazılımlar

Hesaplı PC'de unutulmaması gereken çok önemli bir nokta var: Yazılım. Sonuçta yazılımsız bir PC hiçbir işe yaramaz. Çoğu sistem entegratörünün komple sistemleriyle birlikte sunduğu işletim sistemi olan Windows XP Home'u işletim sistemi olarak seçerseniz 209 dolar'a en azından 100 dolar daha eklemeniz gerekiyor. Bu yüzden alternatifler üzerinde düşünmeniz gerekebilir, mesela çürüğe çıkmış bir bilgisayarın işletim sistemini kullanmaya devam etmek gibi. CHIP, işletim sistemi seçimindeki en önemli sorulara burada açıklık getiriyor.

Linux mu Windows mu?

Daha hesaplı olan çözüm elbette Linux. Çoğu dağıtım, bilgisayar dergileriyle birlikte ücretsiz olarak verilebiliyor veya internette ücretsiz olarak download edilebiliyor. Yaygın olarak kullanılan SuSE ve Red Hat dağıtımları daha fazla özellik, konfor ve devasa bir yazılım paketi sunuyorlar. Personal Edition'lar bu yazıda adı geçen tüm donanımları destekliyorlar ve yaklaşık 40 dolar'a temin edilebilirler. Çoğu dağıtımda Open-Office paketi bulunuyor, bununla Microsoft formatlarındaki (Word, Excel gibi) çoğu dokümanla çalışmak mümkün. Alternatif olarak OpenOffice'i ücretsiz olarak www.openoffice.org adresinden yükleyebilirsiniz.

Windows 98 veya Me de halen yaklaşık 100 dolar'lık bir fiyata sahipler ve bu yüzden yeni satın alma için uygun değil, en iyisi doğrudan Windows XP'ye geçin. Hazırda bir Windows 98/Me lisansına sahipseniz, teknik olarak bunu kullanmaya devam etmeniz için bir sakınca yok. Günümüzde pratik olarak her donanım Windows 98/Me sürücüleriyle birlikte geliyor, her Windows yazılımı da bu emektar Windows sürümlerinde ça-

lışabiliyor.

Windows 2000, XP Home'dan daha pahalı, sonuçta burada özel son kullanıcı (Home) sürümü yok ve bu işletim sistemi profesyonel kullanım için tasarlanmıştır. Ancak teknik olarak Windows XP'nin sunduğu hemen her özelliği sunuyor, böylece hazır bir Windows 2000 lisansına sahipseniz, XP'ye geçmeniz için öyle aman aman bir neden yok.

Windows XP için son olarak bir açıklamada bulunalım: XP'nin düzgün çalışabilmek için gigahertz'lerce CPU gücü ve gigabyte'larca anabellek istediği yaygın düşüncesinin aksine, Microsoft'un güncel işletim sistemi, tamamen sorunsuz bir şekilde topladığımız sistem konfigürasyonlarında çalıştı. Yine de topladığınız PC'de Windows XP'yi çalıştırmak için 256 MB RAM tercih etmeniz daha iyi olacaktır.

Kullanılmış = illegal?

Yazılımların, donanımlar gibi fiziksel olarak yıpranma gibi sorunları yok, bu yüzden kullanılmış yazılım alıp kullanmakta pratikte bir sakınca olmadığı düşünülebilir. Ancak kullanılmış yazılım satın almanın ortaya lisans ve yasalık problemleri çıkıyor. İkinci el olarak satılan işletim sistemlerinin hemen hemen tamamı OEM sürümleri ve kitapçıkları üzerinde "Sadece yeni bir bilgisayar ile birlikte verilir" etiketi dikkati çekiyor. Microsoft bu ibareyle ancak satıcıları bağlayabilir, bunun son kullanıcılar üzerinde bir hükmü yok ve bu tip OEM lisanslarını, lisans sahibi olan kullanıcılar PC'siz de satabilirler. Kısaca ikinci el işletim sistemi satın almanın bir sakınca yok. Ancak orijinal Windows CD'sinin yanında kitapçığının ve kurulum şifresinin yer aldığı sertifikasının da üzerinde olmasına dikkat edin. Ayrıca mümkünse yazılım lisansının devredildiğini bir satış sözleşmesiyle belgeleyin.

5 IDE Sabitdisk: Seagate 5400 rpm, 20 GB

Halen eski bir sabitdiski olanlar sevinçli olabilirler. 5 GB ve üstü bir kapasite, Windows ve basit Office uygulamalarıyla çalışmak için yeterli. Eski bir yedek disk olmayanlar, yeni bir disk alırken en düşük kapasitenin 20 GB olduğunu fark edeceklerdir. 20 GB kapasiteli Seagate yeterince kapasite ve hız sunuyor. Yazı yazmak ve sörf yapmak için kullandığı-

KASA SATIN ALIRKEN BUNLARA DİKKAT EDİN!

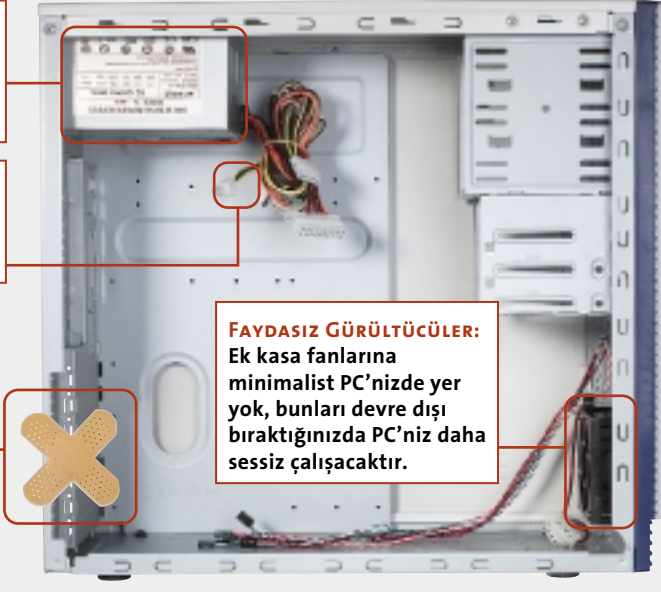
» PC'nizin evinin temeli sağlam olmalı

GÜÇ ÖNEMLİ: 300 watt'lık güç kaynağı terfi için yeterince rezerve sahip.

P4-POWER: Bu fiş ilerdeki Pentium 4 terfisi için zorunlu.

YAPIŞKAN BANTLARI HAZIRLAYIN: Keskin kasa kenarları kolayca yaralanmanıza neden olabilir.

FAYDASIZ GÜRÜLTÜCÜLER: Ek kasa fanlarına minimalist PC'nizde yer yok, bunları devre dışı bıraktığınızda PC'niz daha sessiz çalışacaktır.

nız PC'nin çok yüksek devire ve kapasiteye sahip olmasına gerek yok. Seçtiğimiz Seagate disk yine de 5400 rpm'lik hızıyla yeterince hızlı. Birkaç dolar daha fazla ödeyerek 40 GB'lık 7200 rpm modeli de düşünebilirsiniz.

6 CD-ROM-/DVD-ROM sürücüsü: 52x LG Goldstar

Bir CD veya DVD-ROM sürücüsünden ne olursa olsun vazgeçmemelisiniz. Topladığımız konfigürasyonda bunun yerine disket sürücüsüne yer vermedik. Günümüzde her bilgisayar CD'den boot etme

özellğine sahip ve yazılımların kurulumu için de optik bir sürücü vazgeçilmezdir. Topladığımız bilgisayarda dosyaları harici bir sürücüye veya medyaya arşivlemek şüphesiz bir sorun gibi görünüyor. İkinci bir PC için aslında bu bir sorun teşkil etmeyecektir, zira sonuçta tavsiye ettiğimiz anakartların hepsi LAN bağlantısına sahipler ve veri transferi ağ, ADSL veya modem üzerinden de mümkün olabilir. Yine de disket sürücüyü vazgeçilmez görüyor ve veri taşıma sorunları yaşamak istemiyorsanız 10 dolar'lık bir floppy satın alabilirsiniz. CD-

ROM sürücüler günümüzde 25 dolar'ın altında bir fiyata sahipler. Diğer bileşenler DVD video uyumlu seçildiyse, elbette bir DVD sürücü satın almanız gerekiyor. İyi markalı ürünler yaklaşık 50 dolar'dan itibaren bulunabilir.

CD-ROM'lar oldukça sağlam ürünler, bu bağlamda kullanılmış cihazlarda da bir sorun çıkmaması gerekir. Ancak en azından 24 hızlı bir sürücü almaya dikkat edin. Daha eski cihazlar CD-RW'leri okuyamaz.

Komple bir PC için artık sadece fare ve klavye eksik, her ikisini de yeni satın almalısınız. Mekanik parçalar çabuk aşınır, ayrıca bazı kullanılmış klavyeler oldukça çirkin görünebilirler ve bu ürünlerin yenisi zaten ucuz, kullanılmışların da pek tasarruf etmeniz mümkün değil. 4 dolar'lık basit bir klavye ve 2 dolar'lık bir mouse işinizi görecektir.

Alternatif: Satıcıdan hazır, ucuz komple PC

Yazının başında da belirttiğimiz gibi, bazı satıcılar da 300 dolar'ın altında bir fiyata komple PC sistemleri sunuyorlar. CHIP, örnek olması için başka bir sistemi büyüteç altına aldı. Bu sistemler güncel olarak değişebiliyor (fiyat ve konfigürasyon olarak) ve siz bu yazıyı okuduğunuzda ilgili sistemler değişmiş olabilir. Ancak en azından vereceğimiz konfigürasyona yakın güncel bir konfigürasyonu bulabilirsiniz.

Oxyd Bilgisayar'ın (www.oksid.com.tr) sattığı "pC exTRa Business" modeli topladığımız sisteme çok yakın bir kon- →

209 DOLAR'LIK PC İÇİN BİLEŞENLER

4 Bellek

19\$

No-Name SD-RAM, 128 MByte

ÖZETLE: No-Name bellek modülümüz gerçi sorunsuz olarak çalışıyor, ancak yüksek kaliteli markalı bellekler birkaç dolar daha fazlasına değerlidir.

5 Sabitdisk

57\$

Seagate 5400 rpm, 20 GB

ÖZETLE: 209 dolar'lık PC'miz için en ucuz sabitdisk, aslında bu sistem için halen büyük. 5 GB ve üstü kullanılmış bir sabitdisk de aynı şekilde işinizi görebilir.

6 CD-ROM

22\$

LG 52x Goldstar

ÖZETLE: Yazılımların kurulumu için CD-ROM sürücüsü uygun. En ucuz markalı aygıt yeterince iyi. DVD-ROM'lar iki kat daha pahalı.

PERFORMANS PC

CHIP
Performans PC

» 100 dolar'a üç kat daha hızlı

Hesaplı PC'mizin bileşenleri dikkatlice incelendiğinde, daha da ucuza bir PC'nin toplanabileceği düşünebilir. Ancak mümkün olan en ucuz bileşenin seçilmesi durumunda çok büyük performans veya özellik kayıpları söz konusu olacaktır ki, işlevsel bir PC için bu büyük bir handikap olacaktır. Bu yüzden sizlere daha performanslı ve biraz daha pahalı bir sistem önerisinde bulunacağız: "CHIP Performans PC'si". 209 dolar'lık PC'mizin konfigürasyonundan yola çıkarak bazı bileşenleri değiştireceğiz: Anakart olarak Asus A7N266-VM (yaklaşık 75 dolar) tercih ediyoruz, bellek olarak 256 MB DDR bellek (30 dolar), Duron 1300 (40 dolar) işlemci (20 dolar daha fazla ödemeyi göze alıyorsanız çok daha hızlı olan Athlon XP 1700+ modelini tercih edebilirsiniz) ve CoolerMaster DP5 fan (8 dolar) sistemin değişen diğer parçaları. Bunlara ek olarak hesaplı, kaliteli bir DVD-ROM tercih ediyoruz: LG GDR-8160 (45 dolar). Sabitdisk olarak da daha yüksek kapasiteli ve hızlı, 7200 rpm Seagate sabitdiski tercih ediyoruz (75 dolar). Klavye ve mouse olarak tavsiyemiz, yüksek bir ergonomi sunan Microsoft optik fare ve multimedia klavyeden oluşan set olacak. İkisi birlikte sadece 25 dolar. Toplamda 309 dolar'a bu konfigürasyon çok daha iyi performans değerlerine ulaşıyor. İki basit benchmark da bu-

nu belgeliyor: 60 MB büyüklüğündeki bir dizinin WinZIP 8.1 ile sıkıştırılması "Performans PC"mizde 15 saniye ile ucuz PC'mize göre yarı yarıya daha hızlı.

Serbest olarak dağıtılan LAME MP3 encoder'ı, VIA C3'ün multimedia performansının fakirliğini gözler önüne seriyor: 11 dakika uzunluğundaki bir WAV dosyasının MP3'e dönüştürülmesi için 7:32 dakika geçiyor. "Performans PC"miz ise bu işlemi 1:40 dakikada halledebili-

UCUZ VE ESNEK:
Asus A7N266-VM
DDR bellek
desteğine ve AGP
yuvasına
sahip. Duron 1300
işlemciyle birlikte
düzgün performans
değerlerine imza
atıyor.

yor, yani en az yüzde 300 daha hızlı. Bu performans farkının sadece işlemciden kaynaklanmadığını hatırlatmak lazım. Entegre grafikli anakartlarda anabelleğin performansı da önemli, sonuçta işlemci ve grafik bellek bant genişliğini paylaşmak zorundalar. AMD Duron sistemimizdeki DDR bellek modülü SD-RAM'e göre yaklaşık olarak yüzde 20'lik bir avantaja sahip.

Anakarttaki nForce 220-D chipseti grafik için anabelleğin 32 MB'ını kulla-

nabiliyor ve DVD oynatımının yanında çoğu 3D oyunu da oynanabilir bir şekilde çalıştırabiliyor.

Ancak "Performans PC"mizin ucuz modelimize göre bir dezavantajı var. Pasif olarak soğutulan VIA C3 PC'miz 1,7 sone ile oldukça sessiz çalışırken, yüksek güç kaynağı kullanımı ve CPU fanı, Duron bilgisayarımızın gürültüsünü 3,5 sone değerine yükseltiyor. Ucuz, hızlı ve sessiz bir PC kombinasyonu bu bağlamda mümkün görünmüyor. Bu sisteme benzer hazır bir sistemi Andromeda (www.andromeda.com.tr) sunuyor: Android Coolmaster. 1300 MHz Duron yerine Athlon XP 1700+ işlemcisini kullanan sistemin sabitdiski ise 20 GB'lık 5400 rpm Seagate. Bu sistemde monitörün olmadığını ve fiyatının 305 \$ olduğunu hatırlatalım.

Bir diğer alternatif ise Mavi Bilgisayar'ın (www.mavibilgisayar.com) AMD OFIS modeli. Performans PC'mizden farklı olarak 128 MB DDR-RAM'e, 32 MB Flashdisk'e (disket sürücü yerine), hoparlöre ve 20 GB Seagate 5400 rpm sabitdiske sahip sistemin fiyatı monitör hariç sadece 270\$+KDV iken, 15 inç LG500G monitör ile birlikte 365\$+KDV. Bu sistemde kullanılan MSI 6373LE'de dahili modem varken AGP ve işlevsel bir PCI yuvasının bulunmadığını (Asus A7N266-VM'de genişleme için 1 AGP, 3 PCI yuvası var) ve sistemin terfi için pek de uygun olmadığını hatırlatalım.

figürasyona ve performansa sahip. Ek olarak 15 inçlik Vestel monitör, 56k modem ve hoparlörle birlikte gelen sistemin fiyatı sadece 319\$+KDV. Sistemdeki Tualatin chipsetli Azza anakart yaygın hemen hemen tüm bağlantıları destekliyor. Sistemde ayrıca 52X CD-ROM sürücüsü, 20 GB 5400 rpm sabitdisk, floppy sürücüsü ve 128 MB SD-RAM bulunuyor.

"209 dolar'a yeni bir PC mi? Bu olmaz!" diye duruma şüpheyle yaklaşan arkadaşlarımız, 209 dolar'lık basit sörf ve Office PC'miz ofiste toplanınca daha da şaşırdılar. 209 dolar'lık bir PC mümkün, hem de yeterince hızlı çalışıyor: Kaynak canavarı Windows XP bile sistemde sorunsuz bir şekilde çalışıyor. Elbette bu tip bir sistem için kimse P4 veya Athlon sisteminden vazgeçmek istemez. Ancak enerji tasarruflu ve sessiz ikinci bir PC olarak 209 dolar'lık bilgisayarını-

mız ideal. Bu fiyat seviyesinde hazır PC'lerin satılması da oldukça sevindirici. Satın alan kişi böylece tek tek bileşenler yerine tüm sistem için garantiye sahip oluyor. Ancak bizim favorimiz, tavsi-

ye ettiğimiz bileşenlerle toplayacağınız kendi PC'niz: 309 dolar'a upgrade edilebilir ve düzgün bir performansa sahip çok hesaplı bir sisteminiz olabilir. ■

GT / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

HAZIR SİSTEM, PARÇA VE İKİNCİ EL SATIŞI YAPAN SİTELER

www.andromeda.com.tr
AMD sistemler, PC parçaları
www.data.com.tr
VIA C3, PC parçaları, hazır sistemler
www.eksenbilgisayar.com
Hazır sistemler, PC parçaları
www.goldpc.com.tr
AMD sistemler, PC parçaları
www.kocpa.com
AMD sistemler, PC parçaları
www.markom.com.tr
Hazır sistemler, PC parçaları
www.mavibilgisayar.com
AMD sistemler, PC parçaları

www.merpa.com.tr
VIA C3 işlemciler
www.oksit.com.tr
VIA C3, AMD sistemler, PC parçaları
www.transdata.com.tr
Hazır sistemler, ikinci el satış
www.uraniumpc.com
İkinci el bilgisayar parçaları borsası
www.veribilisim.com.tr
AMD sistemler, PC parçaları
www.vikingpc.net
İkinci el bilgisayar parçaları
www.yonsis.com.tr
Hazır sistemler, PC parçaları

İÇİNDEKİLER

40	Radeon 9800: ATI'nin yeni chipi testte
44	Athlon XP'ye Overclock: Basit bir hileyle çok daha hızlı
46	802.11G Kablosuz Standardı: İlk Wireless-G cihazı testte
50	Test: DVD Yazıcılar En yeni cihazlar testte
62	Donanım Günlüğü: CHIP Test Merkezinden...
64	Yeni Donanımlar Testte: Ürün incelemeleri ve testleri
78	CHIP TOP 10: Nisan ayının en iyileri

Sony DCR-DVD200: Yeni dijital video kamera 8 cm DVD'ler (-R'ler/-RW'ler) üzerine bir saate kadar varan filmler sığdırıyor.

Video Kamera ile DVD-R/-RW Üzerine Doğrudan Film Kaydı

Kasetlere Son!

DVD, salonlardan sonra şimdi de kameraları mı fethediyor?

Sony, DVD-RW ortamları üzerine kayıt yapabilen iki yeni model tanıtıyor.

■ DCR-DVD100 ve DCR-DVD200 ürünleri ile Sony artık dijital video kaset üzerine değil, doğrudan 8 cm DVD'ler (-R/-RW) üzerine kayıt yapabilen iki yeni video kamerayı tanıtıyor. Sonbahardan itibaren cihazları Avrupa'da edinmek mümkün olacak ve o zaman fiyatları da saptanmış olacak. Sony'nin Avrupa yetkilileri, bu yeni ürünü tanıtmanın çok sıradan bir olay olmayacağını vurguluyorlar. Tüm inanışlar, yeni cihazların, dijital video kaset için sonun başlangıcı anlamını taşıyacağını savunuyor: "Gelecekte kasetler tüketici kameralarından daha büyük hızla yok olacak."

Çeker çekmez seyrete

DVD video kameralar için artı puanlardan biri hiç kuşkusuz kolay kullanımı olacak. DVD kameraya kayıt imkanı, az önce kayıt edilen görüntüleri kameranın içinden alıp, DVD sürücüsü takılı herhangi bir televizyonda izlemeyi sağlayabilecek. Buna ek olarak, kayıt kapasitesinin de dijital video kasetlere oranla büyümesini saymak mümkün. Sony, değişken bir bit oranı algoritmasıyla 8 cm'lik bir boş ortam üzerine 20 dakika yerine şimdi yaklaşık bir saatlik video sığdırmış oluyor. Algoritma ya da kullanılan Codec'le ilgili ayrıntıların Sony

tarafından henüz gizli tutuluyor. Ayrıca, resmi olarak henüz edinilemeyen Mini-RW disklerin fiyatı hakkında da yalnızca spekülasyonlar yapılabiliyor. Ne de olsa tek kullanımlık mini formattaki boş ortamların fiyatı bile 15 Euro'ya kadar ulaşıyor, buna karşılık dijital video kasetlerin fiyatı yalnızca 6 Euro. Yani şu sıralar fiyat avantajı kasetlerden yana.

Ancak Sony, yeni modellerde yalnızca kayıt ortamını değiştirmekle kalmamış, özellikle arabirim üzerinde de çalışmış. Firewire yerine USB 2.0 tercih edilmiş. Bununla PC'de video malzemesinin nasıl işleneceğiye henüz yanıtlanmamış bir soru. Çünkü olağan video montaj yazılımı Firewire ve dijital video kaset kombinasyonuna muhtaç. Ve PC üzerinden kameranın kumandası da yalnızca Firewire ile olanaklı. DVD'de çoktan kayıt edilmiş malzemenin üzerine istenmeden yapılan kaydın olanaksız olması da gerçek bir teselli kaynağı değil. Ancak yalnızca piyasa lideri Sony değil, Panasonic ve Hitachi gibi öteki üreticiler de yeni kayıt ortamı olarak DVD'ye oynuyor. Yine de bu gelişmeye şimdilik tek sevinebilenler, büyük video montaj projelerinde çalışmayanlar.

Bilgi için: www.sony.com

Xscale İşlemcileri Cepleri Güçlendiriyor**Intel Cebimizde**

Intel, yeni nesil cep telefonları için ürettiği ve Xscale teknolojisini destekleyen işlemcileri kullanan teknoloji şirketlerinin arasına Maxon Telecom ve MiTAC'ın da katıldığını açıkladı. Xscale destekli işlemciler, cep telefonlarında multimedya ve internet uygulamalarının daha hızlı ve sorunsuz çalışmasını sağlıyor. Intel, telefonlarına veri iletişim özellikleri eklemek isteyen telefon üreti-

cilerinin sayısının her geçen gün arttığını ve Xscale teknolojinin de bu firmalar için cazip hale geldiğini belirtirken Intel'e ilk cevap, Kore merkezli cep telefonu üreticisi Maxon'dan geldi. İçinde Intel'in PXA 800F işlemcisini kullandığı MX-E20 adındaki yeni cep telefonu üreteceğini açıklayan Maxon'a göre telefon, çift ekranlı bir eğlence cihazı olacak.

Bilgi için: www.intel.com.tr

Epson Stylus Photo 900**CD ve DVD Üzerine Baskı**

Yeni başlayanlar ve hobi olarak kullananlar için tasarlanmış Epson'un A4 mürekkep püskürtmeli yazıcısı 5.760 dpi'ya kadar varan fotoğraf kalitesinde bas-

kı sonuçları veriyor. Yumuşak renk geçişleri ise yalnızca 4 Picolitrelilik damlacık boyutu ile sağlanıyor. "Edge-to-Edge" tekniği de kenar boşlukları bırakmadan baskı yapmayı sağlıyor. Ayrıca bir adaptörle CD'ler ya da DVD'ler üzerine bile baskı yapmak olanaklı. Mürekkebin durumu ise cihaza entegre "Intelligence" chipi tarafından sınıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 250 dolar

Bilgi için: www.epson.com

Brother MFC-890**Doğrudan Bellek Kartına Tarih**

Brother'ın en yeni çok işlevli cihazı MFC-890 adını taşıyor ve kişisel ya da küçük büroları hedef alıyor. Göze çarpan özelliklerinin başında isteğe göre taranmış resimleri PC'siz de doğrudan bellek kartı üzerinde depolaması geliyor.

Bu amaç için cihaz Memory Stick, Smart-Media ve CompactFlash kartları için yuvalar sunuyor. Mürekkep baskılı çıktı 1.200 x 2.400 dpi'lık bir çözünürlüğe ulaşıyor, dakikada 16 renkli ya da 20 siyahbeyaz sayfaya kadar baskı yapabiliyor. MFC-890 ayrıca bir fotokopi ve faks birimi de sunuyor. "Dual Access" sayesinde fakslar okunabiliyor ve aynı zamanda saniyede 33,6 KBit ile belgeler gönderilebiliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 450 dolar

Bilgi için: www.brother.com

KISA... KISA...

- **DirectX9 için S3 Grafik**
AGP-8X ve DirectX9 ile uyumluluk artık bir zorunluluk. S3 de bu durumu kabulleniyor ve "Delta Chrome" ile piyasa önderleri ATI ve Nvidia'nın karşısına çıkıyor.
Bilgi için: www.s3graphics.com

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı,
Haber Müdürü

Ağır İmaj Savaşları

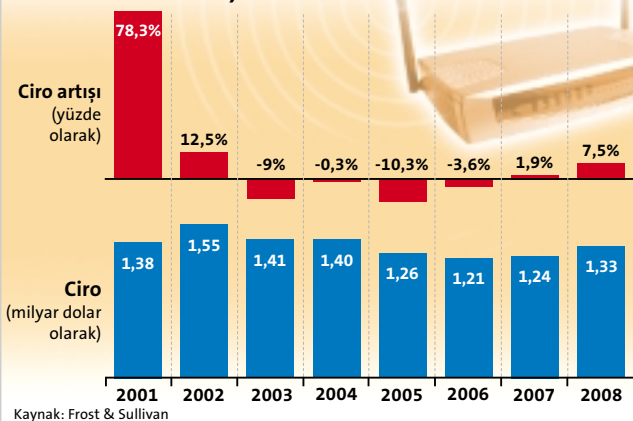
Bu güne kadar telefonlarını pazarlarken teknik özelliklerini ön plana çıkarmaya özen gösteren üreticiler için artık telefonların imajı ön plana geçmiş görünüyor. Ardı ardına yeni modellerini tanıtan büyük üreticilerden kimisinin ürün yelpazesinde bayanları hedef alan, taşlı, mücevherli, alacalı hatta sadece moda mağazalarında satılacak telefonlar göze çarparken, görücüye çıkan tüm modellerde çok keskin bir imaj vurgusu da dikkat çekiyor. İnsanların kullandıkları telefonlarla imajlarını ifade etmek istediklerini kabul eden üreticiler de, görünüşleri aşağı yukarı birbirine benzeyen telefonlar üretmek yerine her hedef kitleye farklı görünüm ve teknik özellikleri barındıran çok farklı modeller hazırlayarak ürün yelpazelerini çeşitlendirmeyi tercih ediyorlar.

IN & OUT**Bütünleşik Kartlar**

Ev kullanıcıları anakart üzerinde gelen bütünleşik ses kartı gibi bileşenleri daha rahat ve kullanışlı buluyorlar.

VCD Player

DVD fiyatları ucuzlaşırken ve çalıcıları Divx'i de desteklemeye başlamışken, VCD playerler gözden düşüyor.

W-LAN CİRO ÖNGÖRÜSÜ**Wireless-LAN için zor zamanlar**

BÜYÜMEYE ELVEDA: Frost & Sullivan'a göre W-LAN'ı 2003'ten itibaren kuraklık bekliyor. Bunun sorumlusu eksik güvenlik standartları. Ancak 2007'den sonra ciro artış gösterecek.

Lexar JumpDrive Trio**Flash Kartları İçin USB 2.0 Adaptörü**

JumpDrive Trio Memory Stick'ler, Multimedia ve SD-Card'lar için Slot'larla "üçü bir yerde" kart okuma cihazı olarak tasarlanmışlar. Cihaz USB 2.0 uyumlu ve dolayısıyla PC'de hızlı veri değiş tokuşu için uygun. Akımla besleme USB-Port'u üzerinden güvence altına alınıyor. İsteğe göre Lexar JumpDrive Trio'yu 128 MByte'a kadar varan Memory-Stick ile sunuyor.

Fiyatı: Henüz belli değil

Bilgi için:

www.lexarmedia.com

Sony'nin Mavi Lazer'i

Blue-ray Satışa Sunuluyor

DVD teknolojisinin yerini alması planlanan yüksek kapasiteli yeni medya, mavi lazer teknolojisi, Japonya'da kullanıma giriyor.

■ Sony, BDZ-S77 adındaki ilk Blue-ray disk yazıcısını bu ay Japonya'da satışa sunuyor. Eylül 2002'den beri Sony'nin Pacifico Yokohama'daki kendi Showroom'unda tanıtılan cihaz, sürücü haricinde dijital kablo ve uydu alıcısına da sahip.

YÜKSEK KAPASİTE:
Tek bir diskin içerisine yaklaşık altı tane DVD-ROM'un alabileceği kadar bilgi sığdırmak mümkün.

Sony'nin ev eğlencesi modeli, 23.3 veya 27 GByte kapasiteli tek yüzü DVD Blue disklerini yazabilecek. Sony, yazıcı ile beraber söz konusu diskleri de piyasaya sunacak. Cihaz, DVR Blue disklerini, maksimum 36 MBit/s veri aktarım hızına imkan tanıyan tek bir yazma temposunda hazırlayabiliyor. Sony, sürücünün DVD ve ses CD'lerini de oynatabileceğini duyurdu. Ancak cihaz, DVD-RAM ve DVD+RW diskleri ile uyumlu değil. Sadece Japonya pazarı için geliştirilen cihaz HDTV ve D bağlantı noktası çıkışlarına sahip. Avrupa'da kullanılan YUV girişi için de bir kablo adaptörü mevcut. BDZ-S77, dijital kayıt cihazlarının da bağlanabilmesi için ayrıca bir FireWire portuna da sahip.

Bilgi: www.sony.net/SonyInfo/

CTX P922e

USB-2.0 Hub'lı TFT

Entegre USB-2.0-Hub'lı ilk 19 inç büyüklüğündeki LCD monitör CTX'den geliyor. Monitör 1.280 x 1.024 piksele kadar varan bir çözünürlük sunuyor, panelin reaksiyon süresi ortalama bir değer olan 25 milisaniye civarında. Üreticinin açıklamalarına göre MVA paneli 170 derecelik bir bakış açısından bağımsızlığı garanti ediyor. Özel bir film modu üzerinden kontrast ya da aydınlık gibi resim parametreleri ayrı ayrı ayarlanabili-

yor, bu da P922e'nin öncelikle sinemaseverler üzerinde olumlu bir etki bırakacağını gösteriyor.

Bilgi için: www.ctx.com

Apple'dan Atak Firewire 800'lü Yeni PowerMac

Grafikerlerin en çok sevdiği bilgisayar geliyor. Yeni Mac'ler "AirPort Extreme" adındaki Wireless-LAN ve Firewire 800 (2. Firewire kuşağı) ile göze çarpıyor. Ağ Port'u olarak yüksek hızlı arabirimi neredeyse Giga-bit-LAN temposuna ulaşıyor ve böylece grafik ajanslarında olduğu gibi büyük veri miktarlarının transferi için tavsiye edilmeye hak kazanıyor. Bilgisayarlar 1 GHz ya da dual model olarak 1,42 GHz'e kadar uzanan saat frekanslarıyla G4-CPU'ları tarafından çalıştırılıyor.

Fiyatı: 1.650 dolardan başlıyor
Bilgi için: www.apple.com

Kablosuz ve Küçük USB Stick ile Wireless LAN

BenQ 802.11b cihazlarından oluşan yeni bir ürün serisi piyasaya sunuyor. Bir W-LAN Router (150 dolar) ve Access Point (120 dolar) ile PC'ler ve notebooklar için uygun eklentileri satışa sunan BenQ ürün yelpazesinde alışılmış PCMCIA adaptörü (45 dolar) haricinde tamamen yeni modeller de yer alıyor. Notebook veya masaüstü PC'yi W-LAN uyumlu yapmak için kullanılacak küçük bir USB Stick bu yeni modeller arasında en çok dikkat çeken. Sadece 30 gram ağırlığında olan bu cihaz prensipte normal USB adaptör ile aynı performansa sahip olmasına rağmen 20 dolar daha pahalıya satılacak.

Bilgi: www.benq.com

Yazıcılar İçin Bluetooth

Kablosuz Yazmak

EpoX kökenli Bluetooth adaptörü BT-PA01 kablosuz paralel

portlu her yazıcıda baskı vaat ediyor.

Baskılar yalnızca PC'den değil, PDA'lar gibi Bluetooth uç cihazlarından da olanaklı. Fiyatı ise henüz belli değil.

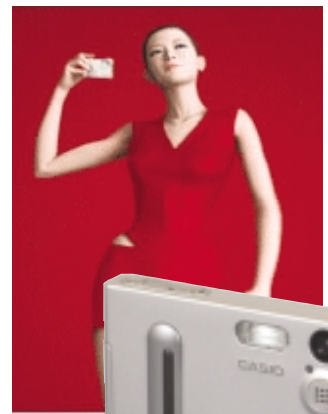
Bilgi için: www.epox.com

Casio Exilim EX-Z3

Kredi Kartı ile Karıştırmayın

Belki James Bond'da daha küçüğü vardır ancak Casio'nun EX-Z3 dijital kamerası 3,2 Megapixellik bir kamera için dikat çekici bir değer olan 87 x 57 x 22,9 milimetre boyutlarında. Mini-Cam uzaklıkların üstesinden 3 katlı optik zoomu ile geliyor. Bir "Bestshot" işlevi ve dahili 10 MB belleğin yanısıra kamera, Li-Io aküleri ve bir Docking-Station ile teslim ediliyor.

Bilgi için: www.casio.com

Test: ATI Radeon 9800 Pro

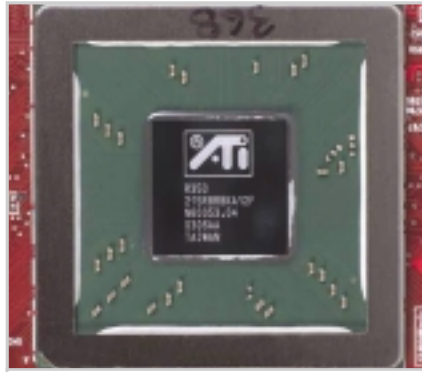
Radeon 9800 Pro GeForce FX'e Karşı

ATI 3D pedalına basmaya devam ediyor: En yeni 3D bombanın adı Radeon 9800 Pro ve Nvidia GeForce FX 5800 Ultra'nın doğrudan rakibi. CHIP, en hızlı iki ekran kartını karşılaştırmalı olarak test ediyor.

ATI, bu yılki CeBIT'ten önce sürpriz bir şekilde Radeon 9800 Pro chipiyle (kod adı R350), daha GeForce FX raflardaki yerini almadan, Nvidia'ya erken bir cevap veriyor. Kanadalı 3D uzmanı yeni amiral gemisini birçok güzel özelliklerle donatmış: Piksel hesaplamalarından ve anti-aliasing efektlerinden sorumlu olan Smartshader ve Smoothvision, yeni 2.1 sürümüyle chipe entegre edilmiş. HyperZ III+ ayrıca yüksek çözünürlüklerde ve komplike 3D sahnelerde sistemde bir darboğaz teşkil eden bellek bant genişliğini artırıyor.

ATI'nin yeni 3D canavarındaki en büyük değişiklikse kuşkusuz frekans değerlerinde. Radeon 9800 chipi 380 MHz'le çalışırken, DDR-I bellek efektif olarak 680 MHz'de (2 x 340 MHz) çalışıyor.

ATI, tam altı yeni Radeon ekran kartı modeliyle 3D dünyasına hareketlilik kazandırıyor: Radeon 9800 Pro ve 9800 üst uç sınıfında GeForce FX'e karşı ATI'nin tacını korumakla yükümlü. Radeon 9600 Pro ve 9600 ise mainstream pazarında GeForce4-Ti ve eşdeğerlerine karşı savaşıyor. Radeon 9200 modeli ise düşük

RADEON 9800: CHIP, ilk Radeon-9800 Pro ekran kartını, GeForce FX 5800 Ultra karşısında test etti.

bütçeli kullanıcıları hedefliyor.

Tüm Radeon 9800 modelleri halen 0,15 mikron üretim süreciyle üretilirken, Radeon 9600/Pro modelleri 0,13 mikronla üretiliyor. Top model Radeon 9800 Pro, 380/680 MHz hızındayken, Radeon 9600 Pro kartlar 400/600 MHz'lik bir chip/bellek frekansına sahipler. Pro olmayan 9600 kartlarda ise ATI, çalışma frekanslarını 325/400 MHz'e kadar düşürmüştü.

Sunulan bellek büyüklükleri ise Radeon 9800 amiral gemisi için 128 veya 256 MB iken, Radeon 9600/Pro kartlar için 64 veya 128 MB. ATI'nin sadece Radeon 9800 Pro kartında 256 MB'lık DDR-II grafik belleği sunduğunu da belirtelim.

Radeon 9800 Pro chiplerin aksine Radeon 9600/Pro'lar sadece dört piksel pipeline ve iki vertex işlem bi-

rimine sahipler. Bunun dışında grafik chipleri, 9800 modelinde olduğu gibi DirectX 9 ile tam uyumlular.

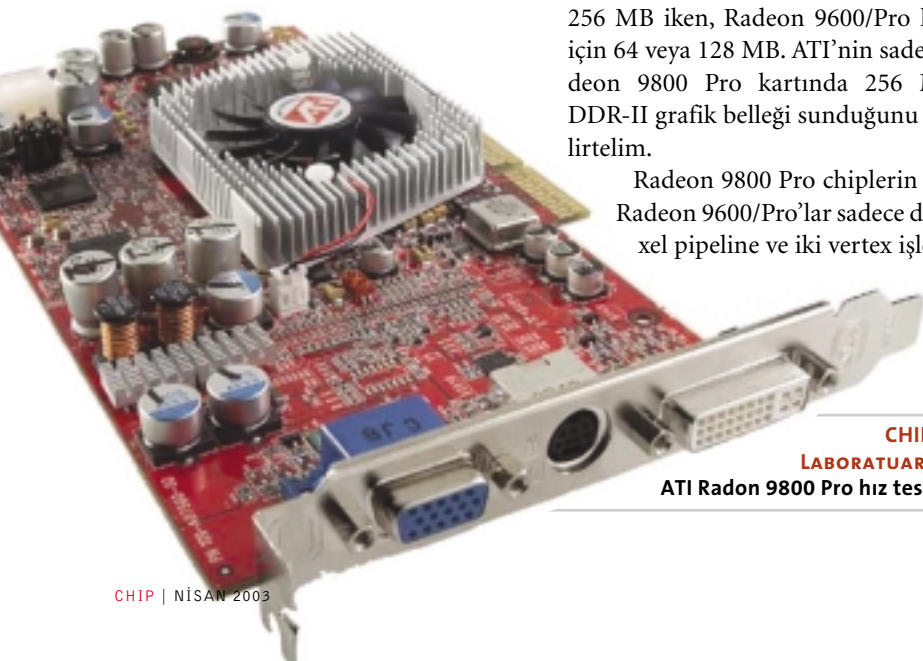
ATI'nin Radeon 9200 serisinde ise 3D özellikleri aynı kalmış. Pro sürümü olarak daha yüksek frekanslarda çalışan, DirectX 8.1 uyumlu kartlar sunuluyor. Grafik kartları üzerinde sadece 128 MByte DDR-I bellek bulunacak.

Radeon 9800 Pro: Teknolojik yenilikler

ATI, vertex ve pixel shader'ı entegre eden Smartshader'ı, "F-Buffer" ile genişletmiş. ATI'nin yeni Radeon 9800 modeline uyguladığı yüksek teknolojik gelişme, bant genişliği optimizasyonu için Hyper Z III+ ve "daha güzel resimler" için Smoothvision 2.1 ile tamamlanıyor. En önemli yeniliklerden kısaca bahsetmek gerekirse:

Smartshader 2.1'de F-Buffer: F-Buffer (Fragment-stream FIFO Buffer) ile ATI, zaman alan hesaplamaları kısaltmayı ve bellek bant genişliğinden tasarruf etmeyi amaçlıyor. F-Buffer Pipeline ile ATI'ye göre şimdi daha uzun pixel-shader rutinleri işlenebiliyor. Teorideki bu donanım kısıtlaması (Radeon 9700 chip'inde olduğu gibi) F-Buffer ile ortadan kalkıyor.

ATI'nin yeni donanım implementasyonu ardındaki düşünce oldukça basit: Pixel-Engine'den bir çok defa geçmek zorunda olan komplike ve uzun pixel-shader hesaplamaları (programları) bu F-Buffer'da sahnenin geri kalanından ayrıştırılıyor ve ön belleğe alınıyor. Bir defada (single-pass) işlenebilen diğer tüm daha az komplike piksel hesaplamaları daha önce alışık olduğu gibi rendering-pipeline'dan geçiyorlar. Teoride bu ön bellekleme sayesinde daha uzun →

CHIP TEST LABORATUARINDA: ATI Radon 9800 Pro hız testinde.

shader programlarında rendering süresi en aza indirgeniyor, zira ara sonuçlara daha hızlı erişilebiliyor.

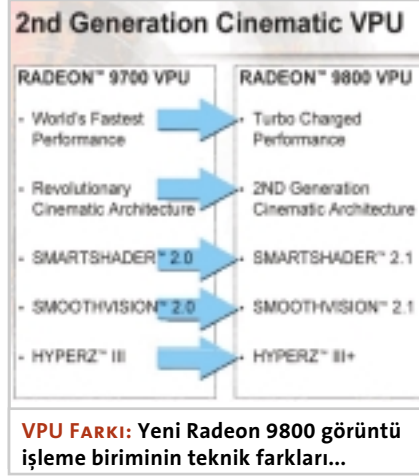
Smoothvision 2.1: Radeon 9800'de kullanılan, külfetli hesaplamalar gerektiren antialiasing yönteminde, bellek denetleyicisine yapılan okuma ve yazma erişimleri, Radeon 9700 Pro modelleri ile karşılaştırıldığında, yüksek çözünürlüklerde (1024 x 768 pikselin üstünde) daha verimli olmalı.

Hyper Z III+: Radeon 9800 Pro'daki bir diğer yenilikse enhanced z-cache. Bu ön-bellek, komplike 3D sahnelerde ortaya çıkan "Real Time shadow volumes" denilen gerçek zamanlı gölgelemeleri ve gölge efektlerini hesaplamakla görevli. Burada bir nesnenin gölgesinin, genel görüntünün görünür veya görünmez alanında mı oluştuğuna karar verilir. Gölge, görünmez bir alanda oluşuyorsa hesaplanmak zorunda değildir. Bu da bellek bant genişliğinden oldukça yüksek oranda tasarruf edilmesini sağlıyor.

Benchmark'lar:

Bir bakışta tüm sonuçlar

Aşağıdaki sonuçlar bir Pentium 4/3,06 GHz sisteminde Hyperthreading açık-

ken elde edildi. Anakart olarak Asus P4G8X (Granite Bay) ve 512 MByte DDR266 bellek (CL2) kullanıldı. Test sisteminin diğer parçaları Soundblaster Live Platinum ses kartı, Baracuda V sabitdisk ve SP1 kurulu Windows XP Professional olarak seçildi. Ekran kartı sürücüsü olarak Catalyst 3.1 (Version 7.84) ve Nvidia tarafında güncel Detonator 41.09 sürücüleri kullanıldı.

ATI'nin Radeon 9800 Pro'su Nvidia'nın uyuklarını kaçırarak gibi görünüyor: Kart, bir GeForce FX 5800 Ultra'dan daha hızlı ve 4 sone değeriyle çok daha sessiz (GeForce FX 12 sone). Ayrıca fiyat konusunda da Radeon 9800, yakla-

şık 50 dolar'lık bir fiyat avantajına sahip görünüyor (Radeon 9800'lerin 450 ila 500 dolar arası bir fiyata sahip olması bekleniyor).

Referans kart tüm benchmark'larda etkileyici sonuçlara imza attı: Quake 3, Unreal Tournament 2003, 3DMark 2001 – 1024 x 768 piksel ve üstü çözünürlük, etkinleştirilmiş tırtık (kenar) düzeltme ve "anisotropic" filtreleme tekniğinde (daha güzel görüntüler için), Nvidia'nın şansı yok. Benchmark'a bağlı olarak burada ATI'nin yüzde 10 ile 15 arasında değişen bir avantajı söz konusu.

Bu avantaj büyük ölçüde VPU'nun ve DDR-I belleğin yüksek saat hızlarından kaynaklanıyor olmalı. 3D denetleyici 380 MHz'de çalışırken, DDR-I bellek 680 MHz frekansında. Daha ucuz olan DDR-I bellekle de çok yüksek performanslara ulaşılabilirliğinin bir başka kanıtı bu. Bunun için "ekstra" bir soğutmanın gerekmemesi de gürültücü GeForce FX'ler karşısında büyük bir üstünlük.

Yeni F-Buffer özelliğinin günümüzde bir faydası olduğunu söylemek mümkün değil, zira hemen hiçbir program henüz bu özelliği kullanmıyor. İlerde program geliştiricileri komplike pixel-shader rutinlerini ve böylece çok detaylı sahneleri F-Buffer yardımıyla mümkün kılabilirler, elbette hiçbir performans kaybı olmaksızın.

Nvidia'yı yine zor günler bekliyor: ATI rekabette geride kalmıyor

Nvidia'nın işinin eskisi kadar kolay olmayacağı açık. ATI, biz halen (daha sessiz) GeForce FX'in piyasaya çıkmasını bekleyeduralım, Radeon 9700 Pro'sunun takipçisini 3D fanatiklerine sunmaya hazırlanıyor. Ancak mainstream alanında da ATI, Nvidia'yı köşeye sıkıştırmaya devam ediyor: Radeon 9600/Pro da yakında çıkarken, Nvidia, NV31 ve 34'ü için biraz daha zamana ihtiyaç duyacak gibi görünüyor. ■

CHIP International Test Merkezi /

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

BENCHMARK SONUÇLARI				
Oyun	1.024x768, 32 Bit	1.024x768, 32 Bit, AA+AF	1.600x1.200, 32 Bit	1.600x1.200, 32 Bit, AA+AF
Quake 3				
Radeon 9800 Pro	290 fps	249 fps	221 fps	118 fps
Radeon 9700 Pro	294 fps	231 fps	201 fps	106 fps
GeForce FX 5800 Ultra	308 fps	226 fps	235 fps	100 fps
UT2003				
Radeon 9800 Pro	216 fps	164 fps	135 fps	79 fps
Radeon 9700 Pro	213 fps	111 fps	119 fps	54 fps
GeForce FX 5800 Ultra	203 fps	131 fps	145 fps	55 fps
Aquamark (2.3)				
Radeon 9800 Pro	96 fps	57 fps	57 fps	28 fps
Radeon 9700 Pro	89 fps	51 fps	50 fps	22 fps
GeForce FX 5800 Ultra	98 fps	57 fs	57 fps	28 fps
3DMark 2001 SE				
Radeon 9800 Pro	16.844 puan	12.019 puan	12.556 puan	7.137 puan
Radeon 9700 Pro	15.569 puan	11.568 puan	11.902 puan	6.662 puan
GeForce FX 5800 Ultra	15.815 puan	11.390 puan	11.800 puan	5.539 puan
3DMark 2003 (Futuremark)				
Radeon 9800 Pro	5549 puan	-	-	-
Radeon 9700 Pro	4434 puan	-	-	-
GeForce FX 5800 Ultra	5271 puan	-	-	-
Codecreatures				
Radeon 9800 Pro	43 fps	35 fps	40 fps	20 fps
Radeon 9700 Pro	39 fps	30 fps	36 fps	13 fps
GeForce FX 5800 Ultra	43 fps	33 fps	39 fps	16 fps

Lütfen kalın puntıyla yazılmış sonuçlara dikkat edin. Bunlar ilgili benchmark'ın en yüksek değerini ifade ediyorlar.

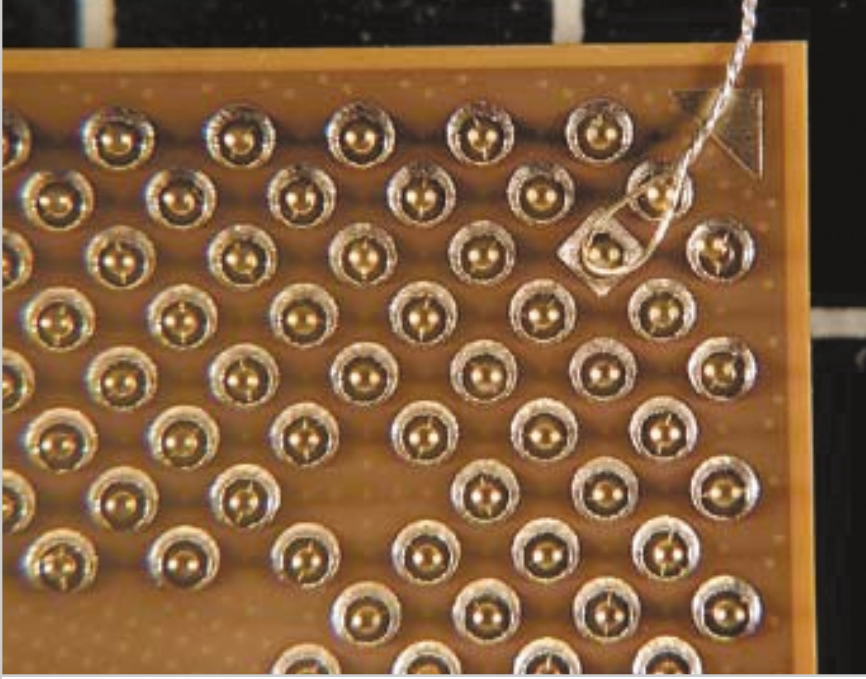
RADEON 9800 ÖZEL

Bu ayki eCHIP'te "Radeon 9800 Özel" bölümü hazırladık. ATI'nin yeni 3D bombasını yakından tanımak isteyenler için burada resim galerisinin yanında fiyatlar, teknik ayrıntılar ve benchmark'lar mevcut.

Athlon XP Çarpan Kilidini Açmak

Athlon XP'ye Overclock

Basit bir tel ilmiik yardımıyla Athlon 1700+ işlemcinizi 2600+ seviyesinde çalıştırabilirsiniz. Bu yazıda göstereceğimiz tuning hilesiyle yaklaşık 200 dolar tasarruf edebilirsiniz.

(1) TEL HİLESİ: İki CPU bacağına tel köprü ile bağlayarak Athlon XP işlemcilerindeki çarpan kilidini kalıcı olarak açabilirsiniz.

larını çekip ilmiğin gerilmesini ve yerinden oynamadan bacaklara dolanmasını sağlayın (1). Kulpu çekin. Arta kalan parçaları penseyle kesip atın (2).

2 Teli kısaltın

Şimdi işler ciddileşiyor: Pin grubunda sağ üstte bir boşluk göreceksiniz. Birleştirmeniz gereken iki pin bu yerin hemen üstünde. Dikkatli bir şekilde önceden hazırladığınız ilmiği bu pinlerin etrafından geçirin.

Tel ilmiği ince bir penseyle her iki pin arasında, tel sıkıca oturacak ve komşu pinlerle kısa devreye meydan vermeyecek şekilde büküp sabitleyin.

3 Teli sabitleyin

Şimdi CPU'yu yuvasına yerleştirebilirsiniz. Fan montajından sonra PC'nizi açın. BIOS Setup menüsünden CPU frekansını adım adım yükseltin. Test laboratuvarımızda 1700+ modeli (1467 MHz) 2 GHz hızında çalıştı ve bu da yaklaşık olarak 300 dolar'lık Athlon XP 2600+ modeliyle aynı seviyeye denk geliyor. **DİKKAT:** Motherboard Monitor adlı freeware yazılımla CPU sıcaklığını mutlaka kontrolünüz altında bulundurun.

Test platformu şu bileşenlerden oluşuyordu: ATI Radeon 9700 Pro ekran

Athlon işlemciler overclock fanatiklerinin gözdesi. Ancak AMD, oyunun kurallarını biraz sıvırttı ve overclockçuların işini zorlaştırdı. CPU'nun üst tarafındaki L1 köprülerini kalemle birleştirip kısa devre yaptırmak ve böylece çarpan kilidini kaldırmak, güncel Athlon işlemcilerde yapısal nedenlerden dolayı artık bir işe yaramıyor.

Ancak bu engelin bir çözümü var: L1 köprüleri yerine iki CPU bacağına birleştiriyorsunuz. Bunun için sadece parlak bir bakır tele (0,16 milimetre çapında), keskin bir penseye ve bir makasa ihtiyacınız var.

Burada anlatılan yöntemin sadece Thoroughbred çekirdekli Athlon XP'lerde işe yaradığını unutmayın, daha eski Palomino modellerinde bu yöntemi uygulamayın. Her iki modeli birbirinden ayırdetmek basit: Palomino işlemciler alt tarafta dirençlere sahipken; Thoroughbred'de dirençler üst tarafta bulunuyor.

1 Teli ayarlayın

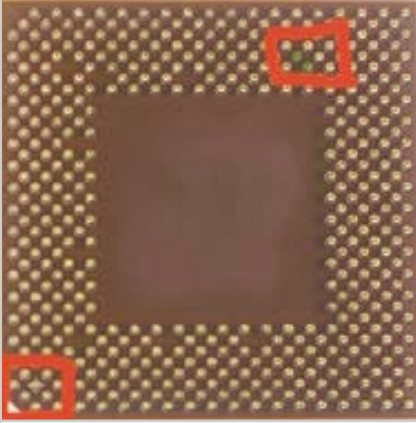
İşte başlıyoruz: Pinlere (bacaklara) bakacak ve işlemcinin işaretli köşesi sol aşağıya bakacak şekilde CPU'yu çevirin. İki santimetre uzunluğunda, parlak (paslanmamış) bir tel parçası alın ve dışta duran iki pinin etrafına dolayın. Teli, ilmiik halini alacak şekilde bükün ve uç-

BENCHMARK'LAR

	Quake 3	3DMark 2001SE	Cine4D	Aquamark	Sysmark02
Athlon XP (orijinal) 1700+ (11 x 133 MHz = 1.467 MHz)	218 FPS	11724 Puan	53 Saniye*	89 FPS	189 Puan
Athlon XP (orijinal) 2000+ (12,5 x 133 MHz = 1.667 MHz)	226 FPS	12.810 Puan	48 Saniye*	94 FPS	194 Puan
Athlon XP 2000+ (overclock) (10 x 166 MHz = 1.667 MHz)	231 FPS	13190 Puan	46 Saniye*	96 FPS	198 Puan
Athlon XP 2500+ (overclock) (12 x 166 MHz = 2.000 MHz)	268 FPS	14701 Puan	40 Saniye*	101 FPS	204 Puan

* Düşük değerler daha iyi demektir.

En yüksek değerlere overclock edilmiş 2 GHz modelimiz ulaştı. Benchmark testlerinde ortalama (Athlon XP 1700+ ile karşılaştırıldığında) %20 ve üzerinde performans artışları ölçüldü.

BACAKLAR: Birleştirmeniz gereken CPU pinleri kırmızı ile işaretlenmiş bu iki alanda yer alıyor.

kartı, Abit KD7-anakart (KT400 chip-set), 512 MByte Infineon DDR333-RAM (CL2), Creative Soundblaster Live Platinum ses kartı ve IBM-DTLA-307030 sabitdisk. İşletim sistemi olarak Windows XP Professional kullanıldı. Ayrıca en yeni chipset ve ekran kartı sürücülerini sisteme yükledi.

Quake 3 ve Aquamark oyunlarında 640 x 480 ekran ve 16 bit renk çözünürlüğünde ölçüm yapıldı. 3D Mark değeri "default" modunda elde edildi, Sysmark puanları ise "official run" ile hesaplandı. Cinema 4D benchmark'ında CPU'nun bir 3D nesnesi için ihtiyaç duyduğu süre ölçüldü.

Özetle: Daha düşük modeller daha yüksek potansiyele sahipler

Overclock fanatikleri için AMD'nin 1700+ modeli adeta bulunmaz hint kumaşı: Bu model gerçekte sadece 1467 MHz saat hızında çalışsa da, overclock sonrasında bu en küçük Thoroughbred modeli 533 MHz'lik artışla 2 GHz hızında çalıştırılabilir.

Bu FSB hızıyla 1700+ modeli yaklaşık olarak 2500+ modeline karşılık geliyor. 2600+ modeli için sadece 83 MHz eksik. Ancak elde edilen fiyat avantajı dikkate

alındığında bunun pek de önemi yok. CPU'yu yaklaşık 65 dolar'a sipariş ettik. Overclock sonrasında elimizde 200 dolar'ın üzerinde bir işlemci vardı.

Athlon XP'nizi overclock etmeye karar verdiyseniz, modifikasyon için yeterince zaman ayırın. Sakin ve soğukkanlı bir şekilde işe koyulun, tel hilesinin başarılı olması için en önemli etken bu.

Modifiye edilmiş işlemciyi tekrar yuvasına yerleştirdiyseniz sisteminizi açın. BIOS Setup'a girin ve burada "Frequency Control" gibi bir ada sahip bir seçenek arayın. Öncelikle işlemcinin dahili CPU çarpanını düşürün ve adım adım dikkatli bir şekilde sistemin Frontside Bus (FSB) hızını arttırın. BIOS'ta ayrıca PCU ve AGP veriyolunu FSB frekansından ayırmak için bir seçenek olup olmadığını araştırın. AGP veriyolu 66 MHz hızında, PCI Bus ise 33 MHz ile çalışma-

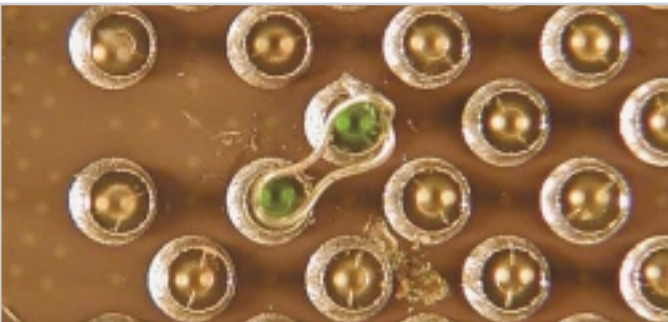

(2) TELİ KISALTIN: Uygun bir penseyle teli uygun bir uzunluğa getirin.

lıdır. Son olarak CPU'nun besleme gerilimini arttırmalısınız. 1,65 volt yerine 1,8 voltluk bir Vcore değeri seçtik. Overclock sonrasında CPU yaklaşık olarak 49 derece civarında bir çalışma sıcaklığına ulaştı.

Elbette diğer tüm overclocking ipuçlarında olduğu gibi burada da işlemin başarılı olacağını kesin olarak garanti edemiyoruz. Ancak daha önce dediğimiz gibi, başarı ve güç sakinlikte gizli; soğukkanlı bir şekilde işe koyulursanız hemen her şey yolunda gidecektir. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

(3) TELİ SABİTLEYİN: Komşu bacaklara değmeyecek şekilde tel ilmiği sabitleyin.

Linksys Wireless-G Broadband Router

Daha Hızlı ve Uyumlu Kablosuz Ağ

Yeni 802.11g kablosuz standardı, varolan W-LAN'lerle tam uyumlu olarak beş kat daha yüksek hız vaadediyor. Linksys, 802.11g cihazlarını ilk satan firmalardan biri. CHIP, 802.11g destekli ilk yönlendirici ve PCMCIA kartını test etti.

NOTEBOOK VE DESKTOP İÇİN 54 MBit:
Yeni Wireless-G standardı için harici USB çözümlerinin piyasaya çıkmak üzere olduğunu hatırlatalım.

oluyorsunuz. Linksys'in 802.11g kartı tamamen sorunsuz bir şekilde bir 802.11b erişim noktasına (access point) bağlanabiliyor. 11 MBit'lik bir W-LAN kartıyla G standardındaki bir 54 MBit ağına erişmek için kullanıcının konfigürasyonunda herhangi bir değişiklik yapması da gerekmiyor. Bunun için elbette yönlendirici ve erişim noktasının düzgün ayarlanmış olması gerekiyor. CHIP testinde bu biraz sürdü; test sırasında el kitapçığı henüz hazır değildi. Burada istenilen uyumluluk için önemli olan iki ayar. Yönlendirici bir yandan "Mixed Mode" modunda çalışmalı, diğer yandan da hız yönetimini yönlendiricinin kendisi "Auto" ayarıyla yapmalı. Hız sabit olarak saniyede 54 MBit'e ayarlanmışsa, 802.11b istemcileri (client) ağına bağlanamıyor.

Uyumluluk için ayrıca basit bir teknik açıklama söz konusu: 802.11b ve 802.11g aynı frekansta çalışıyorlar, yani 2,4 GHz'de. 802.11a cihazlarla iletişim mümkün değil, zira bunlar 5 GHz frekansındalar.

Gerçi 5 GHz alanında iletişime zarar verebilecek daha az parazit var (802.11b/g mikrodalga ışınlar ve Bluetooth ile mücadele etmek zorunda), ancak yine de 802.11a cihazları menzil konusunda dezavantajlılar, sonuçta çok daha yüksek bir frekansta haberleşiyorlar.

Düzgün standartlı donanım: Linksys Wireless-G Router

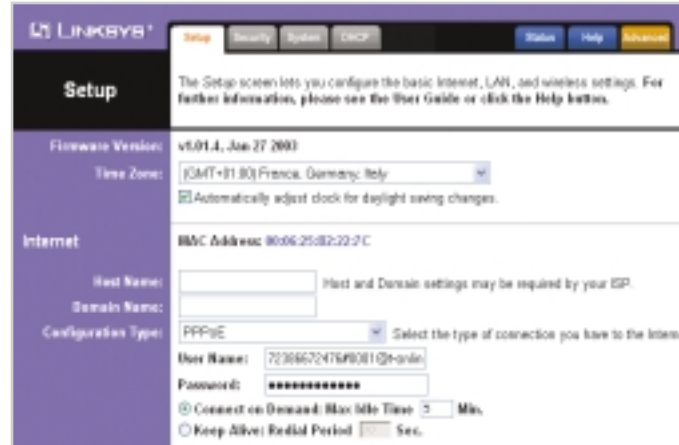
Linksys yönlendiricisi güncel 802.11b cihazlarla karşılaştırıldığında ortalama bir donanıma sahip, kendi hız sınıfında ise henüz kendisiyle karşılaştırılabilecek bir cihaz yok.

Linksys Wireless-G Broadband Router'ın özellikler listesi, aynı üreticinin 11 MBit'lik yönlendiricisiyle aynı. Ürünün kasasından da kullanıcı bu cihazların aynı üreticinin elinden çıktığını hemen anlayabilir. Parlak mavi yönlendirici, gri renkli monoton yönlendiriciden neyse ki ayırt edilebiliyor.

Kablosuz yönlendirici web tarayıcısı (browser) üzerinden konfigüre edilebiliyor, elbette şifre korumalı olarak. Renk olarak cihazla uyumlu web arayüzü basit ve anlaşılır bir kullanıma sahip. Tek tek →

Bazı firmalar öncelikle uyumlu olmayan 802.11a standardına konstante olmuşken, Linksys daha Şubat sonunda bir dizi 802.11g kablosuz ağ cihazını piyasaya sürmeyi başardı. G standardı problemsiz bir şekilde varolan kablosuz ağlarla birlikte çalışıyor ve 802.11a ile aynı hızı vaadediyor. Ayrıca cihazlar, güncel 802.11b donanımlardan çok da pahalı değiller: Linksys yönlendirici (router) için 150 dolar talep ederken, kartın fiyatı sadece 70 dolar.

Bu cihazları satın aldığınızda birbiriyle tam uyumlu donanımlara sahip

HIZLI KURULUM:
Yönlendiriciye bir defa ADSL erişim bilgileri verildiğinde, bağlantıyı otomatik olarak kurabiliyor.

seçenekleri açık bir şekilde açıklayan on-line yardım da oldukça bilgilendirici.

ADSL ile internet erişimi için Linksys yönlendirici yaygın olarak kullanılan PPPoE'nin yanında PPTP de destekliyor, ki bu da bölgesel bir servis sağlayıcı (Provider) için önemli. Fonksiyon kapsamında çocuk koruması bağlamında cihaz eski puanlar alıyor. İçerik veya URL filtreleme maalesef mümkün değil. Çocuk koruması, bilgisayarın web erişimini tamamen engellemek veya belli bir zaman aralığında sörfeye izin vermekle sınırlı.

4 LAN portu ve ADSL modem için 1 portun dışında başka bir bağlantı seçeneği yok, yani yazıcı portu ve ISDN/modem

ZAFER WIRELESS-G'NİN: Wireless-G cihazları daha ucuz, daha uyumlu ve yeterince hızlılar.

dem yedeğini boşuna aramayın.

Test için yönlendiricinin yanında Notebook'a uygun 54 MBit kart kullanıldı. Kart hızlı ve sorunsuz bir şekilde kurulabiliyor ve ayrıca profil yönetebilen çok güzel bir konfigürasyon aracı sunuyor. Bu da farklı ağlar arasındaki geçişi kolaylaştırıyor.

Ölçüm değerleri: 802.11g gerçekte ne kadar hızlı

"802.11b'den nerdeyse 5 kat daha hızlı", kutunun üstünde böyle yazıyor; ve teoride bu doğru. Ancak yine teoride bir 802.11b ağı saniyede 11 MBit transfer de ediyor. Ve 5 x 11 MBit de yaklaşık 54 MBit'e karşılık geliyor. Pratikte ise 11 MBit'lik bir ağda ancak saniyede 5 MBit arta kalıyor. Bunun beş katı saniyede 25 MBit'e karşılık geliyor. Ölçümlerimize göre ise saniyede ortalama 14 MBit'ten daha yüksek bir hıza ulaşmak (henüz) mümkün değil.

Test sonrasında Linksys'le yaptığımız

görüşmeden, test ettiğimiz ürünün henüz nihai 802.11g standardına tam uygun olmadığını öğrendik. Ücretsiz bir firmware güncellemesi ile her kullanıcı yönlendiricisini en son teknolojik seviyeye getirebiliyor. Geliştiriciler, bu sayede hızın da hissedilir bir oranda artırılabilmesini düşünüyorlar. Ancak güncel 802.11g Draft modundaki saniyede 14 MBit bile oldukça iyi bir değer.

802.11g donanımı 802.11b bileşenlerle kombine edildiğinde, iki PC arasındaki veri transferinde her zaman en zayıf bileşen mümkün olan en yüksek hızı belirliyor. Linksys Wireless G Router ve bir 802.11b kartı arasında yaptığımız ölçümlerde saniyede 4,9 MBit hıza ulaştık. Salt 802.11b ortamlarıyla karşılaştırıldığında kabul edilebilir bir değer bu. Bugüne kadar test ettiğimiz en hızlı 802.11b yönlendiricisi saniyede 5,3 MBit hıza ulaşabilmişti.

Linksys cihazların ABD'deki ilk test raporlarında, 802.11b uyumluluğunun problemli olduğu yazılmıştı. Ancak bu sorunlar son firmware güncellemeleriyle giderildi. Testimizde herhangi bir problemle karşılaşmadık.

Özetle: 802.11g için kesin bir zafer

Ve kazanan: Wireless-G. Cihazlar daha ucuz ve genelde uyumlu olmayan 802.11a standardının 54 MBit donanımlarıyla aynı performansa sahipler.

Geçtiğimiz yıl bir kablosuz ağa yatırım yapanlar, bu yılın başında çok sinirlenmiş olabilirler. Zira büyük ağ üreticileri, varolan kablosuz ağlarla pek de anlaşamayan yeni kablosuz donanımları piyasaya çıkardılar. Cihazların pahalı olması yine de iyi, böylece büyük ihtimalle sadece çok az sayıda kişi bu kablosuz donanımlara geçiş yaptı.

Şimdi ise 802.11g var, kablosuz 11 MBit ağlarla iyi anlaşabilen yeni bir standart. Bunu sadece reklamlar söylemiyor, CHIP testinin sonuçları da bunun doğru olduğunu gösteriyor. Günümüzde piyasada olan 802.11a cihazları gerçi Linksys'in yeni yönlendiricisinden daha hızlı. Ancak saniyede 14 MBit'e karşı 20 Mbit, iki kat daha pahalı bir fiyatı kesinlikle kabul edilebilir kılmıyor. Linksys ayrıca, 802.11g standardının geçerli olan versiyonuna %100 uygun "final" firmware yüklediğinde kablosuz ağı daha hızlı olabileceğini de vaadediyor.

Linksys'in diğer üreticilere göre daha önce 802.11g ürünleri sunabilmesi, kullandığı chipset sayesinde mümkün olmuş. Linksys Broadcom chipseti kullanırken diğer çoğu büyük üretici halen Intersil chip'lerini bekliyor. 802.11g cihazlarının karşılaştırmalı testini bekleyenler, en azından CeBIT sonrasına kadar sabretmeliler. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

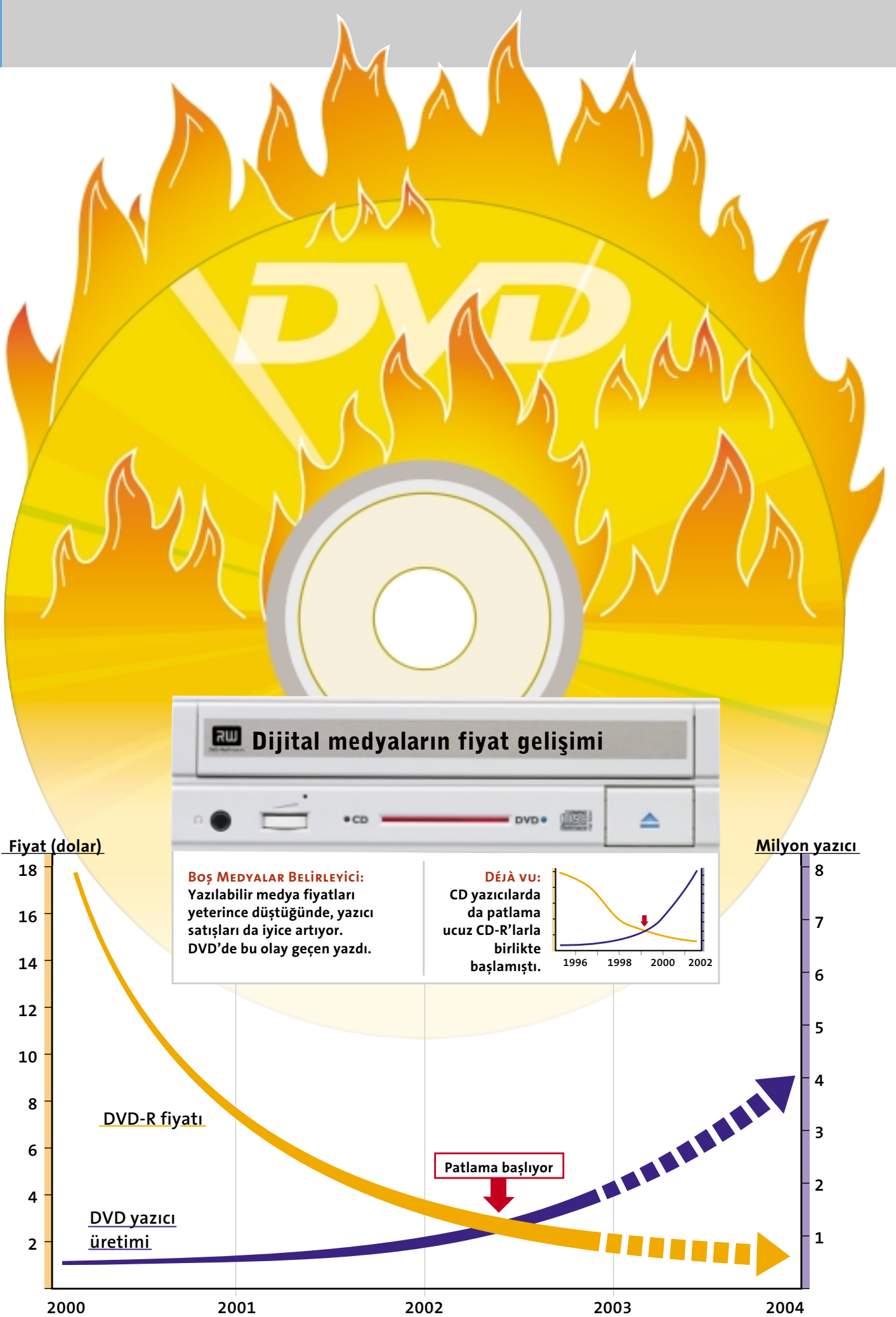
LINKSYS 802.11G

CHIP PUANI	%77
KURULUM VE KONFIGÜRASYON	%96
GÜVENLİK ÖZELLİKLERİ	%93
HIZ	%57
DONANIM	%53

BİLGİ İÇİN	www.linksys.com
FİYAT	150 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER	
LAN port sayısı	Intel Pentium IV 2.0 Ghz
WAN port sayısı	512 MB
Modem/ISDN bağlantısı	40 GB
Print server entegrasyonu	32 MByte
Boyutu	198x161x62 mm
Ağırlığı	1250 gr

- + Hızlı ve yine de uyumlu
- + Uygun fiyatlı
- Vasat donanım

Test: DVD Yazıcılar

İÇİNDEKİLER

Teknoloji: A'dan Z'ye DVD teknolojisi	51
Test Birincisi: Teac DV-W50E	52
Uygun Fiyat: Aopen DVRW2412PRO	54
Sürücü Alımında İpuçları: DVD-Artı mı DVD-Eksi mi	58
Özetle ve Tablolar: DVD yazıcılar testte	60
Nasıl Test Ettik?: DVD yazıcılar	61

Test: DVD Yazıcılar

DVD Çağının Başlangıcı

DVD'de beklenen an geldi: Nihayet Giga-Disc'i oynatabilmeniz yanı sıra kendi videolarınızı mükemmel bir kaliteyle DVD'lere de yazabileceksiniz.

Telefon ve compact disk teknolojilerinin dışında, hiçbir teknolojik gelişme bu kadar hızlı bir şekilde DVD teknolojisi içinde olduğu kadar kendini piyasada kabul ettirememiştir. DVD'nin 1995 yılında başlayan gelişiminin, 2000 yılında yeni standartlarla kendini göstermesi buna en iyi örnek. Daha şaşırtıcı olan ise, DVD'lerin beş senedir piyasada bulunmasından sonra yazılabilir DVD'lerin de piyasaya girmesi. Bu oldukça ilgi çekici bir gelişme. Nedeni, CD teknolojisi içinde bunun için neredeyse iki katı bir zaman geçmesi.

DVD'nin kısa zamanda elde ettiği bu başarı, kuşkusuz kullanıcılara da olumlu yönde yansdı: Örneğin günümüzde DVD yazıcılar ve kopyalamak için gerekli olan medyalar rahatça bulunabiliyor. Buna ek olarak desteklenen yazılımlar da iyi bir uyum içindeler. Dolayısıyla kendi videolarınızı veya orijinal DVD filmlerini mükemmel bir kaliteyle dilediğiniz kadar kopyalayabilme imkanına da sahipsiniz.

Bu sayede oldukça zahmetli olan

(S)VCD'lerle de artık uğraşmanız gerekmiyor. Çünkü, DVD medyalarına kopyalanan orijinal videolarda, resim kaliteleri korunmakla kalmıyor, aynı zamanda ses kalitesinin de kayıpsız olmasını sağlıyor. Şaşırtıcı olan başka bir gelişme ise; Birkaç ay önce DVD yazmak için pahalı yazılımlar gerekirken, günümüzde freeware yazılımlar ile aynı işlemi sıfır ma-

liyetle yapabiliyor olmanız.

Gördüğünüz gibi CD yazıcıların pek bir önemi kalmadı. Buna ek olarak DVD yazıcıların CD medyalarına da yazma işlemini yapabilmesi CD yazıcıları daha da vazgeçilebilir hale getiriyor. Tabii müzik tutkunları için, CD teknolojisinin öneminin oldukça büyük olduğunu unutmamak gerekir. Fakat onların da →

SALON ORTAMLARI İÇİN: Oturma odaları için tasarlanan DVD yazıcıların yaygınlaşmasıyla eski video kaydedici cihazınıza bir iki yıl içinde veda etmeniz işten bile değil.

DVD teknolojisi ile tanıştıktan sonra eski medyalarını benimsemeyeceklerine kesin gözüyle bakılıyor.

Doğal olarak bu teknolojiyi benimsemek için bir alışma süresi olacaktır. Çünkü çok yönlü olan bu teknoloji ile bir çok imkana sahip olabilmenin yanı sıra bir o kadar da engellerle karşılaşabiliyor. Ama paniğe gerek yok. Bu yazıda bu engelleri nasıl birer birer aşılabileceği hakkında bilgiler bulabilirsiniz..

Compact Disc'in zaman içindeki akıl almaz evrimi

Bilindiği gibi CD teknolojisi 700 MB'lık bir kapasiteye dayanıyor. Bu teknolojiyi kullanarak DVD medyalarına yazma işlemini gerçekleştirmek de ancak teknolojik yapının değişmesiyle mümkün. Bu yüzden aynı boyuttaki medyaya daha çok bilginin sığması için Philips ve Sony'nin mühendisleri lazerin medya üzerinde oluşturduğu delikleri küçülttüler. Buna ek olarak verilerin yazıldığı medya üzerindeki spiraller de birbirine yaklaştırıldı. Ayrıca bu medyayı okuyacak olan cihazların daha hassas bir yapıda olmaları gerekiyordu. Bu yüzden okuyacak olan lazer daha ince ve daha az enerji tüketecek şekilde geliştirildi.

DVD KAPASİTELERİ

DVD Tipi	Yüzey ve katmanlar	Belirtilen kapasite	Gerçek kapasite
DVD5	tek yüzey, tek katman	4.7 GByte	4.37 GByte
DVD9	tek yüzey, iki katman	8.5 GByte	7.9 GByte
DVD10	iki yüzey, her birinde tek katman	9.4 GByte	8.74 GByte
DVD18	iki yüzey, her birinde iki katman	17 GByte	15.8 GByte

DVD sürücüler için bu yüzden, kırmızı bir lazer kullanılıyor. Bu da aynı zamanda DVD medyalarını CD sürücülerde neden kullanamadığımızın cevabı.

Yazılan verilerin kırmızı lazerle küçültülmesi ve spirallerinin de daha yakın olması gibi değişiklikler, DVD'nin kapasitesini CD'ye göre ancak 6 katına çıkarırdı. Oysa hedef 14 katıydı. Fakat bu kapasite değeri geliştiriciler için yeterli oldu. Çünkü Digital Video Disc'i geliştirmenin amacı, yüksek bir resim ve ses kalitesinde iki saatlik bir filmi kayıt edebilmektir.

Fakat Hollywood daha fazlasını istiyordu. 1995'de geliştirilen teknik özellikler yeniden düzenlenerek bir medyaya 4 saatlik bir film sığması sağlandı. Bu kadar yüksek bir kapasiteyi destekleyebilmek için geliştiriciler, basit bir hileden faydalandılar. Geliştiriciler DVD medyalarına tek bir veri katmanı yerine, ikinci bir veri katmanı ekleyerek bu soruna bir

çözüm buldular. Burada kullanılan ilk katman yarı geçirgen özelliği taşıyor. Nedeni, lazerin ikinci katmanı okuyabilmesi için yeniden odaklanabilmesi. Bu teknik sayesinde tek yüzeyli bir DVD yaklaşık 8 Gbyte'lık bir kapasiteye ulaştırıldı.

Bu gelişme, DVD medyalarının üzerinde sadece filmlerin kopyalanmayacağına farkına varılmasına yol açtı. Elektronik alanının ilgisini çeken bu yüksek kapasite, CD'lerin bir depolama birimi olarak kullanılmaktan vazgeçilmesini sağladı ve yazılımların artık bu DVD'lerle kayıt edileceği bir dönem başladı. Dolayısıyla ilk olarak Digital Video Disc olarak adlandırılan DVD zamanla Digital Versatile Disc adını aldı.

Bu teknolojinin iyice yayılması için başta PC'de olmak üzere birçok oynatıcı cihazda UDF (Universal Disc Format) veri formatında karar kılındı. DVD oynatıcı cihazlar ile Windows 2000 işletim →

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ347 dolar
www.teac.com

YAZILIMIN ÖNEMİ: Ürünle gelen Pinnacle Studio 8SE oldukça başarılı.

- + Yüksek DVD yazma hızı
- + Yüksek CD yazma hızı
- + Başarılı fiyat/performans oranı

Teac DV-W50E

4X yazmanın avantajı büyük

Testteki 2 adet 4X yazabilen yazıcıdan biri olan Teac, bu avantajını iyi kullanarak birincilik ipini göğüslemeyi başardı.

■ DVD-R/RW formatındaki Teac DV-W50E, oldukça yeni ve hızlı bir yazıcı. 4X yazabilmenin avantajını DVD kopyalama testlerinde açıkça ortaya koyarak rakiplerinden bariz bir şekilde sıyrılan ürün, testteki bir diğer 4X yazabilen katılımcı olan Pioneer'ı burun farkıyla geçse de genel itibarıyla oldukça başarılı sayılabilir.

Testlerde gayet tatminkar sonuçlara imza atan Teac DV-W50E, CD'lere göre çok daha yüksek bir kapasitenin sözkonusu olduğu DVD ortamları için yazma sırasında önemli bir zaman tasarrufu sağlıyor. Hele hele günde 3-5 ya da daha fazla sayıda DVD yazıyorsanız, 2X yazma hızıyla 4X yazma hızı arasındaki fark sizin için önemli olabilir. Bu bağlamda piyasadaki yaygın DVD-R/RW'lerin çoğunlukla 2X ol-

duğunu, 4X yazılabilen DVD-R/RW'lerin yeni yeni yaygınlaşmaya başladığını ve fiyatlarının biraz daha yüksek olduğunu hatırlatmakta fayda var. Her halükarda 4X medyalar, tamamen bulunmaz hint kumaşı değiller ve tanesi 3 dolar gibi fiyatta bulunabiliyorlar. 4X bir yazıcının hız avantajından faydalanmak için yine 4X yazılabilir bir medya kullanmanın gerekli olduğunu tahmin edersiniz. 12X DVD okuma hızına sahip olan bu yazıcının CD okuma hızı ise 32X olarak belirtilmiş. 2MB önbellekle donatılmış olan ürünün DVD yeniden yazma hızı 2X'ken, CD yeniden yazma hızı ise 8x. Sonuç itibarıyla eğer DVD yazıcı satın almaya niyetliyeseniz, Teac DV-W50E'nin yüksek performansıyla sizi tatmin edecektir.

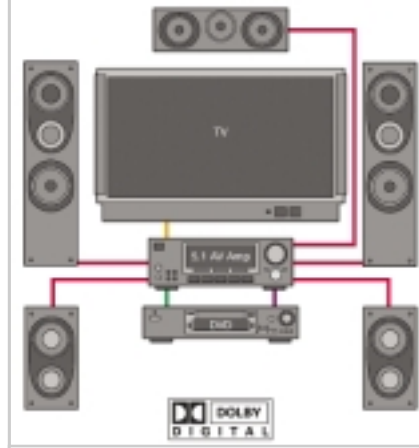
Test: DVD Yazıcılar

sistemi UDF'de anlaştı. Microsoft'un eski işletim sistemlerinde ise farklı bir yoldan çözüme gidildi. Bu teknolojinin Windows 98 ile uyumluluğunun sağlanması için UDF ve ISO 9660 (CD dosya sistemi) birlikte kullanılarak bir format elde edildi. UDF/ISO Bridge olarak da adlandırılan bu format standartlar arası bir köprü görevini gördü ve başarıyla kullanıldı.

Video alanında iş daha da kolaydı. Burada format ya da standart arayışına gidilmedi. Nedeni, Moving Pictures Expert Group (MPEG) tarafından dünyaca kabul edilmiş MPEG-1 ve MPEG-2 sıkıştırma tekniklerinin standart olarak hazır bulunması. MPEG-1 burada Video CD'ler için kullanılıyordu. Dolayısıyla MPEG-1'in geliştirilmiş standardı olan MPEG-2 de DVD için kullanılacak en mantıklı yol olarak görünüyordu.

Yalnız MPEG-2 standardına karar kılınmasına rağmen Video DVD'lerin bazı kurallara uyması gerekiyor. Bu kurallar:

► **Maksimum veri transfer oranı 10.08 Mbit/sn değerini aşmamalı:** CD-ROM sürücülerde olduğu gibi DVD sürücüler de Single Speed olarak adlandırılan bir minimum dönüş hızı değerine sahipler. CD'de bu değer saniyede 150 Kbyte'a

KALİTELİ SES: DVD filmlerde kullanılan Dolby Digital sesle, evinizi sinema salonuna çevirebilirsiniz.

karşın DVD'de bu değer 1.32 Mbyte'a kadar çıkabiliyor. Bu değer aynı zamanda bir filmin bir saniyelik veriyi işleyip sunması için gerekli olan maksimum kapasiteyi yansıtıyor. Dolayısıyla bu değer ile Video ve Audio verileri istenilen düzeyde okunabiliyor.

► **Maksimum çözünürlük 720 x 576 piksel olmalı:** Bu özellik piyasada bulunan Video DVD'lerin %99 için geçerli. Ama kendi oluşturacağınız Video DVD'de bu özelliğe pek dikkat etmeniz gerekmiyor.

Çünkü daha düşük bir çözünürlük kullanılabilir. Düşük çözünürlükteki Videolar için, 352 x 576 ve 352 x 288 piksel çözünürlükleri tavsiye ederiz.

► **Resim sıkıştırma standardı MPEG-1 ya da MPEG-2 olmalı:** Her iki standart DVD-Video için kullanılabilir. Burada kullanılan standardın seçimi CBR ve VBR bitrate değerlerine göre yapılmalı. Çünkü bitrate değerinin yüksek olması filmin o sahnesinin de o kadar karışık olması anlamına geliyor. MPEG-2, DVD'lerin %99'unda kullanılıyor. MPEG-1 ise ancak 2 Mbit/sn'nin altında olan bitrate değerleri için uygun.

► **Görüntü formatı kesin olarak belirlenmeli:** Widescreen filmlerinde genelde 1:2,35 görüntü formatı kullanılır. Bu formatı kullanan bir görüntüyü normal bir televizyona aktardığınızda kocaman siyah çizgiler oluşur. Bu yüzden daha iyi bir görüntü kalitesi elde etmek için televizyonun kullandığı 16:9 formatını bir çok DVD de kullanmaya başladı. Buna ek olarak çoğu filmler Anamorph özelliğini de kullanıyorlar. Bunun anlamı Widescreen görüntülerin 16:9 formatına sahip televizyonların tüm 576 satırını kullanması ve dolayısıyla daha keskin bir →

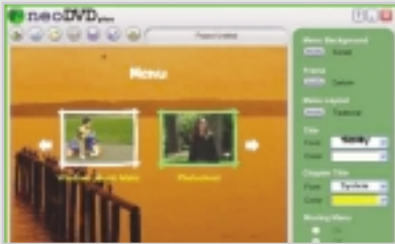
» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ255 dolar
www.aopen.com

BASİT VE BECERİKLİ: Kutudan çıkan Neo DVD'nin kullanımı kolay ve çok becerikli.

- + Testteki en uygun fiyatlı yazıcı
- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + Zengin kutu içeriği

Aopen DVRW2412PRO

Uygun fiyata DVD yazıcı

DVD yazıcı almayı düşünüyorsanız fakat bütçeniz sizi düşündürüyorsa bu ürüne bir gözatmanızda fayda var.

■ CD ortamı kapasite olarak size yetmiyor mu? DVD filmlerinizi kopyalamak mı istiyorsunuz? Kısaca öyle ya da böyle bir DVD yazıcıya ihtiyacınız var fakat fiyatları el yakan bu cihazların bütçenizi zorlayacağını düşünüyorsanız Aopen DVRW2412PRO sizin için biçilmiş kaftan. Testteki en uygun fiyatlı katılımcı olan ürün, performans açısından bakınca özellikle fiyatı dikkate alındığında gayet makul bir tablo çiziyor. DVD+R/RW formatını destekleyen yazıcı, 2MB önbelleğe sahip ve 2.4X hızında DVD yazabiliyor. 8X DVD okuma hızı sunan ürünün CD-R yazma hızıysa 12X olarak belirtilmiş. Aopen DVRW2412PRO'nun kutusundan 1 adet boş DVD+RW, 1 adet boş CD-R ve audio

kablosunun yanında Nero Burning Rom 5.5, NeoDVD, PowerDVD ve Ulead Video Studio6 yazılımları geliyor ki, bunlara dayanarak uygun fiyata rağmen kutunun oldukça dolu olduğunu söyleyebiliriz. Performans testlerinde diğer yazıcılarla karşılaştırıldığında hız rekorları kırmaya da, özellikle ev kullanıcıları, DVD yazımı sırasında birkaç dakika daha uzun sürmesi karşılığında ceplerinde kalacak 100 dolar gibi bir paradan mutlu olacaktır. Sonuç itibarıyla hem CD hem de DVD yazmak istiyorsanız fakat bütçeniz de zorlanmasın diyorsanız Aopen DVRW2412PRO, uygun fiyatı, kabul edilebilir performansı ve zengin kutu içeriğiyle genel olarak sizi tatmin edebilecek birçok özelliğe sahip.

UYGUN FİYAT
CHIP
9/2003

görüntü kalitesi elde edilmesi. Bu formata bir alternatif olarak tam resim formatı olan 4:3 de gösterilebilir.

Evlere Surround Sound: DD5.1'den DTS ve DD7.1'e kadar

Resim kalitesinde olduğu gibi ses kalitesi de mümkün olan en az kayıpla kayıt edilmelidir. Örneğin sekiz adet ses kanalına sahip olan DVD için her zaman 48 KHz'lik bir değer kullanılmalı (Audio CD'de bu değer 44.1 KHz). İyi bir ses kaydını sağlamak için de, bu ses standartlarının neler olduğu bilinmeli.

► **Dolby Digital 5.1 (DD 5.1):** Sıkça AC3 (Audio Codec 3) olarak da adlandırılan bu standart Video-DVD'lerin de temel standardı. Burada 5.1, beş adet hoparlör ile bir subwoofer'i temsil ediyor. Bu standardın geliştirilmiş versiyonları DD

ı DVD'ye kayıt etmek için tavsiye edilir. Yani MPEG-1, Layer 2. MP3 ise uzun zamandır (S)VCD'lerde kullanılıyor. Bu ses standardı DVD'lerde kullanıldığında Stereo Surround ses olarak maksimum 384 Kbit/sn'lik bir değere ulaşır.

► **Sony Dynamic Sound (SDDS):** Bu teknik DVD'ler için geliştirilmiş olmasına rağmen sadece büyük sinema salonlarında kullanılıyor. Kaldı ki bu sinyalin işlenmesi için gerekli olan decoder'in bulunması da çok güç.

Geriye kalanlar: Giga Disc'in yapabildikleri ve istenmeyenler

Bir DVD yukarda anlatılanlardan çok daha fazlasını sunabiliyor. Örneğin animasyonlu menüler ve 32 adete kadar altıyazı seçeneği neredeyse bir DVD'de standart olarak yer alıyor. Buna ek ola-

DVD yazıcının katıldığı testimizi gerçekleştirirken ürünlerin sadece DVD değil CD yazma performanslarını da dikkate aldık.

Pioneer DVR A05: Toplamda 2. olmasına rağmen temelde test birincisiyle arasında çok az fark olan Pioneer DVR A05, performans olarak etkileyici sonuçlara imza atan bir 4X DVD-R/RW yazıcı. Yeniden yazma hızı 2X olan ürün, 12X DVD okuma hızına sahip.

Toshiba SD-R5002: Uygun fiyatıyla dikkat çeken bu DVD-R/RW yazıcı, 2X DVD-R, 1X de DVD-RW yazabiliyor. Ürün, okuma testlerinde ortaya koyduğu yüksek performansı 40X CD, 12X DVD okuma hızına borçlu. DVD yazma testinde parlak bir tablo çizemediyse de uygun fiyatı iyi bir mazeret sayılabilir.

Philips DVDRW228K100: Tüm testin en pahalı katılımcısı olan bu yazıcı, CD yazma testindeki yüksek performansı dikkat çekiyor. 2.4X hızında DVD yazabilen ürün, DVD+R/RW formatını destekliyor. Philips, bu testte DVD yazma performansı ile öne çıkamadıysa da Philips Türkiye'nin arıza durumunda 2 yıl ürün değiştirmeyi de kapsayan yerinde servis garantisi, bu yazıcıyı testteki diğer katılımcılardan ayırıyor.

Aopen EHD-2412U: USB 2.0 destekli bu harici DVD yazıcı, DVD+R/RW formatını destekliyor. 2.4X hızında yazabilen ürün performans olarak harici olması dikkate alınırsa beğenimizi kazandı. Oluşmuş zengin bir kutu içeriğiyle gelen Aopen EHD-2412U, neredeyse dahili DVD yazıcılar seviyesindeki fiyatıyla, harici ya da taşınabilir bir DVD yazıcı arayanlar için başarılı bir seçim olabilir.

HP DVD200E: Siyah kasasıyla dikkat çeken bu yazıcı, hem USB 2.0 hem de FireWire desteğiyle esnek bir yapı sunuyor. 2.4X hızında yazabilen ürün DVD+R/RW formatını destekliyor. Performans testlerinde diğer bir harici yazıcı olan Aopen kadar başarılı olamayan HP DVD200E'nin, fiyatı test merkezimize gönderildiği sırada belli değildi. Fakat bu ürün fiyat avantajı sunması durumunda ilgi çekici olabilir. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr,

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

EV SINEMASI PAKETİ: Uzun zamandır oturma odalarımızda bulunan DVD'ler sayesinde ev sineması paketi adı altında satılan setler epeydir piyasada.

6.1 hatta DD 7.1 olarak adlandırılıyor. Burada desteklenen maksimum bitrate 448 Kbit/sn olmasına karşın daha düşük değerler de kullanılabilir.

► **Digital Theatre System (DTS):** DTS, Dolby Digital teknolojisine oldukça benzer özelliklere sahip olmasına karşın sıkıştırma daha az. Bu da ses kalitesinin daha iyi olması anlamına geliyor. DTS, DVD'lere 1.5 Mbit/sn değeri ile kayıt edilmeli. Yalnız çoğu durumda 768 Kbit/sn değerinin üzerine çıkılmıyor.

► **Puls Code Modulation (PCM):** Bu teknikten hepimizin bildiği Audio CD'ler yararlanıyor. Sinyalin sadece stereo olarak yer alması ve buna karşın 1.46 Mbit/sn'lik bir değer kullanması, bu standardın daha çok ev yapımı Video DVD'lerde kullanıldığını gösteriyor.

► **MP2:** Kendi oluşturduğunuz Videola-

rak dokuz farklı kamera açısından görüntü ve sinema versiyonu ile kesilmiş sahnelerin yer aldığı özel versiyonlar da bir DVD'nin özellikleri arasında. DVD yazıcılar tıpkı DVD sürücüler gibi bölge kodu korumasına sahip. Bu koruma çeşitli Firmware güncellemeleriyle ya da bazı shareware programlarla devre dışı bırakılabilir. Bölge kodu koruması bildiğiniz gibi örneğin ABD'den aldığınız bir DVD filmini Avrupa standartlarına ait bir DVD oynatıcısında seyretilmenize engel oluyor.

En yeni DVD yazıcılar CHIP Test Merkezi'nde

Test merkezimize gönderilen 7 DVD yazıcıdan 2'si harici kullanım için tasarlanmıştı. 5 dahili DVD yazıcıdan 3'ü DVD-R/RW formatını desteklerken, kalan ikisi DVD+R/RW formatında cihazlardı. Harici yazıcıların ikisi de DVD+R/RW formatını destekliyordu. Toplam 7 adet

CİHAZ ALIMINDA İPUÇLARI

» Hangisi seçilmeli: DVD-Artı mı DVD-Eksi mi?

DVD artı ile DVD eksi arasındaki tartışma hala devam ediyor. Nedeni birinin uyumluluğu, diğerinin de uygun fiyatı ile birbirine üstünlük sağlaması. CHIP bu yazıda her iki standardı masaya yatırıyor.

Başlangıçta çok masum olarak görünen bu durum, günümüzde büyük bir mesele haline geldi. Ama bu meseleyi eskilerde yaşanan Video kasetlerle karıştırmamak gerek. Çünkü bir çok kuruluş video kasetlerin aksine, DVD'nin gelişimine destek veriyor. Hatırlayanlar bilir, 80'li yıllarda video kasetler piyasada, VHS, Betamax ve Video 2000 olarak yer alıyorlardı. O zamanlarda piyasa oldukça karışmıştı ve bu karışıklıktan dolayı da video kayıt cihazlarının gelişiminin gecikmesine neden olmuştu. Oysa 21. yüzyılda, kuruluşlar ilk başta DVD konusunda oy birliği ile anlaşmışlardı. Bunun ardından da Digitale Versatile Disc'in özellikleri ortaya konuldu ve standartlaşmaya gidildi.

Yalnız bu süre, pek uzun sürmedi. 1997 senesinde DVD forumun (www.dvdforum.org) kurulması ile ilk kavgaların temeli atıldı. Bir çok endüstri firmasının yer aldığı bu forumun oldukça rahat bir ortam olması kavgalarda en büyük etkendi. Sonunda 1999 yılında bu forumda önemli bir ağırlığı olan Ricoh gibi firmalar, DVD forumdan çıkarak DVD+RW Alliance (www.dvdrw.com) adı altında kendi konsorsiyumlarını kurdular. Böyle olmasının nedeni firmaların DVD-RW'nin teknik özelliklerinden memnun olmamaları. Oysa bir dedikoduya göre böyle olmasının sebebi, Sony'nin DVD teknolojisi için bir lisans ödemek istememesi.

Eksi artıya karşı: İki formatın savaşı; sebep ucuz medyalar

Bu gelişmeler sonucunda DVD'nin gelişimi kısa sürede ikiye bölündü. Bir tarafta DVD-RW ile DVDForum, diğer tarafta da DVD+RW ile Alliance karşı karşıya kaldılar. DVD-RW'nin en büyük destekçisi Pioneer olmasına karşın, DVD+RW'de ön cephede Ricoh ve Philips yer alıyordu. Bu savaşta Pioneer önce davranarak 2000 yılında ilk DVD-R yazıcısını piyasaya sürdü. DVD+RW cephesi ise geç kalmıştı ve ilk ürün ancak 2001 yılında gün ışığına çıktı.

Peki bu iki teknolojinin arasındaki fark ne? Fiyata baktığımızda her iki ürünün yaklaşık 300 dolar sınırında olması pek bir fark teşkil etmiyor.

Bu iki standardın yazma hız değerleri de birbirine benzer. Örneğin X olarak gösterilen yazma hızı değeri (Single Speed = 1.32 Mbit/sn) sadece bir kere yazılabilen DVD+R ve DVD-R cihazlarında standart. Fark yaratan tek nokta DVD-R medyaları-

DVD FORMATLARI

DVD-R: Bu medya uyumlulukta uzun süredir başı çekiyordu. DVD oynatıcıların %90'ının bu formatı desteklemesi bunda en büyük etken idi. Bu durum DVD+R'nin çıkmasına kadar böyle idi.

DVD-RW: Oynatmada sorunlar yaşatabilen tekrar yazılabilen bir medya. Piyasada bulunan DVD oynatıcıların yaklaşık %40'ı bu standardı destekliyor.

DVD+RW: Oldukça hesaplı olan bu medya birinci seçenek durumunda. Tekrar yazılabilir ve uyumluluğu %70'lere ulaşıyor.

DVD+R: Piyasada kısa süredir olmasına rağmen mükemmel bir uyumluluk gösteriyor. DVD oynatıcıların yaklaşık %80-90'ı bu bir kere yazılabilen medyayı destekliyor.

nın DVD+R medyalarına göre %20 daha ucuz olmaları. Yalnız burada bir noktaya dikkat çekmek istiyoruz. DVD-R medyalarının ucuz olması yazma hızı ile doğru orantılı, süre ile ters orantılı bir ilişkiye sahip. Örneğin en ucuz DVD-R medyasının Single Speed olduğunu varsayarsak, bu medyayı kopyalamak yaklaşık 1 saatlik süremizi alacaktır.

Tekrar yazmada DVD-RW'ye eksi: Tekrar yazmada hız düşüyor

Hemen hemen tüm +R'ler en az 2.4 X hızında işlemlerini başlatabiliyorlar. Üstelik +RW medyaları da bu hızda kopyalanabiliyorlar. Buna karşın DVD-RW cephesinde

yakın zamana kadar, sadece belli markalara ait -RW medyaları 2X hızında kopyalama işlemini başlatabiliyorlardı. Yani çıkan 4X medyalar bu durumu değiştirdi. İki standart arasındaki fark, çeşitli yazma stratejileri ile de belli oluyor. Özellikle tekrar yazılabilen medyalarda, DVD+RW'nin daha akıllıca davrandığını söyleyebiliriz. Yani, DVD+RW, daha esnek olması ile birlikte bir çok DVD oynatıcısı ile uyumlu. Bunun sebebi desteklediği Lossless Linking özelliği sayesinde, tüm medyayı formatlamadan kalınan noktadan kopyalama işlemine devam edebilmesi.

Lossless Linking'in -RW'ye göre daha doğru bir sektör adreslemesi yapabildiğini söylemeliyiz. Bunun arkasında yatan sebep, video kasetlerin yerine DVD+RW medyalarının kullanılmak istenmesi. Böyle düşünülmesinin en güzel ispatı da DVD+RW'lerde DVD+VR video seçeneğinin yer alması. Bu seçenek sayesinde DVD+RW medyası uyumluluğunu kaybetmeden Video segmentlerini teker teker üzerinde kayıt edebiliyor veya değiştirebiliyor. Bu seçeneği destekleyen yazılımların da piyasada bulunduğunu gördük. Örneğin Win DVD Recorder (www.intervideo.com), Ulead Video (www.ulead.com) ve Neo DVD Plus (www.mediostream.com) gibi yazılımlar sayesinde televizyondaki bir yayını DVD+RW medyasının üzerine yazıp istenildiği an bir DVD oynatıcısında seyredebilmek mümkün. Bu özellik sayesinde, Microsoft da harekete geçerek bir sonraki Windows versiyonu için DVD+R(W) medyalarının kopyalanmasını, işletim sistemi tarafından destekleyeceğini duyurdu ve böyle bir desteğin DVD-R(W) için şu an düşünülmendiğini de ekledi..

Özetle: Genel toplamda +RW avantajlı gibi

Avantajlara bakılırsa +RW daha ağır basıyor. Ama -RW yazıcılar da piyasada çok daha fazla yayılmış durumda. Ayrıca bir çok kullanıcı için tek yazmalı medyaların daha cazip olduğunu unutmamalı. Böylece daha ucuz olan DVD-R önemli bir avantaj yakalıyor. Bunun dışında yeni çıkan 4X DVD-R medyalar sayesinde DVD yazıcı destekliyorsa hız konusunda önemli bir avantaj yakalamak mümkün. Karar veremeyenler, Sony (DRU500A) ve NEC'in (ND1300) iki formatı da destekleyen yazıcılarına bakabilir.

Şahin Eksioglu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Sonuç

DVD yazmak hayal değil

■ 2 tanesi harici olmak üzere toplam 7 adet DVD yazıcının katıldığı testimizden de görebileceğiniz gibi DVD yazıcılar yavaş yavaş CD yazıcıların yerini almaya başlayacak. Bu sürecin ne kadar zaman alacağı sadece fiyat düşüşlerinin hızına bağlı. Her halükarda testimizdeki, en uygun fiyatlı DVD yazıcı yaklaşık 250 dolar civarındaydı ki bu fiyat, CD ortamının kapasitesini yetersiz bulan pek çok kullanıcı için kabul edilebilir bir seviyede.

Testimizin birincisi olan Teac, 4X yazabilmenin avantajıyla yüksek bir performans ortaya koydu. Eğer bütçeniz el veriyorsa DVD-R/RW destekli bu yazıcı hoşunuza gidebilir. Testi ikinci bitiren ve aynı fiyata sahip olan Pioneer ise bir başka 4X yazabilen DVD-R/RW yazıcı olarak birinciliği kıl payı kaçırdı. 3. sıradaki Toshiba'nın ilk dikkat çeken özelliği uygun fiyatı. Bunun dışında okuma testlerinde mükemmel olsa da ürün aynı başarıyı yazma testlerinde tekrarlamadı. 4. Sıradaki Philips her ne kadar yüksek fiyatlıysa da 2 yıl değişim garantisi yanında servis gibi çok ciddi bir avantaja sahip. Yine onunla aynı toplam puanı alan Aopen ise mükemmel fiyat/performans oranıyla bizden bir ödül kazanmayı hak ediyor. Harici yazıcılar kategorisinde test ettiğimiz Aopen EHD-2412U ise harici cihazlarda görmeye alıştığımız performans düşüşünü göstermiyor ve bu konuda dahili DVD yazıcılara kafa tutabilecek kadar iyi.

Test Platformu:

P4 2GHz CPU
512MB PC800 RDRAM bellek
MSI MS-6592 anakart
Abit GeForce3 Ti200 ekran kartı
Pioneer 16X DVD sürücü
Windows XP Professional SP1

1

2

3

Ürün	Teac DV-W50E	Pioneer DVR A05	Toshiba SD-R5002
Fiyat	347 dolar	347 dolar	275 dolar
Firma	Sky	Sky	Kont
Telefon	(212) 225 68 08	(212) 225 68 08	(216) 499 62 99
Faks	(212) 232 89 26	(212) 232 89 26	(216) 499 62 90
Internet (www.)	teac.com	pioneer.com	toshiba.com
Toplam puan	95	94	77
DVD Okuma Performansı Puanı %20	92	87	100
CD Okuma Performansı Puanı %10	88	88	100
DVD Yazma Puanı %40	100	99	52
CD Yazma Puanı %20	100	98	88
Beraberinde gelenler %10	82	82	84
Fiyat/performans	çok iyi	çok iyi	çok iyi
Özetle	4X yazma hızı sayesinde DVD yazma testinde yüksek performans ortaya koydu	Birinciliği kılpayı kaçırdı. Genel performans olarak zirveye ortak denebilir	DVD yazma testlerinde harikalar yaratamadıysa da okuma testlerinde başarılıydı.
Teknik Veriler			
Arabirim	E-IDE	E-IDE	E-IDE
Format	DVD-R/RW	DVD-R/RW	DVD-R/RW
DVD Yazma Hızı	4X	4X	2X
DVD Yeniden Yazma Hızı	2X	2X	1X
DVD Okuma Hızı	12X	12X	12X
CD Yazma Hızı	16X	16X	16X
CD Yeniden Yazma Hızı	8X	8X	10X
CD Okuma Hızı	32X	32X	40X
Bellek	2 MB	2 MB	2 MB
Belirtilen Koruma yöntemi	Write Proof		
Belirtilen DVD erişim süresi	130 ms	130 ms	110 ms
Belirtilen CD Erişim Süresi	140 ms	140 ms	130 ms
Birlikte Gelen donanım	IDE ve Audio Kablo-su, 1 adet CD-R, 1 adet DVD-R	IDE ve Audio Kablo-su, 1 adet DVD-R, 1 adet DVD-RW	IDE ve Audio Kablo-su, CD kalem, 1'er adet DVD-R, DVD-RW, CD-R ve CD-RW,
Birlikte Gelen yazılımlar	Nero 5.5, Pinnacle Studio 8SE, WinDVD 4, InCD, Vision Express Software	Instant CD/DVD 6.5, Sonic MyDVD 4 VideoSuite, Sonic CinePlayer	Instant CD/DVD, WinDVD, Pinnacle Studio 8SE
Test Sonuçları			
DVD Tach			
Ortalama Transfer Oranı (Kbyte/s)	9065	9829	9569
Erişim süresi (ms)	152	190	137
CD Tach			
Ortalama Transfer Oranı (Kbyte/s)	3781	3782	4067
Erişim süresi (ms)	109	109	90
DVD Yazma			
Ortalama Transfer Oranı (Kbyte/s)	900	909	1761
Erişim süresi (ms)	861	863	1655
CD Yazma			
Sabit diskten (sn)	241	241	304
Audio CD (sn)	486	506	496

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Test: DVD Yazıcılar

4

5

Philips
DVDRW228K100**Aopen**
DVRW2412PRO

390 dolar

255 dolar

Philips Türkiye

Çözüm

(216) 522 18 25

(216) 217 40 10

(216) 522 18 29

(216) 217 40 15

philips.com

aopen.com

76

76

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

82

93

93

75

56

60

99

86

80

82

orta

çok iyi

CD okuma/yazma performansı gayet iyi. Ayrıca iki yıl yerinde servis garantisi var

Testteki en uygun fiyatlı yazıcı. Mükemmel bir fiyat/performans oranı sunuyor

E-IDE

E-IDE

DVD+R/RW

DVD+R/RW

2.4X

2.4X

2.4X

2.4X

8X

8X

12X

12X

10X

10X

32X

32X

2 MB

2 MB

Seamless Link

Just Link

120 ms

120 ms

140 ms

140 ms

Audio Kablosu, 1 adet DVD+RW, 1 adet CD-R

Audio kablosu, 1 adet DVD+RW, 1 adet CD-R

Nero Burning Rom 5.5, PowerDVD, Pinnacle Studio 7SE

Nero Burning Rom 5.5, NeoDVD, PowerDVD, Ulead Video Studio6

8799

8054

190

135

3718

2974

95

116

1465

1459

1686i

1455

311

311

385

507

HARİCİ DVD YAZICILAR

6

7

Aopen
EHD-2412U**HP**
DVD200E

349 dolar

Firmayı arayınız

Çözüm Bilgisayar

HP Türkiye

(216) 217 40 10

(212) 224 59 25

(216) 217 40 15

(212) 224 59 39

aopen.com

hp.com

77

69

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

94

68

76

77

62

57

85

85

85

80

iyi

-

Harici olmasına rağmen performans olarak tatmin edici bir tablo çiziyor

Hem USB hem de FireWire desteği olması güzel fakat performans daha iyi olabilirdi

USB 2.0

USB 2.0/ IEEE 1394

DVD+R/RW

DVD+R/RW

2.4X

2.4X

2.4X

2.4X

8X

8X

12X

12X

10X

10X

32X

32X

2 MB

2 MB

Just Link

120 ms

140 ms

USB kablosu, Audio kablosu, 2 adet DVD+RW, 1 adet CD-R, 1 adet CD-RW

USB bağlantı kablosu, 1 adet DVD+RW, 1 adet DVD+R

Nero Burning Rom 5.5, NeoDVD, PowerDVD, Ulead Video Studio6

RecordNow, PowerDVD, HP Simple Backup, Sonic MyDVD

8058

4489

132

153

2971

2935

114

110

1469

1739

1389

1383

309

310

514

522

NASIL TEST ETTİK?
DVD yazıcılar

DVD yazıcıları test ederken tüm okuma ve yazma fonksiyonlarını ölçebilmek amacıyla farklı yazılımlar ve yöntemler kullandık. Böylece bu çok yönlü cihazları pratikteki kullanımlarına en yakın bir şekilde puanlayabilmeyi amaçladık.

► **DVD OKUMA HIZINI TEST EDERKEN**

Testteki DVD yazıcıların DVD okuma hızını ölçmek için bu konuda en sık kullanılan yazılım olan DVD Tach'e başvurduk. Yazılımın verdiği sonuçlar arasından erişim süresi ve ortalama transfer oranını kullandık. Yazıcıların DVD Tach performansı toplam CHIP puanına %20 oranında etki.

► **CD OKUMA HIZI ÖNEMLİDİR**

Yazıcıların CD okuma hızını ölçmek için CD Tach adlı programın erişim süresi ve ortalama transfer oranı kriterlerini kullandık. Yazıcıların CD okuma performansı toplam puanına %10 oranında etki.

► **CD YAZMA HALA EN YAYGIN İŞLEV**

DVD yazıcıların CD yazma hızını, data ve Audio olmak üzere iki farklı kategoride test ettik. Data CD'sini sabitdiskten CD'ye yazarken AudioCD için CD kopyalama yaptık ve geçen süreyi ölçtük. CD yazma performansı toplam puana %20 oranında etki.

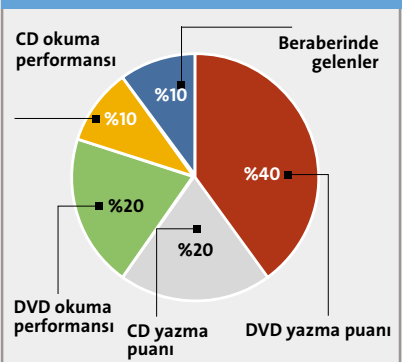
► **BERABERİNDE GELENLER**

Ürünün kutusundan çıkan yazılım, donanım ve kitapçık gibi bileşenler puanlanarak toplam puan üzerinde %10'luk bir etkiye sahip oldu.

► **DVD YAZMA PERFORMANSI**

Yazıcıların DVD yazma performansını ölçerken sabitdiskten mp3 ve divx dosyalarından oluşan dev bir klasörü DVD'ye yazarak süreyi ölçtük. Diğer kategoride ise bir DVD film kopyaladık. DVD yazma performansı toplam puana %40 oranında etki bulundu.

TEST KRİTERLERİ

CeBit özel

Her yıl IT dünyasının kalbi CeBit fuarında atar. Almanya'nın Hannover şehrindeki bu devasa fuarda, bilgisayarla ilgili faaliyet gösteren irili ufaklı yüzlerce kuruluş biraraya gelir.

13 Mart, Philips'in Connected Home konsepti

Oldukça büyük bir basın toplantısı düzenleyen Philips, bu toplantıda hem yeni konsepti olan Connected Home'u anlattı hem de yeni ürünleri hakkında bilgi verdi. Toplantıdan sonra konuştuğumuz Philips Consumer Electronics bölüm sorumlusu Pierre van Lamsweerde, Connected Home hakkındaki sorularımı cevapladı.

Philips genel olarak broadband denilen yüksek internet bağlantısının gittikçe artan bir hızda yayıldığını ve dial-up internet bağlantısının artık tarih olmak üzere olduğunu farkında. Kablo-internet ya da ADSL gibi teknolojileri kapsayan broadband internet bağlantısı Wi-Fi yani 802.11b'nin olanaklarıyla birleşince Connected Home'un omurgası ortaya çıkıyor aslında. Buna göre artık kablolarla veda etmemiz bir yana, ister masaüstü ya da tablet PC ile, isterse PocketPC ile ev ortamı içindeki tüm bilgisayarlar birbirine kablosuz olarak bağlı olacak. Tabii ki bunun bir sonraki

PHILIPS'İN YENİ YAŞAM BİÇİMİ:
Consumer Electronics bölüm sorumlusu Pierre van Lamsweerde, Connected Home konseptinin yakın bir zaman içinde hayatımızın bir parçası olacağından emin.

CHİPSET SAVAŞLARI: SiS mühendislerinden Larry Lee ve Steve Lee ile yaptığım görüşmede gerek Xabre gerekse chipsetler konusunda önemli bilgiler aldım.

adımı buzdolabı ya da TV gibi cihazların da bu ağa dahil edilmesi. Öte yandan Philips bu konuda aceleci davranarak Connected Home konseptine uygun müzik sistemlerini üretmeye başladı bile.

Bunun dışında kablosuz monitörler ya da evinizdeki tüm 802.11b destekli aygıtları kumanda etmenizi sağlayan cihazlar da Philips tarafından piyasaya sürüldü bile.

14 Mart, SiS'in sürprizi

RDRAM destekli anakart üretmek için gerekli olan lisans anlaşmasını çok önce yapan SiS, nihayet beklenen sürprizi gerçekleştirdi ve Intel dışında ilk RDRAM destekli chipset üreten şirket oldu. SiSR658 adlı bu chipset, PC1066 RDRAM desteğiyle 4.2GB/sn'lik bir bantgenişliği sunuyor. 400/533MHz FSB hızı ve HyperThreading desteği ise ilk bakışta göze çarpan diğer özellikler arasında. AGP 8X ve ATA133 ya da USB 2.0 gibi görmeye alışkın olduğumuz özellikler de chipset'in sun-

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

duğu diğer özelliklerden bazıları. SiS mühendislerinden Nelson Lee, Steve Lee ve Larry Lee ile yaptığım görüşmelerde hem SiS'in yeni chipset'leri hakkında bilgi aldım hem de şirketin geleceğe dair planlarını öğrenmeye çalıştım. Dev chipset üreticisi UMC tarafından satın alındıktan sonra büyük bir atağa geçen şirket görünen o ki grafik pazarında da gittikçe iddialı olmak istiyor. Zira giriş seviyesi için üretilen Xabre grafik işlemcilerinin ardından yaz sonunda piyasaya sürülecek yeni DirectX 9.0 destekli Xabre II grafik işlemcisinin nVidia GeForceFX'ten çok daha hızlı olacağı belirtiliyor.

Intel'den sonra RDRAM destekli ilk chipset üreten şirket olan SiS, chipset arenasına dinamizm katıyor. RDRAM bir yana, hatırlayacağınız gibi kısa süre önce şirketin piyasaya sürdüğü DDR 655 chipseti, DDR destekli Pentium 4 platformuna, performans açısından bariz RDRAM'e göre bariz bir şekilde avantaj sağlamıştı. Zira SiS655 performans olarak Intel 850E'den daha hızlı. RDRAM destekli SiS658 ise yazık ki DDR 655 kadar hızlı değil. Nelson Lee, SiS'in 658'den sonra gelecek RDRAM destekli chipseti ile bu durumun değişeceğini ve performans dengelerinin tekrar RDRAM'in lehine döneceğini belirtti.

17 Şubat, Abit'ten dünyanın en hızlı PC'si

Fuardaki en renkli standlardan biri olan Abit, su soğutma sistemi ve Abit donanımlarıyla 4 GHz'in üzerine çıkmayı başararak Abit'in neden overclock meraklılarının gözdesi olduğunu bir kere daha kanıtladı. Standdaki yeni Abit anakartlarda Intel'in Springdale ve Canterwood chipset'leri kullanılmıştı. Seri üretime geçilen bu anakartları kısa süre içinde raflarda görebileceğiz.

21 Şubat, Wi-Fi'nin yükselişi

CeBit'te dikkat çeken gelişmelerden biri de Wi-Fi yani 802.11b'nin iyice yaygınlaşmış bir şekilde neredeyse tüm büyük üreticiler tarafından desteklenmesiydi. Ev ve küçük ofis ortamları için kablo karmaşasını ortadan kaldırarak etkin bir iletişim sağlayan Wi-Fi çok yakında vazgeçilmez bir arabirim olacak.

» 14 Mart, ATI ve nVidia'nın bitmek bilmez savaşları

ATI, geliştirilmiş bir Radeon 9700 Pro olan 9800 Pro ile nVidia'nın uzun süredir üzerinde çalıştığı işlemcisi GeForceFX'e çabuk ve etkili bir darbe indirdi. ATI, Anti-aliasing açıktan Radeon 9700 Pro ile bile GeForceFX'ten daha hızlı olabilirken daha hızlı 9800 Pro işlemcisi piyasaya sürerek nVidia'nın hevesini kursağında bıraktı. Üstelik Radeon 9800 Pro, GeForceFX'in sahip olduğu ısınma ve stabilite sorunlarından yoksun olarak çok daha güvenilir bir tablo çiziyor.

Her ne kadar fuardaki nVidia standı ilk bakışta hareketsiz görünüyorsa da, standın arka odalarında katılımcıların çoğundan gizli bazı faaliyetler sessizce gerçekleşiyordu. GeForceFX 5800 Ultra yani kod adıyla NV30'dan çok daha hızlı olan NV35 gözlerden uzak bir şekilde tanıtılıyordu. 130 milyon transistör içeren işlemci (NV30:125 milyon) 256 bit bellek yapısına sahip (NV30:128bit), tıpkı NV30 gibi 500MHz'lik çekirdek saat hızında çalışan işlemci 1GHz bellek hızına sahip (DDR-II). Performans konusunda gösterilen tek benchmark olan Quake3A'da 4X AA açıktan NV35, 1600x1200 çözünürlükte NV30'dan yaklaşık 100 kare/sn daha fazla performans göstererek GPU konusunda yeni sürprizlere hazır olmamız gerektiğine bizi inandırdı.

22 Şubat, PC konsepti değişiyor

Geçen ay yazdığımız MiniPC yazısında da görebileceğiniz gibi alışlageldik PC kavramı yavaş yavaş değişiyor. İnsanlar daha az yer kaplayan daha sessiz ve daha dekoratif PC'ler istiyorlar. PC'leri hayatlarından zaman çalan bir cihaz olarak değil, hayatlarının içindeki bir yardımcı gibi görmek istiyorlar. Mini-ITX form faktörüne sahip anakartlar ve kasalar bu konuda ilk adımı atarken, benzer tasarımların yanında çok daha ilginç kasa/PC varyasyonları da CeBit'te rastladığımız yenilikler arasındaydı. Bunlar arasında Dolby Digital bir Receiver görünümündeki siyah renkli kasanın içinde amplifikatör yerine tam anlamıyla bir PC olduğuna inanmak ön kısımdaki USB yuvaları olmasa neredeyse imkansız. ■

Müzik Seti mi PC mi? Yeni PC konseptleri pazarda çabucak kabul görüyor. İnsanlar sıkıcı gri bir kutu yerine oturma odalarında kullanabilecekleri PC'leri tercih ediyorlar.

İÇİNDEKİLER

65

Kasa
Aopen H600B
Çok Fonksiyonlu Yazıcı
Benq MFP M610
Monitör
Philips 109P4

66

Dijital Kamera
Inca IDC-049
Anakart
Aopen AX4B-533Tube
Web Cam
Creative CardCam

68

Çok Fonksiyonlu Hub
Belkin USB DockStation
Optik Sürücü Kasası
Flexy 5.25" External Case
Ekran Kartı
Inno3D GF4 Ti4200 Tit.

70

Switch
Lantech Mini Switch 800
Video Capture
LifeView FlyGrabber-CF
Dijital Kamera
Mustek MDC 3500

72

Wireless Lan
Sandisk Compact Flash 802.11b
Monitör
Philips 107B40
DVD-/CD-RW-Kombo
LG GCC-5241P

74

Anakart
Gigabyte GA-SINXP 1394

76

Pocket PC
Compaq iPAQ 5450

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Dünyanın en büyük bilgisayar fuarlarından biri olan Cebit geride kaldı. Oldukça yeni teknolojilerin ve ürünlerin sergilendiği bu fuar bir çok kişi tarafından ilgi ile izlendi. Bu fuarda yer alan bazı ürünler de test merkezimize önceden ulaştırılmıştı. Bu avantajla Cebit'te görücüye çıkan bazı ürünleri önceden inceleme fırsatına sahip olduk. Bu ürünlerden en ilgi çekici olanı, ayın ürünü ödülünü alan Gigabyte'ın GA-SINXP 1394 adlı anakartı. Granite Bay chipsetine rakip olan ve SiS 655 chipsetine sahip olan bu anakart, üzerinde barındırdığı modern teknolojileri ile göze çarpıyor. Hyper Threading, Dual DDR, USB 2.0, Firewire ve Serial ATA gibi özelliklere sahip olan bu anakart, sınırlı sayıda üretimi ile cazip bir hal alıyor.

Yine ayın ürünü seçilen diğer donanım

ise PDA teknolojisinin günümüzde geldiği en üst noktada gösterilen, HP'nin iPAQ 5450 modeli. Bluetooth ve kablosuz network desteğini aynı anda sunan iPAQ 5450, yüksek performansı ve parmak izi okuyucusuyla dikkat çekiyor. Oldukça ilgimizi çeken başka bir ürün ise Aopen'in vakum tüplü anakartı. AX4B-533Tube olarak adlandırılan anakartına bir vakum tüpünü entegre eden Aopen, bu sayede ses kalitesini arttırmayı hedefliyor.

Sizin için seçtiğimiz diğer bir ürün ise Guinness Rekorlar Kitabı tarafından dünyanın en ince kamerası seçilen, Creative'in dijital kamerası. Bu ve pek çok ürün hakkında daha detaylı bilgi için ilerleyen sayfaları okumanız yeterli.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandırma bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sisteminin ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Donanım Testi

CHIP TOP 10 2.Sıra

Kasa

AOPEN H600B

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Çözüm
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
FİYAT 95\$+KDV

TEKNİK VERİLER

Desteklenen yapı ATX/microATX/Full AT
Genişleme Yuvası 9 Adet
Fan 2 Adet
Güç Kaynağı 300 Watt
Boyutu 460x200x457 mm
Diğer 2 USB ve ses çıkışı/mikrofon girişi

Çok Fonksiyonlu Yazıcı

BENQ MFP M610

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Infronic
BİLGİ İÇİN (216) 317 96 50
FİYAT 199\$+KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB
Baskı çözünürlüğü 1200dpi
Baskı hızı Renk. 2 sayfa/dk., SB 5 sayfa/dk.
Tarama çözünürlüğü 600x1200 dpi
Boyutları 451x340x269 mm
Ağırlığı 7.2 kg

Monitör

PHILIPS 109P4

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Philips Türkiye
BİLGİ İÇİN (216) 522 18 24
FİYAT 367\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ekran RealFlat
Görüntü alanı 19 inç
Maksimum çözünürlük 1920x1440 piksel
Nokta aralığı 0.24 mm
Boyut 460x460x450 mm
Ağırlık 23.5 Kg

DİŞ GÖRÜNÜŞE ÖNEM VERENLERE: Kasa alırken belki de en son dikkat edilmesi gereken konulardan biri dış görünüştür. Nedeni, bir çok kasanın dış görünüşünün şık olabilmesine karşın yetersiz teknik değerlere sahip olması. Aopen H600B hem dış görünüme önem veren hem de teknik değerleri de es geçmek istemeyen kullanıcılara hitap eden bir kasa sistemi. H600B'de sol yan tarafının bir bölümü cam ile kaplı. Yani kasanın içi rahatlıkla görünebilecek şekilde tasarlanmış. Buna ek olarak kasa ile birlikte bir mavi floresan veriliyor. Bu floresanı kasanın içine monte ederek bir iç aydınlatmaya sahip olabiliyorsunuz. Dolayısıyla floresanın yanması ile oldukça hoş bir görüntü ortaya çıkıyor.

Aopen H600B sahip olduğu 9 adet genişleme yuvası ve 300 Watt'lık güç kaynağı ile de ilgi çekiyor. Buna ek olarak kasanın içinin montaj işlemi için oldukça rahat olması ve güç kaynağının da anakartın üzerinde yer almayacak şekilde tasarlanmış olması bir avantaj.

SONUÇ: Aopen H600B estetiği, kalitesi, kullanışlılığı ve multimedya özelliklerini bir arada isteyen kişiler için başarılı bir ürün.

- + Estetik bir görünüme sahip
- + Yüksek performanslı bir güç kaynağı var
- + Başarılı iç tasarımı

BASKI, KOPYALAMA VE TARAMA FONKSİYONLARI BİR ARADA: Bu özellikleri bir arada sunan ürünün adı Benq MFP M610. Benq MFP M610 Advanced Color Enhancement teknolojisi ile baskıları ayarlayan ve tarama fonksiyonunun entegrasyonu ile oldukça basit bir şekilde masaüstünü bir baskı istasyonuna dönüştürebilen bir cihaz. Ergonomik yapısı ve oldukça hoş dış görünüşü ile dar alanlarda sorunsuzca çalışabilen Benq, renkli baskıda dakikada 2, siyah beyaz baskıda da dakikada 5 sayfalık çıktılar verebiliyor. 1200 dpi çözünürlükte verdiği bu değerler küçük ofisler ve ev kullanıcıları için uygun. Zaten fiyatını da göz önünde bulundurduğumuzda daha fazlasını beklemek yanlış olur. Ayrıca 600 x 1200 dpi çözünürlükte ve 36 bit renk derinliğinde tarama özelliği de fazlasıyla yeterli. Tabi bu ürün, daha profesyonel ihtiyaçları olan kişilerin isteklerini karşılayabilecek düzeyde değil.

SONUÇ: USB'den PC ile bağlantı kuran Benq MFP M610'un ortalama performans değerlerinin üzerine çıkamaması, onun daha çok küçük ofis / ev kullanıcılarına yönelik olduğu gösteriyor.

- + Fiyat / performans oranı başarılı
- + Baskı kalitesi iyi
- Baskı hızı düşük

CANLI RENKLER, YÜKSEK ÇÖZÜNÜRLÜK VE TAZELEME ORANINDAN OLUŞAN KOMBİNASYON: Philips 109P4, 0.24 mm'lik nokta aralığına sahip 1920x1440 çözünürlüğüne kadar çıkabilen ve Real Flat teknolojisi sayesinde her noktada aynı piksel aralığını gösteren bir monitör. Piksel aralığının her noktada aynı kalması Philips'i diğer 19 inç monitörlerden ayırmaya yetiyor. Nedeni, bir çok monitörlerde bu aralık değerinin sabit olmaması. Yani 0.24 mm piksel aralığında olan benzer monitörler bu değeri ancak ekranın orta yüzeyinde koruyabiliyorlar. Çünkü kenarlarda 0.27 mm'ye kadar sapmalar meydana gelebiliyor. Durumun böyle olması da özellikle yüksek çözünürlüklerde görüntünün bozulmasına yol açıyor. Dolayısıyla görüntünün her noktada eşit ve tıpkı bir kağıt gibi düz olması büyük bir avantaj. Ayrıca ışığın sadece belli bir derecede yansıtılması ve bundan kullanıcıların rahat olmaması da önemli.

SONUÇ: Yazı ve grafiklerin daha net görünmesi ve yansımanın minimuma indirgenmiş olması Philips'i kendi sınıfında yüksek performansa sahip monitörlerden biri yapıyor.

- + Başarılı resim kalitesi
- + Convergence'i yüksek
- + Analog D-Sub ve BNC girişlerine sahip

Dijital Kamera

INCA IDC-049

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

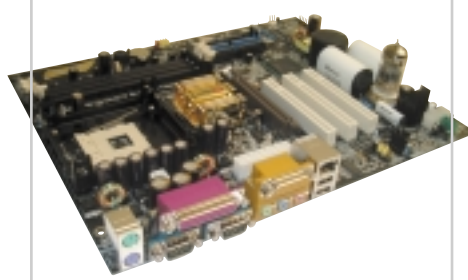

FİRMA Pasifik
BİLGİ İÇİN (212) 212 88 65
FİYAT 92\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Sensör	1.3 Megapixel CMOS
Çözünürlük	1280 x 1024
Bellek	8 MB
Bellek yuvası	SM Card
Boyutu	95x66x36 mm
Ağırlığı	100 gr

Anakart

AOPEN AX-4B-533 TUBE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Çözüm
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti	i845E
İşlemci yuvası	478
FSB hızı	533 MHz
Bellek yuvası	3 x 184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı	3 PCI, 1 AGP

Web Cam

CREATIVE CARD CAM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem, Kont*, Multimedya*
BİLGİ İÇİN (212) 671 10 71
FİYAT 45\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Sensör	1.3 Megapixel CMOS
Çözünürlük	1280 x 960
Bellek	8 MB
Bellek yuvası	yok
Güç tüketimi	4 adet AAA pil
Diğer	34 gr

HER EVE BİR DİJİTAL KAMERA: İlk zamanlarda dijital kameralar oldukça pahalıydılar. Dolayısıyla çok az sayıda kişi tarafından tercih ediliyorlardı. Ama devir değişti. Artık her kesime, her ihtiyaca ve her bütçeye göre bir dijital kamera bulmak mümkün. Inca'nın IDC-049 modeli bir çok kullanıcının sahip olabileceği uygunluktaki dijital kameralardan biri. Hoş bir görünüme sahip olan IDC-049, 1.3 Megapixellik değeri ile kullanıcı sınıfını belirliyor. 8 MB standart bellek ve SM card yuvasına sahip olan Inca, bu sayede bellek miktarını kullanıcının isteğine göre arttırabiliyor. USB arabiriminin PC sistemi ile haberleşen IDC-049 ekstra olarak yer alan TV-Out çıkışı ile istenildiğinde televizyona da bağlanabiliyor. Inca'nın özellikleri bununla bitmiyor. 2 adet kalem pil ile çalışması ve makro çekimler de yapabilmesi beğendiğimiz diğer özellikler arasında. Fakat kullanıcı menüsünün pek basit olmaması ve çekilen resimlerin LCD ekranında görülebilmesi IDC-049'un eksileri.

SONUÇ: Bir dijital kamerada olması gereken temel özellikleri sunan Inca IDC-049, düşük fiyatlı çözüm arayanlar için iyi bir seçenek oluşturuyor.

- + İnce ve ergonomik tasarım
- + Türkçe kullanım kılavuzu
- Yazılım desteği zayıf

VACUUM TÜPLÜ ANAKART: Aopen'in yeni i845E chipsetli anakartı ses kalitesini arttırmaya yönelik olan bir Vakum tüpünü üzerinde barındırıyor. 6 kanal destekli AC97 ses chipinden 2 ön kanala etki eden bu tüp, bu sayede daha kaliteli bir ses vermeyi hedefliyor. Bunda da pek haksız sayılmaz. Çünkü tüp tekniği Hi-Fi'ye ilgi duyan kişiler tarafından yıllardır biliniyor. Hatta bazı profesyonel kullanıcıların transistörlerde isteklerinin karşılanamaması sonucu hala tüplü seçenekleri tercih ettikleri de görülüyor. Yalnız Aopen'in kullandığı tüpü (Sovtek 6922) eski stok olarak adlandırılması nedeniyle profesyonel kesim tarafından pek tutulmuyor. Bu kadar bilgidan sonra biraz da Aopen'in diğer özelliklerini kısaca sayalım. ICH4 kuzey köprüsü ile toplam USB 2.0 desteğini sağlayan AX4B-533Tube, 533 FSB teknolojisi ile yeni nesil işlemcilerle de uyumlu bir şekilde çalışabiliyor. Buna ek olarak üzerinde bir ethernet chipinin de yer alması artılarından biri. Fakat Aopen'in sadece 3 adet PCI slotuna yer vermesi şaşırtıcı.

SONUÇ: Tüp teknolojisine özel ilgi duyan kişiler bu anakartta modern ve eski teknolojinin sentezini bulabilirler.

- + Tüp tekniği ile farklı bir ses kalitesi
- + ICH4 ile USB2.0 desteği
- 3 PCI slotu yetersiz

CÜZDANA SIĞAN KAMERA: Creative'in yeni dijital kamerası CardCam için alınıldık "cebe sığan kamera" yerine "cüzdana sığan kamera" yakıştırmaları rahatlıkla yapılabilir. Zira, Creative CardCam 6mm kalınlığa sahip ve 34 gram ağırlığında. Guinness Rekorlar Kitabı tarafından onaylanan "Dünyanın En İnce Kamerası" unvanına sahip kamera, 1.3 MegaPixel CMOS sensöre sahip. Daha çok başlangıç seviyesine hitap eden kamerayla profesyonel çekim yapmak mümkün değil. Ancak kutudan çıkan kılıf ve askısıyla tatil resimlerini çekmek için ideal. Kamerada bir flaş bulunmuyor ve yapılabilen ayarlar kısıtlı. 8MB dahili flash belleğe sahip kamera 26 adet 1280x960 (interpolasyon ile) veya 101 adet 640x480 çözünürlükte çekim yapıyor. Creative CardCam'e sonradan bellek eklentisi yapabilmek mümkün değil. USB 1.1 bağlantısı ile PC'ye bağlanan kamera, dahili Lityum-polimer pili ile çalışıyor.

SONUÇ: Eski fotoğraf makinelerinin yerini alacak kadar pratik bir çözüm olmasına rağmen, genişletilebilir bir bellekten veya fotoğraf kalitesini arttırabilecek ayarlardan yoksun.

- + Boyutunun küçük olması
- + Dahili lityum-polimer pil
- Yetersiz fotoğraf kalitesi

* Multimedya tel: (212) 479 46 46
Kont tel: (216) 499 62 99

USB Dock ve Çok Fonksiyonlu Hub

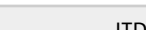

BELKIN USB DOCKSTATION

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA ITD
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
FİYAT 99\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB
Toplam Bağlantı sayısı 8 Adet
Bağlantılar 4 USB, 1 Paralel, 1 Seri, 2 PS/2
Güç tüketimi 2.5 Amp'lik adaptör ile
İşletim sistemi desteği Win95/98/Xp/2000
Diğer Led göstergesi var

Optik Sürücü Kasası

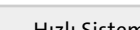

FLEXY 5.25" EXTERNAL CASE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 10 71
FİYAT 79\$+KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 2.0
Transfer hızı 480 Mbit/sn
Desteklenenler CD,DVD,CDRW,DVDRW IDE
Kullanım alanı PC ve MAC
Boyutu 25.4x19x5.8 cm
Diğer FAN ve ses bağlantısı

Ekran Kartı

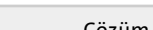

INN3D GF4 TI4200 TITANIUM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Çözüm
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
FİYAT 169\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset nVidia Geforce4 Ti 4200
Bellek 128 MB DDR
Chip frekansı 250 MHz
Bellek frekansı 500 MHz
Bus AGP 8X/4X/2X
Diğer TV-out çıkışı var

EK ARABİRLERE İHTİYAÇ DUYNALARA:

Eski PC sistemlerinin en büyük sorunlarından biri bağlantı noktalarının yeterli sayıda olmaması. Örneğin USB port sayısının az olması veya Seri/Paralel bağlantılarına yer verilmemesi gibi. Bu yüzden modem, yazıcı ve tarayıcılardan tutun da sürücüler, hoparlörler ve dijital kameralar gibi geniş bir ürün kitlesi ile haberleşme sağlamıyor. Haberleşmeyi sağlamak için bağlantı yuvaları çeşitli cihazlar yardımıyla çoğaltılmalı. Bu cihazlardan biri de Beklin USB Dockstation. Beklin USB Dockstation, sistemin sadece 1 USB portunu meşgul eden bir bir çözüm sunuyor. Bir USB portuna karşın 4 adet USB, 1 paralel, 1 seri ve 2 adet PS/2 portu sağlayan Belkin, paralel bağlantı için yazıcı, seri bağlantı için harici modem, dijital kamera veya PDA ve PS/2 yuvasına mouse veya klavye ürünlerini entegre ederek, toplam cihaz bağlantı sayısını 8 adete çıkarabiliyor.

SONUÇ: Bağlantı çoğaltıcı ve dağıtıcı görevini üstlenen Beklin, kendisine bağlanan cihazlara USB teknolojisinin avantajlarını aktarabilmesi ile başarılı bir görev üstleniyor.

- + Kolay kurulum ve kullanım
- + USB teknolojisini diğer arabirimlere aktarabiliyor
- Mac desteği yok ve ergonomisi zayıf

IDE SÜRÜCÜLERE ÖZGÜRLÜK: Taşınmak istenen bazı veriler CD'ye sığmayacak kadar fazla yer kaplarlar. Bu tip verileri taşımak için sabit diskinizi de yanınızda taşımanız gerekebilir. Başka bir yere giderken CD yazıcınızı ya da sürücünüzü de yanınıza almak isteyebilirsiniz. Donanımları sık olarak sistemden söküp çıkarmak donanımlarınız açısından pek sağlıklı değildir.

Bu yüzden devamlı yanınızda taşıdığınız ve başka bir sisteme taktığınız donanımlarınızı, Flexy External Case ile hem kasa açmaya gerek kalmadan sisteme bağlayabilir hem de koruyucu bir kasa içerisinde tutabilirsiniz. USB portundan bilgisayara takabileceğiniz Flexy'nin içerisindeki donanımı tanıtabilmek için sürücüye gerek yok. USB 2.0 bağlantısı sayesinde sabit disk, CD yazıcı veya sürücü takıldığında yüksek performans ile çalıştırılabilir. Ürün harici güç kaynağı ile çalıştığı için bilgisayarınızın güç kaynağını kullanmıyor.

SONUÇ: Farklı sistemlerde ortak donanımlar kullanmak için ideal. Ancak iç kısımdaki IDE ve güç kablosu yüzünden CD sürücü takmak oldukça zor.

- + Sürücüye gerek yok
- + USB 2.0 desteği
- Optik sürücülerin entegre edilmesi handikaplı

Ti 4200'LERDE AGP 8X DESTEĞİ: Anakartlarla birlikte piyasadaki AGP8x destekleyen kartların sayısı da giderek artıyor. Daha önce AGP8x destekleyen GeForce4 MX440 kartını piyasaya süren InnoVision, AGP 8X destekli kartlarını piyasaya yeni çıkacak olan GeForce4 Ti4200 ve GeForce4 Ti4800SE'den oluşan Titanium serisi ile artırıyor. Bu ay test merkezimize ulaşan Titanium Ti 4200'ü inceledik. İlk olarak sahip olduğunuz anakartın AGP8x desteklememesi durumunda bile Inno3D GF4 Ti4200 Titanium'un çalıştığını söylemeliyiz. Ancak bu kartın daha düşük hızdaki AGP slotuna takılmasının onun ancak anakartın destek verdiği hızda çalışabilmesi anlamına geldiği bilinmeli. 128MB belleğe sahip Inno3D Titanium, 500MHz bellek frekansına sahip. Ayrıca kartın üzerinde analog çıkışın yanı sıra DV-I ve TV çıkışları da bulunuyor. Ürün ile 75Hz ekran tazeleme frekansında ve 2048x1536 piksel çözünürlükte çalışmak mümkün.

SONUÇ: Inno 3D daha çok oyun severleri ilgilendiren Accuvue Antialiasing teknolojisi ile yüksek frame rate'lerde daha keskin görüntüler sağlıyor..

- + İyi fiyat/performans oranı
- + AGP 8X desteği ile yüksek performans
- DV-I ve TV çıkışlarına sahip

Switch

LANTECH MINI SWITCH 800

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Tunçmatik
BİLGİ İÇİN (216) 314 18 54
FİYAT 40\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Türü Non Management Switch
Hızı 10/100 Mbit
Bağlantı Portu 8 Adet
Standartlar IEEE802.3 10 Base T, IEEE 802.3u
100 Base TX ve IEEE 802.3X Full duplex
Boyutu 165x100x25 mm

Video Capture

LIFEVIEW FLYGRABBER-CF

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 100\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Compact flash Type 1
Video formatı: NTSC, PAL
Video yakalama hızı 30fps
Video çözünürlüğü 320 x 240
Resim çözünürlüğü 720 x 576
İşletim sistemi: Pocket PC, Pocket PC 2002

Dijital Kamera

MUSTEK MDC 3500

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Mascom, Multimedya*
BİLGİ İÇİN (212) 321 17 00
FİYAT 170\$+KDV

TEKNİK VERİLER

Sensör 2.1 Megapiksel CCD
Çözünürlük 1600 x 1200
Bellek 16 MB
Bellek yuvası SD Card
Boyutu 83x31x63 mm
Ağırlığı 100 gr

KÜÇÜK İŞ GRUPLARI İÇİN MINI SWITCH ÇÖZÜMÜ:

Mini Switchlerin kompakt bir yapıya sahip olması ve bir masanın üstüne, kitaplık rafının içine veya büro-nun herhangi bir köşesine konulsalar bile sorunsuz çalışabilmeleri onları çekici hale getiriyor. İncelenmek üzere test merkezimize gelen Lantech'in Mini Switch 800 ürünü, küçük çalışma grup-larının en iyi şekilde birbirleri ile haberleşmesini sağlayan bu tür bir cihaz. Bu cihaz ile işletmenizin ağına bağlı olan sekiz adet sistemi hiçbir sorun yaşamadan internete bağlayabilirsiniz. Ürün yönetilebilir bir switch olmadığından hub'lar-da olduğu gibi direkt olarak ağa entegre edilebiliyor. Ürünün üzerinde bulunan Led takımı ile 100M, Link/Activity ve Full Duplex/Collision durum bilgilerin alınabilmesi bir avantaj. Ayrıca IEEE802.3 10 Base T, IEEE 802.3u 100 Base TX ve IEEE 802.3X Full duplex standartlarını destekleyen Lantech, otomatik algılama özelliği sayesinde portların full/half duplex ayarlarını da kendiliğinden gerçekleştirebiliyor.

SONUÇ: Mini Switch 800 birden çok bilgisayarın haberleşmesini sağlamak için oldukça uygun bir çözüm.

- + Başarılı ergonomi
- + Kolay kurulum ve kullanım
- + Uygun fiyat

PDA'DA VIDEO YAKALAMA: Kimin aklına gelirdi PDA cihazından video capture işleminin yapılabileceği. Bunu yapabildiğinizi anlatsanız, büyük bir kesim çok şaşırarak hatta belki size inanmayanlar bile olacaktır. Oysa LifeView FlyGrabber-CF bu imkanın gerçekleştirilmesini sağlayan bir ürün. Tabi ürünün çalışabilmesi için bazı kriterlerin sağlanması gerekiyor.

Örneğin en azından 3MB'ı boş olan bir sistem belleği ile işletim sisteminin Pocket PC olması şart. Bunlar sağlanıyorsa FlyGrabber-CF'yi, PocketPC'ye entegre etmeniz ve birlikte gelen yazılımı yüklemeniz yeterli. Composite Video (RCA Jack) ve S-Video (mini-din 4 pin) bağlantı türlerini kullanan Lifeview bu sayede herhangi bir video kaynağından görüntüleri yakalamayı başarıyor. Tabi burada FlyGrabber Suite yazılımının önemini de küçümsememek gerekir. Örneğin paketin içinde yer alan IA Album yazılımı ile resim albümünüzü oluşturabilirsiniz.

SONUÇ: FlyGrabber Suite yazılım paketi sayesinde oldukça güçlü bir yapıya ulaşan Lifeview, video kayıt ve resim işlemlerinde başarılı bir kontrol sağlıyor.

- + Başarılı yazılım desteği
- + Geniş bağlantı seçenekleri sunuyor
- Ortalama fiyat/performans oranı

FİYAT/PERFORMANS ORANI İLE ÖNDE:

Yüksek çözünürlük, hız, kullanılabilirlik ve multifonksiyonel özellik. Mustek'in MDC 3500 dijital kamera ürününü bu şekilde tanımlayabiliriz. Dijital kamera, PC kamera ve video kamera olarak kullanılabilen Mustek MDC 3500, 2.1 megapiksellek çözünürlüğü ve 16 MB'lık hafızası ile kreatif PC kullanıcılarına hitap ediyor. 4X Digital zoom, otomatik ve 30 saniyelik dilimlerle video kayıt yapabilen bu ürün, küçük boyutu ve hafif olması ile ilgi çekiyor. Dış görünüşü pek ilgi çekici olmayan üründe SD kart yuvası ile belleği arttırabiliyorsunuz ve gece çekimleri de yapabiliyorsunuz. Yani Mustek, bu küçük kameraya bir çok özelliği sığdırmayı başarmış. MDC 3500'ün fonksiyonelliğinin dış görünüşü ile orantılı olmadığını hemen belirtmek isteriz. Çünkü bizi gerek resim kalitesi, gerekse de fiyat/performans oranı ile şaşırtmayı başardı. Mustek'i kullanmanın oldukça kolay olduğunu belirtelim. Ayrıca taşınabilirliği gerçek anlamda yaşatması da hoş.

SONUÇ: MDC 3500 dijital görüntü dünyasına yeni ısınan kişiler için oldukça başarılı bir çözüm.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + 4 yerine 2 kalem pille çalışıyor
- Dış tasarımı kötü

* Multimedya tel: (212) 479 46 46

Wireless Lan Kartı**SANDISK COMPACT FLASH 802.11B**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 93\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ara birim PCMCIA, CF
Standartı 802.11b
Hız 11 Mbps
Güvenlik protokolü WEP
İşletim sistemi Pocket PC 2002, WinCE 3.0+ ve Windows 98SE/NT/ME/2000/XP

Monitör**PHILIPS 107B40**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Philips Türkiye
BİLGİ İÇİN (216) 522 18 24
FİYAT 225\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ekran RealFlat
Görüntü alanı 17 inç
Maksimum çözünürlük 1600x1200 piksel
Nokta aralığı 0.25 mm
Boyut 399x410x419 mm.
Ağırlık 16.5 Kg

DVD / CD-RW / Kombo**LG GCC-5241P**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Ufotek
BİLGİ İÇİN (212) 336 61 00
FİYAT 103\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ara birim USB 2.0
CD-R 24X
CD-RW 10X
CD-ROM 24X
DVD-ROM 8X
Bellek 2 MB

NOTEBOOK VE PDA'LAR 802.11B'YE HAZIR: 802.11b standardının yeni nesil dizüstü bilgisayarlar ve PDA'larda entegre edilmeye başlanması ile birlikte, eski sistemlerin de bundan faydalanabilmesi için çeşitli ürünler piyasada görünmeye başladı. Bu ürünlerden biri daha çok akıllı kartlar ve dijital kameraların bulunduğu birbirinden değişik bellek türleri ile tanınan Sandisk'in Compact Flash 802.11b çözümü. Connect Low Power Wireless LAN Card olarak da adlandırılan bu kart, hem notebook hem de PDA'lerde 802.11b wireless standardının kullanılmasını sağlayan bir ürün. Adı üzerinde düşük güç tüketen ve Sandisk'in 802.11b alanında ilk ürünü olan Compact Flash 802.11b, esas olarak iki parçadan oluşuyor. Bunlar kablolu haberleşmeyi sağlayan 802.11b CF kartı ile bu kartın takılabileceği PCMCIA adaptörü.

SONUÇ: Oldukça başarılı bir yapıya sahip olan ürün, hem Notebook hem de PDA cihazlarına sahip olan kullanıcılar için yüksek performansın yanı sıra hesaplı da bir çözüm sunuyor.

- + Notebook ve PDA'larda kullanılabilir
- + Düşük güç tüketimi ile yüksek performans
- + Wi-Fi uyumu ile diğer ürünlerle haberleşme

LIGHTFRAME3 İLE DAHA NET GÖRÜNTÜ: Philips'in 40 serisi monitör ailesi tasarım ve başarılı resim kalitesi ile bir çok kullanıcının isteklerini karşılamaya kararlı. Yeni teknolojilerle donatılmış olan bu seri özellikle sRGB ve LightFrame 3 ile resim ve videolardaki kaliteyi arttırması ile ilgi çekiyor. 107B40 yukarıda bahsettiğimiz Philips'in ürün ailesindeki monitörlerden biri. 17 inç'lik bir görüntü alanına sahip olan Philips 107B40, ilk olarak ulaşılabildiği 1600x1200 çözünürlüğü ve Real Flat ekran tüpü ile merak uyandırıyor. Bu merak bununla bitmiyor çünkü 0.25 mm nokta aralığı ve XSD yani Xtra Space Design yapısı ile bir çok özelliği dar bir alana sığdırabilen Philips, bu sayede oldukça ergonomik bir yapı kazanarak dünyanın en küçük 17 inç monitörleri arasına girmeyi hak ediyor. 40 serisinin en önemli özelliğinin LightFrame 3 olduğunu söyledik. Peki nedir bu özellik LightFrame 3 görüntü parlaklığını ayarlayarak daha net görüntü sunan bir teknoloji.

SONUÇ: Başarılı bir resim kalitesine sahip olan Philips 107B40 Lightframe 3 teknolojisi ile öne çıkıyor.

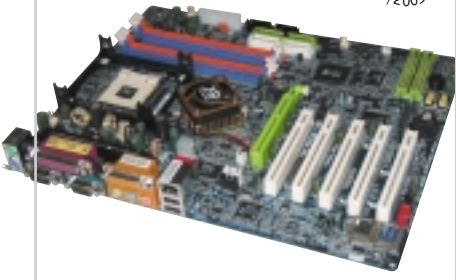
- + LightFrame 3 ile parlak ve net görüntü
- + Başarılı ergonomik yapı
- + Opsiyonel USB Hub ve Multimedya istasyonu takılabiliyor

NOTEBOOKLARA ÖZEL: GCC-5241P olarak adlandırılan LG'nin bu ürünü Notebook kullanıcıları için düşünülmüş harici bir optik sürücüsü. 350 gram ağırlığında ve 133 mm x 21 mm x 155 mm boyut değerlerine sahip olan GCC-5241P, 2 MB ön belleği ile CD yazmanın yanı sıra DVD medyalarını da okuyor. Yani LG, 24x hızında CD yazma ve 10 x hızında tekrar yazabilme değerlerinin yanı sıra, 24X CD okuma ve 8 X DVD okuma değerleri sayesinde bir çok optik sürücüyü tek bir cihazda birleştirmeyi başarıyor. Bu esasında yeni bir özellik değil. Çünkü Notebook'larda bu tür kombo sürücülü konfigürasyonlar bulmak mümkün. Ayrıca USB ve Firewire teknolojilerinin gelişimi ile birlikte benzer harici cihazlar da rahatlıkla bulunabiliyor. Peki LG'nin farklı olmasını sağlayan özellik ne? GCC-5241P'yi farklı kılan özellik harici cihazlardan aldığı USB1.1 veya firewire portlarının dışında USB 2.0 arabiriminden Notebook sistemleri ile bağlantıyı kurması.

SONUÇ: Saniyede 11 MB'lık bir veri transfer oranına ulaşan LG, DVD-RW ve DVD+RW medyalarını desteklemesi ile başarılı bir uyum sağlıyor.

- + Başarılı ergonomik yapı
- + Kolay kurulum ve kullanım
- + USB 2.0 ile yüksek performans

Anakart

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
9/2003

GIGABYTE GA-SINXP 1394

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Armada, Hızlı Sistem, Kont
BİLGİ İÇİN (212) 230 89 80,
(212) 671 10 71, (216) 499 62 99
FİYAT 202\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form Faktörü ATX
Chipset SIS 655
İşlemci yuvası Socket 478
FSB hızı 400/533 MHz
Bellek yuvası 4 x DIMM
Slot sayısı 5 PCI, 1 AGP, 1 DPS

SIS'TEN INTEL'İN E7205'İNE CİDDİ BİR

RAKİP: Intel, piyasaya sürdüğü yeni işlemcisi için chipset üzerine chipset çıkarıyor. Bunun için en güncel örnek geçen aylarda inceleme fırsatı bulduğumuz Intel'in E7205 chipseti. Hatırlayanlar bilir, bu yeni nesil chipset esas olarak sunucu kategorisinden geliyor. Zaten desteklediği Dual DDR, Serial ATA 150 ve 1 Gbit Ethernet gibi teknolojilerden bu belli oluyor. Granite Bay olarak da adlandırılan bu chipsetin çıkması ile birlikte Hyper Threading destekli işlemcilerde maksimum performansı sağlayan ve RDRAM bellek modülleri ile çalışan i850E chipseti tehlikeye girdi. Nedeni, RDRAM bellek modüllere karşı Dual DDR bellek modülleri arasında gizli bir savaşın başlaması. Bunlar tabi Intel cephesinde olan gelişmeler. Diğer cephede VIA ve SIS rahat durmayarak ve bu gelişmeleri takip ederek Dual DDR bellek modüllerini destekleyen chipsetlerini geliştirdiler. Ve sonunda Intel'in Granite Bay chipsetine karşı VIA P4X600 ve SIS 655 chipsetleri anakart üreticilerine dağıttılar.

İlgimizi çeken bu gelişme Gigabyte'ın Test merkezimize SIS 655 chipsetli modelini yollaması ile daha da arttı. Lafi fazla uzatmadan, az sayıda üretilen ve modern teknolojileri ile göze çarpan,

Gigabyte GA-SINXP 1394

Chipsetlerin Pentium 4 Savaşı

Intel'in, GraniteBay chipseti ile Dual DDR bellek modüllerini desteklediğini açıklamasının ardından SIS de 655 chipseti ile атаға geçti. Peki, hangi chipset daha performanslı?

Gigabyte GA-SINXP 1394 hakkındaki incelememize başlayalım.

Teknik özellikler: Modern teknolojilerin entegrasyonu

GA-SINXP 1394 ilk olarak Hyper Threading ve Dual DDR bellek desteği ile göze çarpıyor. DDR 400 bellek türleri ile de çalışan Gigabyte beraberinde gelen DPS modülü ile gerilim dağılımını kontrol altında tutuyor ve sistemin stabil çalışmasını sağlıyor. Bu sayede anakartın donanım birleşenleri de daha uzun ömürlü oluyorlar. Serial ATA teknolojisini de destekleyen GA-SINXP 1394'ün, RAID özelliğini de entegre etmeyi sağlaması büyük bir avantaj. AC97 ses ve USB 2.0 ve Firewire teknolojilerini de entegre olarak bulunduran Gigabyte, gigabit Ethernet özelliği ile son noktayı koyuyor. Nedeni, Gibayte'in gigabit Ethernet için RC82540EM chipsetini kullanması. Bu chipsetin özelliği de profesyonel kullanıcılar için tasarlanmış olması. Yani kullanılan chipset çok az üretici tarafından anakartlara entegre ediliyor. Aynıısı Serial ATA chip'i için de geçerli. Silicon Image tarafından üretilen ve SI3112A olarak adlandırılan bu chip te yüksek performanslı sistemlerde kullanılıyor.

Dual DDR, RAMBUS'a karşı: Hangisi daha hızlı

PC1066 MHz destekli RDRAM belleklerin çıkması DDR'in yükselişini engellemeyemedi ve Hyper Threading destekli işlemcilerin çıkması ile birlikte Dual DDR bellek modülleri kullanılmaya başlandı. Böyle olmasının nedeni çok basit. Dual Channel olarak adlandırılan bir DDR400 bellek modülü toplam 6.4 GByte/san'lık bir bant genişliğine ulaşabiliyor. PC1066'da bu bant genişliği sa-

niyede 4 GByte ile sınırlı. Gigabyte GA-SINXP 1394 ile normal DDR bellekleri kullanılabiliyor. Ama destek ancak DDR400'e kadar sağlanıyor. Bundan daha fazlasını isteyen kullanıcıların mecburen Dual Channel DDR belleklerine geçmeleri gerekiyor.

Sonuç: Granitebay mı, Sis 655 mi daha performanslı?

Gigabyte'ın bu ürün ile oldukça iyi bir iş başardığını söylemeliyiz. Çünkü hem donanım bileşenlerinin seçimi hem de

OVERCLOCK TUTKUNLARI İÇİN: DPS modülü sayesinde gerilim dağılımı kontrol altında tutulabiliyor.

modern teknolojinin entegrasyonu bu anakartın değerini artırıyor. Yalnız performans değerlendirmesinde yüksek sonuçlar veren bu kartın GraniteBay ile karşılaştırıldığında öyle aman aman bir fark atamadığını söylemeliyiz. Hatta her iki chipsetin değerlerinin birbirine yakın olduğunu gördük.

Son olarak GA-SINXP 1394'ün DDR-1 bellek modülleri ile çalışabildiğini söyledik. Bizim tavsiyemiz ise bu tür anakartlarda daha iyi bir sinyal kalitesi sahip olabilmek için DDR-2 modüllerini kullanmak.

- + Yüksek performans
- + Modern teknoloji entegrasyonu
- + Dps modülü ile gerilim dağılımı kontrolü

Pocket PC **CHIP** **AYIN ÜRÜNÜ** **9/2003**

COMPAQ IPAQ 5450

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	HP Türkiye
BİLGİ İÇİN	(212) 224 59 25
FİYAT	808\$ + KDV
TEKNİK VERİLER	
İşlemci	400 MHz Xscale
RAM	64 MB
ROM	48 MB
Görüntü alanı	57,6x76,82 mm
Boyutu	138x84x16 mm
Ağırlığı	206gr

Compaq iPAQ 5450

Süper PDA'ya Adım Adım

HP'nin yeni iPAQ'ı, PDA teknolojisinin günümüzde geldiği en üst noktada yer alıyor. Bunu sağlayan teknolojilerin ve bu ürünü farklı kılan özelliklerin neler olduğunu bu yazıda okuyabilirsiniz.

nin hem W-LAN, hem de Bluetooth teknolojilerini desteklemesi. Yani bu üründe her iki teknoloji entegre olarak bulunuyor. Bu da iPAQ 5450'yi diğer PDA cihazlarından ayırmaya yetiyor. Çünkü başka hiçbir ürün her iki teknolojiyi üzerinde barındırmıyor.

400 MHz'lik bir Xscale işlemcisine sahip olan iPAQ, uygulamalar için 64 MByte Ram ve işletim sistemi için 48 MByte Rom bellekler kullanıyor.

Bununla yetinmeyen kullanıcılar için ayrıca bir MMC/SD bellek yuvasının da yer alması bir avantaj. Bluetooth ve kablosuz ağ desteğinin yanı sıra haberleşme için infrared arabiriminden vazgeçilmemesi de bir artı özellik. Bu sayede iPAQ 5450'yi cep telefonlarıyla veri alışverişinin yanı sıra, televizyon veya müzik setini kumanda etmek için de kullanabilirsiniz. HP'nin ekranı 320x 240 çözünürlüğe sahip. Bu çözünürlük Pocket PC'de standart olarak kabul ediliyor. Üründe standart olmayan bir özellik ise ekranın benzer ürünlere göre oldukça aydınlık olması. Bu da iPAQ'ın sınıfta ön sıralarda yer almasını sağlıyor. Yalnız bu kadar artı özelliği bir arada sunan bu ürünün üzerinde bulunan hoparlör sisteminin pek başarılı olmadığını söylemeliyiz.

Maksimum güvenlik: Parmak izi ile tanımlama

iPAQ 5450'nin Bluetooth ve W-LAN özelliklerine ek olarak göze çarpan bir özelliği daha var. HP, veri güvenliğine önem veren kullanıcılar için bu cihaza bir parmak izi okuyucusunu entegre etmeyi başarmış. Şifre sisteminin yanı sıra parmak izi ile kullanıcıya giriş izni veren

iPAQ, bu özelliği ile PDA'larda bir ilki gerçekleştiriyor. Kumanda tuşunda bulunan sensör yardımı ile parmak izini okuyan HP, bu işlemi yazılım desteği ile gerçekleştirerek hızlı ve güvenilir bir çö-

züm sağlıyor. Tabi güvenlik bununla kalmıyor. Sensörün optik yerine termik olması da büyük bir avantaj. Bu sayede çeşitli hileler ile bu sensör kandırılmıyor.

Sonuç: Üstün teknolojiler ile güçlü bir yapı

HP, iPAQ 5450 ürünü ile piyasalarda büyük bir avantaj yakalamayı başarıyor. Nedeni, diğer PDA üreticileri hala Bluetooth veya W-LAN arasında seçim yaparken, HP'nin her iki teknolojiyi de entegre etmesi. Üstelik bununla da kalmayıp güvenliğe önem veren kullanıcıları da parmak okuyucu sensörü ile kendisine çekiyor. Sonuç olarak yüksek bir performansa sahip olan iPAQ 5450, çeşitli teknolojiler ile güçlendirilerek oldukça başarılı bir sentez ile karşımıza çıkmayı başarıyor.

- + Bluetooth ve W-LAN desteği
- + Parmak izi okuyucusu ile maksimum güvenlik
- + Yüksek performans

KABLOSUZ HABERLEŞME VE GÜVENLİK BİR ARADA: PDA piyasasında yaşanan değişimler Desktop PC piyasasındaki gibi hareketli değil. Bunun nedeni bu ürünlerin gelişiminin oldukça yavaş olması. Örneğin bu ürünlerde dış görünüş pek bir değişime uğramıyor. Değişim ürünlere entegre edilen teknolojilerde sağlanıyor. Bu anlatılanlar HP'nin yeni iPAQ'ı için de geçerli. 5450 olarak adlandırılan bu yeni model iPAQ'ın önceki modelleri olan 3870 ve 3970'e dış görünüş olarak çok benziyor. Fakat ürünün teknik özellikleri önceki iki ürünle kıyaslandığında farkın çok büyük olduğunu söyleyebiliriz.

HP bu üründe tasarımıda pek bir değişikliğe gitmemiş. Bununla uğraşmak yerine cihazın iç tasarımı ile ilgilenmeyi daha uygun görmüş. Tabi HP'nin tasarımı değiştirmemesinin kendisine göre nedenleri de yok değil. Jacket konseptine (PDA'ya geçirilen bir ceket sayesinde bir çok bağlantı yapılabilir) göre tasarımı yapan HP bu amaçla iPAQ çevre ürünlerinin her bir modelde çalıştırılabilmesini istiyor.

iPAQ 5450'nin teknik özellikleri: W-Lan ve Bluetooth bir arada

İlk olarak bu üründe yer alan antenden bahsedelim. Bu anten benzer ürünlerden oldukça farklı. Nedeni, bu ante-

NİSAN 2003 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor. 12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta aydan aya eklenen

yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP 10

tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor. Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun hangi ayda incelemesinin yayınlandığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD'de TOP 10 listelerimizdeki ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimize, nasıl puanlandığına ve ürünlerle ilgili firmalara dair bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte, performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıf-

landırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre

en iyiden en kötüye göre yer alırlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

IDE Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Süresi (ms)	Rastgele V. Erişim H.	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	IBM 80GXP IC35L080AVVA07	98	■■■■■	38132.3	24144.3	11.9	86777	91	104	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
► 2	IBM 120GXP IC35L120AVVA07	98	■■■■■	38258.7	24410.8	12.2	87473	88	151	120 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
► 3	Seagate Bar. ATA V ST 3120023A	98	■■■■■	39524.4	23210.3	12.3	88532	92	175	120 GB, U-DMA/100, 2MB	2/03
► 4	Maxtor D740X-6L	97	■■■■■	35123.3	22619.4	11.7	86482	85	105	80 GB, U-DMA/133, 2MB	9/02
► 5	WD Caviar WD600BB	95	■■■■■	40522.4	22645.4	13.2	85323	87	101	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
► 6	Samsung Spin. P40 SP8004H	95	■■■■■	36748.4	24645.4	13.2	78002	95	121	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
► 7	Seagate Bar. ATA IV ST380021A	93	■■■■■	36674.2	24219.2	13.9	77819	92	111	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
► 8	Seagate Bar. ATA IV ST360021A	93	■■■■■	36794.9	23854.7	13.6	76969	92	98	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
► 9	WD Caviar WD800BB	92	■■■■■	35554.2	22219.2	13.1	85898	87	123	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
► 10	WD Caviar WD200BB	92	■■■■■	35470.8	21854.7	13.2	85037	90	60	20 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Seagate Cheetha 10K.6	99	■■■■■	100	98	100	98	10000	1240	146.8 GB, Ultra320 SCSI, 8MB	11/02
► 2	Seagate ST373405LW	96	■■■■■	97	95	97	95	10000	845	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	4/02
► 3	Quantum Atlas 10 KII	95	■■■■■	95	94	95	96	10000	460	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 8 MB	6/01
► 4	Seagate ST173404LW	87	■■■■■	88	97	79	85	10000	955	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
► 5	Seagate ST336706LW	87	■■■■■	86	92	85	85	10000	394	36.9 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	3/02
► 6	Quantum Atlas 10 KII	74	■■■■■	80	29	91	97	10000	399	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 8 Mb	6/01
► 7	Seagate ST318451LW	74	■■■■■	62	69	76	91	15000	262	18 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	9/01
► 8	Quantum Atlas V	74	■■■■■	66	71	66	95	7200	308	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
► 9	Quantum Atlas V	72	■■■■■	78	75	52	84	7200	240	18.36 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
► 10	Seagate ST1181677LW	72	■■■■■	64	70	61	94	7200	1207	180 GB, Ultra160 SCSI, 16 MB	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Berber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	61	16X, 40X, Slot	9/01
► 2	Acer DVP1640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	52	16X, 40X, Tray	9/01
► 3	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	69	16X, 40X, Slot	9/01
► 4	LG DRD 8160B	83	■■■■■	80	85	60	95	87	59	16X, 40X, Slot	12/01
► 5	LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	53	12X, 40X, Tray	9/01
► 6	Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	70	12X, 40X, Tray	9/01
► 7	BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	67	16X, 48X, Tray	9/01
► 8	Sony DDU1621	63	■■■■■	65	55	98	26	85	44	16X, 40X, Tray	10/01
► 9	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	47	16X, 40X, Tray	9/01
► 10	Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	43	16X, 48X, Tray	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	300 dpi RRTH	600 GGTH	300 dpi RRTK	600 GGTH	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Epson Perfection 2450 Photo	94	■■■■■	100	100	96	94	100	399	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0, F.	10/02
► 2	Canon Canoscan D1250 U2F	87	■■■■■	75	71	94	97	98	295	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
► 3	HP Scanjet 3570C	83	■■■■■	45	56	96	100	100	144	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
► 4	Mustek BearPaw 2400TA	83	■■■■■	39	54	100	97	88	97	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
► 5	Canon Canoscan N670U	80	■■■■■	63	87	87	89	80	102	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
► 6	Canon Canoscan N1240U	80	■■■■■	39	91	92	94	80	122	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
► 7	HP Scanjet 3500C	79	■■■■■	48	53	90	94	94	77	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
► 8	Benq S2W 5000E	76	■■■■■	39	77	94	84	76	72	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
► 9	Mustek BearPaw 1200CU	73	■■■■■	43	55	88	84	76	62	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB 1.1	10/02
► 10	Mustek Scan Express 1200UB Plus	72	■■■■■	32	61	85	81	74	46	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB 1.1	10/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

CHIP TOP 10

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conver-gence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergo-nomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Sony CPD-G220P	94	■■■■□	76	100	97	100	95	328	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
► 2	Sony CPD-G200P	92	■■■■□	71	100	98	97	94	375	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
► 3	ADI Microscan G700i	80	■■■■□	74	50	95	89	93	105	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
► 4	Samsung SyncMaster 757 NF	80	■■■■□	76	50	94	88	92	235	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 P.	06/02
► 5	Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■■■■□	75	50	93	88	90	220	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
YENİ 6	Philips 107B4	78	■■■■□	73	50	86	90	90	225	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 Pixel	4/03
▼ 7	Miro 17F95	78	■■■■□	74	50	91	89	87	206	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
▼ 8	Viewsonic GS773	77	■■■■□	90	50	83	83	81	330	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
▼ 9	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■■■■□	43	50	100	91	100	380	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
▼ 10	Sony CPD-E220E	76	■■■■□	57	50	98	86	92	299	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düsey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Sony G400	98	■■■■□	96	100	30-96	48-120	446x464x461	549	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
YENİ 2	Philips 109P4	95	■■■■□	97	95	30-111	50-160	460x460x450	367	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1920 x 1440 dpi	4/03
▼ 3	LG 995FT	95	■■■■□	96	94	30-96	50-160	470x480x470	324	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
▼ 4	Philips 109P	95	■■■■□	95	94	30-110	50-160	456x469x438	390	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
▼ 5	Samsung SyncMaster 959 NF	94	■■■■□	97	90	30-110	50-160	468x493x458	373	N.Flat, 0.24 mm, 1920x1440 Pixel	6/02
▼ 6	Nec FP950	94	■■■■□	100	85	31-110	55-160	442x456x447	762	G. Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
▼ 7	ViewSonic PF790	91	■■■■□	92	83	30-97	50-160	470x470x477	552	P. Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
▼ 8	Sony E400	91	■■■■□	96	83	30-96	48-120	446x464x461	349	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
▼ 9	Sony G420	90	■■■■□	87	95	30-96	48-120	446x464x461	685	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
▼ 10	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■□	86	82	30-96	50-160	452x455x478	460	Flat S. T., 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik+ Metin Kali.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Canon S750	87	□□□□□	100	93	87	82	91	240	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
► 2	Canon S520	83	■□□□□	74	100	82	81	85	216	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
► 3	Epson Stylus PhotoC80	82	■□□□□	75	48	100	86	84	142	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
► 4	Epson Stylus Photo810	78	■□□□□	35	51	42	100	98	140	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
► 5	Epson Stylus Photo895	77	□□□□□	35	30	40	100	100	273	2880*720 dpi, USB	8/02
► 6	Epson Stylus Photo890	77	□□□□□	34	31	40	100	100	196	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
► 7	HP Deskjet 3820	77	■■■■■	53	46	38	97	88	100	1200*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
► 8	Lexmark Z65	73	■□□□□	35	35	34	90	95	128	4800*1200 dpi, Ethernet, USB	8/02
► 9	Canon S300	72	■■■■□	59	63	52	72	88	98	2400*1200 dpi, USB	8/02
► 10	Lexmark Z55	71	■■■■□	34	37	40	87	95	77	3600*1200 dpi, Paralel, USB	8/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Xerox Phaser 4400	95	■■■■□	97	98	94	90	95	1100	1200 x 1200 dpi, 64 MB	1/03
► 2	Lexmark Optra T614	94	■■■■□	93	100	95	86	93	1032	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
► 3	Xerox Docuprint N2125	87	■■■■□	64	54	97	100	100	1614	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
► 4	Oki Okipage 24	80	■■■■□	100	100	84	73	84	1239	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
► 5	HP Laserjet 4100 DTN	79	■■■■□	90	60	100	87	93	1815	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
► 6	Kyocera Mita FS-1010	78	■■■■■	82	80	75	72	70	392	1200 x 1200 dpi, 16 MB	12/02
► 7	Lexmark Optra T520	77	■■■■□	76	78	80	84	70	699	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02
► 8	Xerox Phaser 3400	74	■■■■□	55	42	74	80	76	548	1200x1200 dpi, 4 MB	1/02
► 9	Lexmark Optra E320	72	■■■■■	66	64	78	75	50	264	1200x1200 dpi, 4 MB	3/02
► 10	Brother HL-1440	68	■■■■■	65	55	80	74	60	286	1200x600 dpi, 2 MB	6/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	MSI GeForce4 MX 440 AGP 8X	91	■■■■■	98	99	92	95	80	76	N GF4 MX 440, AGP 8X, 64 MB DDRAM	12/02
2	MSI GeForce4 MX 440	89	■■■■■	96	98	90	95	76	93	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
3	Asus GeForce MX 440	88	■■■■■	96	96	88	96	74	80	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
4	Abit GeForce4 MX 440	87	■■■■■	96	98	90	95	70	63	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
5	Gainward GF4 Golden Sampil	87	■■■■■	100	100	91	96	65	139	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
6	Inno3D Tornado Geforce4 MX	85	■■■■■	92	93	89	93	70	47	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	10/02
7	Evil Master Radeon 7500	84	■■■■■	97	75	91	92	74	119	ATI R. 7500, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
8	Sparkle SP7300M4	84	■■■■■	94	88	89	88	72	131	N. GF4 MX 440, AGP 8X, 64 MB DDRAM	3/03
9	Utopia GeForce4 MX 440	82	■■■■■	96	94	82	95	60	52	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
10	Chaintech Xabre 400	75	■■■■■	80	70	75	80	70	82	Sis Xabre 400, AGP 8X, 128 MB DDRAM	12/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Gigabyte ATI Radeon 9700 Pro	99	■■■■■	100	99	100	100	98	419	ATI R. 9700 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	11/02
2	HIS Excalibur Radeon 9700 Pro	96	■■■■■	97	95	97	98	95	395	ATI R. 9700 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	12/02
3	MSI Geforce4 Ti 4600	90	■■■■■	88	88	90	85	98	339	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
4	Asus V8460	86	■■■■■	87	88	89	85	85	397	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	6/02
5	Sparkle SP7200T6-PT	84	■■■■■	80	83	82	82	90	316	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	11/02
6	Abit Geforce4 Ti4200 OTES	83	■■■■■	78	82	80	77	90	169	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	12/02
7	HIS Excalibur Radeon 9500 Pro	83	■■■■■	77	79	78	79	95	250	ATI R. 9500 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	2/03
8	Abit Siluro GF4 Ti4400	81	■■■■■	77	81	81	80	85	210	N GF4 Ti 4400, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
9	Inno3D GF4 Ti4200 Titanium	81	■■■■■	78	80	83	78	85	169	N. GF4 Ti 4200, AGP 8X, 128 MB DDR	4/03
10	Sparkle SP7200T2	80	■■■■■	76	80	78	76	87	192	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	1/03

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perf.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Kenwood UCR-421	75	■■■■■	100	25	80	12.4 X	2 MB	133	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
2	Aopen CD-956E	71	■■■■■	68	58	65	21.4X	128KB	30	56X, IDE Ultra DMA 33	9/02
3	Asus CD-5520	69	■■■■■	69	52	70	17X	128 Kb	25	52X, IDE Ultra DMA 33	4/02
4	Aopen CD-952E	60	■■■■■	47	51	65	19.1X	128 Kb	22	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
5	Asus CD-5550	60	■■■■■	62	44	65	13.9 X	128 Kb	31	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
6	Creative CD5233E	58	■■■■■	51	86	70	7.8 X	256 Kb	37	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
7	Samsung SC-152	58	■■■■■	47	100	60	7.9 X	128 Kb	21	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
8	Sony CDU4811	58	■■■■■	54	85	60	7.8 X	128 Kb	28	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
9	LG CRD-8520B	53	■■■■■	50	35	60	13.6x	128 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
10	Sony CDU4821	53	■■■■■	50	70	60	7.8 X	512 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perf.	Yazılım-Donan. Öz.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Aopen CRW5224	88	■■■■■	60	98	100	92	90	80	52/24/52, 2 MB	3/03
2	Plextor PlexWriter 48/24/48A	87	■■■■■	55	100	100	90	90	105	48/20/48, 4 MB	12/02
3	LG GCE-8481B	84	■■■■■	51	90	91	95	90	82	48/24/48, 2 MB	1/03
4	Samsung SW-240	84	■■■■■	100	76	78	82	82	70	40/12/40, 8 MB	8/02
5	LG GCE-8400B	79	■■■■■	45	95	95	77	88	110	40/12/40, 8 MB	6/02
6	Mitsumi CR485C-TE	77	■■■■■	43	85	86	83	90	74	40/20/48, 2 MB	10/02
7	Yamaha CRW-F1	74	■■■■■	44	75	84	80	90	74	44/24/44, 8 MB	11/02
8	Lite-On LTR-50125S	73	■■■■■	47	57	93	85	78	79	40/12/48, 2 MB	6/02
9	LG GCE-8320B	73	■■■■■	45	83	80	74	88	60	32/10/40, 8 MB	6/02
10	Asus CRW-4012A	69	■■■■■	46	47	83	86	84	68	40/12/48, 2 MB	6/02

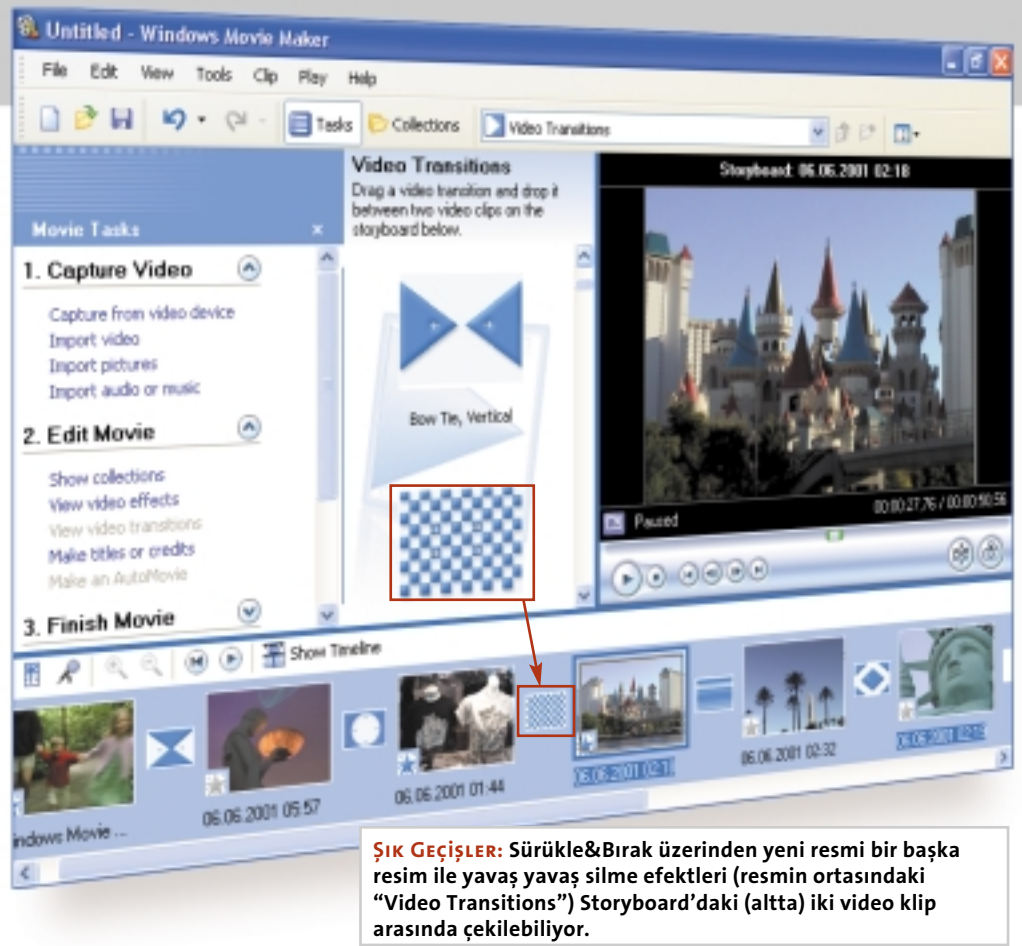
▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

* CD'den Yazma, ** HDD'den yazma

İÇİNDEKİLER

86	Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
90	Windows Server 2003: Server ailesinin yeni üyesi
96	Windows XP Sürücüleri: Eski donanımları çalıştırın
104	Registry Ayarları: Registry sırları çözülüyor
112	Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
116	eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler

Movie Maker 2.0

XP Kullanıcıları İçin İyi Bir Kazanım

Microsoft'un ücretsiz video montaj çözümünün yeni sürümü, hobi olarak film çekenleri pahalı ürünler almaktan kurtarıyor.

■ Tatil ya da parti videolarının hızlı montajı için Windows XP'nin yeni Movie Maker 2.0 yazılımı tümüyle yeterli oluyor. Microsoft'un şimdi ücretsiz sunduğu kolay kullanılabilir, yeni başlayanlar için hazırlanmış programı, sunduğu pek çok efektle iyi bir seçenek olarak şaşkınlık uyandırıyor. Kurulum sırasında Movie Maker 2.0, XP ile gelen eski 1.0 sürümünün üzerine yazılıyor ve optimal performans için en az 1,5-GHz'lik işlemci tavsiye ediliyor. Güçlü bir işlemciyle gerçek zamanlı önizleme ve birçok efekt, gerçekten zevk verici bir çalışma ortamı yaratıyor.

Bedava Video düzenleme

Movie Maker 2.0 hem analog veri kaynaklarından hem de dijital video kameradan gelen veriler üzerinde işleme izin veriyor. DV kaydı için otomatik bir sahne tanıma özelliği bile mevcut. Tek tek kliplere ayırma sırasında yazılım dijital video kameranin kayıt sırasında bant üzerine yazdığı

sinyallere yönelimli çalışıyor. Ayrıca Movie Maker olağan formattaki video ve resim dosyalarını da sabit diskten import ediyor.

Kolay kullanım ön planda

Video kliplerinin kısaltılması ve kesilmesi daha sonra yazılımın "Timeline" görünümünde gerçekleşiyor. Öncül sürümün tersine Movie Maker 2.0 kolaylıkla Sürükle&Bırak yöntemiyle iki klip arasına çekilebilen düzinelerce "Transitions" (resmi başka bir resimle yavaş yavaş silme efektleri) sunuyor. Intro'lar içinse bir başlık aleti de entegre. Export işlevleri tümüyle Windows-Media-Format üzerine yapılandırılmış. Burada DV-AVI formatına Export ya da DV-Camcorder üzerinde oynatmak alternatifleri oluşturuyor.

Movie Maker 2.0, Microsoft'un, işletim sistemini tamamlayan ana öğeler dışındaki yazılımlara önem vermediği ve işi üçüncü parti yazılımlara bıraktığı günlerin geride kaldığının habercisi olabilir.

Deloder Vuruyor**Çin'den Dünyaya Armağan**

Deloder Çin'den çıkan ve Windows 2000 ile Windows XP işletim sistemlerini kullanan bilgisayarları etkileyen bir solucan. Bu zararlı yazılım yayılmak için Internet'teki bilgisayarları tarayıp 445 numaralı port üzerinden girmeye çalışıyor. Eğer başarılı bir bağlantı gerçekleştirirse kendisini Windows Start klasiöründeki INST.EXE isimli bir dosyaya kopyalıyor. Bunu yaptıktan sonra Deloder, bulaştığı bilgisayarda kendini aynı zamanda DVLDR32.EXE diye bir

dosyaya da kopyalıyor. Deloder aynı zamanda bulaştığı bilgisayarla aynı ağı paylaşan bilgisayarları da tespit etmeye çalışıyor ve bunu başarınca bazı tipik parolaları deneyerek bu bilgisayarlara girmeyi deniyor. Deloder son olarak da paylaşılan ağ kaynaklarını iptal ediyor ve bilgisayar her açıldığında kendisinin çalıştırılmasını sağlayacak şekilde Windows Registry dosyasını düzenliyor.

Bilgi için: www.pandasoftware.com

Add/Remove Plus 2003**Sorunsuz Ekle Kaldır**

Deneme amaçlı olarak sık sık program kuranlar ve akabinde silenler peşinde çoğu kez registry artıkları bırakır. Maalesef Windows'un kaldırma rutini bu durumlarda kendinden bekleneni vermiyor, öyle ki bu çözümler gerçekten silen ek aletler zorunlu oluyor. Add/Remove bu konuda iddialı bir yazılım. Yazılım, kurulu programları Windows'un kendi aracından belirgin bir biçimde daha iyi siliyor. Çünkü yazılım yalnızca silinecek programların kaldırılma dosyasını çağırmakla kalmıyor, bilakis aynı geçişte Registry'yi de tümüyle süpüre-

rek temizliyor. Hatta yazılım, böylece hatalı ya da eksik kurulumlarla da başa çıkabiliyor.

Profesyoneller ve kılı kırk yaranlar ayrıca planlı bir biçimde Registry kayıtlarında değişiklikler yapabiliyor.

Kayıt için: 13 Dolar

Bilgi için: www.aurelitec.com

**DivX 5.03 Pro
Yeni Versiyon
Piyasada**

DivX-Codec'in yeni sürümü daha iyi bir resim kalitesi sunuyor ve öncülünün bazı uyumluluk sorunlarını çözüyor. "Nth pass" işlevi aşırı titizler için, çünkü bu işlev Encoding sırasında ikiden fazla geçişe olanak tanıyor. DivX şimdi "interlaced Video" kaynaklarını (TV kayıtları) olduğu gibi dışarı verebiliyor. Yani kullanıcı artık Deinterlace filtresiyle kalite kayıplarını göze almak zorunda değil. Decoder ek olarak oynatma kalitesini iyileştiren yeni bir "sonradan işleme" algoritmasına sahip. Uyumluluk noktasında ise yeni DivX sürümü MPEG4 standardına biraz daha yaklaşıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 30 Dolar

Bilgi için: www.divx.com

**Media Data Toolkit
Microsoft'tan
Kopya Koruması**

Cannes'daki Midem müzik fuarında Microsoft Audio-CD'ler için yeni kopya koruma sistemi tanıttı. Windows Media Data Session Toolkit CD üzerinde Audio bölümünün yanında ikinci bir oturum yaratıyor. Bunun içinde birçok koruma işlevi içeren yeni Windows Media Audio (WMA) 9 formatında şarkılar bulunuyor. Böylelikle kullanıcı PC'de de iyi kalitede müzik dinleyebiliyor, ancak kopyalayamıyor. EMI, Universal ve Warner gibi markalara Microsoft'un planladığı güvenlik konseptinin ön basamağı olarak görülebilecek yöntemi kullanmak istiyorlar.

Bilgi için: www.microsoft.com

KISA... KISA...**► PowerDVD XP 4.0**

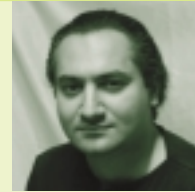
Yeni güncelleme ile Dolby Digital EX, 24 Bit'e ve 96 KHz'e kadar çıkışı olanaklı kılan yeni ses kartlarını destekliyor.

Bilgi için: www.gocyberlink.com

► Video Üzerinden Eş Arayışı

Yahoo'nun arkadaşlık sitesinde sesli ve görüntülü selamlar da artık ücretsiz olacak.

Bilgi için: personals.yahoo.com

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı
Haber Müdürü

Eğitim Maliyeti

Yazılım firmalarının bir çoğu kullanıcıları ile buluşup, tartışmak üzere toplantılar düzenliyor ve toplantılarda dikkat çeken şikayetler, yazılımların üniversiteler için belirlenen fiyatlarının Türkiye şartlarında yüksek kaldığı yönünde birleşiyor. Batıda tüm bir üniversiteye ve kampüse çok cüzi bir fiyat karşılığında yazılımlarını kurma izni veren yazılım evlerinin çok daha az sayıda bilgisayara sahip üniversitelerimizden istediği lisans ücretleri zaten maddi sorunlarla boğuşan üniversiteleri düşündürüyor. Yazılımcılar ise eğitim lisanslarının çok düşük olduğunu savunurken batı ülkelerindeki kimi üniversite lisanslama sistemlerinin Türkiye'de geçerli olmadığını da kabul ediyorlar.

IN & OUT**MSN Messenger Plus**

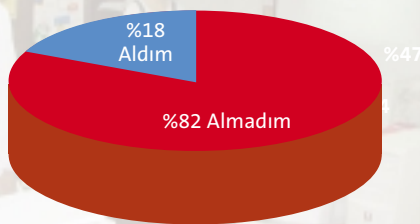
Messenger yazılımına pek çok özellik ekleyen yazılım, MSN messenger kullanıcılarının gözdesi durumunda.

Net Meeting

Anında mesaj programlarının hepsinde görüntülü ve sesli veri iletişimi yaygınlaştığından, özellikle Net Meeting'i kullananların sayısı azaldı.

ÖZEL KURS

Herhangi bir yazılımın kullanımını öğrenmek için özel kurs aldınız mı?

Kaynak: CHIP Online

KENDİ KENDİNE: Kullanıcıların yüzde sekseninden fazlası, herhangi bir yazılımın kullanımını öğrenmek için özel bir kurs görmeye ihtiyaç duymadıklarını ifade ediyorlar.

SHAREWARE

Top Downloads www.chip.com.tr

- KaZaA Media Desktop**
Bu program ile popüler P2P ağında arama yapabilirsiniz
- ICQ Lite**
Gereksiz özelliklerden arındırılmış ICQ sürümü
- WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
- iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
- ICQ Pro 2003a beta**
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı
- Ad-aware**
İstenmeyen reklamlara karşı koruma sağlayan bir yazılım
- Morpheus Preview Edition**
Gnutella tabanlı P2P yazılımlarından biri
- Zone Alarm**
İnternet üzerinde güvenliği sağlayacak firewall yazılımı

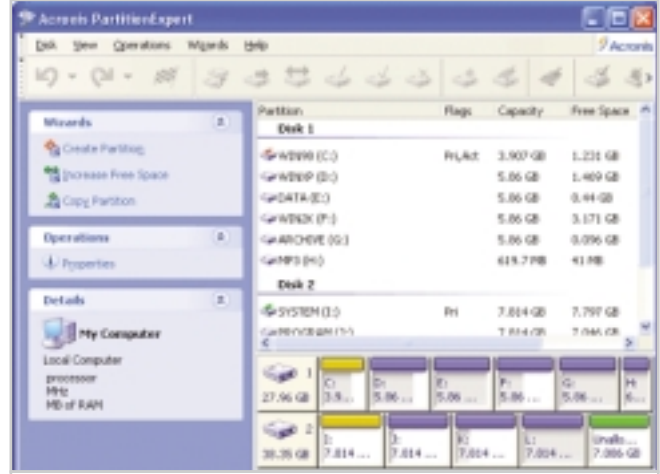
CD'DE YER ALANLAR
© eCHIP Code **SHAREWARE**

Acronis Partition Expert 2003 ©

Parçalayın, Birleştirin

Partition Expert 2003 ile disk bölümlendirme ve tasarlama standartlarına yeni bir boyut geliyor. Artık profesyonel disk işlemlerini gerçekleştirebilirsiniz.

Bu gerçekten hızlı ve güvenilir yazılım, size sabit diskinizi yeniden boyutlandırma, kopyalama, veri kaybetmeden disk bölümlerini taşıma, sabit disk çalışma alanlarının düzenlenmesi gibi bir çok imkan sunuyor. Windows FAT16, FAT32, NTFS, Linux Ext2, Ext3, ReiserFS ve Linux Swap gibi dosya sistemlerini destekleyen Acronis Partition Expert 2003'ü kullanarak rahatlıkla bir bölümdeki boş disk alanını bir diğerine aktarmak mümkün olabiliyor. Eğer bilgisayarınıza bir başka işletim sistemi yüklemek istiyorsanız bunun için gerekli alanı yazılımı kullanarak açabiliyorsunuz. Ayrıca Acronis OS Selector yazılımını kullanarak birden fazla işletim sistemini aynı disk üzerinde rahatlıkla kurup kullanma şansız da oluyor. Yedekleme için de size yardımcı olabilen yazılım bunun için var olan disk bölümünüzü küçültüp yeni

BÖLÜMLER ARASI TRANSFER: Veri kaybetmeden bir bölümdeki boş disk alanı diğer bölüme rahatlıkla taşınabiliyor.

bir tane yaratarak buraya yedekleme yapmanızı sağlıyor. Bu noktada isterseniz güvenlik için yeni bölümün gizlenmesi de mümkün olabiliyor. Disk bölümlerini hatalara karşı kontrol eden yazılım, size dosya sistemleri arasında dönüşüm yapma ve cluster boyutlarının oto-

matik olarak ayarlanması gibi özellikler de sunuyor. Bu şekilde sistem performansınız artacağı gibi daha fazla disk alanı da kazanabiliyorsunuz. Üstelik yazılım tüm bu işlemleri sadece bir kaç fare tıklaması ile gerçekleştirebileceğiniz kadar iyi tasarlanmış.

Biraz da eğlenmeye ne dersiniz?

► Master DX ©

MasterDX, size temiz ve farklı arabirimi ile çoğunuzun zaten oldukça iyi bildiği Mastermind oyununun gelişmiş ve baştan yaratılmış bir sürümünü sunuyor. Oyunun kuralları küçük bir fark dışında geleneksel Mastermind oyunu ile neredeyse aynı. Eğer ücretsiz olan kayıt işlemini gerçekleştirmezseniz oyunu orjinal kurallarının dışında oynama şansınız da olabilir.

► Super Transball 2 ©

İlk bakışta ses ve grafikler yeterli gibi durmasa da oyunu oynamaya başladığınızda başından ayırlamayacağınıza eminiz. Oyunda amacınız çeşitli yaratıkları aşarak topları toplamak. Bunun için 4 adet gemiden birini seçebiliyorsunuz. Üstelik sadece topa ulaşmak da yeterli olmuyor. Onu peşinize rakıp tüm yolu geri dönmeniz gerekiyor. Yakıtınızı da dikkat!

► Blockinder ©

Blockinder'da bir silindir üzerine yerleştirilmiş çeşitli renkteki taşlara kendi aralarında değiştirerek bir araya getirip yok etmeye çalışıyorsunuz. Sürekli yükselen bu silindirde arkada kalan taşlara erişmek için ise tamamen 3 boyutlu bir ortamda yer alan bu silindiri döndürmeniz yeterli olacaktır. Oyunun grafikleri ve oynanabilirliği oldukça iyi. Sizi uzun süre ekran başına bağlayabilir.

► Pachiel marciano ©

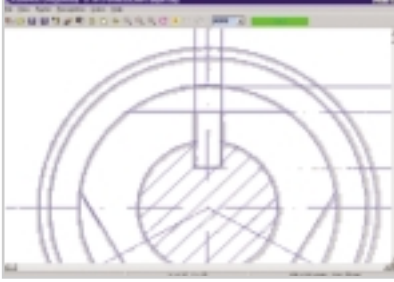
İsmi pek bir anlam ifade etmeyen bu oyun aslında oldukça şık bir platform oyunu ve bir platform oyunundan bekleyeceğinizi herşeyi de size sunuyor. Oyunu oynarken Manic Miner ve Jet-Set Willy'in etkileri oldukça bariz bir şekilde görülebilir. Tüm nesneleri toplamanız bir sonraki bölüme geçmeniz için yeterli oluyor. Karakter tasarımı ise mükemmel.

RasterVect 7.0 ☉**Projelerinizi Tekrar Çizmeyin**

Raster yani bitmap resimleri vektör formatına çeviren bir yazılım olan Vectorizer RasterVect, Twain desteği ile resimleri tarayıcı yardımıyla doğrudan

niz mümkün oluyor. Ayrıca RasterVect, size oluşturulan dosyaları izlemeniz için çeşitli araçlar da sunuyor. Dikey ve eğimli çizgileri, yayları ve daireleri rahat-

lıkla ayırt edebilen bu yazılım; dönüştürme için de outline, centerline ve benzeri 4 farklı metot kullanıyor.

Çıkışan çizgilerin, yay ve dairelerin köşelerini otomatik olarak düzelterken RasterVect, orijinal çizimin ölçeğini de koruyor. Tanımlama yüzdesinin yükselmesi içinse yazılım yine otomatik olarak belgelere despeckle filtresi uygulayıp siyah beyaz renge dönüştürüyor.

işliyor ve kullanıcıya da büyük kolaylık sağlıyor.

Yazılım ile DXF, WMF, EMF, EPS ve AI gibi popüler CAD yazılımları tarafından desteklenen vektör dosyalar oluşturabilme-

HotWhois 1.01 ☉**Kullanıcıyı IP'sinden Tanıyın**

HotWhols yazılımı istediğiniz bir IP adresi ya da domain ismini alıp whois sunucularında araştırdıktan sonra sonucu size bildirebiliyor. Kullanımı da oldukça kolay olan yazılım ile ilgili IP adresi ya da domain isminin kime ya da hangi servis sağlayıcıya ait olduğu, hangi ülke-

de, şehirde ve hatta hangi adresten bulunduğu, ilgili kişinin e-mail adresi ya da telefonunun ne olduğu gibi bilgileri öğrenmek mümkün oluyor. HotWhols tüm dünya üzerindeki 88 whois sunucusunu kullanarak 120 domain bölgesi ile ilgili tüm bilgilere ulaşabiliyor.

Folder Lock 4.2a ☉**Klasörlerinizi Gizleyin!**

Eğer bilgisayarınızı sizden başkaları da kullanıyorsa sabit diskinizde yer alan size özel klasörlerdeki içeriğe de rahatlıkla ulaşabilirler demektir. Bu yüzden özel

klasörlerinizi yabancı gözlerle karşı şifrelemek mantıklı bir çözüm olacaktır. Bunu size hızlı bir şekilde sağlayabilecek bir yazılım olan Folder Lock, klasörlerinizi şifrelemenin yanı sıra gizlemenize de yardımcı oluyor. İçinde ne kadar fazla veri olursa olsun sadece birkaç sani-

ye içinde güvenliği sağlayabilirsiniz. Korumaya almak istediğiniz klasörü sürükleyip kasa klasörüne bırakmanız yeterli oluyor. Üç seviyeli koruma sunan yazılım ile şifrelenmiş klasörlere Windows gezgini ya da DOS modu altından bile ulaşmak mümkün olmuyor.

Site Translator 1.1 ☉**Uluslararası Web Sayfaları İçin**

Web sayfalarını 10 farklı dile çeviren bu yazılımın tüm web geliştiricilerinin ve web master'ların dikkatini çekeceğine eminiz. HTML, ASP ve ASP.net dosyaları üzerinde çalışan Site Translator, kaynak kodunda yer alan tag'ler dışındaki herşeyi tercüme ediyor. Ancak image alternatives ya da meta tag'ler bunların dışında kalıyor. Yazılımın tercüme ettiği diller arasında İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca, İtalyanca, Portekizce, Norveççe, Çince, Korece ve Japonca bulunuyor. Ancak maalesef Türkçe bunlara dahil değil. Yine de en azından sayfanızın sadece İngilizce sürümünü hazırlayıp diğer 10 dile kavuşmanız da mümkün olabilir.

All-in-one Submission ☉**Sitenizi Herkes Tanısın!**

En iyi 20 arama motorunda yıllarca çalışmış uzmanlar tarafından hazırlanmış olan bu güçlü yazılım sayesinde web sayfanızın URL'si Yahoo, Dmoz, Google ve benzeri tam 820.000 arama motoru, web klasörü ve link sayfalarına kayıt edilebiliyor. Dahili olarak bir meta tag oluşturucuya sahip olan yazılım, anahtar kelime yoğunluğu analizcisi, doorway sayfa yaratıcısı, web sitesi ölçüm aracı, rapor hazırlayıcı, veri tabanı güncelleyici, aynı anda birden fazla kayıt yapabilmesi, FTP yazılımı ile kullanıcıya eksiksiz bir paket sunuyor. Yazılımın kullanımını oldukça kolay ve yeni başlayan birinin bile profesyonel sonuçlar alması mümkün.

KISA... KISA...**► Anti-Virus&Trojan 3.21** ☉

Bu yazılım sadece bilinen virüslere, trojanlara karşı değil yeni ve bilinmeyen virüslere karşı da koruma ve savunma sağlayabiliyor. Guard Ghost adlı bir koruma sistemi yardımıyla hafızada çalışan tüm işlemleri, Windows dosyalarını ve açık port'ları worms ve trojanlara karşı göz altında tutan yazılım bunlardan herhangi birinin ortaya çıkması ile devreye girebiliyor.

► CryptoTunnel VPN2GO ☉

İnternet'te sörf yaparken gizliliğinizi ve güvenliğinizi sağlayacak bir yazılım olan CryptoTunnel VPN2GO 1.2 ile güvenli online alışveriş yapabilir ve arkadaşlarınızla güvenli iletişim kurabilirsiniz. İnternet'te kimliğinizi gizlemenize de yardımcı olan yazılım, otomatik olarak kurulacak ve sizi rahatsız etmeden arka planda çalışacak şekilde tasarlanmıştır.

► Media Mogul 1.02 ☉

İnternet'ten indirdiğiniz dosyalarınızın sayısı arttıkça neyin nerde olduğunu takip etmeneniz de zorlaşacaktır. İşte bu durumda Media Mogul yardımınıza koşabilir. Tüm multimedia dosyalarınızı indekslemenize, filtrelemenize yardımcı olan bu yazılım, istediğiniz herhangi bir dosyaya hızlı ve basit şekilde ulaşmanızı da sağlayabiliyor. Yazılımla veritabanları hazırlayıp ansiklopediler yaratabilirsiniz.

► Speaker Keyboard 3.0 ☉

Yazdıklarınızı aynı zamanda da duymak istemez misiniz? Bu şekilde klavye ile yazı yazarken dinleyerek hatalı yazımın önüne de geçebilirsiniz. Aynı zamanda dolaylı yoldan yazım hızınızı da artıracak olan bu yazılımı ayrıca eğlence amaçlı da kullanabilirsiniz. Speaker keyboard'u isterseniz tamamladığınız her kelimenin ya da bastığınız her harfi seslendirecek şekilde değişik biçimlerde de ayarlayabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

- 90 **Ürün Grupları:**
Server ailesinin yeni üyeleri
- 91 **Destek Tablosu:**
Her sürümün teknik özellikleri
- 92 **Röportaj:**
Microsoft gözüyle Server 2003

Windows Server 2003

Sunuculara Taze Kan!

Nisan ayında Microsoft, Windows Server 2003 ürününü piyasaya sürerek yepyeni bir sayfa açıyor.

Bu yazımızda sizlere, yeni çıkacak olan Windows Server 2003 ürününü tanıtmaya, yeni gelen özellikleri göstermeye ve ne gibi değişiklikler olduğunu tümüyle anlatmaya çalışacağız.

Bilindiği gibi Windows Server 2003 ürünü bugüne kadar çok yüz değiştirdi, çok ertelendi, çok eklemeler ve çıkarmalar yaşadı. Biraz geçmişe dönecek olursak öncelikle "Whistler Server" kod adıyla karşımıza çıktı bu ürün. Ardından Windows XP Server olarak lanse edildi. Ancak XP isminden kısa bir sürede ayrılarak Windows .NET Server 2003 ismini aldı. Şimdi de karşımıza Windows Server 2003 ismi ile her yönüyle oturmuş, tüm testleri sonlandırılmış bir şekilde çıkıyor.

Windows Server 2003 ürünü karşımıza dört farklı ürün grubu ile çıkmaya hazırlanıyor:

- Web Edition
- Standart Edition
- Enterprise Edition
- Datacenter Edition

Ürünlerin hazırlanma aşamasında NT teknolojisi mimarisi baz alınmış, Windows 2000 tabanlı sunucular ile bir arada çalışabilmeleri amaçlanarak tasarlanmışlar. Bu sayede NT'den ve Windows 2000'den Windows Server 2003'e geçiş sırasında oluşabilecek sıkıntılar en aza indirgenirken, yönetilebilirlik, güvenilirlik, güvenlik ve performansda da eski altyapıdan kazanılan tecrübeler dahilinde, daha sağlam bir yapı oturtulmuş

gözüküyor. Buna ek olarak Windows Server 2003 üzerinde .NET Framework yüklü olarak gelecek. Bu sayede .NET Web servisleri için güçlü bir uygulama platformu olacağı da açık.

Windows Server 2003 ürün grupları ve özellikleri

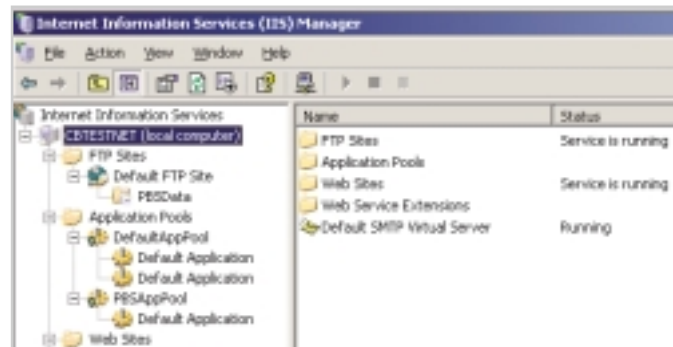
Daha önce de belirttiğimiz gibi Windows Server 2003 adı altında dört adet ürün bulunmakta. Bunları kısaca tanıyalım.

Web Edition: 2 GB Ram ve iki CPU destekleyecek bu ürünün, web sunucu hizmetleri için kullanılacak bir işletim sistemi olarak tasarlandığı gözükmemekte. Ayrıca fiyat olarak da diğer sürümlere göre daha uygun. Microsoft, bu ürün ile

Linux Hosting tarafının da direncini kırma peşinde. Yapılan test sonuçlarına göre de bunun çok zor olmayacağı hissediliyor.

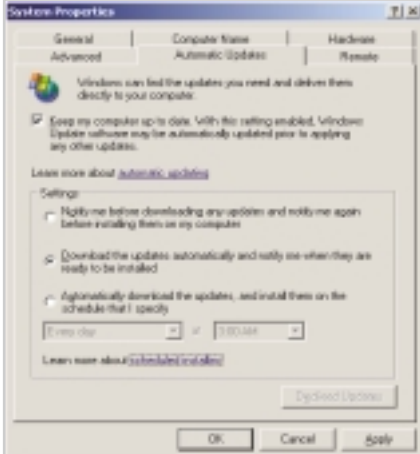
- Web uygulamaları, Web sayfaları ve XML hizmetleri oluşturmak ve bunlara ev sahipliği yapmak için kullanılacak.
- Öncelikle bir IIS 6,0 Web sunucusu olarak kullanılmak üzere tasarlanmış.
- .NET Framework yapısının anahtar ögesi olan ASP.NET teknolojisini kullanan XML Web hizmetleri ile, uygulamaların hızlı bir biçimde geliştirmesi ve dağıtılması için bir platform sağlıyor.
- Kurumsal kurulumu ve yönetimi kolay.

Standart Edition: 4GB Ram ve iki işlemci destekleyen bu üründe, tüm boyutlar- →

YÖNETİM ARACI:
IIS Manager, Windows Server 2003'teki kumanda merkezi...

Windows Server 2003

WINDOWS UPDATE AYARLARI: Otomatik güncelleştirmeler Server 2003'te de mümkün.

da çalışan şirketler için dosya ve yazıcı paylaşımı, İnternet erişimi, Server sertifikası hizmetleri, UDDI (Universal Description Discovery and Integration) desteği ile beraber IAS (İnternet Authentication Server) desteğini de görmekteyiz. Diğer ayrıntılarını Tablo-1'de göreceğiniz bir çok özelliği içinde bulunduran bir ürün olarak hazırlanmış durumda.

► Dosya ve yazıcıların ortak kullanımını destekliyor.

► Güvenli bir İnternet bağlantısı sağlıyor.

► Masaüstü uygulamalarının tek merkezden kurulumunu destekliyor.

Enterprise Edition: 8 işlemci ve 32GB Ram destekleyen bu ürün, daha çok orta ve büyük ölçekli şirketlerin altyapı, e-ticaret ve benzeri ihtiyaçlarını çok rahat karşılayabilecek bir çözüm olarak sunuluyor. Ayrıca MMS (Meta Directory Services), Terminal Services Session Directory Services gibi yeni desteklenen servislerin yanında, Enterprise Server'da NUMA (Non Uniform Memory Access) desteği de bulunmakta. Bu sayede, destekleyen hafıza modüllerinin makine çalışırken değiştirilebilmesi söz konusu. Daha fazla bilgi için Tablo-1'e göz atabilirsiniz.

► Sekiz işlemciye kadar destek veren, gelişmiş işlevlere sahip sunucu işletim sistemi.

► Sekiz düğümlü kümelendirme gibi kurumsal özellikler sunuyor, 32 GB belleğe kadar destek veriyor.

► Intel İtanium tabanlı bilgisayarlarda da kullanılabiliyor.

► 32 işlemci, 128 GB RAM desteği olan,

64 bit bilgi işlem platformlarında kullanılabilecek.

Datacenter Edition: Büyük ölçekli firmalarda ihtiyaç duyulabilecek tüm veritabanı ve dosya işlemlerinin yoğun şekilde yürütüleceği bir ortamı sağlaması için tasarlanan bir ürün olarak karşımıza çıkıyor.

► Microsoft tarafından üretilen en güçlü ve en işlevsel sunucu işletim sistemi.
► 32 yollu SMP ve 64 GB RAM desteği var.
► Hem sekiz düğümlü kümelendirme,

hem de yük dengeleme hizmetleri standart özellikleri arasında.

► 32 işlemci ve 128 GB RAM desteği veren, 64 bit bilgi işlem platformlarında kullanılabilecek.

Windows Server 2003'te güvenlik özellikleri

Kısaca Windows Server 2003 ürününün güvenilirliğini artıran özellikleri sıralayalım.

► **XML Web Hizmetleri:** IIS 6,0 güvenlik ayarları kurulum sırasında varsayılan olarak kilitli durumda, böylece yalnızca →

ÜRÜN GRUPLARI DESTEK TABLOSU

Özellik	Web Server	Standard Server	Enterprise Server	Datacenter Server
Kümeleme Teknolojileri				
Ağ Yükünü Dengeleme	X	X	X	X
Yük Devretme Kümesi Oluşturma	0	0	X	X
İletişim ve Ağ Hizmetleri				
Sanal Özel Ağ (VPN) Desteği	-	X	X	X
Oturum Başlatma İletişim Kuralı Hizmeti (SIP)	0	X	X	X
İnternet Kimlik Doğrulaması Hizmeti (IAS)	0	X	X	X
Ağ Köprüsü	0	X	X	0
İnternet Bağlantısı Paylaşımı (ICS)	0	X	X	0
Dizin Hizmetleri				
Active Directory™	0	X	X	X
Meta Dizin Hizmetleri (MMS) Desteği	0	0	X	X
Dosya ve Yazdırma Hizmetleri				
Dağıtılmış Dosya Sistemi (DFS)	X	X	X	X
Şifreleme Dosya Sistemi (EFS)	X	X	X	X
Gölge Kopya Geri Yükleme	0	X	X	X
SharePoint™ Team Services	0	X	X	X
Kaldırılabilir ve Uzak Depolama Birimi	0	X	X	X
Faks Hizmeti	0	X	X	X
Macintosh Hizmetleri	0	0	X	X
Yönetim Hizmetleri				
IntelliMirror	0	X	X	X
İlke Sonuç Kümesi (RSOP)	0	X	X	X
Yönetimi Araç Göstergeleri (WMI) Süzme	0	X	X	X
Uzak Yükleme Hizmetleri (RIS)	0	X	X	X
Güvenlik Hizmetleri				
İnternet Bağlantısı Güvenlik Duvarı	0	X	X	0
Sertifika Hizmetleri	0	-	X	X
Terminal Hizmetleri				
Yönetim İçin Uzak Masaüstü	X	X	X	X
Terminal Server	0	X	X	X
Terminal Server Oturumu Dizini	0	0	X	X
Çoklu Ortam Hizmetleri				
Windows Media™ Services	0	X	X	0
Ölçeklendirilebilirlik				
Intel İtanium Tabanlı PC'lerde 64 bit Desteği	0	0	X	X
Çalışırken bellek ekleme_	0	0	X	X
Çok Biçimli Bellek Erişimi (NUMA) _	0	0	X	X
İşlem Denetimi	0	0	X	X
Datacenter Destek Programı	0	0	0	X
Web ve Uygulama Hizmetleri				
.NET Framework	X	X	X	X
İnternet Information Services (IIS) 6.0	X	X	X	X
ASP.NET	X	X	X	X

_ OEM donanımının desteği olmadığından sınırlı kalabilir.

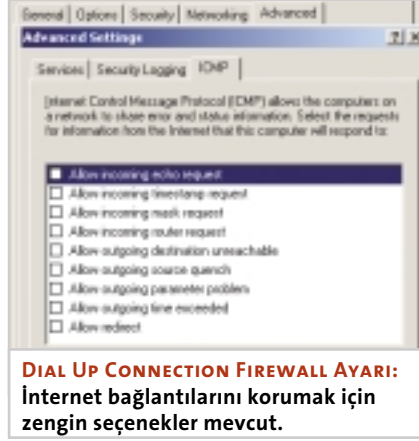
Anahtar: "X" = Özellik var "-" = Kısmen desteklenen özellik "0" = Özellik yok

gerekli hizmetler çalışmakta. Eski sürümlerde olmayan bu özelliğin önemli güvenlik risklerini azaltacağı gözüküyor. Sunucu işlevleri, yöneticiye bağlı olarak, IIS Güvenlik Kilidi sihirbazı yoluyla etkinleştiriliyor veya devre dışı bırakılıyor.

► **Dizin hizmetleri:** Kullanıcılar ve ağ kaynaklarına ait Active Directory güvenlik ayarları her yönüyle etkili olmakta. Böylece "baştan başa güvenli bir ağ" kavramına biraz daha yaklaşılmış.

► **Güncelleştirme yönetimi:** Otomatik Güncelleştirme işlevi, güvenlik düzeltmeleri ve yamaları gibi hayati derecede önem taşıyan işletim sistemi güncellemelerini, sistemli bir biçimde karışan yükleyebilmenize olanak veriyor. Daha önceki sürümlerde de olan bu özellik biraz daha geliştirilmiş ve daha verimli çalışması sağlanmış.

► **İnternet güvenlik duvarı:** İnternet Bağlantısı Güvenlik Duvarı sayesinde, Inter-

net'e bağlanma daha güvenli hale gelmekte.

► **Uzaktan erişim:** Çevirmeli ağ kullananlar yönetici ilkesi yoluyla izlenebilirken, sistemleri yönetici tarafından belirlenen yazılımın (örneğin, virüs algılama güncellemeleri) yüklendiğini doğrulayınca kadar ağ'a erişimleri yasaklanabile-

cek.

► **Sunucu donanım desteği:** Sunucunun düzgün çalışmasına yardımcı olmak üzere, sürücü doğrulayıcıları yeni aygıt sürücülerini denetleyecekler.

► **Uygulama doğrulaması:** Windows Server 2003 üzerinde çalışan uygulamalar Uygulama Doğrulayıcı aracı kullanılarak test edilip doğrulanabiliyor. Bu araç, yazılım bozulmaları ve uyumluluk gibi karmaşık konulara odaklanacak.

► **Dosya hizmetleri:** Microsoft Windows NT® Server 4,0 ve Windows 2000 Server ürünlerinden bu yana, Windows Server 2003 performansı bu konuda önemli ölçüde artmış.

► **Yardımlı destek:** Microsoft olay bildiri mi ve yönetimi, kullanıcıların elektronik destek niteliğindeki olayları Microsoft'a iletmelerine, mühendisleri ile işbirliği yapmalarına ve Windows Server 2003'e gelen olayları yönetebilmelerine olanak

RÖPORTAJ

» Microsoft Türkiye'nin gözüyle Windows Server 2003

Microsoft Türkiye Ürün Müdürü Mustafa İçil

CHIP: Windows Server 2003 ile hedeflenen nedir? Öne çıkan en önemli özelliklerinden kısaca bahsedebilir misiniz?

Mustafa İçil: Nisan ayında piyasaya çıkacak olan Windows Server 2003 ile Microsoft'un hedeflediği bilgiyi, kişileri, sistemleri ve cihazları birbirine bağlamak ve iletişimi, ortak çalışmayı kuvvetlendirmek. Bu yeni sunucu ürünü Microsoft'un yerden ve zamandan bağımsız

olarak her türlü cihazdan bilgiye erişme vizyonunun çok önemli bir yapıtaşını oluşturuyor ve önümüzdeki dönemde çıkacak diğer yeni sunucu ürünlerinin altyapısını sağlıyor. Windows Server 2003 Bilgi Teknolojileri dünyasında kritik unsurlar olan dört parçayı bir araya getiriyor. Birincisi işletmelerde çevikliği yakalamayı sağlayacak, karar mekanizmalarını hızlandıracak, iş yapış biçimlerini hızlandıracak verimi artırıcı özellikler. İkincisi şirketteki ihtiyaçlara göre büyüeyen ve bunu yaparken de maliyet yaratan kesintileri önleyebilen ve şirket verilerinin güvenliğini tam olarak koruyabilen güvenilir bir altyapı. Üçüncüsü web servisleri ve .NET Framework sayesinde bilginin veri merkezlerinden ufak el cihazlarına kadar akışını sağlayan, uygulama geliştirmeyi kolaylaştıran ve her türlü platformla kolay konuşmayı sağlayan bağlı bir platform. Son olarak dördüncüsü de geniş iş ortağı ekosistemi ile esnek servis, destek, çözüm olanakları sunan ve düşük maliyetlerle yüksek katma değer sunan ekonomik bir ortam. Bu dört parçayı bir araya getiren Windows Server 2003 firmaların ihtiyaçlarını adresleyecek, yatırımlarının çok kısa sürede geri dönüşünü sağlayacak bir ürün.

CHIP: Bildiğiniz gibi son zamanlarda bir çok kullanıcının ve şirketin başı güvenlik

konusunda ağrımakta. Windows Server 2003 ile biraz olsun rahatlayabilecek miyiz?

M.İ.: Windows Server 2003, Microsoft'un Güvenilir Bilgi İşlem adı altında yürüttüğü, yazılımlarda güvenlik ve kesintisiz çalışmayı ön plana çıkaran önemli bir yaklaşımın ilk ürünü. Güvenilir Bilgi İşlem çalışması Microsoft'un bu konuya verdiği önemin en güzel göstergesi. 2002 yılında şirketteki 10.000'in üzerinde uygulama geliştirici güvenli kod yazma üzerine kapsamlı eğitimlerden geçirildi ve iki buçuk ay boyunca Microsoft'ta ürün yazılımına ara verilerek bu konuya odaklanıldı. Güvenli kodun sağlanması gereken üç temel var. Bunlardan ilki tasarımının güvenlik ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılması, ikincisi ürünün standart kurulumunda saldırılara açık olabilecek kapıları kapalı tutması, üçüncüsü kurulum sonrası kullanıcıya güvenlik ayarlarını kolay ve esnek bir şekilde yapacak teknoloji ve araçları sunması. Windows Server 2003 bu bağlamda güvenlik konusunda önemli bir atılım gösteriyor ve bunun sonucu olarak Windows 2000 platformunun güvenli ve güvenilir altyapısı bu yeni ürün ile bir büyük adım daha ileri taşıyor.

Tabi sadece ürünün güvenli olması yeterli olmuyor. Bunun ötesinde şirketlerdeki kurulum tasarımının doğru yapılması

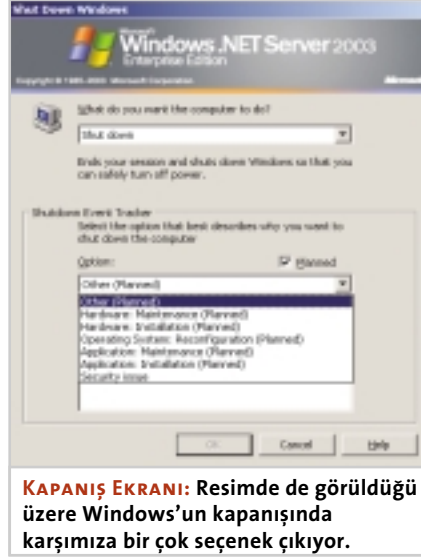
Windows Server 2003

sağlayacak.

► **Sunucu olaylarını izleme:** Artık yöneticiler yeni bir işlev olan sunucu kapatma takipçisini kullanarak kapanma zamanlarının tam bir kaydını rapor edebilecekler. Bu araç, sunucu kapanmaları için Windows'un oluşturduğu olayları bir günlük dosyasına kaydedecek.

► **Yeniden başlatma:** Microsoft'un yapmış olduğu bir araştırmaya göre, Windows işletim sistemlerinin özellik ve kurulumlardan dolayı yeniden başlatılması oranı %76 olarak gözükmeğe. Windows Server 2003 ile bu oran çok aşağılara çekilmiş. Hatta bilindiği gibi hazırlanan bir çok hotfix yani yamalar, işletim sistemlerinde yeniden başlatmaya neden olurlardı. Microsoft'un bu işleyişi de rafa kaldırdığı gözüküyor.

► **Güvenlik:** Bu konu son ayların en önemli konusu. Yapılan saldırılar, virüsler, program hataları, kullanıcıları yeni

işletim sistemlerinden soğuturken, varolan işletim sistemlerinden de korkutmakta. Bu durum göz önüne alındığında, Microsoft'un Windows Server 2003

ile attığı adımlar sağlam ve uygun gözüküyor. Ancak hiçbir zaman hiçbir programın tam güvenli olamayacağını da unutmamak gerekiyor.

Windows Server 2003 ile beraber IP v6 tam olarak desteklenirken, IIS'in yenilenmesi ve kurulum sırasında ilk olarak kurulmaması dikkat çekiyor. Bununla beraber, kurulum sonrası bariz bir firewall uygulaması gibi bir çok servis kapalı başlıyor. Siz gerektiğinde servisleri açıyorsunuz. Bu sayede, sizden habersiz gereksiz bir servis sistemde çalışmıyor.

Windows Server 2003'te verimlilik özellikleri

Kısaca Windows Server 2003 ürününün verimliliğini artıran özellikleri sıralayalım.

► **NLB Manager:** Bildiğiniz gibi Windows 2000 Advanced Server'da da var olan NLB özelliği, iki farklı sistemdeki net- →

da güvenliği tam olarak sağlamak için çok kritik. Burada BT gruplarına önemli bir rol düşüyor. Microsoft'un ekosistemi içinde yer alan ve güvenlik konusunda uzman çok sayıda iş ortaklarımızdan da bu konuda danışmanlık ve destek alma olanağı mevcut.

CHIP: Sunucu pazarındaki rakipler düşünülürse Microsoft'un bulunduğu konum nedir ve Windows Server 2003 ile birlikte ne gibi değişiklikler bekleniyor?

M.İ.: Sunucu İşletim Sistemi pazarına Microsoft'un en güçlü girişi Windows NT Server ile gerçekleşti. Rekabet tabi ki her alanda olduğu gibi sunucu pazarında da yoğun bir şekilde vardı hep de olacak. Kısa zamanda Windows NT ile Microsoft sunucu pazarında kendini göstermeye başladı. Özellikle Windows NT Server 4.0 ve Windows 2000 Server sürümleri ile birlikte kurumsal pazarda ve kritik uygulamaların çalıştığı ortamlarda Windows önemli bir rol üstlendi. Yönetim kolaylığı, esnek ölçeklenebilirliği, maliyetli kesintileri en aza indiren yapısı ile temel dosya yazıcı paylaşımından e-ticarete, intranet uygulamalarından büyük veri tabanlarının ve gerçek zamanlı yüksek yükte işlemlerin yapıldığı sistemlere kadar, geniş uygulama alanlarında yer edindi. Kısa zamanda Windows Server dünya çapında %70'ler civarında

bir pazar payına erişti. Windows Server 2003'e baktığımızda getirdiği ek katma değerlerin kullanıcılar tarafında ne kadar olumlu değerlendirildiğini daha beta aşamasında görüyoruz. Ürünün Internet'ten beta programının duyurulmasından sonra ilk 90 gün içinde 300.000 kişi programa kayıt oldu. Birçok firma daha ürün çıkmadan beta aşamasında teknik altyapılarını bu yeni platforma taşıdı. Müşterilerimizin güveni gösteriyor ki Windows Server 2003 ile pazar payı %70'lerin çok daha üzerine çıkacak.

CHIP: Son olarak şu anki Windows NT, 2000 gibi işletim sistemlerini kullanan kullanıcıların neden Windows Server 2003'e geçmeliyim sorusuna kısaca bir açıklama yapabilirsiniz seviniriz.

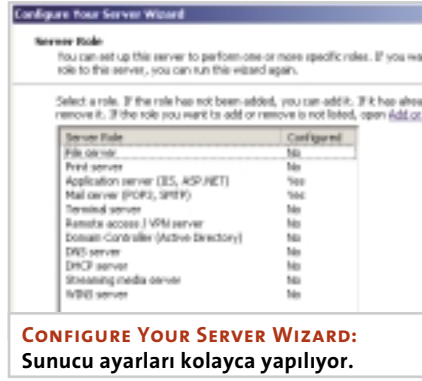
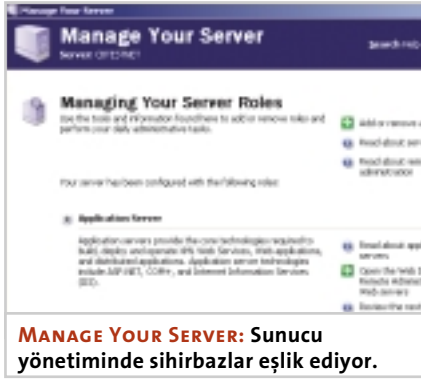
M.İ.: Windows Server 2003, bayrağı Windows 2000 Server'dan alırken, hem Windows NT hem de Windows 2000 Server kullanıcıları için BT altyapısının katma değerini arttıracak ve şirketlere karlılık ve verim olarak geri dönüşü sağlayacak birçok yenilik sunuyor. Güçlü bir uygulama sunucusu olmasının yanı sıra, ağ servisi, web servisi, ortak çalışma, uzaktan erişim, medya servisi gibi bir çok sunucu servisini de içinde barındıran Windows Server 2003, daha ilk testlerde gösterdiği performans artışı ve çok daha düşük mali-

yetlere yüksek güçte sistemlere ölçeklenebilmesi ile, her boyuttaki işletme için ideal sunucu ortamını oluşturacağını güvencesini veriyor. İki kat daha yüksek performans sunan dosya paylaşım ve web sunucusu servisi, dört kat daha hızlı gerçekleşen Active Directory taramaları, .NET uygulamaları için sunulan güçlü uygulama sunucusu platformu, Windows NT'den 80 kattan daha yüksek ölçeklenebilirlik özelliği, yeni platformun sunduğu verimlilik artışlarından sadece bir kısmı. Bütün bunların üzerine yeni gelen güvenlik özellikleri ve sistem kesintilerini sıfıra yaklaştıran geliştirmeleri ile, ufak ölçekli firmalardan kurumsal firmalara kadar her iş ortamı için değerlendirilmesi gereken bir ürün. 32-bitlik platform ötesinde 64-bit'e de destek veriyor olması, Windows Server 2003'ün ayrıt edici bir başka özelliği.

CHIP: Windows Server 2003 ne zaman piyasaya çıkıyor? Türkçe sürümü ne zaman geliyor?

M.İ.: Ürün dört farklı sürümü ile Nisan sonunda piyasaya çıkacak. Biz Türkiye lansmanını 29 Nisan tarihinde Lütfi Kırdar'da yapıyor olacağız. Hemen ertesinde lansman 5 Mayıs'da Ankara Sheraton'da tekrarlanacak. Türkçe sürümü ise Temmuz ayında piyasada olacak.

Windows Server 2003

work kartlarına tek bir sanal IP vererek tüm kullanıcıların o IP'ye bağlanmalarını sağlarken, arka tarafta yükü eşit olarak iki veya daha fazla mirror sunuculara paylaşıyor. Daha önce bu olayı yapabilir ancak tam olarak neler olduğunu, yükün ne durumda olduğunu aktif olarak göremezdik. Windows Server 2003 ile gelen Manager aracı ile bunu anlık olarak görüntüleyebilmekteyiz.

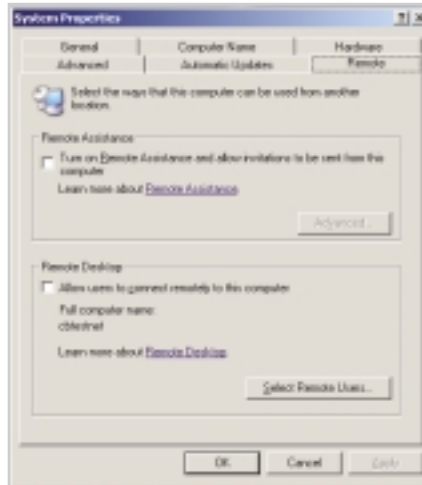
► **Sunucu Yapılandırma sihirbazları:** Sunucu Yapılandırma sihirbazları, yöneticilere çeşitli sunucu rollerini (dosya sunucusu, yazdırma sunucusu, uzaktan erişim sunucusu vb.) ayarlama yol göstererek, bileşenlerin doğru biçimde kurulum ayarlanmalarını sağlayacaktır.

► **Sunucu Yönetim sihirbazları:** Sunucu Yönetim sihirbazı, sunucunun sürekli yönetimi için kullanımı kolay bir arabirim sağlayacak ve yeni kullanıcı ekleme, ortak kullanılan dosyalar oluşturma gibi sık yapılan görevleri kolaylaştıracaktır.

► **Uzaktan sunucu yönetimi:** Daha önce Uzaktan Yönetim modunda Terminal Hizmetleri olarak bilinen bir işlev olan Yönetim için Uzak Masaüstü ile, yöneticiler bir bilgisayarı sanal olarak ağdaki herhangi bir bilgisayardan yönetebilecekler.

► **Uzaktan yardım:** Yöneticiler uzak bir masaüstü bilgisayarını denetlemek için Uzaktan Yardım işlevini kullanabilecekler. Uzak bilgisayara bağlanıldığında, yardım eden kişi uzak bilgisayarın ekranını görebilecek ve aynı anda da sistem kullanıcısı ile konuşabilecek, yardımı isteyen kişi izin verdiği takdirde, yardım eden kişi uzak bilgisayarın faresini ve klavyesini dahi kullanabilecek.

► **Anlık kopya (Shadow copy):** Bu özellik ortak kullanılan ağ öğelerinin zaman

UZAKTAN ERİŞİM AYARLARI: Windows Server 2003 yüklü sunucunuza uzak masaüstü bağlantısı ile bağlanabilirsiniz.

içindeki bir görüntüsünü vermekte. Yöneticiler ağ klasörünün içeriğini geçmişteki bir hali ile görebilecekler. Son kullanıcılar ortak kullanılan ağ kaynaklarından yanlışlıkla sildikleri dosyaları veya klasörleri sistem yöneticisinin müdahalesine gerek kalmadan geri alabilecekler.

► **Terminal Sunucusu** Terminal sunucusunu kullanırken, kullanıcı sunucuda çalışan programlara çeşitli türden eski aygıtlar üzerinden erişebilir. Örneğin, kullanıcı sanal bir Windows XP Profesyonel masaüstüne ve Windows için x86 tabanlı uygulamalara, yazılımı yerel olarak çalıştıramayan bir donanımdan erişebilecek. Terminal Sunucusu bu işleve hem Windows, hem de Windows tabanlı olmayan istemci aygıtları için izin verecek.

► **Network Bağlantı Onarımı (Repair):** Network bağlantınıza (Network Connections daki Local Area Network) sağ tuşla tıkladığınızda yeni bir seçenek belirlemekte: REPAIR. Bu sayede CMD'ye girerek ipconfig /release ve /renew yapmanıza gerek kalmıyor.

Yeni bir işletim sistemi, yeni bir yüz, yeni ve sağlamlaştırılmış özellikler. Bizce öncelikle test ortamınızda görmeye ve kendi ortamınızda tam olarak çalıştığını gördükten sonra sistemlerinizi yavaş yavaş güncellemeye değer. İnternet'ten deneme sürümünü çekebiliyorsunuz.

Windows Server 2003, 24 Nisan tarihinde San Francisco'da yapılacak sunum ile aynı anda tüm dünyada satışa sunulacak. Türkiye'de 29 Nisan'da İstanbul, 5 Mayıs'da da Ankara'da yapılacak olan sunumlar ile Windows Server 2003 tanıtılmış olacak. ■

Cihan Baykal, cihan@chip.com.tr

SİSTEM GEREKSİNİM TABLOSU

Gereksinim	Web Server	Standard Server	Enterprise Server	Datacenter Server
En az CPU hızı	133 MHZ	133 MHZ	x86 tabanlı PC'lerde 133 MHZ Itanium tabanlı PC'lerde 733 MHZ	x86 tabanlı PC'lerde 400 MHZ Itanium tabanlı PC'lerde 733 MHZ
Önerilen CPU hızı	550 MHZ	550 MHZ	733 MHZ	733 MHZ
En az RAM	128 MB	128 MB	128 MB	512 MB
Önerilen en az RAM	256 MB	256 MB	256 MB	1 GB
En çok RAM	2 GB	4 GB	x86 tabanlı PC'lerde 32 GB Itanium tabanlı PC'lerde 64 GB	x86 tabanlı PC'lerde 64 GB Itanium tabanlı PC'lerde 128 GB
Çoklu işlemci desteği	1 veya 2	1 veya 2	En fazla 8	En az sekiz gerekir. x86 tabanlı PC'lerde en çok 32 Itanium tabanlı PC'lerde en çok 64
Kurulum için disk alanı	1,5 GB	1,5 GB	x86 tabanlı PC'lerde 1,5 GB Itanium tabanlı PC'lerde 2,0 GB	x86 tabanlı PC'lerde 1,5 GB Itanium tabanlı PC'lerde 2,0 GB

_Sistem gereksinimleri yalnızca RC2 build için gösterilmiştir. Son sistem gereksinimleri değişebilir.

İÇİNDEKİLER

98	Ekran Kartları: Alternatif ve standart sürücü
100	Yazıcı ve Tarayıcılar: Sürücü sorunlarının çözümü
101	Ses Kartları: Genel ve özel ipuçları

Sürücü Güncellemeleri: Windows XP

Eski Donanımlara Gençlik Aşısı

Windows XP, Microsoft işletim sistemleri tarihinde bir dönüm noktası olsada, güncelliğini yitirmiş donanımlar için uygun sürücülerin yüklenememesi durumunda bu cihazlarla çalışmayı reddedebiliyor. CHIP, sunduğu yararlı adres ve ipuçlarıyla bu konuda gerekli yardımı sağlama amacıyla.

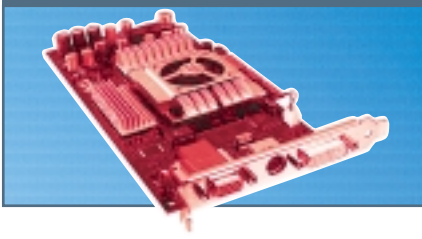
L 996 yılında kendine güvenen ses tonuyla “Bu tarayıcıyla önümüzdeki yirmi yıl boyunca hiçbir sıkıntı yaşamayacaksınız. Sunduğu teknoloji sayesinde çözünürlük profesyonel kullanım için bile yeterli. Tüm işletim sistemleri, hatta Windows 95 sürücüleri dahi paketin içerisinde” diyen bilgisayar satıcısı belki size de tanıdık gelecektir. Tarayıcınızın bugüne dek tüm işlemleri hızla ve memnun edici kalite ile yerine getirebildiği düşünülürse satıcı haksız sayılmaz. Oysa şimdi Windows XP yüklü yeni bir sistem satın aldınız ve durum eskisinden epey farklı: Üreticinin web sayfa-

larında XP sürücüsü bulmak mümkün değil ve yeni yazılımlar için gerekli sürücülerin geliştirilmesi de durdurulmuş. İnternette yapacağınız aramalar yalnız olmadığınızı gösterecek. Çünkü hayal kırıklığına uğramış sayısız XP kullanıcısı yıllanmış donanımları için sürücü aramakta. Ekran kart, ses kartı, tarayıcı ya da yazıcı.. Bu gruplardaki görece eski donanımlara ait XP sürücülerinin bulunması son derece güç bir uğraş.

CHIP, benzer sebeplerle kullanılamayan donanımları hayata döndürme amacını taşıyor. Sürücü arama ile ipuçlarının yanı sıra, dolaylı yollarla sorunla-

rı giderme ve yeni alternatifler yaratma yöntemleri yazının içeriğini oluşturuyor. Tarayıcınızın yeniden çalışmasını sağlayabilir, wavetable-ses kartınızın sesine yeniden tanıklık edebilir ve yeni alternatifler belirleyebilirsiniz. Okuyucularımızdan gelen e-postalar en sık karşılaşılan problemlerin ve bununla birlikte çözümlerinin tespit edilmesinde yol gösterici oldu. Bu ayki eCHIP Extra’da Windows XP sürücüleri için özel bir bölüm hazırladığımızı ve sürücüsünü bulmakta zorlandığınız bazı aygıtlar için bu bölümde uygun sürücü bulabileceğinizi hatırlatalım.

Ekran Kartları

Günümüz PC oyunları, mevcut ekran kartınızın yeteneklerini sonuna kadar kullanıyor. Görüntü performansının ihtiyacı karşılamaması halinde, neden yalnızca kartın kendisinde aranmamalı. XP'nin sistemdeki modeli tanıyamadığında standart VGA sürücüsü seçileceğinden başarım olanaklarının yalnızca küçük bir kısmı kullanılabilir.

GENEL İPUÇLARI

→ Windows XP, kullanımı yaygın grafik chipleri söz konusu olduğunda standart sürümünde dahi gerekli yazılım desteğini sağlar. Nvidia, Matrox ve ATI; Windows XP için özel sürücü paketleri sunduğundan bu markalara ait ekran kartlarının büyük bir kısmı desteklenir. Bu üreticilerin, sözünü ettiğimiz sürücü paketleri tarafından desteklenmeyen kartlarından birini kurmak istediğinizde, en azından sağlanan yazılımlarla şansınızı deneyebilirsiniz.

→ **Alternatif sürücüler kullanmak**
Kartın üzerinde hangi chipin yer aldığını öğrenmelisiniz. Üreticileri farklı ekran kartları pek çok durumda yalnızca aynı chipsete sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda chip üreticisinin referans tasarımına da sadık kalır. Asıl üreticinin XP sürücüsü sunmaması halinde chip üreticisinin yada benzer nitelikteki kartların XP sürücülerini denemelisiniz.

www.omegacorner.com, en zengin sürücü kaynaklarından biri. Bu adreste, kullanımda olan hemen hemen tüm ekran kartlarının alternatif sürücülerini bulup yükleyebilirsiniz. Ayrıca ekran kartı BIOS'unun ayarlanması ile ilgili çok sayıda öneri ile birlikte, ekran kartı ve Windows sürücülerine ilgili çeşitli internet sayfalarına bağlantılar bu adreste yer almakta.

→ Standart sürücüler kurmak

Üreticisinin gerekli sürücülerini kullanı-

ma sunmaması halinde, XP, genel sürücülerini kurar. Ancak bu alternatif genellikle tam performans sağlamaz ve bazı özelliklerin kullanım dışı kalmasına neden olur.

→ Ekranı uyarlamak

Ekran kartınızın 60 Hz saat hızını aşamaması halinde, sorunun kaynağı seçili monitörde de aranabilir. "Görüntü özellikleri" menüsünden "Monitör ayarları"na ulaşın ve daha farklı bir monitör belirleyin. Sürücü, bu işlemin ardından daha yüksek frekansları da destekler.

ÖZEL İPUÇLARI

→ 3dfx Voodoo 3 2000

Unter **www.voodoofiles.com** adresinde çalışan alternatif sürücüler indirebilirsiniz.

→ 3dfx Voodoo 5 5500

www.3dcenter.de adresinden resmi olmayan en güncel 3dfx sürücülerin izini sürebilirsiniz. Bu alternatif Nvidia ya da 3dfx kaynaklı değil.

BÜYÜ DEĞİL: Alternatif sürücülerle eski Voodoo ekran kartınızın XP altında yeniden hayat bulmasına yardımcı olabilirsiniz.

→ GeForce 3 Ti

XP altında, VIA-KT133 chipsetli anakartlarda büyük sorunlarla karşılaşılıyor. Eski bir Detonator sürücüsü (en yeni V.23.11 sürümü) kullanarak sıkıntıyı giderebilirsiniz.

KONTROL LİSTESİ

» Eski donanımları XP altında çalıştırmak

→ "Aygıt Yöneticisi"ne başvurarak Windows'un cihazı tanıyıp tanımadığını gözden geçirmek ilk adım. "Başlat" menüsünden "Denetim Masası"na ve "Sistem"e tıklayın. "Donanım" kartından "Aygıt Yöneticisi"ni seçin. Ekran, büyük ihtimalle hemen önünde ünlem işaretinin yer aldığı hatalı bir tanımlama gelecektir.. Aranılan bileşenin listelenmemiş olması halinde "Denetim Masası"ndan "Donanım Ekle"ye tıklayın ve önerilen adımları atın.

→ "Aygıt Yöneticisi"nde karşınıza çıkan ancak buna rağmen çalışmayan donanımlar için üreticinin internet sayfasından yeni sürücülerini taramalısınız. Sürücü sorununun bu yolla giderilmesi olası.

→ Üreticiden gerekli yardım elde edilemediğinde internetteki aramalar sürdürülmeli. Google (**www.google.com**) gibi örnek adreslerde cihazın adını doğru model numarasıyla birlikte girin ve arama satırına "driver", "sürücü" veya "download" benzeri kavramlar ekleyin.

→ Bu yoldan da istediğiniz çözüme ulaşamamanız halinde, alternatif sürücülerle denemelerinizi sürdürün. Aynı firmanın farklı bir seriden başka bir modelinin farklı sürücülerinden yararlanabilirsiniz. Diğer üreticilerin bu özel chipsetler için sürücü geliştirmesi ihtimal dahilinde. Aynı chipin varlığı ön koşuluyla bu yazılımlar sizin kartınızla birlikte çalışabilir. Standart sürücülerin, yazıcılar söz konusuysen aynı işi görebilmesi şaşırtıcı değil. Bu alternatiflerle, o bileşenlerin bazı özelliklerinden yararlanılamaması bu çözümün tek kusuru.

→ Tüm denemeleriniz sonuçsuz kaldığında webde haber grupları yada forumlardan yararlanabilirsiniz. Gerekli yardıma bu kaynaklardan erişebilirsiniz.

→ Ayrıca geçen aydan itibaren eCHIP'te PDF formatında yayınladığımız "PC İlkyardımları" kitabında sürücü sorunlarınıza çözümler bulabileceğinizi hatırlatalım.

Yazıcı

Geçmişte kaliteli bir yazıcı, ancak büyük paralar karşılığında satın alınabiliyordu. Bu nedenle, cihazın işletim sistemi değişikliğine kurban gitmesi kolayca göze alınamayan bir durumdu.

GENEL İPUÇLARI

➔ **Standart sürücüler kullanmak**
Yazıcınız için güncel XP sürücülerini geliştirilmediyse, diğer Windows sürümleri için tasarlanan benzerlerine ulaşabilirsiniz. Postscript-sürücüler kolaylıkla birbirinin yerine kullanılabilirken, sürücüsüz GDI yazıcılar hayli sorun yaratacaktır. Lazer yazıcılarda, laserjet sürücülerini gündeme alabilirsiniz. Diğer üreticilerin modellerinin çoğu HP-PCL komutlarını tanımlayabilir. Sonuca ulaşamarsanız dahi diğer sürümleri denemelisiniz.

Windows-2000 Sürücüler

➔ Gerekli XP sürücülerini programlanmamışsa Windows 2000 için olanları deneyebilirsiniz. Windows XP ve Windows 2000 sürücülerini birbirleriyle önemli benzerlikler taşıdığından genellikle büyük sorunlarla karşılaşmadan kullanılabilir. Kurulum sırasındaki uyarıları dikkate almayın. Donanımın ilk denemede sorunsuz çalışması en iyi ihtimal. Bazı durumlarda yeni kurulan „inf

dosyalarını açmak ve „2000“ kayıtlarını „XP“ ile değiştirmek yeterli olacaktır.

ÖZEL İPUÇLARI

➔ **HP OfficeJet R45**
Bu çok işlevli cihaz için XP sürücüsü bulmak henüz mümkün değil. Oysa daha düşük modeller için gerekli desteğin yer alması dikkat çekici bir çelişki. OfficeJet R40 yazılımıyla R45'in tüm özelliklerinden yararlanılabilir.

SÜRÜCÜ DOPİNGİ: Eski iş arkadaşlarınızla ofisinizde yeni işletim sistemleriyle birlikte çalışma şansı tanıyın.

➔ **Epson SuperStylus Photo EX**
XP'yi Windows XP sürücülerini kabul etmesi için zorlamanın yolu, ekrana gelen uyarıları dikkate almamaktan geçiyor. Windows 95 ve XP sürücülerini birbirinden göz ardı edilmeyecek kadar farklı olsa dahi aygıt son derece iyi çalışıyor. Ancak mürekkep kartuşlarının düzeltilmesi yada Piezo mürekkep ağızlarının temizlenmesiyle ilgili kısıtlamaları göze almalısınız.

➔ **Minolta PagePro 8L**
Yazıcı HP Laserjet 2 sürücülerıyla sorunsuz çalışabiliyor. Zaman zaman baskı ka-

litesinde oluşacak düşüşü ve yazıcıya aktarılmayan durum bildirimlerini göze almalısınız.

➔ **Epson Stylus Color 900**
Windows 2000 sürücülerinin kullanılmaması için XP'nin yaptığı uyarıları göz ardı edin. Bu sürücülerle yazıcının tüm ayarlarından ve konfor sunan özelliklerinden yararlanabilirsiniz.

TWAIN'in uyumluluğunu kendi sağlayan bir standart olduğuna inanan bilgisayar kullanıcıları büyük bir yanılgı içerisinde.

GENEL İPUÇLARI

➔ **Diğer sürücüler kullanmak**
Eski tarayıcıların çoğu için artık XP sürücülerini geliştirilmemekte. Bu nedenle modern ürün gruplarının yazılımlarını denemelisiniz: Daha yeni bu modellerin sürücülerinin bazıları eski cihazlarla uyumlu çalışabiliyor. Ancak bu durumda bazı özelliklerin yokluğunu kabul etmeniz gerekecek. Daha yeni sürücülerini deneyin. Modelin bu sürücülerle uymaması halinde XP hata uyarıları gösterse dahi kurulum denemelerini sürdürün.

➔ **Eski tarayıcılara yeni görünüm**
Firmanın, herhangi bir serinin üretimini durdurması, bu modellerin Uzak Doğu'daki fason üreticiler tarafından yeniden piyasaya sürülmesine yol açabilir. Bu durumda sürücü geliştirilmesi sürer. Yeniden hayata dönen cihazların, kısmen yada tamamen kullanılmaya devam edilen ürün tanımından yararlanarak onları bulmak pek de kolay değil.

➔ **CFM ve SilverFast sürücüler**
Tarayıcınız için uygun sürücü bulamadıysanız www.cfm.de ve www.silverfast.com adreslerini gündeminize alın. Profesyonel tarama yazılımı üreticileri-

SÜRÜCÜLERLE İLGİLİ YASAL DURUM

► Eski donanım bileşenlerinden birinin yeni işletim sistemiyle çalışmaması halinde üreticinin ürün desteğinden bu noktada vazgeçmesi ilk akla gelen neden. Firma yeni bir işletim sistemi için sürücü desteği sunmak zorunda değildir. Kullanıcı, satın alma sözleşmesinde kendi sistemiyle uyumlu cihazın parasını öder. Sistem ön koşulunun sonradan değiştirilmesi cihaz üreticisinin omuzlarına ek bir yük olarak binmez.

Konuya hukuksal bir bakış açısıyla yaklaşıldığında uyumsuzluğun satın alanın kendi kararına dayandığı sonucu

çıkıyor. Kullanıcı, kişisel kararının sonuçlarına katlanmalıdır.

O halde yeni bir işletim sistemi için güncel yada daha eski cihazlarına sürücü geliştirmek yalnızca cihaz üreticisinin inisiyatifindedir. Aygıt üreticisinin güncelleme desteğini garanti altına alması satın alma sırasında varılacak ek bir anlaşmayla gerçekleşebilir. Kullanıcı için işletim sistemi üreticisi karşısında da ek bir hak doğmaz. Yazılım üreticisi, ancak kendi sistemi için sorumlu olduğundan benzer nitelikteki destekler hizmet kapsamına girmiyor.

nin farklı tarayıcılarla uyumlu genel TWAIN sürücülerini satın alabilirsiniz. Araçların fiyatı 100 dolar civarında, Silverfast için bu rakam 250 dolar'a tırmanıyor. Yeni bir tarayıcı da aynı fiyata satın alınabildiğinden cihazın yazılım yatırımına değip değmeyeceğini ikinci kez düşünmek gerek. Yine de pahalı tamburlu tarayıcılara (drum scanner) bu araçlarla ikinci baharı yaşatabilirsiniz.

ÖZEL İPÇULARI

➔ Epson GT 7000

2000 sürücü kurulumunda karşılaşacağınız XP uyarı bildirimlerini dikkate almayın. Doğru *.inf dosyasını bulun ve Not Defteri ile açın. Her "2000" ifadesini "XP" ile değiştirin. Dosyayı yeniden orijinal adıyla kaydettikten sonra GT 7000'in sorunsuz çalıştığını göreceksiniz.

XP SİSTEM BAKIMI

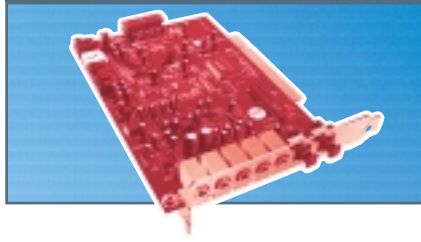
» Uyumsuz sürücülerini kaldırmak

Firmalar, sürücülerinin XP uyumluluğunu gereğinden önce onayladığında, XP sürücüsü ibaresine rağmen cihazın çalışmadığı durumlarla karşılaşılabilir. Microsoft, ek bir özellik bu soruna karşı önlemini alıyor. Bir kaç tıklamayla başarısız sürücü kurulumunun ardından eski sürücüyü yeniden oluşturabilirsiniz.

ADIM 1: Bilgisayarı yeniden başlatın ve Windows başlangıç ekranının gösterilmesini bekleyin. Hemen [F8]e tıklayın. İlk anda işe yaramaması halinde ikinci denemeyi yapın ve bu kez bu tuşa daha erken tıklayın. Menüden „Güvenli mod“u seçin. Seçenekten yardım alamamanız halinde „En son iyi yapılandırma“yı deneyin. XP eski ayarlara geçirelilik kazandıracak ve sistemi sorunsuz olarak yeniden başlatacaktır.

ADIM 2: „Başlat“ menüsünden önce „Denetim Masası“na, oradan da „Sistem“e iki kez tıklayın. „Donanım“ düğmesinden „Aygıt Yöneticisi“ düğmesine tıklayın ve sarı ünlem işaretiyle işaretlenen sorunlu cihazı arayın. Kaydın üzerine iki kez tıklayın ve „Sürücü“ kartına gidin. Buradan „Sürücü Ayrıntıları“na tıklayın ve raporu „Tamam“ ile onaylayın.

Ses Kartları

Bazı eski ses kartı ve on-board chipler gibi artık desteklenmeyen çözümlerle, XP altında ses duymak göze alınacak uğraşa değer.

GENEL İPUÇLARI

➔ Standart sürücülerini kullanmak

„Sound Blaster uyumlu sürücü“, eski ses kartlarındaki XP sorunlarının pek çoğu karşısında eldeki çözüm yolu. Ancak bu uyumluluk modunda kartın sunduğu özelliklerin tümü desteklenmeyebilir. Çok kanallı ses, EAX veya Dolby gibi özellikler kullanım dışı kalabilir.

ÖZEL İPUÇLARI

➔ ESS Maestro PCI Audio

Bu ses kartı için sürücülerin bulunması, cihazın sisteme OEM olarak entegre edildiğinden güçtür. Dell bilgisayar üreticisinin internet sitesi bu bileşen için iyi bir kaynak. www.dell.com adresinden gerekli desteğe ulaşabilirsiniz.

➔ AudioExcel 5.1

C-Media ses chipi üreticisinin (www.cmedia.com.tw) web sayfalarında on-board chip ve ses kartı çözümleri için güncel sürücüler mevcut.

➔ Soundblaster OEM

Bazı Creative-Soundblaster sürümleri üretici tarafından desteklenmez. Bunlar genellikle OEM kartlardır. www.soundcard-drivers.com adresinden aradığınız kaynağa ulaşmanız olası. ■

FK-GT / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

ECHIP EXTRA

Bu ayki eCHIP Extra'da Windows XP Sürücüler bölümünde toplam 400 MB boyutunda, en güncel ekran kartı, modem, yazıcı, tarayıcı ve ses kartı sürücülerini bulabilirsiniz.

Windows Kayıt Defteri

Registry Sırları Çözülüyor

Sistemin hemen hemen tüm ayarlarının tutulduğu kayıt defterinde değişiklikler yapmaya çok az kullanıcı cesaret edebilir. En ufak bir yanlışlığın tüm sistemin çökmesine neden olabileceği gerçeği bize bu korkunun biraz yerinde olduğunu söylüyor. CHIP, registry sırlarını açığa çıkarıyor.

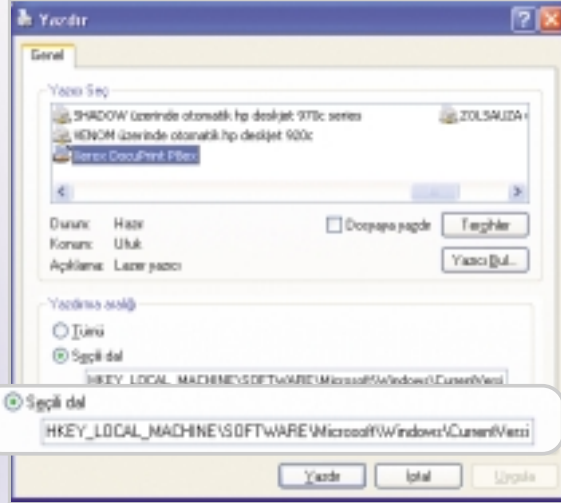
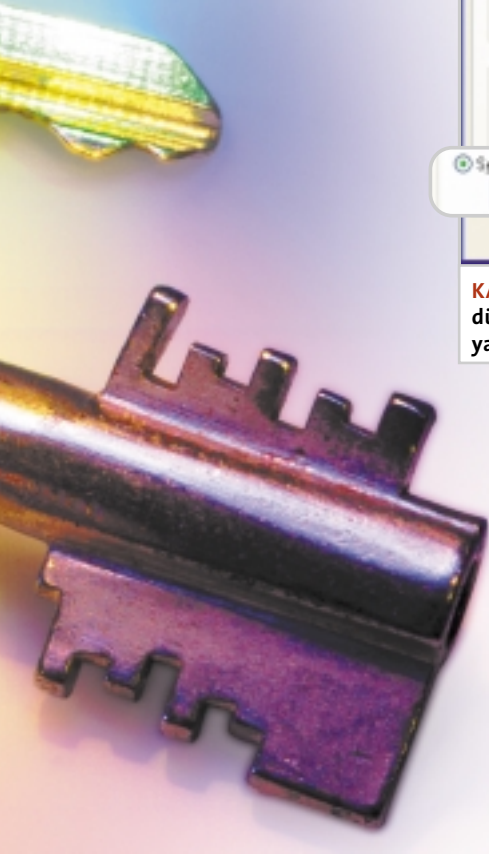
Windows 95 ile birlikte kayıt defteri (registry) diye bir kavramla tanıştık. Bilgisayar, kurulmuş olan Windows işletim sisteminin tüm önemli ayarlarını bu veri bankası içinde bulundurur. Günlük kullanımda kimsenin farketmediği ufak detaylar bile buradan ayarlanabilir. Kayıt defteri, yazılım ve donanımın uyumlu çalışmasını sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda seri numaralarını, ayar seçimlerini, sistemin güncellik durumunu bir çok önemli bil-

giyi içinde barındırmaktadır. Windows'un kalbinin neresi olduğu sorulacak olursa cevabımız nettir.

Kayıt defterindeki bilgilere anahtar adı verilir. Bu bilgilerde değişiklik yapmak ya da yeni bilgiler eklemek gerektiğinde Windows'un içinde yeralan kayıt defteri programını kullanabiliriz. Windows'un sistem klasöründe yer alan Regedit.exe adlı dosyayı çalıştırdığımızda sistem kayıt defteriyle çalışmaya başlayabiliriz. Bu işleme başlamadan önce

önemli bir ipucu verelim: Kayıt defterinde yapacağınız değişiklikler bazı durumlarda Window'unuza kalıcı zararlar verebilir. Bu nedenle kayıt defteriyle oynamanın en emin yöntemi, daha önce tüm dosyalarınızı yedeklemenizdir.

Kayıt defterinde bir değişiklik yapmadan önce sistemin bu önemli parçasının da bir kopyasını yakınlarda bir yerde bulundurmanız ileride çok işinize yarayabilir (kayıt defterini yedeklemek bölümüne bakınız).

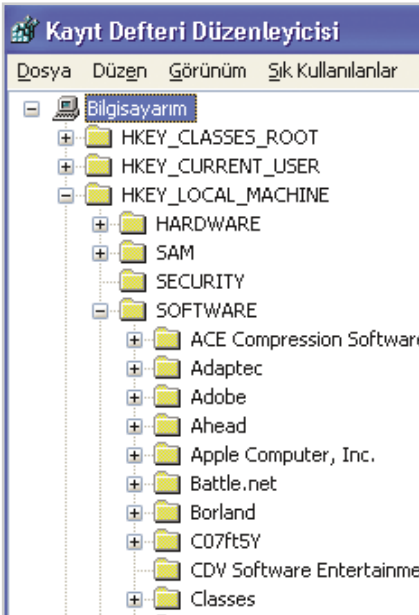
KAĞITTA TASARRUF: her zaman “Seçili dal” radyo düğmesinin etkin olduğunu kontrol edin. Aksi takdirde yazıcınız bir kaç yüz sayfa çıktı verebilir.

Windows XP'nin kayıt defteri ile çalışmak

Windows klasöründen ya da “BaşlatıÇalıştır” altından regedit.exe komutuyla sistem kayıtlarının tutulduğu veri bankasını açabilirsiniz. Sol tarafta, bu sistemin klasör yapısını görebilirsiniz. Genelde çoğu değişiklikleri bu klasörlerin arasında ikinci sırada yer alan “HKEY_CURRENT_USER” altında yapacağız.

Sistem kayıt defteri ile çalışırken aklımızda tutmamız gereken bir konu da değişikliklerin sorgu sualsiz ve anında uygulanıyor olmasıdır. Diğer Windows sürümlerinin aksine Windows XP altında kayıt defterinde bir değişiklik yaptığınızda, sistemin düzgün çalışabilmesi için nadiren sisteminizi tekrar başlatmanız gerekir. Değişiklik yapabilmek için sisteme administrator olarak giriş yapmanız gereklidir. Yetkili olup olmadığınızı ya da eğer yetkiliyseniz ne gibi haklara sahip olduğunuzu bir kayıta sağ tıklayıp “Düzen - İzinler” altına baktığınızda görebilirsiniz.

Kayıt defteri, “Düzen” menüsü altında yeni bir anahtar eklemenize izin veriyor ve sağdaki pencerede bu kaydın değerini istediğiniz gibi değiştirmenize olanak sağlıyor. “Yeni - Anahtar” komutu ile, o anda işaretlenmiş bulunan anahtarın altına yeni bir anahtar eklemiş oluyorsunuz. “Yeniden adlandır” ile yaratmış olduğunuz anahtar için yeni bir isim verebilirsiniz. İsmi değiştirdikten sonra da o anahtara bir değer vereceğiniz zaman, değerini veri tipini dize

DÜZENLİ: ilk açtığınızda sistem kayıt defteri çok düzenli bir yapı sunuyor. Biraz içinde dolaştığınızda ne kadar kolay kaybolabileceğinizi göreceksiniz.

Windows Kayıt Defteri

değeri, ikili değer, DWORD değeri, çok dizeli değer ve genişletilebilir dize değeri arasında biri olarak atayabilirsiniz. Bu değeri değiştirebilmeniz de sadece ilk başta belirlediğiniz veri tipine uyan bir yeni değer verebilirsiniz. Uzun anahtar isimlerini alışık olduğunuz şekilde kopyalayabilirsiniz ve tekrar ekleyebilirsiniz. Kayıt defterindeki bazı değerleri sonraya saklamak için yazıcıdan çıktı almak istiyorsanız biraz dikkatli olmanız öneririz. Zira, yazdırmak istediğiniz kısım yerine tüm ağacı seçmiş olabilirsiniz ve bu durumda en azından bir kaç yüz sayfa çıktıya sahip olacaksınız (kayıt defterinin tamamı, Windows XP kurulumundan sonra yaklaşık 40 MB'ı bulabiliyor).

Kayıt defteri anahtarlarına erişimi kısıtlamak

Kayıt defterinde, istediğiniz anahtarları olan erişimi kısıtlayabilirsiniz. Bu işlem için tabii ki sizin okuma ve yazma yetkinizin olması gerekiyor. İşlemi şu şekilde yapabilirsiniz:

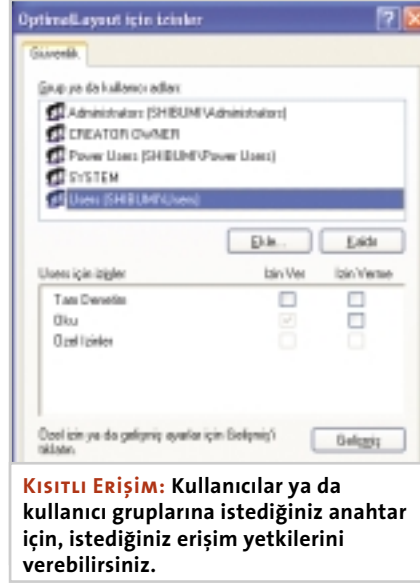
Erişim imkanlarını sınırlandırmak istediğiniz anahtarı seçin. “Düzen - İzinler”i seçin.”Gelişmiş”e tıklayın ve kullanıcılar ile gruplara tıklayarak istediğiniz hakları onlara verin.

Bir işlemi yapmalarına izin vermeyi, ya da o işlemi engellemeyi diyalog kutusunun alt kısmındaki “İzin ver” veya “İzin verme” kutularını işaretleyerek sağlayabilirsiniz.

Kayıt defteri anahtarlarına erişim izni vermek

Eğer bir anahtar için belli bir kullanıcıya erişim vermek istiyorsanız yapacağınız işlemler yukarıdakinin hemen hemen aynı olacaktır. İsteddiğiniz hakları vermeyi düşündüğünüz anahtarı işaretleyin ve “Düzen - İzinler”i seçin. Üzerinde işlem yapmak istediğiniz kullanıcının ismini seçin. Kullanıcıya anahtar içeriğini okuyabilme izni vermek istiyorsanız o anahtarda değişiklik yapmasını istemiyorsanız izinler bölümünde sadece “Oku”, işaret kutusunda “İzin ver”i seçmelisiniz.

Bir kullanıcıya belirli bir anahtar üzerinde okuma, değişiklik yapma, sahipliği üzerine alma gibi yetkiler vermek istiyorsanız seçtiğiniz ismin altında “tam denetim” kutusunun “izin ver” kısmını işaretleyiniz.

Kısıtlı Erişim: Kullanıcılar ya da kullanıcı gruplarına istediğiniz anahtar için, istediğiniz erişim yetkilerini verebilirsiniz.

YETKİLİ Mİ, DEĞİL Mİ? Bu pencerede kimin neye yetkili olduğunu görebilirsiniz. “Gelişmiş” düğmesine basarsanız daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Bir kullanıcıya kısıtlı erişim hakları vermek istiyorsanız “Gelişmiş” altında detaylı izinleri görebilirsiniz.

Windows XP'nin kayıt defterini inceltmek

Bilgisayarınıza XP kurulumu belirli bir süre olmuşsa, büyük bir ihtimalle, bir çok program kurulumu ya da sistemden kaldırma işlemi yapmışsınızdır. Sistemimize değişik bir donanım sürücüsü ekleyip daha sonra kaldırmış da olabilirsiniz. Ne yazık ki tüm sistemden kaldırma işlemleri başarıyla sonuçlanmaz. Doğrusunu söylemek gerekirse, pek azı başarıyla sonuçlanır. Genellikle programı kaldırdıktan sonra bile o programla ilgili kayıt defterindeki bilgiler tamamen silinmez ve bu bilgiler zamanlar kayıt defterinizin şişmesine yol açar. Kayıt defterinizdeki bu gereksiz bilgiler bilgisayarınızı yavaşlatmaktan başka bir işle-

ve sahip değildirlir.

Bu sorun daha eski Windows sürümlerini çok daha ciddi etkilemekteydi. Yine de şişmiş bir kayıt defterinin Windows XP açılışında önemli gecikmelere neden olduğunu unutmamanızı öneririz. Bu kaldırılmış programlar ya da donanımlarla ilgili kayıtları kendiniz silerseniz bilgisayarınızda ciddi bir hızlanma farkedeceksiniz. Bu işlemi aylık olarak yapmanız pek mantıklı değil, zira farkında olmadan çalışan programları etkileyecek silme işlemleri yapma ihtimaliniz oldukça yüksek. En iyisi bir programı kaldırdıktan sonra (ve gerekirse kaldırma işleminden sonra, bilgisayarınızı tekrar başlatır başlatmaz) o programla ilgili kayıt defterindeki bilgileri aratıp silmektir. Bu işlem donanımlar için de geçerlidir. Örnek olarak Philips marka bir Webcam'i bilgisayarımızdan kaldırdığımızı ele alalım: biraz ara-

TEMEL BİLGİLER

» Kayıt defteri veri tabanını yedeklemek

Sistem geri yükleme aracını kullanarak yapacağınız bir yedekleme, sistem kayıt defterini yedeklemeniz açısından en basit ve kullanışlı olanıdır. Kayıt defterinde bir değişiklik yapmadan önce bir geri yükleme noktası oluşturmanızı tavsiye ederiz. Bunun nasıl yapılacağını Windows XP Özel sayımızda okuyabilirsiniz. Sipariş vermek için <http://abone.vogel.com.tr> adresini ziyaret edebilir, ya da (212) 217 93 71 numaralı telefonumuzu (Faks: (212) 217 94 23, e-mail:

abone@vogel.com.tr) arayabilirsiniz.

Sistem geri yükleme noktanızı “kayıt defteri veri tabanı” olarak adlandırın. Sistem geri yükleme aracı sistem kayıt defterinizin yanı sıra önemli dosyaları da yedekler. Yedekleme işlemini yaptıktan sonra sistem kayıt defterinde gönül rahatlığıyla değişiklik yapabilirsiniz. Sisteminiz açılmayacak kadar kötü bir duruma gelse bile ufak bir uğraşı ve sistem geri yükleme aracının yardımı ile kayıt defterinizi eski haline getirebilirsiniz.

TEMEL BİLGİLER

» Outlook XP tarafından dışlanan dosya türleri

Microsoft tarzı virüs koruması: Aşağıdaki uzantılara sahip olan dosyalar Outlook XP ayarlarında değişiklik yapılmadığı sürece ne açılabilir, kaydedilebilir ne de üzerlerinde değişiklik yapılabilir.

ADE	Microsoft Access proje uzantısı	MDE	Microsoft Access
ADP	Microsoft Access projesi	MDZ	Microsoft Access sihirbaz programı
BAS	Microsoft Visual Basic sınıf modülü	MSC	Microsoft System konsol dokümanı
BAT	Toplu iş dosyası, batch	MSI	Microsoft Windows kurulum paketi
CHM	Derlenmiş HTML yardım dosyası	MSP	Windows installer paketi
CMD	Microsoft Windows NT komut skripti	MST	Visual Test kaynak dosyaları
COM	Microsoft MS-DOS programı	PCD	Photo CD resmi veya derlenmiş
CPL	Denetim Masası uzantısı		Microsoft Visual Test-Script
CRT	Güvenlik sertifikası	PIF	MS-DOS programına kısayol
EXE	Program	REG	Registry kayıtları
HLP	Yardım dosyası	SCR	Ekran koruyucu
HTA	HTML programı	SCT	Windows Script bileşenleri
INF	Kurulum bilgileri	SHS	Shell Scrap nesnesi
INS	Internet ad hizmeti (name service)	URL	Internet kısayolu
ISP	Internet iletişim ayarları	VB	VBScript dosyası
JS	JavaScript dosyası	VBE	Şifrelenmiş VBScript dosyası
JSE	Şifrelenmiş JavaScript dosyası	VBS	VBScript dosyası
LNK	Kısayol	WSC	Windows Script bileşeni
MDA	Microsoft Access Add-In	WSF	Windows Script dosyası
MDB	Microsoft Access veri tabanı	WSH	Windows Script Host ayar dosyası

mayla kayıt defterinde bu donanımınız (ve onun kurduğu yazılımlarla ilgili) bir çok bilgi bulacaksınız.

Kayıt defterinde “Düzen - Bul”u seçin ya da kısaca CTRL+F tuşuna basın. Bir arama penceresi karşınıza çıkacaktır. Buraya sistemden kaldırdığımız donanımın üreticisinin ismini yazabiliriz. Örneğimize göre buraya “Philips” yazdık. Enter’a bastıktan sonra kayıt defteri kendi veri bankasında bu isimle bir anahtar ya da değer olup olmadığını arayacaktır. “Philips” kelimesini içeren ilk kaydı bulduğunda duracaktır. Eğer bilgisayarınızda Philips marka başka bir donanım yoksa bu değeri gözünüz kapalı silebilirsiniz. F3 tuşuna bastığınızda ya da “Düzen” altında “Sonrakini Bul”u seçtiğinizde kayıt defteri size, içinde “Philips” adı geçen bir sonraki anahtarı gösterecektir. Bu şekilde aradığımız donanımla ilgili hiç birşey kalmayana ka-

Dize Düzenle

Değer adı:

Level1Remove

Değer verisi:

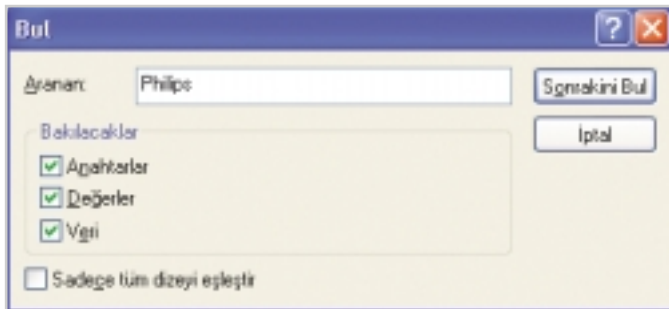
exe

ZAHMETSİZ: Yasaklı dosyaları Outlook altında gönderip alabilmek için dosya uzantısını yazmanız yeterlidir.

dar tüm değerleri silebilirsiniz. Bu yöntemi kullanarak sisteminizden kaldırdığınız bir çok programı da tamamen silmeniz mümkündür.

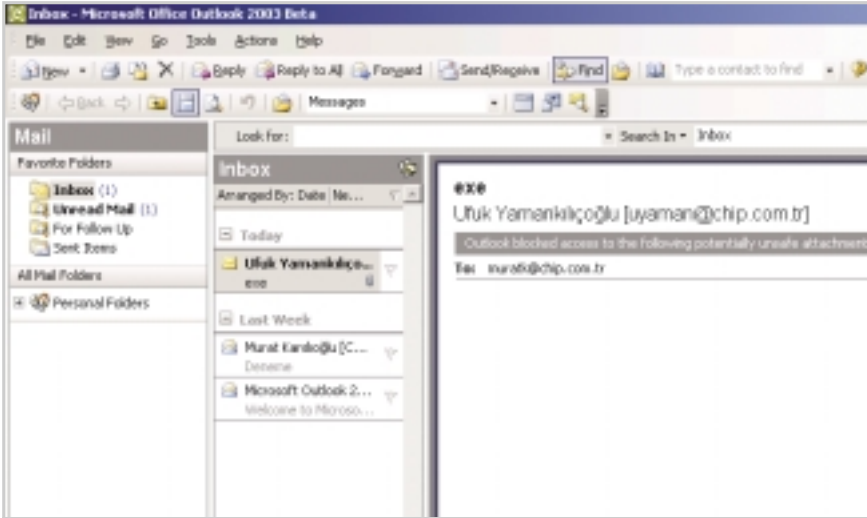
Sistem kayıt defterini kaydetmek

Yazımızın başlarında kayıt defterinde yapılan değişikliklerin anında etkili olduğunu belirtmiştik. Eğer bir değişiklik

ARAYAN BULUR:
Basit bir arama işlevi sistem kayıt defteri düzenleyicisinde mevcuttur. “Düzen - Bul” üzerinden ya da [F3] ile arama penceresine ulaşabilirsiniz.

Windows Kayıt Defteri

İzin Yok: .exe uzantılı bir dosyayı Microsoft Outlook XP altında göndermeniz ya da almanız mümkün değildir. Bu özel “Virüs Koruması” 40’ın üzerinde dosya türü için geçerlidir.

yapmadan önce kayıt defterinin belirli bir bölümünü bilgisayarınızda bir klasöre kaydetmek istiyorsanız ya da daha önce kaydedilmiş bir kayıt defteri bölümünü güncel kayıt defterine eklemek istiyorsanız, bu işlemleri regedit.exe altında rahatlıkla yapabilirsiniz.

Sistem kayıt defterinde “Bilgisayarım”ı seçin ve “Dosya - Ver”e tıklayın. Açılan pencerede bu kayıtları saklamak istediğiniz klasörü ve dosya ismini belirleyin. En son olarak “Tamam”a tıklayın. Sorunsuz ve hızlı biçimde tüm kayıt defterini yedeklemiş oldunuz. Bu yöntemi kullanarak kayıt defterindeki her türlü klasörü ya da anahtarı yedekleyebilirsiniz.

Kayıt defteri bilgilerini bir klasörden güncel kayıt defterine aktarmak ise çok daha kolay. Kaydedilmiş bir kayıt defteri dosyasının üzerine çift tıklayıp, dosyayı kayıt defterine eklemek isteyip istemediğimiz sorusuna “Evet” cevabı vererek bu işlemi gerçekleştiriyoruz.

Microsoft Office XP’de karşılaşılabileceğiniz bir sorunun, kayıt defterinde değişiklik yaparak üstesinden gelmeyi göstereceğiz. Adım adım ufak bir kayıt defteri değişikliğiyle bir programda nasıl büyük değişiklikler yapabileceğinizi göreceksiniz.

Sorun: Office XP’deki Outlook’u kullanıyorsanız, tüm dosya türlerini e-mailinizde ek olarak gönderemediğinizi ve alamadığınızı farketmiş olmalısınız. Outlook’un 2002 sürümünde Microsoft, programı virüslere karşı biraz daha korumalı olarak sunuyor. “.exe”, “.bat”

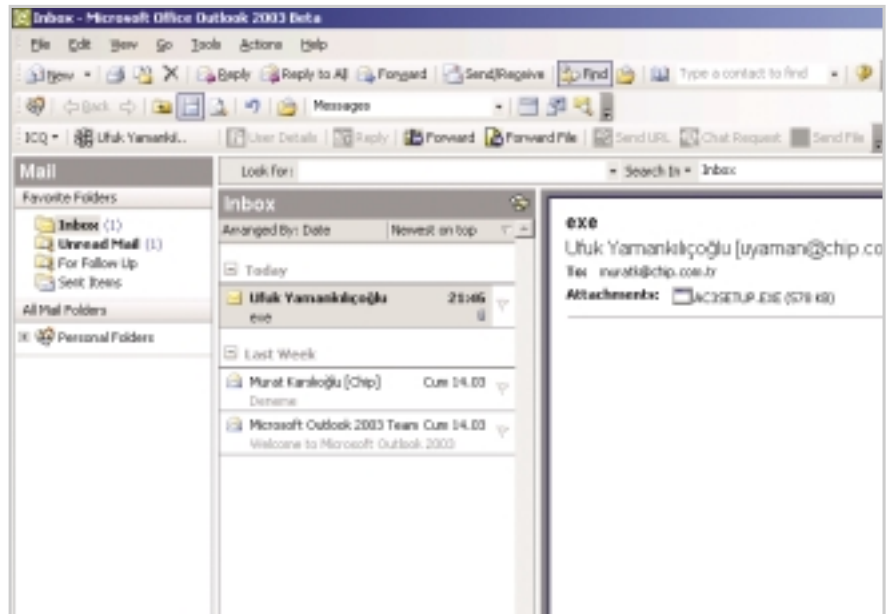
gibi yaklaşık 40 adet dosya tipi Outlook’ta yasaklanmış. Bu dosyaları ne açabiliyorsunuz ne de kaydedebiliyorsunuz. Bunun basit yapıda bir virüs koruması sağladığını söyleyebiliriz (Outlook XP’deki istenmeyen dosya türleri bölümüne bakınız). Ama bu özellik bazı durumlarda kullanıcıyı fazlasıyla kısıtlayabiliyor.

Bu engellemeye bir örnek vermek gerekirse: yeni bir webcam aldınız ve çektiğiniz görüntüleri bir arkadaşınıza göndermek istiyorsunuz. Bir çok webcam programı yakalanan görüntüleri bir oynatıcı olmadan çalıştırmaya izin veren .exe dosyaları halinde kaydedebi-

liyorlar. Görüntü oynatıcısı da dosyaya dahil olduğu için, karşı taraftan dosyayı alan kişi, bilgisayar yapılandırması ne şekilde olursa olsun, hiç sorunsuz, sizin çektiğiniz görüntüleri izleyebiliyor. Bu günlük kullanımda karşınıza çıkabilecek sıradan bir uygulamadır.

Çözüm: Outlook’un “virüs koruması”nı kaldırın

Outlook XP’nin virüs korumasını kaldırmak için sistem kayıt defterinde ufak bir değişiklik yapmanız yeterlidir. Regedit.exe programını çalıştırarak işe başlayabilirsiniz. Regedit’te “HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\10.0\Outlook\Security” klasörü altına gidin. Orada sağdaki pencerede 4 tane değer göreceksiniz. “Düzen – Yeni – Dize Değeri”ne tıklayın. Sağ pencerede oluşan dosyanın ismini “Level1Remove” olarak değiştirin. Bu işlem bittikten sonra değere çift tıklayın ve açılan pencereye Outlook ile gönderip alabilmek, ya da üzerinde oynama yapabilmek istediğiniz tüm dosya tiplerini noktalı virgül (;) ile ayırarak girin. Bunu yaptıktan sonra “Tamam” a tıklayın. Şimdi “Level1Remove” a girmiş olduğunuz değerleri sağ pencerede göreceksiniz. Kayıt defteri düzenleyicisini kapatın ve Microsoft Outlook XP’yi başlatın. Hiç vakit kaybetmeden bir deneme yapabilirsiniz: Daha önce yasaklı bulunan dosya uzantılarından birine sahip olan bir dosyayı kendinize gönderin.

ARTIK ÇALIŞIYOR: Artık çalışıyor: kayıt defterinde yapacağınız bir değişiklik ile izin verilmeyen dosya türlerini göndermeyi ve almayı mümkün kılabilirsiniz.

Kayıt Defteri ile İlgili İpuçları

Sistem kayıt defteri düzenleyicisine biraz aşina olduğunuza göre, pratiğinizi arttırmak için bir kaç ufak alıştırmaya aşağıda.

1

Saat dilimi penceresine şehrinizi ekleyin

“Düzen – Bul” ile ya da CTRL+F tuşuna bastıktan sonra “İstanbul” kelimesini aratın. “(GMT +02:00) Atina, İstanbul, Minsk” yazan değeri bulduğunuzda, “Display” yazan değere çift tıklayarak içinde yazılanları değiştirin. Bulduğunuz yerin ismini oradaki değerlerin arasına ekleyin. Sistem saatine tıklayıp saat dilimini seçtiğinizde eklemiş olduğunuz şehrin orada gözüktüğünü göreceksiniz.

2

Microsoft bilgi sorgulamasını kapatmak

Hoş değil: Bilgisayarınızla her İnternet’e bağlandığınızda sisteminiz Microsoft tarafından sorgulanır. Bu işlem sistem kayıt defterindeki RegDone değeri “1”e ayarlanmadığı sürece böyle devam eder. Windows Update sırasında bilgisayarınızla ilgili tam olarak hangi bilgilerin karşıya gönderildiğini ise sadece Microsoft bilmektedir. Eğer bilgisayarınızla ilgili bilgilere bakılmasını istemiyorsanız: sistem kayıt defteri düzenleyicisini açın. “HKEY_ LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\WindowsNT\CurrentVersion” altında “RegDone” değerine çift tıklayın. Çıkan kutuya “1” değerini girip “Tamam” a basın.

3

XP’nin konuşma balonlarını kapatmak

Eğer çalışmanız sırasında ikide birde ekranın sağ alt tarafından çıkan “d: sü-

rücüsünde az yer var” türevi konuşma balonları sizi rahatsız ediyorsa “HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Advanced” altında “EnableBallonTips” DWORD değerini “1”den “0”a çevirmeniz onları kapatmak için yeterli olacaktır.

TEMEL BİLGİLER

» Veri türlerine bakış

Aşağıdaki veri türlerini sistem kayıt defterindeki anahtarların içinde bulundurabilirsiniz. Bir anahtara tıkladıktan sonra sağdaki pencerede bu verileri görebilirsiniz.

REG_BINARY (Binary veriler): Donanım bileşenleriyle ilgili çoğu bilgiler binary veriler olarak kaydedilir ve kayıt defteri düzenleyicisi tarafından 16’lık sisteme göre gösterilirler.

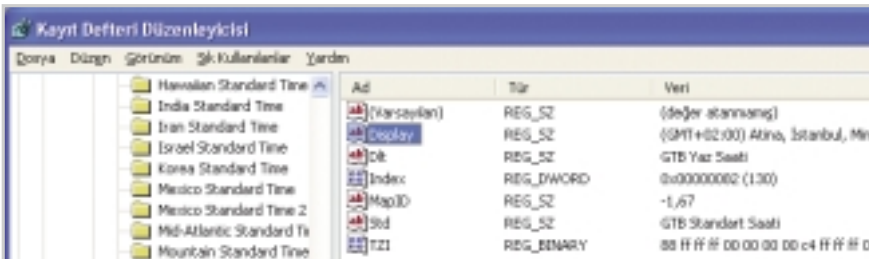
REG_DWORD (veriler): Daha çok sistem hizmetleri ve donanım sürücülerini için kullanılır

REG_EXPAND_SZ: Bu veri tipiyle kaydedilen bilgiler, bir hizmet ya da program bu veriye eriştiği anda silinir.

REG_FULL_RESOURCE_DESCRIPTOR: Bir donanım bileşeni ya da sürücüsü ile ilgili kaynakların listesi bir dizi olarak bu veri tipiyle tutulur.

REG_MULTI_SZ: Bu veri tipiyle direkt kullanıcı tarafından okunabilecek, listeler ya da değişik değerler girilebilir. Boşluk, noktalı virgül ya da başka bir ayırma karakteri kullanılarak veriler birbirlerinden ayrılırlar.

REG_SZ: En çok kullanılan veri türüdür. Sabit uzunluğa sahiptir.

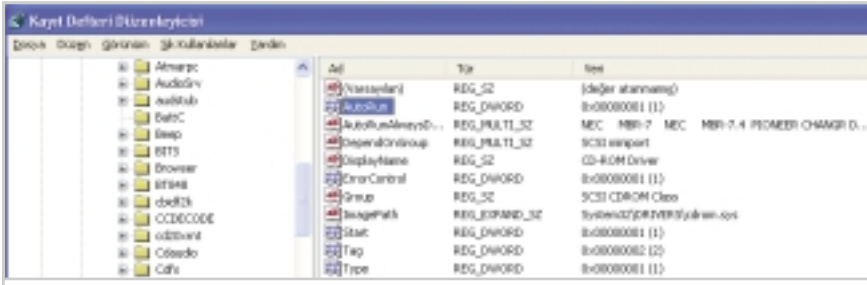

Ad	Tür	Veri
(Var olmayan)	REG_SZ	(Değer atanmamış)
Display	REG_SZ	(GMT+02:00) Atina, İstanbul, Minsk
Day	REG_SZ	GTB Yaz Saati
Index	REG_DWORD	0x00000002 (130)
MapID	REG_SZ	-1,67
Std	REG_SZ	GTB Standart Saati
TZ	REG_BINARY	00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00

1

YAŞADIĞINIZ YERE ALIŞIK MISINIZ? O zaman buraya, belirtilen yerler yerine yaşadığınız yerin ismini yazabilirsiniz.

Windows Kayıt Defteri

7 OTOMATİK ÇALIŞMAYA SON: Registry'deki küçük bir değişiklikle CD'nizi ne zaman çalışacağını siz belirleyebilirsiniz.

4 Dosyaların takas dosyasına atılmasını engellemek

Windows XP bilgisayarınızdaki anabellek miktarı yüksek olsa bile bir çok dosyayı sabit diskinizin üzerindeki takas dosyasına yazacaktır. Sabit diskler bellek modüllerinden daha yavaş oldukları için bilgisayarınızın performansı düşecektir. Eğer bilgisayarınızda 256 MB'dan fazla bellek varsa takas dosyasını kapatmanız olumlu olabilir. "HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Session Manager\Memory Management" klasörü altındaki "DisablePagingExecutive" değerine çift tıklayın. Karşınıza çıkacak ekranaki "0" değerini "1" olarak değiştirin.

5 Sistemle ilgili olan dosya yollarını değiştirmek

Windows XP ile çalışırken, tüm ayarların ilk kurulduğu zaman belirlenmiş olan klasörlere göre yapılması hoşunuza gitmiyorsa, bu dosya yollarını değiştirebilirsiniz. "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Shell Folders" altında sistem klasörleriyle ilgili yollar tanımlıdır. Bu yolları kayıt defteri düzenleyiciyle değiştirebilirsiniz.

6 Büyük arabellek ayarıyla performansı arttırmak

Windows XP bir performans canavarıdır. Windows'unuzu hızlandırmanın yollarından biri sistem arabelleğiyle (systemcache) ilgili değerleri değiştirmektir. Windows sistem ve dosya arabelleğini dinamik olarak değiştirir. Bu şu anlama geliyor: dosya işlemleriyle ilgili çok bellek gerektiğinde, Windows tüm sistem arabelleğini bu işlem için kullanır, bu da sistem takas dosyasının

şişmesine yol açar. 256 MB üzeri anabelleğe sahip bilgisayarlar için yapacağınız bir değişiklik sisteminizin performansını arttıracaktır. "HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Session Manager\Memory Management" altında "LargeSystemCache" değerini bulun. İçinde yazılan "0" değerini "1"e değiştirin. Bu işlem sonucunda bilgisayarınız daha iyi bir performansa sahip olacaktır.

7 Takılan cd'nin otomatik çalışmasını engellemek

Bilgisayarınıza yeni bir CD taktığınız zaman, onun otomatik olarak çalıştırılması sizi rahatsız ediyorsa "HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Services\Cdrom" altındaki bir değeri değiştirerek bu sorunun üstesinden gelebilirsiniz.

"AutoRun" kaydına çift tıklayıp çıkan penceredeki "1" değerini "0" olarak değiştirin. "Tamam" düğmesine bastıktan sonra bilgisayarınıza taktığınız CD'lerin otomatik olarak çalışmadığını göreceksiniz.

GENEL BAKIŞ

» Sistem kayıt defterinin 5 ana anahtarı

Bir hata yapmamanız ve sistem kayıt defteri veri tabanında daha rahat dolaşabilmeniz için hangi tipte verilerin hangi anahtarlar altında olabileceğini bilmek önemlidir.

► **HKEY_CLASSES_ROOT:** Bu aslında HKEY_LOCAL_MACHINE\Software'in bir alt anahtarıdır. Burada kayıtlı veriler örnek olarak Windows gezgini altında bir dosyaya tıklandığında doğru programın açılmasını sağlarlar.

► **HKEY_CURRENT_USER:** Sisteme giriş yapmış kullanıcının ayarları burada tutulur. Kullanıcının kullandığı özel kla-

TEMEL BİLGİLER

» Otomatik açılmayı engellemek

Windows'un açılışta otomatik olarak çalıştırdığı ama sizin ihtiyacınız olmayan programları sistem kayıt defterinden silebilirsiniz. Açılışta çalışacak programlarla için bir çok anahtar ilgili olabilir. Ama hepsinin dolu ya da mevcut olması zorunluluğu yoktur.

- Hkey_Current_User/Software/Microsoft/Windows/CurrentVersion/Run
- Hkey_Current_User/Software/Microsoft/Windows/CurrentVersion/RunOnce
- Hkey_Local_Machine/Software/Microsoft/Windows/CurrentVersion/Run
- Hkey_Local_Machine/Software/Microsoft/Windows/CurrentVersion/RunOnce

8 Başlangıç menüsünü daha hızlı açmak

bazı durumlarda Windows XP sistemi kilitleyebiliyor. Bazı bilgisayarlarda başlangıç menüsü çok yavaş çalışıyor. Bu durumu değiştirebilirsiniz. Menüleri daha hızlı çalıştırmak için "HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop" altında "MenuShowDelay" değerini "1"e almanız yeterlidir. Eğer zaten "0" değeri mevcutsa her hangi bir değişiklik yapmanıza gerek yoktur. ■

HL / Ertunga Arsal, ertunga@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

113

Kişisel Güvenlik Yazılımı
Wincrypt 2Masaüstü Yayıncılık
Yazılımı
Macromedia Freehand MX

114

Office Yazılım Paketi
Microsoft Office 2003
Beta 23D Modelleme Yazılımı
Caligari Truespace 6Sunum Hazırlama Yazılımı
RoboDemo 3.0

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

müyle de XP'de olduğu gibi ev kullanıcısı yerine daha çok iş dünyasını sevindirmeyi tercih etmiş. Eğer tam sürümünde beta sürümünden edindiğimiz izlenimi değiştirecek bir ek olmazsa ev kullanıcıları bu sürümde bir iki yenilik ve basit arabirim yenilikleri ile dışında birşey elde edemeyecek gibi duruyor.

Macromedia'nın MX ailesine katılan Freehand'i ise artık Flash desteği sunmasıyla dikkatleri üzerine çekiyor. Oyunların vazgeçilmez karakter modelleme aracı Truespace ise bu sefer orta sınıfa hitap etmek isterken yeni başlayanlar kadar profesyonelleri de gücendirecek gibi duruyor. Diğer taraftan bu ayın yazılımı olmayı fazlasıyla hak eden güvenlik yazılımı Wincrypt'in yanı sıra farklı ve etkili bir sunum hazırlama aracı olan RoboDemo'ya da mutlaka bir göz atmanızı tavsiye ederiz.

Mahmut Karşlıoğlu, mkars@chip.com.tr

■ Microsoft, Macromedia ve Caligari gibi yazılım devleri bu ay yazılım inceleme bölümümüze gerçekten uzun zamandır beklenen yazılımlarının son sürümleri ile katılıyorlar. Microsoft'un Office 2003'ünün henüz ikinci betası elimizde olmasına rağmen bittiğinde neye benzeyeceği hakkında üç aşağı beş yukarı bir tahmin yapmamız mümkün oluyor. Microsoft bu sürü-

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın doküman-

tasyon ve kullanışlılığının kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanımla arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 Puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 Puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 Puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 Puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 Puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 Puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 Puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 Puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 Puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 Puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 Puan)

CHIP CD

Caligari Truespace 6
(şifre almak için)
http://forms.caligari.com/ts5demo/form_download.asp?adsourse=&v=TS6

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını
www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

Kişisel Güvenlik Yazılım

WINCRYPT 2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/Me/NT4/2000/XP
BİLGİ www.wincrypt.com
FİYAT 47\$

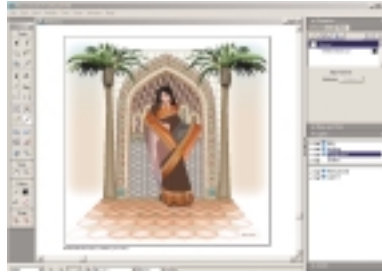
GİZLİ DOSYALARINIZI ŞİFRELEYEREK KORUYUN: Mükemmel yakın bir şifreleme yazılımı olan Wincrypt, önce dosyalarınızı bozuyor daha sonra da şifreliyor. Yazılım ile tek bir dosyayı ya da birçok klasörü aynı anda koruma altına alabiliyorsunuz. Sonuç olarak ortaya WIF uzantılı tek bir dosya çıkıyor. Geri açmak için ise Wincrypt'i çalıştırıp WIF dosyanızı seçip şifrenizi girmeniz yeterli oluyor. Windows gezgini tipi ikiye ayrılmış bir arabirime sahip olan yazılımda dosyaları sürükleyip bırakarak korumaya alabileceğiniz gibi sağ tuş menüsünü de kullanabiliyorsunuz. Eğer bu dosyayı e-posta aracılığı ile göndermek istiyorsanız karşı tarafta da Wincrypt bulunması gerekiyor. Eğer yoksa yazılım size kendi başına açılabilir dosya hazırlama imkanı da sunuyor. Yazılımın kullandığı güvenlik algoritması daha uzun bir süre daha aşılamaz cinsten. Bu yüzden şifrenizi unutmamaya özen göstermeniz gerekiyor. Şifrenin girilmesi için karakterlerin ekrandan fare ile seçilmesi ise yazılıma ek bir güvenlik katıyor.

SONUÇ: Yazılım biraz daha fazla ince ayarlılara sahip olsa kesinlikle mükemmel olabilirdi. Örneğin unutulmuş bir dosyanın sonradan WIF dosyası içine eklenemiyor olması gerçekten eksiklik.

- + Şifresinin çözülebilmesi mümkün değil
- + Key logger koruması
- + Otomatik açılabilen dosya hazırlama

⊙ eCHIP Extra WinCrypt

Masaüstü Yayıncılık Yazılımı

MACROMEDIA FREEHAND MX

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ www.macromedia.com
FİYAT 400\$

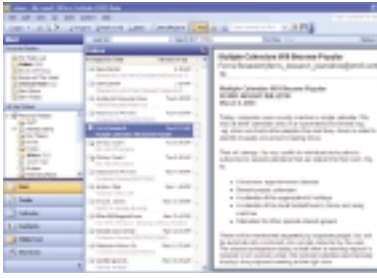
NEFES KESEN WEB ÖZELLİKLERİ: Yeni Freehand, geliştirilmiş geleneksel fonksiyonlarının yanı sıra çarpıcı web özellikleri ile de dikkatleri üzerine topluyor. Artık baskı ve PDF dışında Flash ürünler yaratmak da mümkün olabiliyor. Ancak yazılımın arabirimi halen hantal ve CorelDraw 11'inin yanında gölgede kalmaktan kurtulamıyor. Macromedia MX entegrasyonunu seven tasarımcılar FreeHand MX'i oldukça sevecektir. Nesneler arasındaki akış diagramı çizgilerini kolayca taşımaya yarayan Connector aracı özellikle yeni başlayanlar için işleri oldukça kolaylaştırıyor. Çünkü bu şekilde çizgiler nesneler arasında çakışmadan otomatik olarak yerleştiriliyor. Bir hata yapma durumunda ya da bir nesnenin bir parçasını silmek istiyorsanız yeni silgi aracı artık vektör nesnelerin belirli bir bölümünü de silebiliyor. Biraz daha estetik çizgiler yaratmanıza yarayan Calligraphic pen aracı sizi sadece düz çizgiler çizmekten kurtarıırken en dikkat çeken araçlardan biri olan Extrude ise iki boyutlu şekilleri 3. boyuta taşıyor.

SONUÇ: Macromedia fanatikleri FreeHand MX'i mutlaka arşivlerine dahil etmeli. Diğer Macromedia yazılımları ile entegrasyon mükemmel ama arabirim CorelDraw 11 kadar iyi değil.

- + Macromedia ürünleri ile entegre
- + Çoklu sayfalar ile sorunsuz çalışabiliyor
- Statik araçlar arabirimi ağırlştırıyor

⊙ eCHIP Extra FreehandMX

Office Yazılım Paketi

**MICROSOFT OFFICE 2003
BETA 2**
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

FİYAT/PERFOR. -

SİSTEM Win 2000/XP
BİLGİ www.microsoft.com
FİYAT HENÜZ BELLİ DEĞİL

3D Modelleme Yazılımı

CALIGARI TRUESPACE
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ www.caligari.com
FİYAT 595\$

Sunum Hazırlama Yazılımı

ROBODEMO 3.0
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ www.ehelp.com
FİYAT 350\$

YİNE PROFESYONELLERİ HEDEF ALIYOR:

Office XP'de olduğu gibi bu yeni sürümün en önemli özellikleri de yine daha çok profesyonelleri hedef alıyor. Yeni sürümde ilk olarak Outlook'a eklenen yenilikler dikkat çekiyor. Daha iyi bir e-posta yönetimi sunan yeni Outlook, spam filtreleme konusunda da oldukça fazla başarı sağlıyor. Ancak biraz önce de bahsettiğimiz gibi Office'in en büyük yenilikleri hep büyük çaplı şirketlere fayda sağlayacak şekilde tasarlanmış. Özellikle yeni XML entegrasyonu sayesinde şirketlerin intranetleri üzerinde, yazılımlar arası veri transferi oldukça kolaylaşıyor. Sadece Windows 2000 ya da XP altında çalışan pakette Outlook 2003 en fazla elden geçirilmiş parçayı oluşturuyor. Tamamen baştan tasarlanan ön izleme bölümü iki kat daha fazla mesaj görüntüleyebiliyor. Word'de ise en çok yeni okuma modu ilgi çekiyor. Office'in yeni arabirimin bir parçası olan bu özellik sayesinde PDF'de olduğu gibi sayfaları kağıda basılmış haliyle izlemek ve düzenlemek mümkün oluyor. Word'ün araç çubukları ve görev paneli ise eskiye nazaran daha renkli.

SONUÇ: Şirketler, Office 2003'ün entegre XML sistemini oldukça sevecektir. Ev kullanıcıları için ise beta sürümünde şimdilik denemeye değer ekstra bir özellik bulunmuyor.

- + Outlook 2003'ün kullanımı kolay
- + Word'ün yeni okuma modu başarılı
- Çok fazla yeni özellik yok

ORTA SINIF BİR 3D MODELLEYİCİ: Sadece belirli bir bölümü gölgelendirilmiş sahnelerde, gerçek zamanlı olarak düzenlemeye imkan sunan ilk masaüstü 3D modelleme yazılımı olan Truespace 6, daha önceki sürüm kullanıcıları için bile bir çok yeni özellik sunuyor. Modelleme alanında Nurbs trim curve extrusion, capping ve curve projection özellikleri gerçekten çarpıcı. Özelliklerde oyunlarda kullanılmak üzere 3D karakter tasarlamak için kullanılan bu yazılımda artık basit path animasyonundan, invers kinematics'e kadar tüm popüler 3D hareket teknikleri de destekleniyor. Lightworks 6.6 motoru ve 'texture baking' özelliği ise rendering alanındaki yenilikleri oluşturuyor. Bu özellik ile ışık efektleri sıradan kaplamalara dönüştürülerek kalabalık sahnelerde performansın artmasını sağlıyor. Ayrıca sahnedeki her bir nesneye farklı gölge değerleri vermek de mümkün oluyor. Yazılımın tam radiosity ile render etme performansı biraz hayal kırıcı ve uzun zamanlar alabiliyor.

SONUÇ: Caligari, Truespace'i diğer orta düzey 3D paketler arasında üst sıralarda tutabilmek için daha iyi modelleme özellikleri üzerinde durmuş. Bu yüzden ne yeni başlayanları ne de üst düzeyi memnun edebilecek gibi durmuyor.

- + Gerçek zamanlı sahne gölgelendirme
- + Güçlü modelleme araçları
- Radiosity rendering yavaş

⊙ eCHIP Extra trueSpace

HIZLI VE PROFESYONEL DEMOLAR İÇİN

İDEAL: Yazılım tanıtımları hazırlamak için kullanabileceğimiz bir sunum aracı olan RoboDemo, fare ve klavye girişleri de dahil olmak üzere tüm ekran hareketlerini yüksek çözünürlükte ve sıkıştırılmış olarak Flash formatında kaydedebiliyor. Bu şekilde tanıtımın CD'ye yazılması, bir yardım sistemine dahil edilmesi, ya da e-posta ile yollanması da kolaylaşıyor. Kullanıcı etkileşimli nesneler sayesinde bu kayıtlar profesyonel kalitede demolara da dönüşebiliyor. Tamamen etkileşimli olan tıklama ve metin kutuları sayesinde demo içinde kullanıcıların başka bir filmi çalıştırması, daha ileriki bir bölüme atlaması, bir web sayfası açması, script çalıştırması ya da e-posta göndermesi de mümkün oluyor. Hatta izleyici belirli bir metin girene ya da bir yere tıklayana kadar demonun durdurulması da sağlanabiliyor. Yazılım hazırlanan sunumları Flash'ın yanı sıra AVI ve PowerPoint olarak da kaydedebiliyor. İstenirse kendi kendine çalışabilir EXE Flash dosyalar da hazırlanabiliyor. RoboDemo'nun yapamadığı tek şey ise animasyonların kaydedilememesi.

SONUÇ: RoboDemo adım adım işlemlerin tanıtılmasında ve slayt show tipi sunumlar için ideal bir yazılım.

- + Flash sunumlar hazırlayabiliyor
- + Sunuma etkileşim katabiliyor
- Ekrandaki animasyonları kaydedemiyor

⊙ eCHIP Extra RoboDemo

eCHIP İÇERİĞİ

- » Adobe Premiere 6.0
Videolarınızı yeniden keşfedin
- » 5 Tam Sürüm Program
CHIP'e özel programlar
- » Dijital Dergiler
PC ONLINE, Sucess...

Adobe Premiere 6.0

Videolarınızı Yeniden Keşfedin

Adobe'un gelişmiş video düzenleme yazılımı ile videolarınızı düzenleyebilir, kendi video kliplerinizi yapabilirsiniz.

■ Piyasadaki birçok video düzenleme programının atası sayılabilecek Premiere, multimedya devi Adobe tarafından bu son versiyonuyla da gücünü ortaya koyuyor. Daha çok profesyonel işlerde kullanılacak program, Sinema-TV sektöründe de oldukça revaçta. Tabii eğer isterseniz kişisel işleriniz için de bu profesyonel yazılım işinize yarayacaktır.

Kurulum seçenekleri

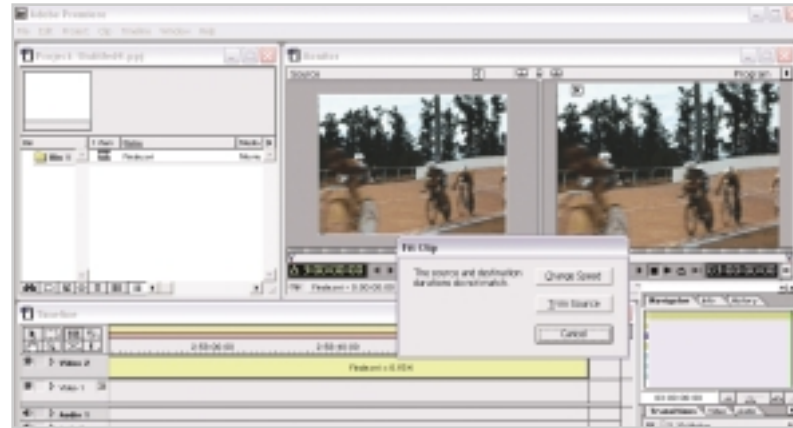
Programın kurulumunda Adobe Premiere'den ayrı olarak multimedya dosyalarını izleyebilmemiz için Quicktime 4 kuruluyor. Tabii eğer sisteminizde yeni bir Quicktime versiyonu varsa eski 4.0 versiyonu kurulmuyor. Yine Premiere'den ayrı olarak internet streaming medya yaratabileceğiniz

ğeri ise daha profesyonel olan gelişmiş ti-meline' sahip arabirim. Yeni başlayanları düşünerek ilk arabirimi seçtikten sonra hazır projelerden birini seçiyoruz. Burada videomuzun ekran boyutu, ses kalitesi ve saniyede kaç kare olması gerektiğini seçiyoruz. Daha sonra Import ile istediğimiz video dosyalarını çağırabilir ve art arda sıralayabiliriz.

Programı ilk amaçta videolarınız arasında geçiş yapmak için kullanabilirsiniz.

Geçiş efektleri

Örneğin elinizdeki 10 tane video klipi art arda sıralayabilir ve aralarına Adobe Premiere içindeki onlarca efektlerden birer tane atabilirsiniz. Transitions menüsündeki 3D Motion, Dissolve, Iris, Map ve Slide gibi efekt kategorilerinden iki video arasında kapı aralanması efekti, dönerek gelme,

EFEKTLER: Aynı video dosyasının hızını arttırabilir veya azaltabilirsiniz.

Cleaner EZ yazılımı ve Advanced Real Media Export plug-in'i kuruluyor. Eğer kurmak istemiyorsanız "cancel" diyerek kurulumu sonlandırabiliyorsunuz. Daha sonra sisteminizi yeniden başlatıp programı kullanmaya başlayabilirsiniz.

Seçenekli arayüz

Programı açtığınızda karşınıza iki tane seçenek çıkıyor. Birincisi video düzenlemeye yeni başlayanlar için tasarlanmış ayrı ayrı bölümlerde gösterilen video ve geçişler. Di-

baklava dilimi şeklinde kaybolma ve benzeri efektler ekleyebilirsiniz. Daha sonra videonuzu "ppi" formatında kaydedebilirsiniz. Program deneme sürümü olduğu için satın almadan videoyu export edemiyorsunuz. Yani AVI, MPEG veya MOV gibi formatlarda videolar kaydetmeniz için satın almanız gerekiyor. Ama 30 gün ne kadar işinize yarayabileceğini öğrenmeniz için yeterli bir zaman. Profesyonel kullanıcılar ise daha önce Adobe Premiere kullanmışlarsa programın yeni özelliklerine göz atabilirler.

Tam Sürüm Programlar

5 Tam Sürüm eCHIP Extra'da

Programların uygulamalı açıklamalarını "Pratik" bölümünde bulabilirsiniz.

► **AnswerTool 1.01:** E-mail'le-
re verdiğiniz cevapları daha

timize ederek düzenli ve sizin
sistemimize uygun bir konfigü-
rasyon sağlayan bir ince ayar
programı.

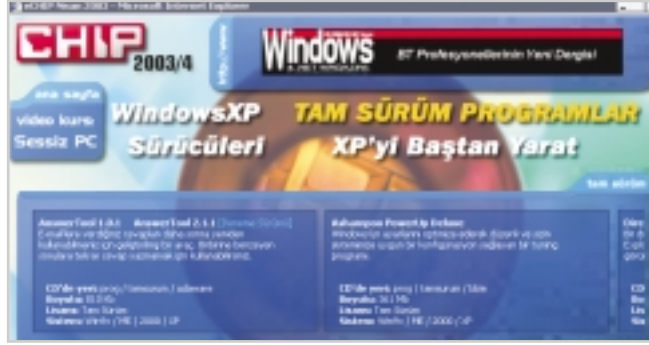
► **Directory 138 Opus 6.1:** Bir

keeper'ın ufak bir versiyonu
olan Diskeeper Lite ile diskinizi
analiz ettirebilir ve bir kerede
sadece bir diske manuel olarak
defrag uygulayabilirsiniz.

► **Invisible Secrets 2.1:** Bilgisayarınızdaki dosyaları başkalarından gizlemek için bu yazılımı kullanabilirsiniz. Program dosyalarınızı şifreliyor, gizliyor ve sizden başka kimsenin ulaşamayacağı şekilde saklıyor.

► **Site Publisher 1.4:** Bir FTP programı olan Site Publisher, sabit diskinizdeki offline Web sitesini web sunucunuzdaki online siteniz ile senkronize ederek dosya transferi yapıyor.

► **Tweak-XP:** Diğer Windows sürümlerinden kat kat daha renkli olsa da XP'nin de gizli bir çok ayarı bulunmakta. Bu programla bütün bu ayarlara ulaşabileceksiniz.

sonra yeniden kullanabilmeniz için geliştirilmiş bir araç. Birbirine benzeyen sorulara tekrar cevap yazmamak için kullanabilirsiniz.

► **Ashampoo PowerUp Deluxe:** Windows'un ayarlarını op-

dosya yönetim yazılımı olan Directory Opus, Windows Explorer'ın yerini alıyor ve gelişmiş ayarları ve Explorer benzeri görünümüyle dosya uygulamalarınızı kolaylaştırıyor.

► **Diskeeper Lite 7.0.418:** Dis-

Music Match Jukebox 7.5

Dijital Müzik Kutunuz

Müzik düzenleme programları arasında en başarılısı hiç kuşkusuz Music Match. MP3 çevirme ayarları, CDDB desteği ve tanıyabildiği medya formatlarıyla rakiplerinden oldukça farklı bir yere sahip. Program optimize edilmiş arabirimiyle daha kullanışlı bir hale gelmiş.

Kurulum ve Genel Ayarlar

Program kurulurken dikkat edilmesi gereken önemli seçenekler bulunuyor. Özellikle MP3'leri Winamp'ta dinlemeyi ve video'ları Windows Media Player'da izlemeyi tercih edenlerin Music Match'i varsayılan medya çalışıcısı olarak seçmeleri gerekiyor. Aksi halde her MP3'e tıkladığınızda veya her video izlemeye çalıştığınızda Music Match açılacaktır. Tabii tüm medyaları bir programda izlemek istiyorsanız varsayılan olarak atayabilirsiniz.

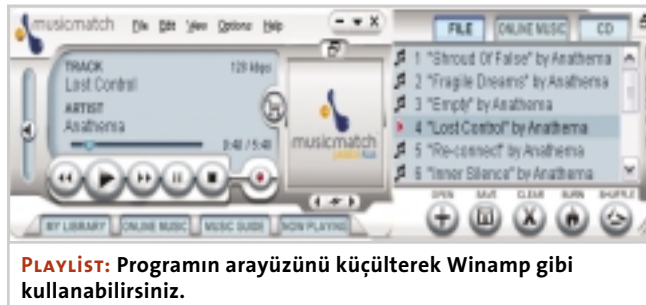
MP3 Çevirmek

Müzik düzenleme yazılımlarının en çok kullanıldığı alan dosyaları birbirlerine çevirmektir. WAV'dan MP3'e veya MP3'ler arası kalite çevirimleri gibi... Music Match bu konuda oldukça başarılı. 64 kbps'den 320 kbps'ye kadar MP3'ler arası ve

ternete bağlanıp CDDB veri tabanından albümün şarkı listesini çekiyor ve isimleri sizi hiç uğraştırmadan MP3 dosyalarına kopyalıyor.

Music Match Jukebox Plus

Ayrıca programın daha önceki versiyonlarından bir farkı da ar-

PLAYLIST: Programın arayüzünü küçülterek Winamp gibi kullanabilirsiniz.

96 kbps'ye kadar MP3 Pro çevirimi yapabiliyor.

Aynı zamanda başarılı olduğu bir dal da Audio CD'lerinizi MP3'e çevirmek. CD'yi CD-ROM sürücünüze taktığınız anda in-

tık ücretsiz olması. Music Match Jukebox Plus adı altında daha gelişmiş özelliklere sahip versiyonu ücretli ve isterseniz web sitesinden bu programı da satın alabiliyorsunuz.

DİJİTAL DERGİLER

► PCONLINE

Her ay olduğu gibi onlarca web sitesinin tanıtımı PCONLINE içerisinde yer alıyor. Sitelerin kısa açıklamalarını okuduktan sonra bulunan linklerine tıklayıp siteleri browser'ınızdan izleyebilirsiniz. Sizden gelen yoğun ilgi nedeniyle ileriki aylarda web sitelerine daha fazla yer ayırmayı düşünüyoruz. Siz de tanıtılmasını istediğiniz ilginç web sitelerini bize mail yoluyla iletebilirsiniz.

► Computer Easy

Bilgisayar ve Elektronik kursumuzda geçen ay üzerinde durduğumuz RS ve JK tipi flip

floplardan sonra bu ay da D ve T tipi flip flopları inceleyeceğiz. Bilgisayar sözlüğünde ise R harfindeki bilgisayar terimlerinin açıklamaları bulunuyor. Ayrıca geçmiş aylardaki sözlük sayfaları da bu bölümde yer alıyor.

► Sucess

Dergideki yazıyı takiben W3C DOM Roolover konusunun işlendiği StudioWeb+'da Jenerik yapıda tek bir satır bile değiştirmeden kullanabileceğiniz rollover fonksiyonu anlatılıyor. XML kursunda İnternette XML kullanmak ve şablonlar ile XSL'i biçimlendirmek açıklanıyor. Renkli Çerçeveler ve Boşluklar, Tablolardaki yazı tipi, Kayan metin ve tabloya mesafesi, Tablo başlığı, gövdesi ve sonu, Tablo sütunlarını tanımlamak bu ayki HTML kursunun konuları. Adım adım anlatılan konular, kod örnekleri ve bölüm sonundaki konu testi ile bu ay da özellikle HTML'e yeni başlayanlar için oldukça yararlı olacak. Bu ayki profesyonel programcılar için makalemiz Marjinalde ise resimlerle çalışırken kullanabileceğiniz basit ve faydalı teknikleri inceliyoruz.

Uzay Görevleri İnternette Yeni Bir Kapı Açıyor

Gezegenler Arası İnternette Sörf

Hali hazırda pek çok insansız aracın yollandığı Mars'a ilk insanların bu yüzyıl içinde inmesi bekleniyor. Bilim adamlarıysa gezegenler arası bir internet bağlantısı ile daha hızlı ve sağlıklı bilgi aktarımının peşindeler.

■ Bu yüzyıl içinde Mars'a insan indirme planları yapılırken yabancı bir gezegene gönderilecek bilim adamları ile Dünya arasında saatler, günler sürecektir bir iletişim kopukluğunun astronotların, bilim adamların hayatına mal olabileceğinden çekiniliyor. Ayrıca Mars'ı incelemek için gönderilen Pathfinder ile yaşanan, düşük bilgi transfer hızı gibi sorunların da araştırmaları olumsuz etkilediği kabul ediliyor ve uzay araçları ile dünya arasında sürekli ve hızlı iletişim kuracak bir sistemin arayışı devam ediyor. Bu aşamada, uzak gelecekte uzak gezegenlere yayılacak tüm istasyonlar ve dünya arasında internet köprüsü de oluşturabilecek potansiyelde bir temel omurganın kurulması ihtiyacı doğuyor ve NASA'daki bilim adamları bu projeye tam olarak, Gezegenler Arası İnternet ismini veriyorlar.

Gezegenler Arası İnternet projesi ilk aşamada sadece yetkili bilim adamlarının kullanabileceği özel bir veri transfer protokolü nedeniyle sıradan internet kullanıcılarına

kapalı kalacaksa da iki gezegen arasındaki veri yolunun genişletilmesi ile evinde bilgisayarı başında oturan sıradan kullanıcıların da hepimizin bildiği internet üzerinden, Mars'taki kolonin, araştırma merkezlerinin veya uzaydaki bir uzay aracının kameralarına, sunucularına bağlanıp, dünya dışında sanal yolculuklar yapabilmeleri planlanıyor.

300 bit/sn veri iletim hızı

Bu gün uzay görevlerinde kullanılan iletişim sistemlerinin hızı, dünyadaki sistemlerle karşılaştırıldığında, arada iki yüz kata varan farklar olduğu göze çarpıyor. Milyarlarca dolar harcanarak hazırlanan uzay yolcularında veri transfer hızının, küçük bir çocuğun odasında internete girmek için kullandığı sıradan bir bilgisayarla eriştiğinden iki yüz kat daha yavaş olmasının sebepleri arasındaysa üç detay göze çarpıyor. Mesafe, doğal engeller ve ağırlık... Dünyada iki nokta arasında en fazla birkaç bin kilometre olduğundan, verinin bu iki nokta arasındaki yolculuğu sa-

Uzayda Sörf

dece saniyeler sürerken, uzay söz konusu olduğunda mesafeler milyon kilometrelerle ifade edildiğinden veri transferi dakikalarca, bazen saatlerce gecikmeyle yapılabilir. Kaynakla hedef arasındaki gezegenler, astreoidler, fırtınalar ve radyasyon gibi doğal engeller de bir uzay aracının dünyaya veri göndermesini sıklıkla perdeleyen engeller. Ve uzayın derinlerinden daha hızlı, daha güçlü sinyaller göndermek için uzay araçlarına veya derin uzay sondalarına eklenebilecek yüksek güçlü antenler o kadar ağırdır ki, bu ağırlığı uzaya göndermenin ve idare etmenin zorluğu, zayıf bağlantı seçeneğini bile daha mantıklı kılıyor. Fakat NASA'da, çok yakın gelecekte, özellikle Mars görevlerinde kullanılacak ve saniyede 1 megabayt veri iletişim kapasitesine ulaşabilecek gezegenler arası bir internet sistemi üzerinde çalışılıyor.

Derin Uzay Ağı

Uzayla iletişim şu anda, NASA'nın dünyanın üç noktasına yerleştirdiği dev kulelerle sağlanıyor. Deep Space Network (DSN) adı verilen bu sistemin bir benzerinin de Mars'a kurulması ve iki gezegen arasında bilgi aktarımının kesintisiz hale getirilmesi planlanıyor. Ancak Mars yüzeyine bu tür dev yapılar kurmanın riskleri göz önüne alındığında, gezegenin çevresine 6 küçük, bir de ana uydudan oluşacak bir uydu ağı kurulması daha mantıklı görünüyor. Küçük uydular, gezegen yüzeyinden gönderilecek sinyalleri toplayıp ana uyduya ilettiklerinde, Mars Gateway'i olarak işlev görece ana uydu güçlü antenleri ile veriyi dünyaya yönlendirmekle görevli olacak. Mars'tan gelecek veya Mars'a gönderilecek veriyse, Kaliforniya, İspanya ve Avustralya'ya konuşlanmış DSN sisteminden geçerek hedefine ulaşacak. Böylece, Dünyadaki internet altyapısı ile Mars'taki iletişim ağı birleşmiş olacak. Sistem, Mars yüzeyine inerek çalışacak bilim adamları için dünyadaki bilgi kaynaklarına hızlı ve kesintisiz ulaşım sağlayacağı gibi, Dün-

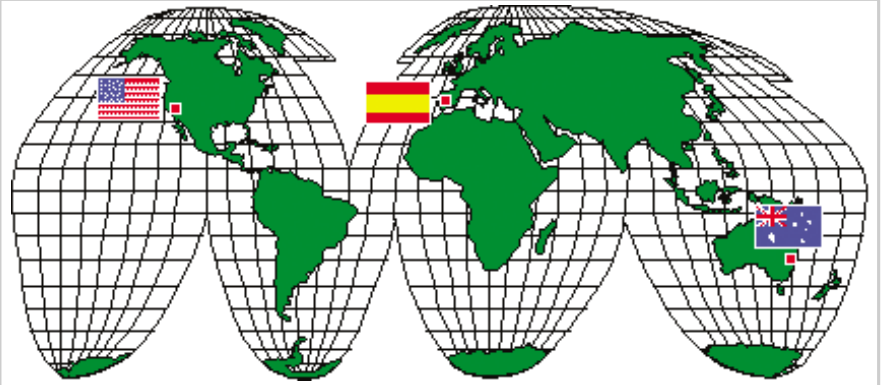
ya'daki kullanıcıların da Mars'taki bilim adamlarına ulaşmasını sağlayacak.

Uydular yola çıkmaya hazır

Bu projenin can alıcı noktalarını, uyduların fırlatılması ve doğru veri iletişim protokolünün geliştirilmesi oluşturuyor. NASA 2007 yılında Marssat isimli ana uyduyu fırlatmayı planlarken, sistemin tamamlayıcısı olacak altı küçük uyduya (microsat) 2009 yılına kadar

NASA mars uydularını alışılmış uydulardan çok daha dayanıklı ve farklı teknolojilerle donatmayı planlıyor ki, bu da, uydu teknolojisinde yeni bir dönemin açılması, yeni deneyimlerin oluşması anlamına geliyor ve yetkililer belki de gezegenler arasında hızlı bir internet bağlantısı kadar uydu teknolojisindeki bu büyük adımın da çok önemli olduğunu vurguluyorlar.

Son olarak, Gezegenler Arası İnter-

ÜÇ STRATEJİK NOKTA: Uzaydan gelen radyo sinyallerini kesintisiz alacak şekilde dünyanın üç noktasında NASA'nın dev dinleme ve veri gönderme merkezleri bulunuyor.

fırlatılmış olacak. Bu sırada yazılımcılar da harıl harıl TCP/IP ile bağlantı kurabilecek ancak hackerlerin erişemeyeceği, dünyada daha önce görülmemiş yeni bir protokol üzerinde çalışıyorlar çünkü ufak bir hacker saldırısında bile meydana gelebilecek hasar dünyadan milyonlarca kilometre uzaktaki bilim adamlarının hayatlarının tehlikeye girmesi anlamına gelecektir. Bu nedenle, finansal kurumların kullandığı güvenli SSL kodlamasına benzer bir protokol olan ve PTP (Parcel Transfer Protocol) olarak adlandırılan yeni bir protokol geliştiriliyor.

Yine de sistem üzerindeki riskleri tamamen yok etmek mümkün değil. O kadar uzakta ki bir sistemde, özellikle de uydu ağına meydana gelecek arızaları kısa sürede tamir etmenin mümkün olmayacağı düşünüldüğünden,

net kavramından tam olarak bahsedebilmek için Mars'ta da internet sunucularının, aralıksız veri, ses, görüntü yollayan sistemlerin var olması gerekiyor. Marstaki bilimsel koloni genişledikçe Mars kaynaklı sunucuların da internete açılacağına kesin gözüyle bakılıyor. Böylece dünyadaki kullanıcılar, odalarındaki bilgisayarların üzerinden gerçek zamanlı olarak Mars vadilerinde sanal yolculuklara çıkabilecekler. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Bilgi için: www.deepspace.jpl.nasa.gov

DÜNYANIN KULAĞI VE AĞZI: NASA'nın DSN sistemi dünya ve uzay görevleri arasında veri iletimini sağlayan tek yapı. DSN aynı zamanda yakın gelecekteki gezegenler arası internet sisteminin de bel kemiği olacak.

Yüksek Teknoloji

Gelişen teknolojinin en son örnekleri

Sigma SD9 SLR

Yeni Nesil Dijital Fotoğraflar

Foveon X3 sensörü ile diğer dijital fotoğraf makinelerinin kullandığı her pikselde tek renk atayan sensörlere karşılık, her pikselde kırmızı, yeşil ve mavi renkleri yakalamak suretiyle 10,2 milyonun üzerinde renkli fotoğraf algılayıcısı kullanan cihaz, diğer dijitaler makinelerde görülemeyecek renk derinliği ve keskinliği vaat ediyor.

Bilgi için: www.tetris.com.tr

Fiyatı: 1995 dolar

Dijital MiniLab

Dijital Resimleri Basmak

Bu yazıcılar fotoğraf kartı üzerinden 3 kere geçiyor ve sarı, magenta ve cyan renklerini oluşturup, son geçişte de fotoğraf kartı üzerine kapladıkları ince tabaka ile fotoğrafın sudan ve güneş ışığından etkilenmesini önüyor. 630PL modeli bilgisayara USB kablusuyla bağlanıyor, 630S ise görünüş ve kapladığı alan itibarıyla 630PL ile aynı olmasına karşın, bilgisayara bağlanmadan da baskı yapabildiği için tercih ediliyor.

Bilgi için: www.tetris.com.tr

Fiyatı: 199-299 dolar

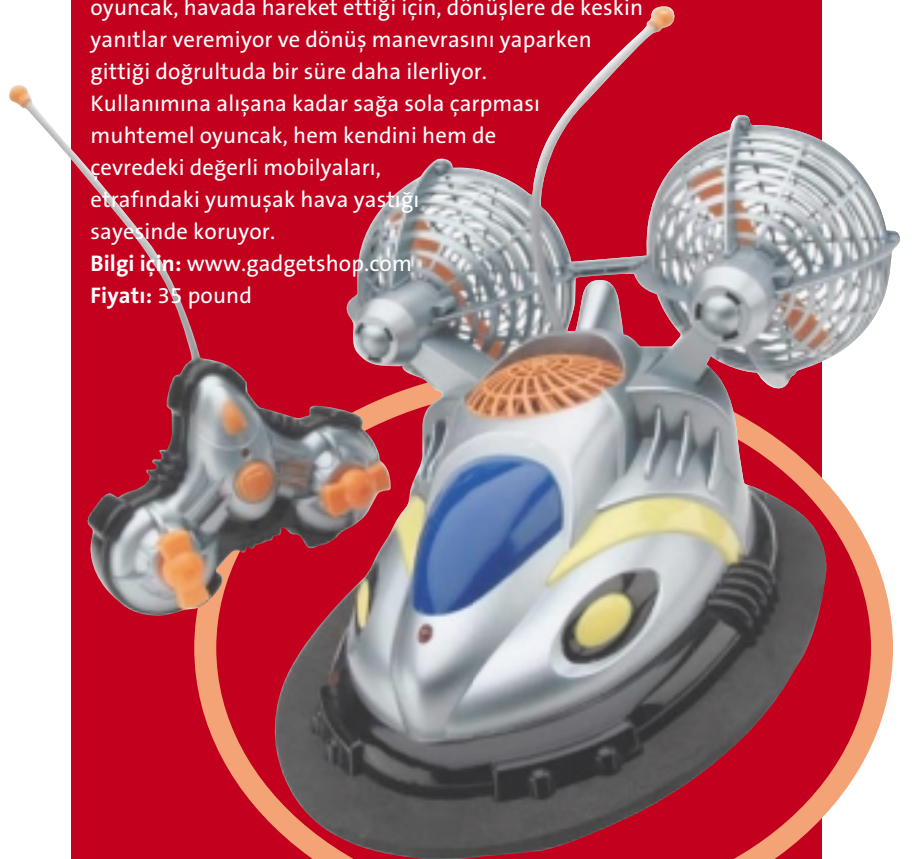
Uzaktan Kumandalı Hovercraft

Süzülmenin Dayanılmaz Hafifliği

Eğer uzaktan kumandalı otomobillerin sizi eğlendirmeyeceğini düşünüyorsanız, bu uzaktan kumandalı hovercraft'ı denemelisiniz. Su üzerinde çalışmasa da sert yüzeyler "üzerinde" kayarak ilerleyen bu oyuncak, havada hareket ettiği için, dönüşlere de keskin yanıtlar veremiyor ve dönüş manevrasını yaparken gittiği doğrultuda bir süre daha ilerliyor. Kullanımına alışana kadar sağa sola çarpması muhtemel oyuncak, hem kendini hem de çevredeki değerli mobilyaları, etrafındaki yumuşak hava yastığı sayesinde koruyor.

Bilgi için: www.gadgetshop.com

Fiyatı: 35 pound

Hi-Tech Ürünler

Vulcan Mini PC**Kablosuz Ağlar İçin**

Paul Allen'in firması Vulcan'ın tasarlayıp Las Vegas'da kendi ismi ile tanıttığı cihaz, bir dizüstü bilgisayarın yarı boyutlarında ve bir PDA'dan biraz büyük. Henüz ismi konulmayan cihaz, özellikle kablosuz ağlar üzerinde çalışması için tasarlanmış. Windows XP işletim sistemine sahip bilgisayarın ekranı 800x400 piksel boyutlarında ve üzerinde de 20 GB büyüklüğünde bir sabitdisk var.

Bilgi için: www.vulcan.com

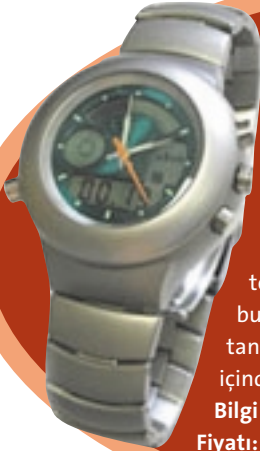
Fiyatı: belli değil.

Vigiwatch**Radyasyonlu Çay İçmeyin**

Başka diyorlarda radyasyon ölçümü yapan bir kol saati anlamsız olsa da, radyasyonlu çayların bakanlar düzeyinde içildiği bir ülkede ilgi göreceği tartışılmaz. Her ne kadar piyasaya çıkmak için teknolojinin biraz gelişmesini beklemiş olsa da, radyasyon ölçen bir saat ile çay bardağınızdan yayılan radyasyon miktarını ölçebileceğiniz gibi, cep telefonları ve baz istasyonları ile dolu bir şehirde, Vigiwatch, bulunduğunuz noktadaki radyasyon yoğunluğunu görmenize de imkan tanıyacaktır. Ayrıca kümülatif radyasyon ölçümü ile de, örneğin bir gün içinde ne kadar doz radyasyona maruz kaldığınızı da görebilirsiniz.

Bilgi için: www.vigiwatch.com

Fiyatı: 180 dolar

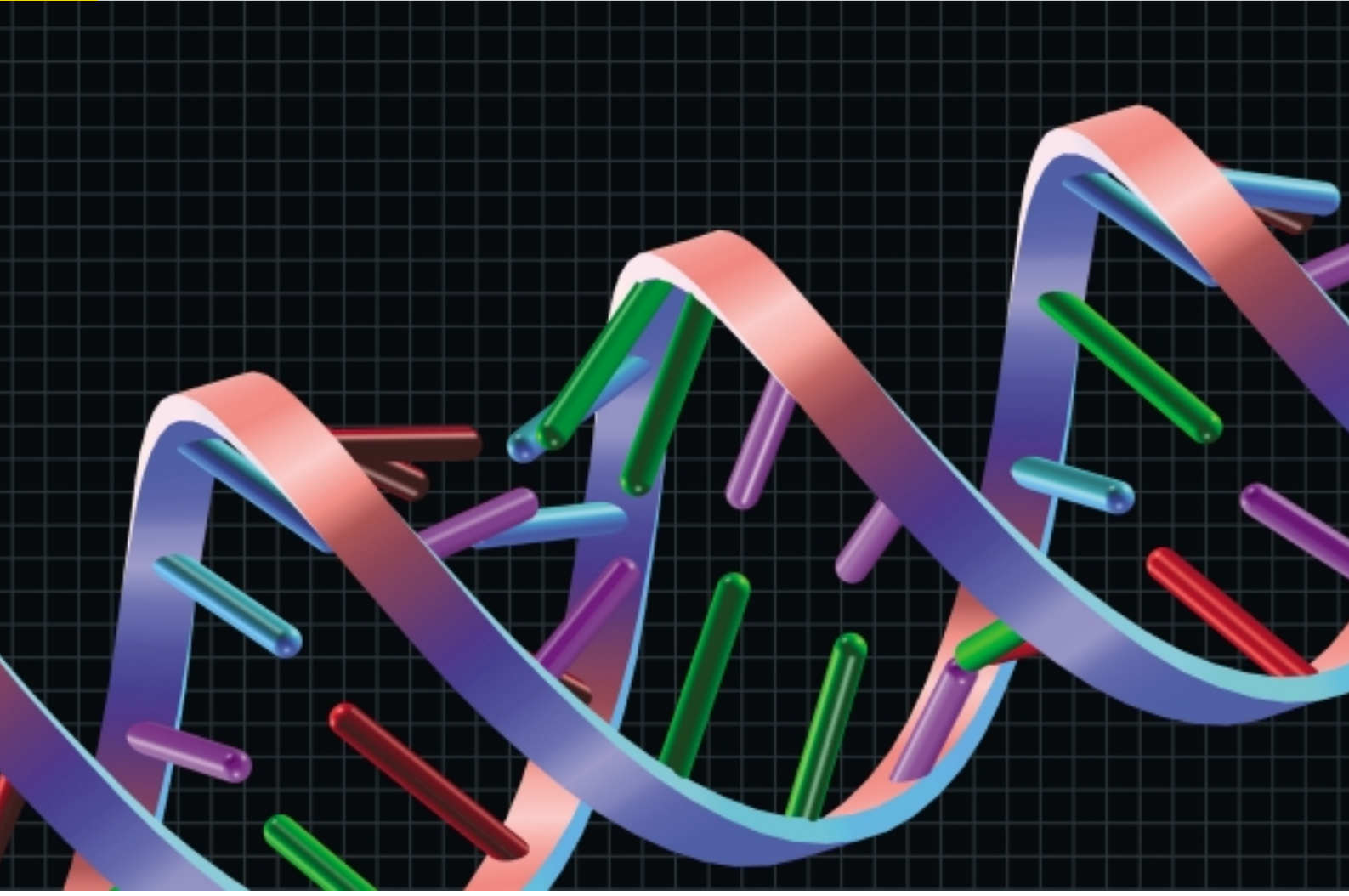
VoiceMe**Tembellik Teknolojisi**

TV, müzik seti, air conditioner gibi uzaktan kumandası olan her cihaza rahatlıkla bağlanabilen bu alet, sadece sesinizle evinizdeki elektronik cihazlara hükmetmenizi sağlıyor. Odada uygun bir yere yerleştirildikten sonra, dilediğiniz mesafeden, "Televizyonu aç!" dediğinizde televizyon açılıyor; "Kanal değiştir!" dediğinizde de zap yapabiliyorsunuz. Ağzılarımızı da yormadan düşünerek kanal değiştirmek çok uzak olmasa gerek.

Bilgi için: www.gadgetshop.com

Fiyatı: 80 pound

DNA Molekülleriyle Hesaplama

Geleceğin Bilgisayarları

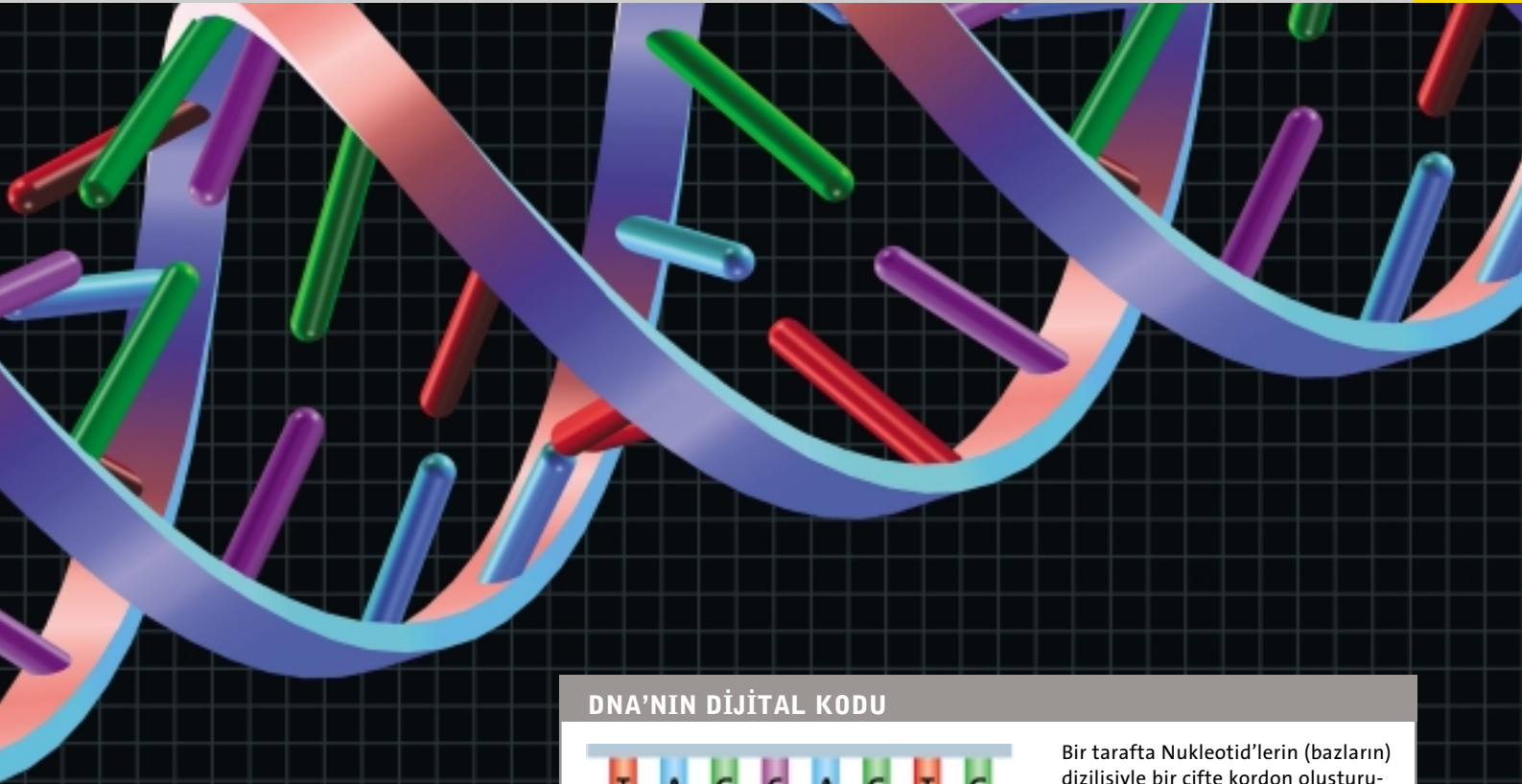
PC'ler durmaksızın hızlanıyor, oysa karmaşık sorunlar için performansı yüksek bilgisayarlar gerektiğinde, IT yolda kalıyor. Araştırmacılar doğanın nasıl işlediğini analiz etmiş bulunuyor ve genlerle hesaplama başlıyorlar.

SERİ

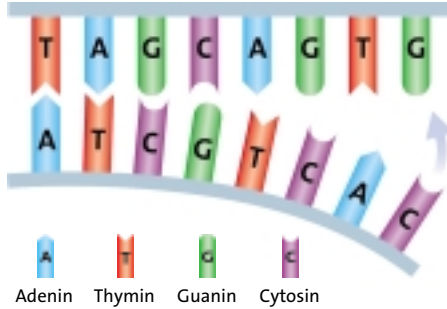
ARAŞTIRMA LABORATUARLARINDAN YENİLİKLER

Geleceğin dünyasıyla şimdiden tanışın: Bilim ve endüstri, yaşamınızı köklü şekilde değiştirecek anahtar teknolojiler üzerinde çalışıyor. CHIP bu yazı dizisinde sizi geleceğin dünyasıyla tanıştırıyor.

Tanrı bilgisayarının başında ve yaratılış oyununu oynuyor. Dr. Jörg Ackermann bilgisayarında yaşamın yapıtaşlarıyla oynarken gözlemlendiğinde bu tip bir izlenim uyanıyor. Hep yeni kombinasyonlarda Ackermann Adenin (A), Guanin (G), Thymin (T) ve Cytosin (C) bileşiklerini oluşturuyor. Bu sırada gelecek bilgisayarların devasa hesaplama performansı gerçekleştirmelerini sağlayacak moleküller yaratıyor. Doğada dört baz A, G, T ve C her seferinde çiftler çiftler Deoxyribonucleic asiti - kısaca DNA - filizleri oluşturuyor; bu sırada A yalnızca T'ye uyuyor, ve G yalnızca C ile bağlanabiliyor. DNA molekülü normal olarak çift helikon (spiral) biçiminde. Biyolojik yeniden üretimin ana ilkesi olan hücre bölünmesi sırasında bir canlı varlığın bu genetik kodu spiral biçiminden arındı-

DNA'NIN DİJİTAL KODU

Bir tarafta Nukleotid'lerin (bazların) dizilişiyile bir çifte kordon oluşturulabilmesi için öteki tarafta hangi Nukleotid'lerin bulunmak zorunda olduğu saptanmış oluyor. Baz çiftleri hidrojen köprüsü üzerinden bağlantılandırılan A-T ve G-C. DNA bilgisayarında uygun bir karşı parçanın kolayca bağlanabilmesi ve bir çözelti oluşturabilmesi için kısa zincirlerle çalışılıyor.

rılmak, birbirinden ayrılmak, okunmak ve yeniden bağlantılandırılmak zorunda. Birbirine geçmiş çifte spiral gibi karmaşık yapılar teorik fizikçi olan Jörg Ackermann'ın peşinde olduğu şeyler değil. Aksine o basit olanı arıyor, emrine amade olan yapıtaşları A, C, G ve T ile PC'de gerçeklikte minik molekül tellerine tekabül eden kısa "sözcükler" oluşturuyor. PC başındaki adam tek tek moleküllerin özelliklerini tanıyor ve kafa karıştıracak derecede benzer kombinasyonlar arasında gen tekniği yöntemleriyle gerçekten de üretilebilecek olanları arıyor.

Önemli olan DNA parçasının beklenen biçimi: Bunun düz, gerilmiş bir zincir oluşturması gerekiyor. İlmikler ya da tek bir kordonun katlanması uygun bir karşı parçanın bağlanmasını engelliyor. Tüm deneysel gereklilikleri kaale almak için, günlerce hesaplama yapılmak zorunda.

Silisyum yerine DNA

Teorik olarak gerekliliklere tekabül etmeyen kombinasyonlar bir yana bırakılıyor. Uygun görünen ve ayrıca belirgin olan molekül kütüphanelerinde saklanıyor, buradaki bulgulardan Ackermann'ın meslektaşları laboratuvar-

larda yaratıcı çalışmalar yürütüyor. Ackermann moleküler biyologlardan zaman zaman kodlamalarının nasıl daha iyileştirilebileceği konusunda bilgi ediniyor. Ackermann Bonn yakınlarındaki Sankt Augustin'de yerleşik Fraunhofer Topluluğu bünyesindeki Forschungsgruppe

»Doğanın neden tam da dört Nukleotid kullandığını bilmiyoruz. Ama biz de şimdi basitçe dört adet ile çalışıyoruz«

Dr. Jörg Ackermann, Fraunhofer BioMIP

Biomolekulare Informationssysteme'de (BioMIP, Biyomoleküler Bilgi Sistemleri Araştırma Gurubu) çalışıyor. Laboratuvarlar koridorun hemen öteki tarafında. Burada deneyler insan eliyle dizayn edilmiş genlerin geliştirildikleri şey için uygun olup olmadığını günışığına kavuşturuyor: Bunlar Bit ve Byte'ları yeni bir hesaplama makinesinde, DNA bilgisayarında oluşturuyor. Silisyumun yerini burada DNA almış durumda. Moleküller transistörlerin görevini üstleniyor. Teorisyen Ackermann uygun kodla-

MIKROFLUID'LER İLE HESAPLAMA

DNA kanallarında inciler

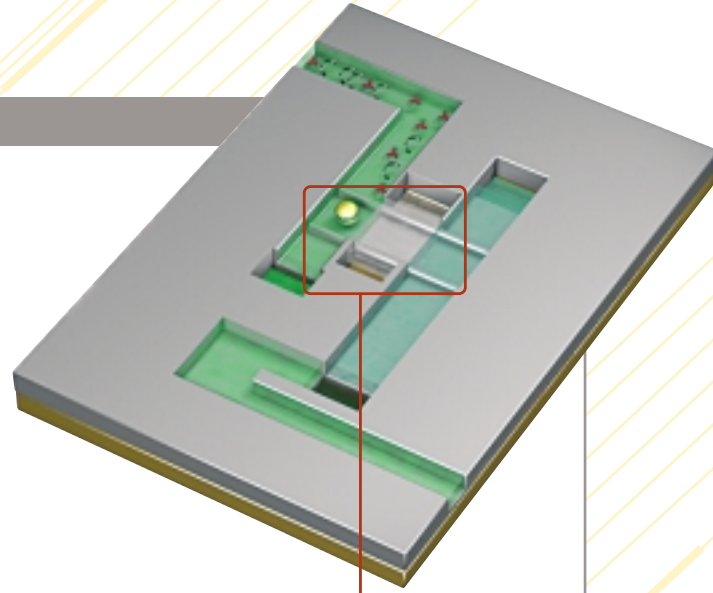
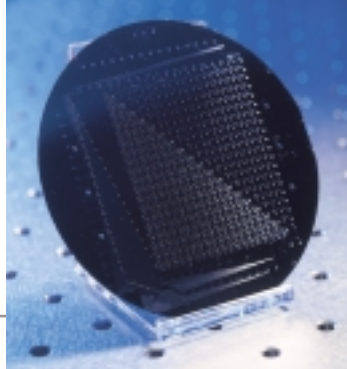
► BU BioMIP tarafından inşa edilen ilk DNA bilgisayarında bilgi taşıyıcılar olarak elektronlar koşturmuyor. Aletin çekirdeği (aşağıdaki fotoğraflara bkz.) yalnızca ilk bakışta başka yerde chiplerin oluşturulmasında kullanılan normal bir Wafer'a benziyor. Bu silisyum diski üzerinde iletken yollar yakılmış değil, bilakis sıvıların içinden akabileceği kanallar yakılmış bulunuyor.

► Parıldayan disk üzerinde bir labirent izlenimi uyandıran şey ufak modüllerden ibaret bir kafes (aşağıda soldaki resme bkz.). Modüllerin düzeni DNA molekülleriyle işlemlerin paralel olarak işlenmesine ya da hesaplama adımlarının arka arkaya çalıştırılmasına olanak tanıyor.

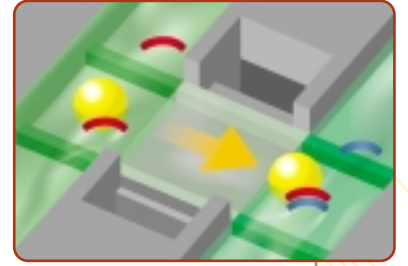
► Modüllere içinde değişik molekül kordonlarının bir karışımının yüzdüğü bir sıvı iletiliyor. Küçük manyetik incilerle (Beads) ve silisyum diskin altında hareket ettirilen bir mıknatısla moleküller eşzamanlı çevrimle kanalların labirenti içinden sevkediliyor. Bu sırada molekül kordonları Bead'lere yığılıyor ve bir temizleme adımından sonra kendilerine uygun molekül parçalarına bağlanabileceği öteki kanallara naklediliyor.

► Arka arkaya devreye sokulan modüller yük numunesine, düzene ve sayısına göre farklı sorunları çözebiliyor. Milyonlarca olanak içinden uygun çözümleri filtre etmek söz konusu olduğunda bu yöntem verimli bir hal alıyor.

HESAP MAKİNESİ:
Silisyum diski
üzerinde içlerinden
molekül zincirlerine
sahip bir sıvının
iletildiği hassas
kanallar yakılmış
bulunuyor.

MANYETİK İNCİLER:
Bir mıknatıs ile kürecik (Bead) kanallar içinden çekiliyor. DNA yığılıyor (grafikte solda). Fuzuli moleküller bertaraf ediliyor (ortada). Sağda uygun moleküller çifte kordon oluşturacak şekilde bağlanıyor.

SIVI INPUT:
"Görev" ve bununla ilgili olanaklı tüm "çözümler" hassas hortumlardan pompalanıyor.

malara yönelik zorlu arayışının deneysel Feedback'ine çok değer veriyor: "Doğanın çoktan bulmuş olduğu şeyi arıyorum" diyor Ackermann. DNA'nın işleyiş tarzına sahip bir molekül üç, dört ya da beş Nukleotid ile de yapılandırılabilir. Doğa dört adedi kullanıyor: "Biz henüz dört yapıtaşının avantajının ne olduğunu bulmuş değiliz. Ama biz de şimdi basitçe dört adet ile çalışıyoruz."

DNA ile devasa hesaplama potansiyeli

Ne kadar devasa bir hesaplama potansiyelinin DNA'da bulunduğunu Sankt Augustin'deki araştırma gurubu yöneticisi John McCaskill açıklıyor. Bir sıvıyla dolu küçük bir tüpçük 1014 ila 1017 DNA kordonu içeriyor. Bu moleküllerin her biri bilgi işleyebiliyor. Bugünkü bilgisayar teknolojisinde sıfırlar ve birler ne ise, aynı şey DNA'da A, G, C ve T değerleriyle çalışan bir sistem. DNA'nın alt sekansları ikili bit'lerin yerini alıyor.

"Bununla ilkesel olarak saniyede 1012 işleme kadar bir hesaplama hızına ulaşılabilir" şeklinde hayal kuruyor Avustralya kökenli kimyacı. Burada hayranlık uyandıran şey karmaşık sorunları hesaplayabilmek için yalnızca daha fazla malzeme kullanılmak zorunda olunması. Bir DNA bilgisayarının özel yeteneği verili bir sorun için milyonlarca olanaklı varyantlardan doğru çözümün bulunmasından ibaret. Görevle ilgili bilgiler DNA'da kodlanmış oluyor. Olanaklı çözümler de aynı şekilde her seferinde birkaç baz uzunluğunda olan sözcük zincirleri biçiminde bulunuyor.

Doğru bağlantılarla bilgi işleme

Bilgi işlemede moleküllerin spesifik bağlantı enerjisinden yararlanılıyor. Çoğu zincirler bir bağlantıya giremiyor, yalnızca bazılarında yapılar birbirine uyuyor. "Bunu hesaplama işlemi olarak anlamak olanaklı" yorumunda bu- →

MELEZ BİLGİSAYARLAR

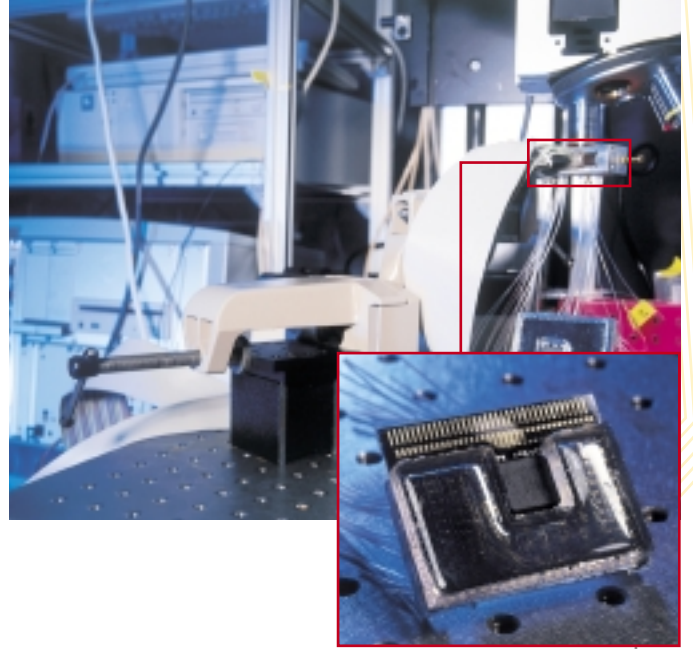
Bir chip üzerinde moleküler biyoloji ve elektronik

► DNA bilgisayarında paralel işleme geleneksel bir bilgisayara karşılık bu denli verimli olabilse de, her yeni sorun için yeni bir işlemci oluşturmak her şeyden önce zahmetli. Moleküllerle bir bilgisayar hiçbir zaman konvansiyonel bir bilgisayar gibi evrensel olarak kullanılamayacak olsa da, yine de programlanabilir olacak. Sankt Augustin'deki araştırmacıların çözümü hem DNA kanallarına hem de konvansiyonel bir bilgisayar tarafından kumanda edilecek elektrotlara sahip bir melez chip.

► Melez chip'te elektrotlardaki farklı gerilimler moleküllerin mümkün mertebe uygun reaksiyon partnerlerine iletilmesini sağlıyor. Bir elektrik alanı biyomolekülleri yönetiyor ve onların planlı hesaplama işlemleri yürütmesini sağlıyor.

► Bu yöntem yalnızca daha esnek olmakla kalmıyor, bilakis molekül zincirlerinin manyetik olarak kumanda edilen naklinden de daha hızlı. Moleküller mikroelettrotlar arasında 50 ila 100 milisaniye içerisinde devreye sokulabiliyor. Hızlı nakil molekül zincirlerinin kimyasal reaksiyonlarla imha edilmesini önüyor.

DENEY DÜZENİĞİ: Numunenin tanınmasına ve böylelikle bir çözümün bulunmasına hizmet eden mikroskop altında melez chip bulunuyor. Bir veri kablosu üzerinden bağlı olduğu bir bilgisayar tarafından kumanda ediliyor (solda arkada).

ELEKTRONİK VE BİYOLOJİ: Burada sarı renkteki kanallarda molekül kordonları akışa kumanda eden ince elektrotlar üzerinden (açık renkli) akıyor. Resim güçlü bir büyütmeyle melez chipin dış alanından bir kesit gösteriyor.

MELEZ CHIP: Ortada kumanda elektroniği bulunuyor, dıştaki nal biçimindeki alanda molekül sıvısı için kanallar bulunuyor.

lunuyor McCaskill ve doğru bağlantının ortaya çıkarılmasını konvansiyonel bilgisayarlardaki Pointer-Adress işlemleriyle karşılaştırıyor. Önemli bir fark DNA bilgisayarında çoğu şeyin paralel olarak yürütülmesinden ibaret. Laboratuvarındaki yapı fazla bir heyecan uyandırmıyor. Aletlerin kalbi bir Mikrofluidik chipinden ibaret. Bu hassas, sıvıyla dolu kanallarında molekül reaksiyonlarının cereyan ettiği bir silisyum disk. Bu sırada birden fazla modülde değişik hesaplama adımları yürütülüyor. Bilgi taşıyıcıların nakli için Fraunhofer araştırmacıları manyetik parçacıklar ve elektrik yüklü elektrotlar (yukarıdaki ayrıntılı betimlemelere bkz.) kullanıyor. Yalnızca iletken ince hortumlar bu hesaplama aletinde sıvıların dolaşımında olduğunu fark ettiriyor. Süreçte hangi bağlantıların oluştuğunu moleküllere yerleştirilmiş flüoresans işaretleyiciler mikroskop altında ele veriyor.

Bilgilerin saniyenin onda birlik bir çevriminde işlendi-

ği bir bilgisayar önce daha ziyade yavaşmış izlenimi uyandırıyor. "Bu süper hızlı değil" diyor McCaskill, "ama yüksek paralellikten ötürü çok verimli olabilir." Olabilir - çünkü gerçekten verimli paralel bilgisayarlar şimdilik bilinmiyor. Paralel devreler için patent reçeteleri de mevcut değil. Bir sorunu hızla çözebilen bir bilgisayar başka bir görevde zorlanabilir. "Evrensel olmak isteyenler çok fazla verimli olamaz" diyerek sorunu özetliyor McCaskill - bugünkü paralel bilgisayarlar ödünden başka bir şey değil.

DNA bilgisayarının gelişimi

DNA bilgisayarının gelişimi görece genç bir araştırma dalı. Gen araştırmalarındaki bir dizi önemli çığır açışlardan sonra (128'deki zaman çubuğuna bkz.) Amerikalı Leonard Adleman'ın deneyleri 1994 yılında başlangıç kıvılcımını getirdi. O DNA'nın molekülleriyle hesaplama yapabilen ilk kişi oldu. O ayrıca DNA ile düşünülebilir her →

GEN ARAŞTIRMALARININ YOLUNU AÇANLAR

1950

ERWIN CHARGAFF

DNA'nın dört yapıtaşının, yani bazların birbirleriyle belirli ilişkiler içinde bulunduğunu keşfediyor. Adenin ve Thymin ve de Guanin ve Cytosin her seferinde bir çift oluşturuyor.

1953

JAMES WATSON ve FRANCİS CRICK

DNA'nın yapısının şifresini buluyorlar. 1962 yılında çift sarmal keşfi için Nobel ödülüne hak kazanıyorlar.

1957

Yoğun olarak bilgisayarın teorik temelleriyle uğraşan matematikçi **JOHN VON NEUMANN** hücresel otomat fikrini geliştiriyor. Bunların özellikleri arasında kendi kendini yeniden üretmek yeteneği de bulunuyor.

1965

MARSHALL NIRENBERG

Heinrich Mathaei ile birlikte "genetik kodun" şifresini çözüyor ve 1968 yılında Nobel ödülünü alıyor.

1994

LEONARD ADLEMAN

bir deneyde DNA molekülleriyle hesaplama yapabileceğini gösteriyor.

bir fonksiyonu hesaplayabilen evrensel bilgisayarların da inşa edilebileceğini gösterdi. Ancak biçimsel olarak olanaklı olan şey pratikte ille de anlamlı olmak zorunda değil. "Bir DNA bilgisayarı paralelliği kullanılmazsa aşırı dercede yavaş" diye biliyor McCaskill de. O Adleman'dan çok daha önce moleküler bilgi işlenmesi ile uğraşmış bulunuyor ve 1997 yılından beri programlanabilir DNA bilgisayarları üzerinde çalışıyor. Adleman'ın DNA bilgisayarları elle yapılan müdahaleler olmaksızın çalışmıyor.

Kullanım alanları ve gelecek

"Bu, dünyanın bir bilgisayardan anladığı şey değil" yorumunda bulunuyor McCaskill. Onun ilk DNA bilgisayarı yaklaşık iki yıl önce oluşmuş. Gerçi manyetik kumanda ve ayırma modülleriyle bazı şeyler otomatize edilmişti, ancak cihaz yalnızca tek bir görev alanı için oluşturulmuştu: Altı düğüme kadar düğüm sahibi bir "Hamilton-Problem" hesaplamak için. Bu bir gezer satıcının değişik şehirlerden (bunlar düğümler) geçen yolu olarak da göz önüne getirilebilir, bu sırada satıcının her bir şehirden bir kez geçmesi gerekiyor. Hamilton-Problemi tüm olanaklı bağlantıları sınavan ve aralarından uygun yolu seçen paralel bilgisayarlar için klasik bir görev oluşturuyor. Gelecekteki bilgisayarlar için bu tür bir sorunun - öncelikle de kapsamlı ise - çözümüne yönelik hemen hemen hiçbir algoritma bulunamıyor.

Bu yöntemle göre görevleri çözen paralel bilgisayarlar dünya bilgisayarı olarak örneğin satranç bilgisayarı olarak, verilerin kodlanması için ve eczacılıkta talep buluyor.

"DNA-Computing'de ön planda olan hesaplama performansı değil, bilakis tümüyle yeni hesaplama nitelikleri" açıklamasında bulunuyor McCaskill ve şunları sayıyor: Hata toleransı, özörgütlenme, evrim.

O, IT endüstrisini şu sıralar teknolojik bir kriz içinde görüyor. Dijital devrelerin evrimi kırılğan bir olay, çünkü karmaşık karışıklıkta her bir hata bunun başarısızlığa uğramasına neden olabilir. Bu yüzden bilimciler gözlerini

»Bir bilgisayar programının deli gömleğini yaşamın özgürlüğü ile bağlantılandırıyoruz.«

Profesör John McCaskill, Fraunhofer BioMIP

biyolojiye diyor. Eğer doğa evrimin daha yüksek bir basamağına tırmanırsa, önce bu hatalara izin verir. Evrimin bu ilkesi yaratıcı bir hesaplama tekniğiyle daha da verimli hale getirilebilmek için DNA bilgisayarlarında kullanılıyor. Kopyalama hataları için molekül kordonlarında bilgisayara açıkça izin veriliyor. Bu sırada oluşan her yeni çeşit en nihayetinde aranan çözüm olabilir. "Böylece bir bilgisayar programının deli gömleğini yaşamın özgürlüğü ile bağlantılandırıyoruz" diyerek rastlantıdan yana tavır takınıyor profesör.

Bilgi için: www.biomip.fhg.de ■

MF / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

Ayın Hatası:
Sıcak tuşlar

Adım Adım 5 Tam Sürüm
eCHIP'teki tam sürümler

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

SON SÜRAT: Farklı programlara ait fare hareketlerinin listesine www.tcbmi.com adresinden ulaşabilirsiniz.

B: Pencil Tool	L: LOL	A: Aliases	J: Jump To Song
Down-Left: E Tool	A: Sad Face	B: Address	Left: Previous Track
D: Eye Dropper Tool	K: Kiss Face	D: DCC Chat	P: P...
E: Eraser Tool	\ Down: Unsure Face	F: Finger	
G: Gradient/Bucket Tool	U: Smiley Face	O: Options	
J: Airbrush Tool	D: Big Smiley	P: Pop...	
L: Lasso Tool	H: Hah	R: ...	
M: Marquee Tool	O: Surprised		

Windows'u Daha Hızlı Kullanmak

Fare Hareketi ile Komut Çalıştırmak

Hızlı, basit, etkileyici: Shareware araç Strokelt sayesinde Windows programlarınızı, sihirli bir elden çıkıyormuşçasına fare hareketleri ile yönetebilirsiniz.

■ Daha kolayı mümkün değil. TCB tarafından geliştirilen Strokelt sayesinde, Windows 95'ten itibaren Windows'un tüm versiyonlarında program fonksiyonlarını simgeler, düğmeler veya kısayol tuş kombinasyonları kullanmadan çalıştırabilirsiniz. Menüler arasında tıklarak dolaşmak yerine sadece farenin sağ tuşuna tıklamanız ve fare yardımıyla bir sembol çizmeniz yeterli olacaktır. Bu sembol bir çember, çizgi veya harf olabilir.

Sadece 120 KByte büyüklüğündeki programı ilk olarak üreticinin web sayfasından (www.tcbmi.com) indirin. Sınırsız bir shareware araç olan Strokelt'in lisans ücreti 10 dolar'dır ve bununla beraber iki sene ücretsiz güncelleme sunuluyor. Program, kurulduktan sonra hemen kullanıma hazır hale geliyor.

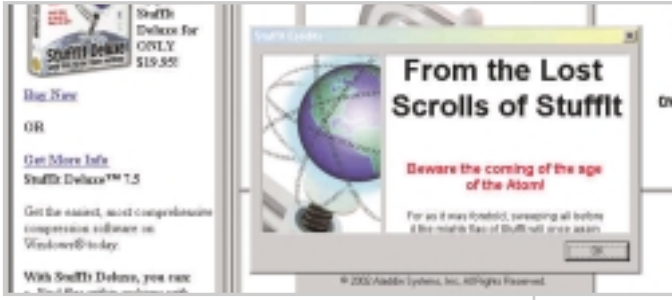
Strokelt, görünmeden büyük ölçüde arka planda çalışıyor. Programın aktif olduğunu göstermek için görev çubuğunda sadece bir imleç simgesi görünüyor. Program içerisindeki hazır ayarlar sayesinde bir grup komutu belirli fare hareketleri ile rahatlıkla çalıştırabilirsiniz. Örneğin, Internet Explorer penceresinde bir sonraki sayfaya geçmek için farenin sağ

tuşunu kullanarak sağa doğru bir çizgi, bir önceki sayfaya dönmek için de sola bir çizgi çizmelisiniz. Fare hareketleri diğer programlarda da benzer şekilde çalışıyorlar. Önceden ayarlanmış tüm hareketlerin bir listesini Strokelt'in ana program penceresinde bulabilirsiniz. Sembollerin fare hareketleri ile çizilmesi hakkındaki bilgiye ise üreticinin web sayfasından ulaşabilirsiniz.

Henüz fare hareketlerini anlamayan programları o an desteklenenlerin arasına istediğiniz zaman ekleyebilirsiniz. Bunun için istediğiniz programı çalıştırın ve Strokelt altında File/New Application komutunu çalıştırın. Ekranı gelen pencereye "Add" düğmesine tıklayın ve takip eden ekrandaki "Finder Tool" simgesini, seçtiğiniz programa fare yardımıyla taşıyın. Yapılan değişikliğin kabul edilmesi için de son olarak "OK" düğmesine tıklayın.

DİKKAT! Bir çok farenin sağ tuşunu standart olarak kullandığından dolayı Strokelt programını oyunlarda kapatmalısınız. Strokelt'i geçici olarak devre dışı bırakmak için görev çubuğundaki simgesine sağ tuşla tıklamanız yeterli olacaktır.

İpuçları

Aladdin'in Sürpriz Yumurta: Şu ana kadar karşılaştığınız sürpriz yumurtaların hemen hepsi geliştiricilerinin listesini ekrana getiriyor, farklı resimler görüntülüyor veya saklı oyunları açığa çıkartıyorlardı. Ancak içerisinde bunlardan tamamen farklı bir sürpriz barındıran Aladdin Systems'in sıkıştırma aracı Stuffit'in sürpriz yumurtasını etkinleştirmek için program ana penceresindeki Help/About komutunu çalıştırın. Takip eden pencere üzerindeki Credits düğmesine normal tıkladığınızda program geliştiricilerinin listesi ekrana gelecektir. Ancak bu düğmeye [Shift] tuşu basılı durumdayken tıklarsanız ekrana gelen sürpriz hikayeyi okuyabilirsiniz. Bu sürpriz yumurta için Özgün Sarı'ya teşekkürler...

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

AYIN HATASI

Sıcak Tuşlar

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu, hemen bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Gayrettepe mah. Vefa Bayırı sok. Gayrettepe İş Merkezi B Blok No:6 34349 Gayrettepe/İst. vefa ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Bir okuyucumuz üç senedir kullandığı Trust KM Wireless Keyboard tipindeki kablosuz klavyesini, yüksek kapasiteli nikel-metalhidrit pillerin şarjını sadece on saat içerisinde bitirdiği için elektronik çöplüğüne atmaya karar vermiş. Bu durum sadece kullanıcının değil aynı zamanda pil yuvasının da hissedilir derecede ısınmasına neden olmuş ve bu sorunlu cihazı çaresiz bir şekilde CHIP test merkezine göndermiş.

HATA TESPİTİ: Laboratuvar da güç kaynağı ve osiloskop kullanarak klavyeyi hayata geri döndürdük ve ilk olarak çektiği akımı ölçtük. Bunun sonucunda elde ettiğimiz 150 miliamperlik değer, pillerin neden uzun süre dayanamadıklarını ve gerekenden fazla ısındıklarını açıklıyordu. Klavyenin kasasını söktükten sonra

ra üzerinde arızalı bir bileşen olabileceğini düşündüğümüz anakartı incelemeye aldık. Bu kart üzerinde görünüşte bir sorun yoktu ve bizim ölçme teknolojimiz de yüksek akım ihtiyacı için bir açıklama getiremiyordu. Buna karşılık yaptığımız eksiksiz ölçümler sonucunda elektronik aksamın bekleme konumunda bir mili amperden daha az akıma ihtiyacı olduğunu fark ettik. Yani sorun başka bir yerden kaynaklanmalıydı. Hata tespiti için çalışmalarımız devam ederken hiç beklemediğimiz bir yerde karşımıza çıktı. Pil yuvasındaki pozitif kutbun temas yayları biraz bükülmüştü ve kassanın içerisinde, klavyenin metal taşıyıcı plakasının alt yüzeyine temas edecek kadar yukarı kalkmıştı. Bu temas sonucunda klavyenin çalışmasını etkilemeyen ancak pillerin aşırı yüklenmesine ve bunun sonucunda kısa sürede boşalmalarına neden olan bir akım kaçağı meydana gelmiş.

ÇÖZÜM: Sorunun çözümü de nedeni kadar basit. Pozitif ve negatif kutuplarının temas yaylarını eski konumlarına getirdikten sonra probleme neden olan yeri bir de izolasyon bandı yardımıyla izole ettik. Klavye artık aynı pille haftalarca çalışabiliyor. Ancak üreticinin bu sorunlu bölgeyi neden izole etmediği sorusunun cevabını hala bulamadık...

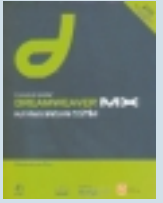

PARLIYORSA İLETKENDİR: Metal alaşımlı kart yüzeyi kısa devre oluşmasına neden olarak akımdan çalışıyor.

AYIN KİTAPLARI

► Macromedia Dreamweaver MX

Web sitesi ve hatta CD arabirimi gibi işlerde en çok kullanılan HTML tasarım programı Dreamweaver, Macromedia Press tarafından hazırlanmış bu kitapta anlatılmış.

WYSWYG (What You See What You Get) olarak adlandırılan, tasarımcının yaptığı işi anında görmesini sağlayan özellikteki Dreamweaver'ın son sürümü Dreamweaver MX'in görsel tasarım araçları ayrıntılı olarak anlatılıyor. Basit web sayfaları oluşturmaktan yoğun içerikli proje üretimine kadar çok geniş bir yelpazeye sahip olan çalışmalarınızda bir başvuru kaynağı olarak değerlendirilebilecek bu kitap örnek web uygulaması çerçevesinde Dreamweaver MX'in benzersiz özelliklerini kullanmanıza yardımcı olabilecek... Kitap ayrıca Dreamweaver MX eğitim CD'si ve Macromedia ürünlerinin 30 günlük deneme sürümlerini içeren iki adet CD-ROM ile satılıyor.

Bilgi için: Medyasoft Yayınları
Telefon: (212) 210 58 90

► Adım Adım Microsoft Visual Basic .NET

İnternet programcılığının zirvede olduğu şu zamanlarda Visual Basic .NET sürümünün tüm gücünü kullanarak Microsoft .NET platformları için profesyonel uygulamalar yaratmak üzere MS VB kullanan geliştiriciler için tasarlanmış bir kitap. Kitabı yalnızca gereksinim duyduğunuz bölümleri seçerek, kodlar, ipuçları ve öneriler için de kullanabilirsiniz. Kitapta yer alan farklı bir bölüm ise Yükseltme Notları. Buradaki özel yükseltme dizini ve Visual Basic .NET Upgrade Wizard hakkındaki pratik önerilerle VB 6 uygulamalarınızı yükseltebilirsiniz. **Bilgi için:** Arkadaş Yayınevi
Telefon: (312) 354 83 09

» 6 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Directory Opus 6.1

Eksiksiz Dosya Yöneticisi

Amiga'ların ev bilgisayarı olarak hakim olduğu dönemlerde dikkatleri üzerine çeken ve vazgeçilmez dosya yöneticilerinden biri olan Directory Opus, PC'de de aynı başarıyı yakalıyor.

■ Directory Opus, uzun yıllardan beri piyasada olan ve kendini kanıtlamış bir dosya yönetim yazılımı. İsterseniz Windows gezgininin de yerine alabilecek olan bu yazılımda resim görüntülemek, kolay ZIP dosyası yönetimi ve hızlı FTP bağlantısı gibi bir dosya yöneticisinden bekleyebileceğiniz tüm özellikleri fazlasıyla bulabilirsiniz. Ayrıca Directory Opus kullanıcıya kişiselleştirilebilir ek araç çubukları ve daha kullanışlı pencere seçenekleri de sunuyor. Çoklu dosyalar üzerinde işlem yapmak da yazılımla oldukça kolaylaşıyor.

Tam sürümüne eCHIP'ten ulaşabileceğiniz yazılımı kullanmaya başlamadan önce tamamen ücretsiz olan kayıt işlemini gerçekleştirmeniz gerekiyor. Bunun için önce internet bağlantınızı kurun. Daha sonra yazılımı başlattıktan sonra pencere üzerinde yer alan "GP Software" tuşuna basın. Karşınıza gelecek web sayfasında yer alan bilgileri doldurduktan sonra da Register tuşuna tıklayın. Burada e-posta adresini doğru belirtmeniz gerekir. Çünkü şifre bu adrese gönderilecektir. Sonra yazılıma geri dönüp İleri'yi tuşlayın. Postanızı kontrol edin ve buraya gelen kullanıcı adı ve şifreyi yazın. Son olarak önce İleri daha sonra da Son tuşuna tıklayın. Bu şekilde kayıt işlemi sona erecektir. ■

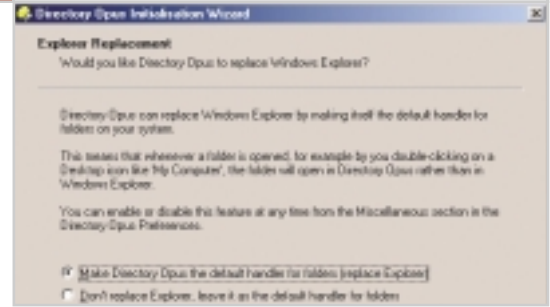
Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Directory Opus 6.1'in tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1

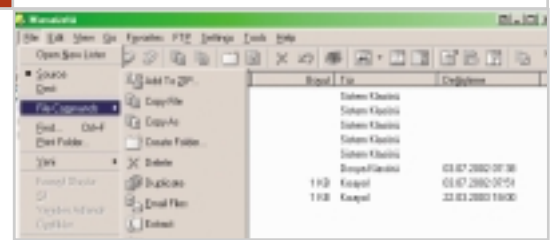
İlk ayarlar kullanım biçimini belirliyor

Kayıt işlemini tamamladıktan sonraki adımda ise yazılımı çalıştırdığınızda kullanmak istediğiniz ayarları belirleyebilirsiniz. Yazılımın Windows Başlangıcında başlamasını istiyorsanız ilk adımda "Launch directory opus on startup" seçeneğini işaretlemeniz gerekir. Bundan sonraki adımda "Make directory opus..." ile başlayan seçeneği işaretleyerek yazılımın Windows gezgininin yerini almasını da sağlayabilirsiniz. Bir sonraki adımda yazılımın FTP'yi üzerine alması için yine ilk seçeneği seçebilirsiniz. ZIP'le ilgili adımda ek olarak "Add rapid excess items..." ile başlayan kutucuğu işaretleyerek bu seçeneği sağ tuş menüsüne de ekleyebilirsiniz. Çoklu ortam dosyalarını da ayarladıktan sonra önce ileri sonra da son tuşuna tıklayarak ayarları tamamlayın.

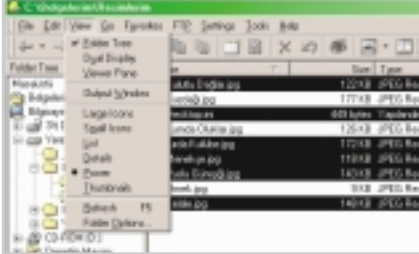
2

Dosya yöneticinizden daha fazlasını isteyin

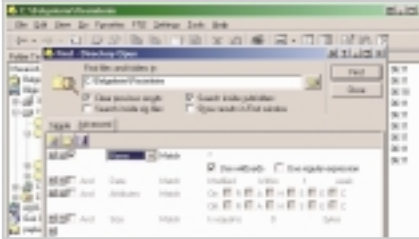
Directory Opus, size Windows'un default dosya yöneticisi ile kıyaslanmayacak kadar çok ek özellik sunuyor. Bunlara ulaşmak için Directory Opus pencerelerinden biri ekranda açıkken File menüsü altından File Command seçeneğini seçmeniz yeterli olacaktır. Bu şekilde daha önceden pencere üzerinde seçmiş olduğunuz dosyalar üzerinde standart özelliklere ek olarak dosyaları bölme, birleştirme, çoğaltma, müzik ve resim dosyalarını 3. parti yazılıma gerek duymadan izleme, dosyaları sıkıştırma klasörler arası dosya senkronizasyonu gibi işlemleri de gerçekleştirebilirsiniz. Senkronizasyon özelliğinden yararlanmak için görünümü View menüsü altından Dual Display olarak değiştirmeyi unutmayın. Bu şekilde web alanındaki klasörlerinizi de güncelleyebilirsiniz.

3 Pencerelerden daha fazla yararlanmak

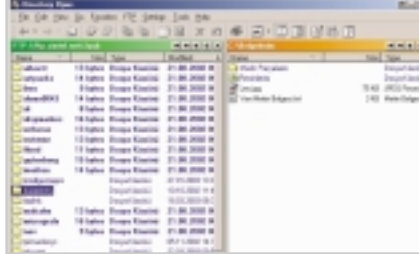
Standart pencere görüntüleme modlarına Power isminde özel bir mod ekleyen yazılım ayrıca dosya ayrıntılarını da istediğiniz gibi değiştirmenize olanak tanıyor. Directory Opus aracılığı ile ilk defa tanışacağınız Power modu ilk bakışta "Ayrıntılar" moduna benzese de dosya seçimi yönünden büyük farklılıklar gösteriyor. Bu modda her tıkladığınız dosya seçime eklenip tekrar üzerine tıklanana kadar da seçili kalıyor. Power ve diğer modlara view menüsü altından ulaşabilirsiniz. Ayrıntıları kişiselleştirmek içinse üzerlerine sağ tuş ile tıklayıp Tümü seçeneğini seçip değişiklikleri yapabilirsiniz.

4 Hiç bir dosya gözünüzden kaçmasın

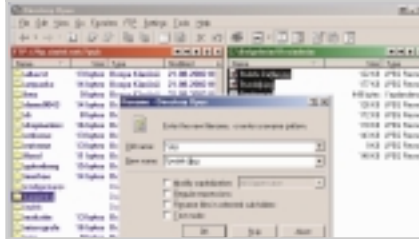
Gerçekten çok etkileyici bir dosya filtreleme sistemine sahip olan Directory Opus'da bu özelliği dosya aratırken olduğu kadar kopyalama ve silme gibi diğer işlemlerde de rahatlıkla kullanılabiliyorsunuz. Dosya filtreleme sistemi size; isim, boyut, tarih, öznitelik, dosya tipi ve hatta dosya içeriğine göre bile arama yapmanıza yardımcı olabiliyor. İstedığınız bir dosyayı aratmak için önce File menüsü altından Find seçeneğini seçin ve açılan pencerede Advanced sekmesine tıklayın. Alt bölümde açılacak olan alanda + kutucukları yeni bir arama filtresi eklemeye – kutucukları ise çıkarmaya yarayacaktır.

5 FTP kullanımı ve site güncelleme

Web sayfası sahipleri yazılımın bu özelliğini oldukça fazla seveceklerdir. Dosya sisteminde entegre çalışan bu özellik sayesinde uzaktaki klasörleriniz üzerinde bile sanki kendi sabit diskiniz üzerindeymiş gibi rahat çalışmanız mümkün oluyor. Ayrıca Directory Opus, iki ayrı FTP sunucusu üzerinde Site-to-Site transfer yapmanıza da imkan tanıyor. Bu şekilde sitenizi bir yerden başka yere taşımak oldukça kolaylaşıyor. FTP sitenize bağlanmak içinse FTP menüsü altından Quick Connect'i seçin. Açılacak olan pencerede sırasıyla site adresinizi, kullanıcı adı ve şifrenizi yazıp bağlantıyı kurabilirsiniz.

6 Kolaylaşan çoklu dosya işlemleri

Daha önce de belirttiğimiz gibi sistemde Directory Opus'un kurulu olması ile popüler grafik ve müzik dosyalarını izlemek ve sıkıştırılmış dosyaları açmak mümkün oluyor. Üstelik diğer 3. parti yazılımlardan farklı olarak birden fazla klasörü seçtikten sonra işlemi gerçekleştirdiğinizde, örneğin bu klasörlerin içindeki resim dosyaları tek bir klasör içindeymiş gibi ardı ardına görüntülenebiliyor. Dosya isimlendirme gibi işlemlerde de bu özellik işinizi oldukça kolaylaştıracaktır. Ek olarak view menüsünden Output Window seçeneğini seçerek tüm yapılan işlemlerin kaydını da izleyebilirsiniz.

» 3 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Ashampoo PowerUp Deluxe

Gizlisi Saklısı Kalmasın!

Tamamlanması uzun zaman alan Windows ayarlarını tekrar tekrar yapmaktan sıkıldıysanız ve etrafa dağılmış sistem ayarları seçenekleri sizi rahatsız ediyorsa bu yazılım tam size göre.

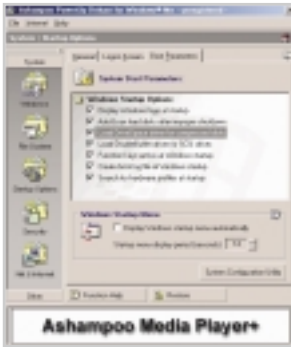
■ İşletim sistemizle ilgili standart ayarların yanı sıra Windows'un içinde kıyda köşede gizli kalmış ancak gerçekten de etkili bir takım özelliklere ulaşmak istiyorsanız mutlaka eCHIP'ten Ashampoo PowerUp Deluxe'ün tam sürümünü sisteminize kurun. Kurulumun hemen ardından Internet menüsü altından "Get Free trail key" seçeneği ile kayıt olmayı da unutmayın. Windows 98 ve Me sürümleri için kullanabileceğiniz bu yazılım, sisteminizin sizin istediğiniz gibi davranması, daha az sorun çıkarması için size tüm gerekli fonksiyonları sunuyor. Etkileşimli yardım sistemi ise bir fonksiyonun ne işe yaradığını anlamadığınız durumlarda size gerekli bilgiyi sunuyor. Yazılım ayar profillerinizi daha sonra kullanmak üzere ayrı ayrı kaydetmeye de olanak tanıyor. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

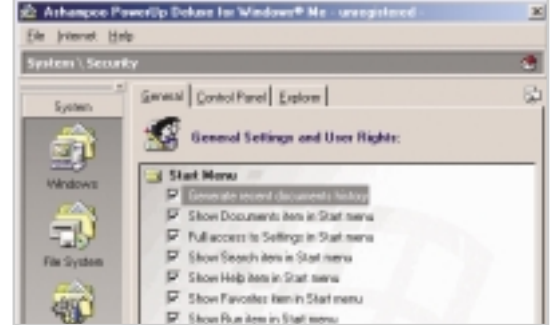
Ashampoo PowerUp Deluxe'un tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1 Sistem güvenliğini artırın

Eğer bilgisayarınızı sizden başka kişiler de kullanıyorsa sistem ayarlarınızın kontrolünüz dışında değiştirilmesi sorun teşkil edebilir. Bu durumda yazılımın Security seçeneği altında yer alan özelliklerden yararlanabilirsiniz. Örneğin "General" sekmesinde "User can use registry editor" seçeneğini iptal ederek registry'nizi koruyabilirsiniz. Ayrıca "Control Panel" sekmesi altından da değiştirilmesini istemediğiniz ayarları işaretleyerek gözlerden saklayabilirsiniz. Explorer sekmesi altında ise hem Windows gezgini hem de Internet Explorer ile ilgili kısıtlamalar yer alır. Buradan kullanıcıların DOS modunu kullanmasını ya da internet'ten dosya indirmesini engellemiz de mümkün olabilir.

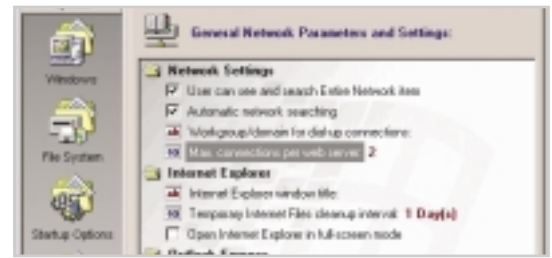
2 Başlangıç seçeneklerini ayarlayın

İşletim sisteminin hızlı açılması ve kapanması herkesin birincil olarak istediği bir özelliktir. Gereksiz 3. parti programları ve sürücülerini kaldırarak bir miktar hızlanma sağlayabilirsiniz.

Ancak daha fazlası için Windows'un kullanmadığı bazı default sürücülerini de kaldırmayı düşünebilirsiniz. Bunun için "Startup Options" seçeneğine tıkladıktan sonra sağ bölümden "Boot Parameters" sekmesini seçin. Eğer SCSI bir sürücünüz yoksa ve sıkıştırılmış sürücü kullanmıyorsanız, yukardan aşağı 3. ve 4. seçenekleri iptal edebilirsiniz. Ayrıca yeni donanım eklediğiniz takdirde son seçeneği kapatmak da size hız kazandıracaktır. "Logon Screen" sekmesinde kullanıcı adı ve şifrenizi girerek sistem başlangıcında tekrar tekrar girmekten de kurtulabilirsiniz.

3 Bağlantı hızınızı iyileştirin

Yazılım içindeki Net&Internet seçeneği daha hızlı ve rahat internet erişimi için size birkaç ince seçenek sunabiliyor. Bu bölümde yer alan 2 sekmeden ilki olan "Generals" sekmesi altından öncelikle "Max connections per web page" seçeneğini 10 yapın. Aynı anda kurulacak bağlantı sayısını artırmakla bir web sayfasında daha fazla ögenin birbirini beklemeden aynı anda açılmasını yani sayfanın daha hızlı açılmasını sağlayabilirsiniz. "Optimization" sekmesi ise bağlantı hızını bağlantı türüne göre optimize etmek için bir takım ayarlar içerir. Burada en alt bölümden bağlantı tipini seçip Set tuşuna tıkladığınızda üst bölümde gerekli değişiklik otomatik olarak yapılacaktır. Artık internet bağlantınızdan tam performans ile yararlanabilirsiniz.

Sayfanızı Yayınlatın

Hazırladığınız sayfaları web'e göndermek sorun olmaktan çıkıyor. Sitenizi güncellemek artık sadece tek bir tuşa basmak kadar kolay.

■ Web sitesi tasarlamaktan daha çok dikkat isteyen bir başka konu da sitenin güncelliğini korumaktır. Bu yüzden sık sık FTP bağlantısı kurulmasına ihtiyaç duyulur. Hele bir de günde bir kaç kez güncellenmesi gereken bir siteniz varsa, bağlantının kurulması, değişen dosyaların belirlenip FTP klasörüne atılması gibi işlemleri defalarca yapmak zorundasınız demektir. Bu durum biraz daha kolaylaştırmak için eCHIP'ten ulaşabileceğiniz Site Publisher adlı yazılımı kullanabilirsiniz. Bu yazılım, önceden belirlediğiniz çalışma klasöründeki dosyaları web alanınızdakiler ile kıyaslayacak ve değişen dosyaları otomatik olarak karşıya gönderip senkronizasyonu sağlayacaktır. Üstelik tüm bu işlemleri masaüstündeki bir kısayola tıklayarak gerçekleştirebilirsiniz. ■

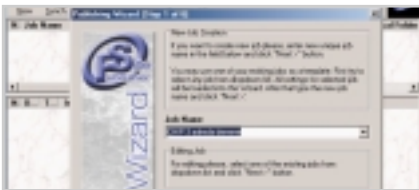
Mahmut Karşlıoğlu, mkars@chip.com.tr

Site Publisher'ın tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1

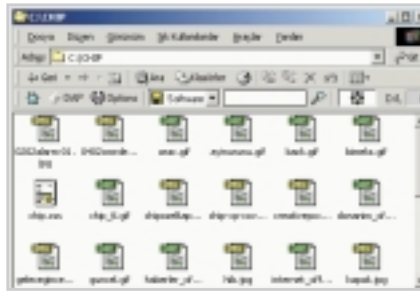
FTP'ye daha hızlı erişim

Sihirbaz karşınıza geldiğinde önce bir ad verin ve ileri ile devam edin. İkinci adımda web sayfalarınızın bulunduğu klasörü ve yayınlanmasını istediğiniz belge türlerini belirleyin. Bir sonraki adımda ftp ayarlarınızı yapmanız gerekiyor. Daha sonra sırasıyla proxy ayarları ve dosya transfer seçeneklerini belirtin. Sitenize hızlı ulaşım için son adımda en alttaki seçeneği işaretleyip masaüstüne kısayol yaratabilirsiniz.

2

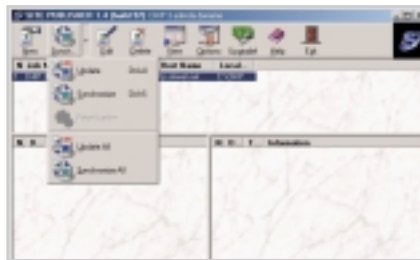
Dosyalarınızın hazırlanması

Öncelikle yazılımın kurulumu sırasında belirtmiş olduğunuz çalışma klasörünüzün içine tüm web dosyalarınızı koyduğunuzdan emin olun. Eğer karmaşık yapıya sahip bir web sitesine sahipseniz resim dosyalarını ayrı bir klasör içine yerleştirmeniz daha mantıklı olacaktır. Tüm işlemleri bitirdikten sonra bütün bağlantıları da iyice kontrol etmeyi unutmayın. Bunun için en iyi yöntem sisteminize bir web sunucusu kurmak olabilir.

3

Dosya senkronizasyonu

Ayarlarınızı kontrol ettikten sonra artık dosyalarınızı göndermeye başlayabilirsiniz. Eğer ilk defa dosya gönderecekseniz, araç çubuğundaki Synchronization tuşunu kullanabilirsiniz. Bu durumda yazılım diskinizdeki ve uzaktaki dosyaları karşılaştıracak ve gerekli transferleri yaparak iki tarafın da tıpatıp aynı olmasını sağlayacaktır. Güncelleme işlemleri için de aynı tuşun altında yer alan Update tuşu kullanılabilir.

» 3 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Tweak XP

Windows'a İnce Ayar

Windows XP, piyasadaki en yeni ve en sorunsuz işletim sistemi. Yine de performansını artırmak mümkün. Tweak XP, kullanıcılara sunulmayan ayarlarla oynayarak bunu sağlayabiliyor.

■ Microsoft, her işletim sisteminde olduğu gibi Windows XP altında da tüm ayarları kullanıcılara sunmuyor. Ancak kullanım kolaylığı sunmak için gözlerden saklanan bu profesyonel özellikler çoğu zaman performansı artırmak için bir numaralı çözüm de olabiliyor. Bu yüzden hazırlanmış bir yazılım olan Tweak XP, arka planda kalmış tüm bu gizli özellikleri kullanımı ve anlaşılması kolay tek bir arabirim üzerinden kullanıcılara sunuyor. Bu şekilde bilgisayarla çok fazla haşır neşir olmayan kullanıcıların bile ancak profesyonel kullanıcıların elde edebileceği performans seviyesine ulaşması mümkün oluyor. Program karışık gibi gözükse de sol taraftaki sütuna odaklanıldığında bir sorun kalmıyor. Yazılımın tam sürümünü eCHIP'den bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

**Tweak XP'nin tam sürümünü eCHIP
Süper CD'den hemen
yükleyebilirsiniz.**

1

Kurulum ve arabirime ilk bakış

Yazılım ilk defa başlatıldığında sizden dil seçmenizi isteyecektir. Bu listeden "English.lng" seçeneğini işaretleyip OK tuşuna tıklayın. Windows XP üzerinde değiştirmek istediğiniz tüm seçenekler 3 bölüme ayrılmış olarak sol taraftaki sütunda yer alacaktır. Bu sütundaki en son bölüm ise yazılımın kendi ayarlarını içerir. İşletim sistemi performansını artırmak için "System Performance" bölümünden yararlanabilirsiniz. İkinci bölüm olan "System + File Tweaks" ise biraz önce de bahsettiğimiz çeşitli gizli ince ayar seçeneklerini size sunacaktır. Son bölümde de modem hızlandırıcıdan reklam ve pop-up engelleyiciye kadar internet kullanımı sırasında ihtiyacınız olan tüm araçlar bulunabilir. İnternet artık dosyalarını da buradan temizleyebilirsiniz.

2

Sistem performansını artırın

Tweak XP'nin en çok etkili olduğu bölümlerinden biri de budur. Özellikle "System Performance" bölümü altından "Memory Optimization" ve "Hardware Tweaks" seçeneklerinde yapılacak değişiklikler size en yüksek performansı sunacaktır. Hafızayı düzenlemek için "Memory Optimization"i seçtikten sonra "Optimize Ram" tuşuna tıklayabilirsiniz. Serbest hafızanın arttığını göreceksiniz. "Hardware Tweaks" bölümünde ise bilgisayarınızda olan işlemci, ekran kartı, CD/DVD ve anakart gibi donanımların modellerini belirleyerek sisteminize otomatik ince ayar yapılmasını sağlayabilirsiniz. İsterseniz en altta yer alan "Open Optimization Wizard" seçeneğine tıklayarak ayarlama işlemini bir sihirbaz yardımıyla da tamamlayabilirsiniz. Burada "Enable Processor Check" seçeneğini işaretlemeyi unutmayın.

3

Hızlı internet için gerekli her şey

İnternet bağlantısını hızlandırmak için modem'den daha farklı bir bağlantı şekli seçmek ya da var olan modem bağlantısı üzerinde ince ayar yapmak iyi çözümlerdir. Diğer taraftan aslında çok ön planda olmayan ama bağlantıyı yavaşlatan bir çok neden daha bulunur. Bunlar da siz farkında olmadan interneti sizle birlikte kullanan yazılımlardır. Sörf yaparken açtığınız web sayfaları ile açılan reklamlar ve istenmeyen pop-up pencereler bant genişliğinizi azaltırlar. Bu yüzden yazılım içinde "Internet Tweaks" bölümü altında "Modem Tweaks" olduğu kadar "Ad Blocker" ve "Pop-up Blocker" seçeneklerini kullanmaya da özen göstermek gerekir. Bunun için sırasıyla iki seçeneği de seçip "Activate Pop-up blocker" ve "Activate Ad blocker" seçeneklerini işaretleyin.

AnswerTool 1.0.1

Otomatik Cevaplar

Aynı soruları tekrar tekrar cevaplamaktan bıkmış olabilirsiniz. Artık AnswerTool'la soruları otomatik cevaplayabilirsiniz

■ İsminden de anlaşılacağı gibi yazılım sorulara cevap bulmak için üretilmiş. Bu amaçla destek hatlarında çalışanlara yardımcı olmasının yanı sıra yazılımlar için pratik yardım dosyaları hazırlama ve hatta e-kitap oluşturmaya kadar hemen her alanda rahatlıkla kullanılabilmesi de mümkün oluyor. AnswerTool'dan tam anlamıyla yararlanabilmek için soruları cevapladığınız anda yazılım içine aktarmanız da yararlı olacaktır. Daha sonra benzer tipte bir soru ile karşılaştığınızda yazılıma geri dönüp bu soruyu seçmeniz yeterli olacak ve cevap otomatik olarak panoya yapıştırılacaktır. Yazılımı çalıştırdığınızda ilk olarak karşınıza kurulum sihirbazı gelecektir. Burada ilk adımda isim ve e-posta adresinizi girin. Yazılım sizi mesaj listesine ekledikten sonra başlayacaktır. ■

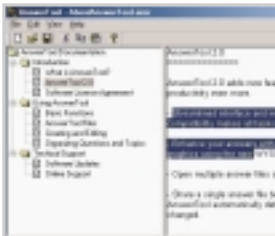
Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

AnswerTool 1.0.1'in tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1

Arabirime ilk bakış

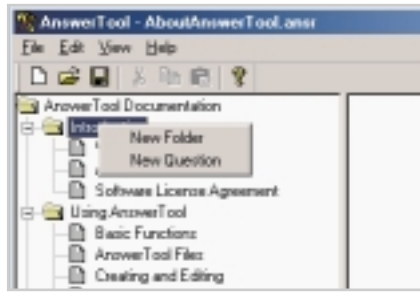

AnswerTool yazılımı sadece iki ana bölümden oluşuyor. Bunlardan sol tarafında sorular

liste halinde bulunurken sağ tarafta ise düzenleme ekranı yer alıyor. Bunun dışında bilinmesi gereken fazla birşey bulunmuyor. Sol taraftaki listeden bir soru seçildiği zaman buna karşılık gelen cevap tekrar düzenlenebilecek biçimde sağ tarafta yerini alıyor ve ek olarak istediğiniz yerde kullanılmak üzere panoya da aktarılıyor.

2

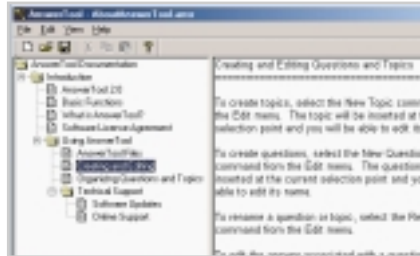
Yeni bir sorunun eklenmesi

Sol tarafta yer alan listeye yeni bir klasör ya da soru eklemek için listenin istediğiniz herhangi bir bölümüne sağ tuş ile tıklamak yeterli oluyor. Açılan menüden isterseniz "New Question" isterseniz de "New Topic" seçeneğini seçebilirsiniz. İsterseniz aynı işlemi Insert ve Shift+Insert tuş kombinasyonu ile de yapabilirsiniz. Bu şekilde soru cevaplar eklerken ya da girerken elinizi klavyeden ayırmanıza pek gerek kalmayacaktır.

3

Ana başlıkların düzenlenmesi

Soruları düzenlemek için istenilen sorunun seçilip fare ile istenilen yere taşınması yeterli olacaktır. Bu şekilde soruyu bir klasör üzerine bırakarak onun içine yerleştirilmesini de sağlayabilirsiniz. Klasörler de daha fazla düzen sağlamak için sorular gibi taşınıp birbirleri içine eklenebilirler. Eğer bir klasörü diğerinin içine değil de yanına taşımak istiyorsanız bu durumda aynı anda Ctrl tuşuna basmayı unutmayın.

İPUÇLARI NİSAN 2003

» WINDOWS

1	Windows Me, 2000, XP: Başlat menüsündeki belgeler içeriğini azaltmak	138
2	Windows 2000, XP: Hatalı veya silinen SYSOC.INF dosyasını geri yüklemek	138
3	Windows 95, 98, Me: Ekrandaki fare imlecini kolayca bulmak	139

» UYGULAMALAR

4	Word 2000: Excel çalışma sayfasını veri kaynağı olarak kullanmak	139
5	Word 97, 2000, XP: Nesne menüsüne yeni fonksiyonlar eklemek	140
6	Word 2000, XP: Otomatik numaralandırmayı iptal etmek	140
7	Word 2000, XP: Belirli sayfa numaralarının kullanılması	140
8	Access 2000, XP: Veritabanını kapanışta sıkıştırmak	142
9	Internet Explorer 6: Güvenli siteleri güncelleme sonrasında etkinleştirmek	142

1 Windows Me, 2000, XP

Başlat menüsündeki Belgeler içeriğini azaltmak

Başlat/Belgeler komutu yardımıyla son kullandığınız belgelere rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Ancak karşılaştığınız liste çok uzun ve karmaşık. Bu liste içerisinde ne kadar belge olacağını kendiniz belirleyebilirsiniz.

İpucu: Bu listenin öge sayısını Windows'un Kayıt Defterini kullanarak belirleyebilirsiniz. Başlat menüsündeki Çalıştır komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencereye Aç kutusuna Regedit yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın. Şimdi "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer" anahtarını etkinleştirin ve ardından pencerenin sağ bölmesine farenin sağ tuşu ile tıkladıktan sonra açılan nesne menüsündeki Yeni/DWORD Değeri komutunu çalıştırın. Yeni öğenin ismini "MaxRecentDocs" olarak değiştirin ve

[Enter] tuşuna basın. Şimdi Düzen/Değiştir komutunu çalıştırın ve söz konusu liste içerisinde bulunmasını istediğiniz maksimum belge sayısını girin. İletişim penceresindeki Tamam düğmesine tıklayın ve Kayıt Defteri/Çık komutunu çalıştırın.

2 Windows 2000, XP

Hatalı veya silinen SYSOC.INF dosyasını geri yüklemek

Denetim Masası içerisindeki hangi Windows bileşenlerine ulaşabileceğiniz SYSOC.INF dosyasında tanımlıdır. Bu dosya ile çalışırken içeriğinin bir kısmını veya tamamını sildiyseniz Windows CD'sini kullanarak SYSOC.INF dosyasının orijinalini geri yükleyebilirsiniz.

İpucu: Eğer sabitdiskinizde SYSOC.BAK adında bir yedek dosyası bulamazsanız orijinal dosyayı Windows CD'sinden yükleyebilirsiniz. Bunun için Windows kurulum CD'sini sürücüye yerleştirin ve Başlat/Programlar/Dona-

Tips & Tricks

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçasıdır. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

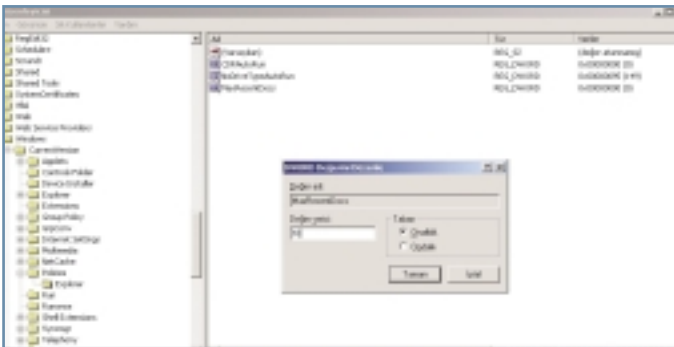
tılar/Komut İstemi komutunu çalıştırın. Şimdi ekrana gelen DOS penceresinde aşağıdaki komutu çalıştırın.

```
expand D:\i386\sysoc.in_
C:\windows\inf\sysoc.inf
```

Dosyanın yükleneceği hedef olarak Windows 2000 altında "C:\winnt\inf\sysoc.inf" klasörünü belirtin. Yukarıdaki komuttaki "D" yerine de kendi CD-ROM sürücünüzün ismini girmelisiniz. Son olarak komutu çalıştırmak için [Enter] tuşuna basın.

Gizlenmiş SYSOC.INF dosyası, Denetim Masası'ndaki birkaç Windows bileşeni ve donatılarına erişimi sınırlar. Örneğini kullanmadığınız oyunlar, Ses Kaydedicisi gibi multimedya programları veya Paint gibi Windows donatılar arasında yer alan bileşenleri kaldırmak isterseniz ilk olarak SYSOC.INF dosyasını düzenlemelisiniz.

Dosyayı, geri yükledikten sonra yeniden düzenleyebilirsiniz. SYSOC.INF dosyasını bir metin editörünü kullanarak açın ve içerisindeki "old base components" paragrafını bulun. Denetim Masası üzerinden ulaşmak istediğiniz her bir bileşene karşılık gelen satırdaki "HIDE kelimesini silin. Son olarak yaptığınız değişiklikleri kaydedin ve ardından Denetim Masası'ndaki Program Ekle/Kaldır simgesine çift tıklayın. Ekrana gelen pencereye Windows Bileşenlerini Ekle/Kaldır düğmesine tıklayın. Normalde tek tek kaldırma imkanınız olmayan Windows donatılarını rahatlıkla silebilirsiniz.

1 Maksimum BELGE

SAYISI: Başlat menüsündeki Belgeler listesinde bulunmasını istediğiniz belge sayısını Kayıt Defteri üzerinden belirleyebilirsiniz.

Ekrandaki fare imlecini kolayca bulmak

Fare imlecinin nerede olduğunu göremezseniz atayacağımız bir kısayol tuş kombinasyonu yardımıyla istediğiniz pozisyona hızlı bir şekilde gitmesini isteyebilirsiniz.

İPUCU: Bir Windows komutu yardımıyla fare imlecini masaüstünde yukarı doğru taşıyabilirsiniz. Bunun için şu işlemleri yerine getirmelisiniz: Farenin sağ düğmesini kullanarak masaüstündeki boş bir alana tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Yeni/Kısayol komutunu çalıştırın. Pencere üzerindeki Komut Satırı'na aşağıdaki ifadeyi girin:

RUNDLL32 User, setcursorpos

İleri düğmesine tıklayın ve hazırladığınız kısayola uygun bir isim girdikten sonra Son düğmesine tıklayarak işlemi sona erdirin. Daha sonra bu kısayol üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki Özellikler komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Kısayol kartını aktif hale getirin ve Kısayol Tuşu kutusu içerisine tıklayarak aktif hale getirin. Daha sonra fare imlecinin masaüstüne taşımamı istediğiniz kısayol tuş kombinasyonunu, örneğin [Ctrl]+[Alt]+[M] uygulayın. Son olarak Tamam düğmesine tıklayın. Artık bu tuşlara basacak olursanız fare imlecini ekranın sol üst köşesine gidecektir.

Excel çalışma sayfasını veri kaynağı olarak kullanmak

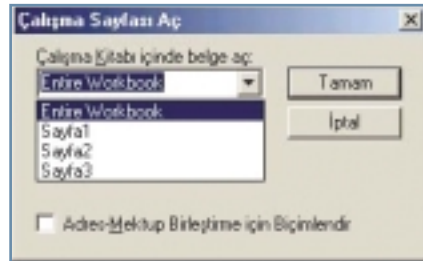
Adres mektup birleştirme fonksiyonu için kullanmak istediğiniz adresleri bir çalışma kitabındaki sayfalarda saklıyorsunuz. Ancak Word 2000'in bu fonksiyonu kaynak olarak sadece ilk sayfa üzerindeki verileri kullanabiliyor.

İPUCU: Buradaki sorun, Word 2000'in adres ve mektupların birleştirilmesi için veri kaynağı olarak gösterilen Excel çalışma kitabındaki ilk sayfayı kullanmak

istemesinden kaynaklanmaktadır. Buna karşılık Word XP, kaynak olarak gösterilen çalışma kitabındaki tüm sayfaları kullanabilmektedir. Bunun için Word 2000 altında farklı bir yol izlemelisiniz.

Araçlar/Adres Mektup Birleştir komutunu çalıştırın. Daha sonra Asıl Belge başlığı altındaki Yarat düğmesine tıklayın ve takip eden menü üzerindeki Mektup Etiketleri komutunu çalıştırın. Şimdi ekrana gelen bir iletişim penceresi üzerinden yeni bir belge mi oluşturmak yoksa etkin dosyayı mı Asıl Belge olarak kullanmak isteyip istemediğinize karar verin.

Daha sonra Adres Mektup Birleştirme Yardımcısı üzerindeki Veri Al düğmesine tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Veri Kaynağı Aç komutunu çalıştırın. Şimdi ekrana gelen iletişim penceresindeki Veri Türü listesinden "MS Excel Worksheets (*.xls)" ögesini seçin

6 SERBEST SEÇİM: Çalışma Sayfası Aç penceresini kullanarak bir Excel dosyasındaki istediğiniz sayfayı veri kaynağı olarak seçebilirsiniz.

ve daha sonra hemen yanında bulunan Yöntem Seç seçeneğini işaretleyin. Artık veri kaynağı olarak kullanmak istediğiniz Excel dosyasını üzerine çift tıklayarak seçebilirsiniz.

Veri Kaynağını Doğrula iletişim penceresindeki listeden "Microsoft Excel Çalışma Sayfası Dönüştürücüsü" yoluyla (*.xls, *.xlw) seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelecek Çalışma Sayfası Aç penceresindeki "Çalışma Kitabı içinde belge aç" açılır listesinden istediğiniz çalışma sayfasını seçebilirsiniz.

Şayet Word asıl belge içerisinde bir adres mektup birleştirme alanı bulamazsa sizi bu konuda uyaracaktır. Gerekli alanları daha sonra Asıl Belge Düzenle komutunu kullanarak mektuplarınıza ekleyebilirsiniz. Son olarak "Veriyle birleştirilecek belge" altındaki Birleştir düğmesine tıklayarak çalışmanızı bitirebilirsiniz.

5 Word 97, 2000, XP**Nesne menüsüne yeni fonksiyonlar eklemek**

Word'ün nesne menülerinde belgedeki karakterlerin ve kelimelerin sayılması gibi bazı kullanışlı fonksiyonlar bulunmaz. Menüleri, daha hızlı ve etkili çalışabilmek için düzenlemek istiyorsunuz.

İPUCU: Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın ve ekrana gelen aynı isimli iletişim penceresindeki Araç Çubukları kartını etkinleştirdikten sonra burada

5 GELİŞTİRİLMİŞ: Özelleştir penceresindeki Komutlar kartını etkinleştirin ve listeden istediğiniz komutu seçin. Daha sonra bu komutu Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak istediğiniz nesne menüsüne taşıyın.

bulunan Kısayol Menüleri öğesini seçin. Bunun sonucunda, üzerinde Metin, Tablo ve Çizim isimlerindeki üç menü bulunan bir çubuk ekrana gelecektir. Bunlar Word'ün farklı nesne menülerinin ve üzerlerinde komutların düzenlenmesini mümkün kılarlar. Örneğin, Metin/Metin menüsü belge içerisindeki normal bir metine tıklandığı zaman ekrana gelecek nesne menüsünü saklar. Metin/Yazım Kılavuzu ise belge içerisindeki yazım hatalarının denetlenmesi için kullanılacak komutları içerir.

Örneğin, bir metnin nesne menüsüne Sözcük Sayımı komutunu eklemek için Özelleştir iletişim penceresindeki Ko-

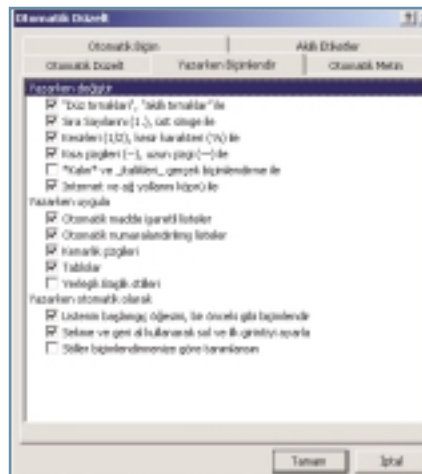
mutlar kartını etkinleştirin. Buradan Araçlar menüsünü ve daha sonra bu menü içerisindeki Sözcük Sayımı komutunu seçin ve bunu Sürükle&Bırak yöntemini kullanarak Kısayol Menüleri çubuğundaki Metin/Metin alt menüsünde istediğiniz bir yere taşıyın. Word'ün diğer nesne menülerini de bu şekilde istediğiniz gibi genişletebilirsiniz. Son olarak iletişim penceresini kapatmak için Kapat düğmesine tıklayın.

İleride seçili bir metin üzerine sağ tuşla tıklayabilir ve bu seçili alan içerisindeki boşluklu ve boşluksuz karakter sayısını, paragraf, satır ve sözcük sayısını öğrenmek için direkt olarak nesne menüsündeki Sözcük Sayımı komutunu çalıştırabilirsiniz. Eğer bu komutu çalıştırmadan önce hiçbir metin seçmezseniz tüm belge hakkındaki bilgileri elde edebilirsiniz.

6 Word 2000, XP**Otomatik numaralandırmayı iptal etmek**

Word 2000 altında hazırladığınız metinlerde satır başına girdiğiniz her bir numaralandırma, bölümlendirme veya sayacın, otomatik olarak numaralandırma veya maddelendirme olarak algılanmasını ve görüntülenmesini istemiyorsunuz.

İPUCU: Söz konusu düzeltme işlemlerini engellemek için Araçlar/Otomatik Dü-

6 KENDİNİZ BELİRLEYİN: Eğer Word'ün otomatik düzeltme fonksiyonları canınızı sıkıyorsa rahatlıkla devre dışı bırakabilirsiniz.

zelt (Word XP'de Otomatik Düzeltme Seçenekleri) komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Yazarken Biçimlendir kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde, Word'ün yazım esnasında otomatik olarak düzeltmesi veya biçimlendirmesi gereken durumlar bulunur. Otomatik olarak gerçekleşen numaralandırma ve maddelendirme işlemini engellemek için, bu kart üzerinde Yazarken Uygula başlığı altında bulunan "Otomatik madde işaretli listeler" ve "Otomatik numaralandırılmış listeler" seçeneklerindeki işaretlerin kaldırılması gereklidir. Tamam düğmesine tıklayarak bu pencereyi kapattıktan sonra, çalışmaya kaldığınız yerden ve bundan sonra yazma işleminiz engellenmeden devam edebilirsiniz.

Şayet Word halen yazım esnasında başlıkları otomatik olarak biçimlendiriyorsa, ek olarak "Yazarken otomatik olarak" başlığı altındaki "Stiller biçimlendirmenize göre tanımlansın" seçeneğindeki işaretin de kaldırılması gereklidir.

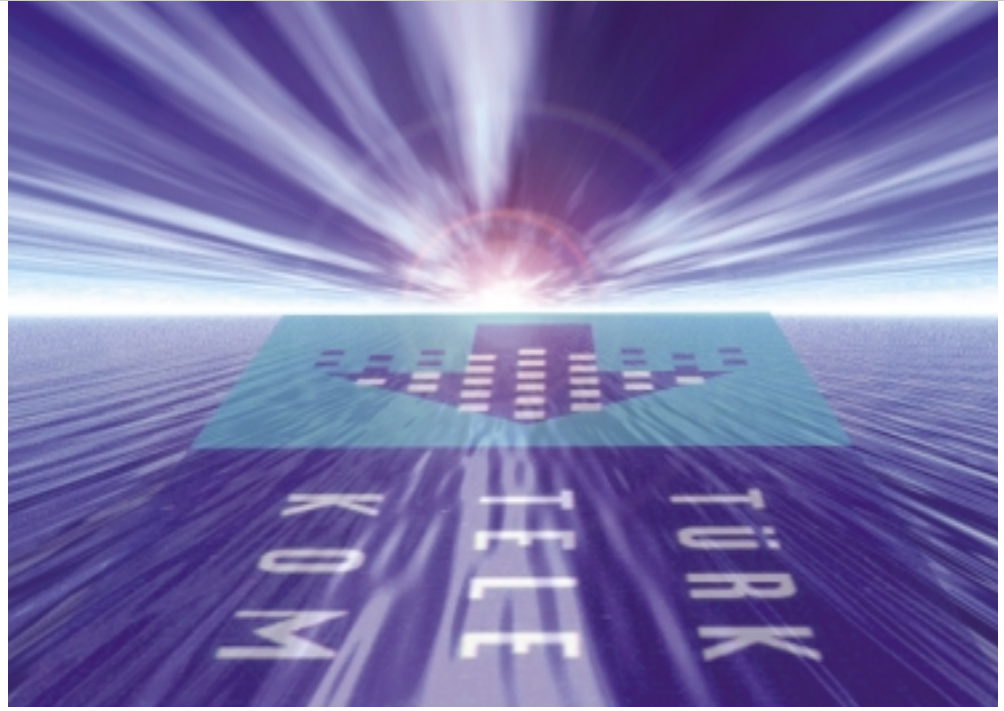
Otomatik numaralandırma fonksiyonuna "Biçim/Otomatik Biçim" komutu vasıtasıyla da erişebilirsiniz. Eğer bu kart üzerindeki Seçenekler düğmesine tıklayacak olursanız daha önce üzerinde çalışılan Otomatik Düzelt penceresindeki Otomatik Biçim kartı ekrana gelecektir. Bu kart üzerindeki seçenekleri kullanarak, otomatik biçimlendirme işlemini istediğiniz şekilde uygulayabilirsiniz.

7 Word 2000, XP**Belirli sayfa numaralarının kullanılması**

Hazırladığınız dokümana kitap görünümü kazandırmak için tüm sayfaları numaralandırıyorsunuz ancak görünüm bütünlüğü açısından bölüm kapaklarında sayfa numarası kullanılmamalıdır.

İPUCU: Sayfa numaralarının bölüm kapaklarında görünmesini engellemek için yapacağınız değişikliklerden ise tüm doküman etkilenir. Word altındaki belirli sayfa biçimleri dokümanın tek tek bölümleri için tayin edilir. Üst bilgi ve alt bilgi satırları, sütun bölümleri, kenarlıklar ve sayfa sayıları da bu biçimler arasında yer alıyor. Bu nedenle dokümana bölüm değişimi eklemelisiniz.

İÇİNDEKİLER

Kameralı Cep Telefonları:
Cebe gülümseyinİnternet Kaynakları:
Web'deki gizli hazineler

Hız Tutkunlarını Hızlı Bir Yarış Bekliyor

DSL ile Yine, Yeniden

Türk Telekom'un 2002'de iptal ettiği ve abone olmak için bekleyen internet kullanıcılarını hayal kırıklığına uğrattığı ADSL ihalesi yeniden düzenlendi.

■ 2002 ortasında beş yüzbine yakın yeni port kurulması planlanarak düzenlenen ADSL ihalesi iptal edildiğinde telefon hatlarını değiştirmeden yüksek hızlı internet bağlantısına sahip olmak isteyen kullanıcılar büyük bir hayal kırıklığı yaşamışlardı. Ardından, geçtiğimiz ay, Türk Telekom, Kamu İhale Yasası gereğince firmaların ön yeterliliklerinin değerlendirileceği ve 6 Mart 2003 tarihinden itibaren yeni tekliflerin alınacağı bir ihale açtığını duyurdu ve piyasanın merakla takip ettiği, kullanıcıların da DSL hattı sahibi olmak için adeta muhtaç olduğu DSL ihalesine 17 firmaların davet edildiği belirtildi.

Teknoloji firmaları yarışıyor

Alcatel, ADC, Cisco, Corecess, Coper Mountain, Eci UTS Tarcom, Huawei, Hyundai, Lucent, Nec, Samsung, Siemens, Ericsson, Zte, Motorola, Koç ve Nokia'nın davet edildiği ihale hakkında demeç veren Türk Telekom Yönetim Kurulu Başkanı Erkan Akdemir'in, "DSL konusunda Türk Telekom'un gecikmişliğinin telafi edileceği" yönündeki sözleri ihale ile ilgili herkesi umutlandırdıysa da, 2002'de yüzbinden fazla olarak tahmin edilen "bekleyen" DSL müşterilerine rağmen ihalenin sadece 60 bin port için yapılacak olması moralleri bozdu.

Yeni ihale ile ortaya çıkan görüntü, DSL hattına sahip olmak için kullanıcıların, altına

hücum eder gibi Telekom şubelerine koşup diğer kullanıcılarla kapışıp, rekabet etmesi gerekeceğidir. Kurumsal ve bireysel abone-lerden ve özellikle kamu iştiraklerinden gelen yoğun talebin yeni portları çok kısa sürede tüketeyeceği düşünülüyor.

Böylece Telekom'un, atıl kapasite riskine girmeden yatırımını kısa sürede kara çıkar-ması bekleniyor ancak özelleştirme telaşında-ki telekomun kar planları yaparken devamlı üzerine basılan "geri kalınmışlığın" önüne nasıl geçebileceği de tartışılıyor. Sınırlı bir kitle-nin eline geçecek olan küçük bir DSL hizmeti-nin ülkenin önüne konulan, e-devlet, e-ticaret gibi hedeflere nasıl yardımcı olacağı da me-rak konusu...

Teknik yeterlilik desteği

Şimdi, 4734 sayılı Kamu İhale Yasasına göre yenilenen DSL ihalesine ön yeterlilik belgesi veren UTStarcom (Netpa), Alcatel, Siemens, ZTE(Koçsistem), Ericsson, Nec (Meteksan), Huawei, Lucent (Gate), Corecess (ElkoteK) firmalarından yeterli görülenlerin teknik testle-re tabi tutulması bekleniyor. Teknik testlerde yeterli olduğu görünen firmalardan fiyat tek-lifi alınacak ve uygun teklifi veren firma, yeni DSL portlarımızı kurarak, 60 bin kişinin inter-nete daha hızlı bağlanmasını sağlayacak.

Bilgi için: www.turktelekom.gov.tr

Fotoport.com

Fotoğraflar Adrese Teslim

Türkiye'nin ilk fotoğraf baskı sitesi olma özelliğini taşıyan fotoport.com hizmete girdi. internet üzerinden sipariş kabu-

geneline hizmet götürüyor. Böylelikle fotoport.com'dan stüdyo aramadan, vakit harcamadan ve baskı kalitesi konusunda riske girmeden hizmet almak mümkün hale geliyor.

fotoport.com'a ücretsiz üye olunabiliyor. Tüm üyeler sitede 100 MB'lık resim depolama alanının sahibi oluyor. "Fotopu-an" sistemi, siparişler ve yapılan çeşitli işlemler karşılığında hediye puanı kazandırıyor.

fotoport.com, siteye yüklenen fotoğraflardan baskı alabiliyor ve banyo ettiği resimleri tarayarak siteye yükleyebiliyor. fotoport.com üyelerine ayrıca, resim albümlerini internet üzerinden sevdikleri ile paylaşma olanağı sunuyor.

Bilgi için: www.fotoport.com

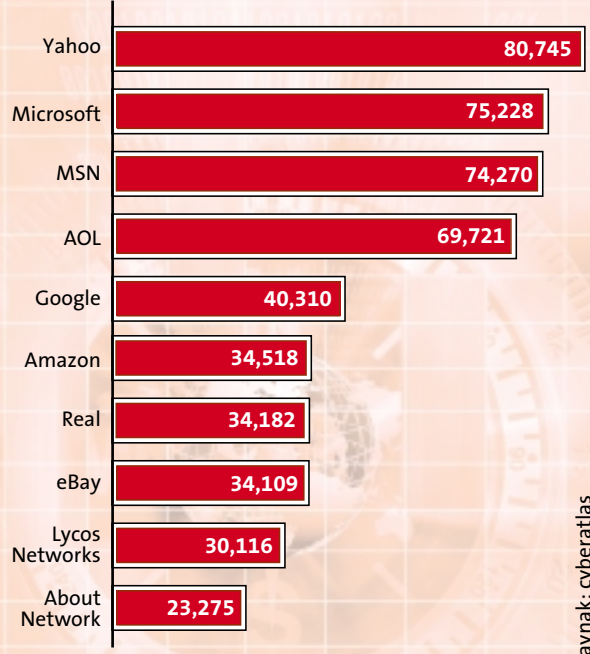

lül, filmlerin adresten alınması ve baskıların adrese teslim edilmesi gibi fotoğrafçılık alanında birçok yeniliği tüketiciye sunmayı hedefleyen fotoport.com'un sunduğu en önemli avantajlardan biri internetten sipariş olanağı sunması. Türkiye'de bir ilk olan uygulamada internet üzerinden verilen siparişlerle fotoport.com tüm yurt

SİTE YARIŞLARI

En çok ziyaret edilen siteler (x1000)

Kaynak: cyberatias

MICROSOFT VE YAHOO: Yahoo Şubat ayında en çok ziyaret edilen web sitesi olurken, Microsoft'a bağlı iki site ise hemen arkasından geliyor.

Siemens CL50 Çelişkili Telefon

Siemens CL50 71 gram ağırlığıyla ve dokuz santimetrelük yüksekliğiyle Siemens'in şimdiye kadar piyasaya çıkarmış olduğu en küçük cep telefonu. Katlanabilir cihaz yalnızca Dualband'a hakim, ne Java ne de IrDA arabirimine sahip. Yine de hızlı bir WAP-Browser, EMS ve çoksesli melodi entegreli geliyor.

Bilgi için:

my-siemens.com/cl50

Yeni Eklentilerimiz Geliyor Yerli Alan Adlarına Ek

ODTÜ'den yapılan açıklamada, alan adlarına yeni eklemeler yapılacağı belirtildi. Alan adları konusunda kullanışlı sınıflandırmalar yaratmak amacıyla yeni kullanıma girecek sisteme göre avukatlar av.tr, polis teşkilatları pol.tr, şirketler ise com.tr'nin yanı sıra biz.tr ve info.tr uzantılı alan adlarına sahip olabilecekler. Ayrıca yeni uygulama ile kullanıcılar telefon numaralarını da web adresi olarak alabilecekler. Sistemin alt yapısı tamamlandığında, tele-

fon numaralarının web adresi olarak alınabilmesine imkan veren "tel.tr" ile adreslerde sınır koymayan "web.tr" uzantılarını kullanıma açacaklarını ifade eden kurum yetkilileri, isteyen internet kullanıcılarının "name.tr" uzantısıyla, adı ve soyadına ya da ad-soyad kombinasyonlarıyla internet adresi tescil ettirebileceklerini de belirttiler. Belediyelerin web siteleri içinse "bel.tr" uzantılı adresler açılacaktır.

Bilgi için: dns.metu.edu.tr

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline **superonline.com (212) 310 0000**
Skyrunner
 Silver 69 milyon TL

sınırsız erişim
 1 ay 18.9 milyon TL
 3 ay 49 milyon TL
 12 ay 119 milyon TL

e-pack
 üyelik+10 saat 6,5 milyon TL
 10 saat 5,5 milyon TL

tt net **ttnet.net.tr (212) 444 0145**

psn 1 ay 9.5 milyon TL
 3 ay 22.5 milyon TL
 6 ay 38.5 milyon TL
 12 ay 58 milyon TL
 isdn-ba 1 ay 9.5 milyon TL
 3 ay 22.5.5 milyon TL
 6 ay 38.5 milyon TL
 12 ay 58 milyon TL

turknet **turk.net (212) 444 0077**

1 ay 15 milyon TL
 3 ay 39 milyon TL
 12 ay 139 milyon TL
 net.ultra 1 ay 24 milyon TL
 3 ay 59 milyon TL

e-kolay **e-kolay.com (212) 478 0478**

10 saat fısıltı 6.5 milyon TL
 1 ay sınırsız 15 milyon TL
 3 ay sınırsız 35 milyon TL
 12 ay sınırsız 95 milyon TL

trnet **tr.net (312) 295 9000**

aylık sınırsız 7.5 \$
 yıllık sınırsız 75 \$

işnet **iş.net (312) 289 8060**

s. paket 1 ay 15 milyon TL
 3 ay 40 milyon TL
 6 ay 75 milyon TL
 12 ay 150 milyon TL

anet **anet.com.tr (212) 336 1919**

Sınırsız internet

1 ay 10 milyon TL
 3 ay 27 milyon TL
 12 ay 84 milyon TL

Webbe **webbee.com.tr**

1 ay sınırsız 14 milyon TL
 3 ay sınırsız 29 milyon TL
 12 ay sınırsız 89 milyon TL

Kablonet **www.kablonet.com**

Ev kullanıcıları

64/16 Kbps 60 milyon TL
 128/32 Kbps 113 milyon TL
 256/64 Kbps 193 milyon TL
 512/128 Kbps 368 milyon TL

IN & OUT

Web TV

Kimi televizyon kanallarının web'de canlı yayın yapması ve arşiv yayınlanması ilgi görüyor

Online Text Stratejiler

Web üzerindeki text tabanlı, sıra bazlı dev online stratejiler eklentileri görsel öğelere rağmen eskisi kadar ilgi görmüyor.

WEB GÖZCÜ

Slammer

Kurt sunucu felç ediyor

"Slammer" ya da "Sapphire" olarak da bilinen ağ virüsü W32/SQLSlam-A dünya çapında tarruz ediyor. Virüs Microsoft'un SQL Server 2000'li sistemlerinin belleğine bulaşır ve bir Buffer Overflow'a neden oluyor. Kurt etkinleştirildiğinde, olabildiğince fazla Web sitesine bulaşmayı deniyor. Ancak enfeksiyonlu sunucu kapatıldığında duruyor. Enfeksiyonlu bir sunucu ile kontak halinde bulunan bilgisayarlara kurt bir sunucu sorgusu simule ederek ve böylece belleği yuva edinerek saldırıyor. Kurda karşı kendinizi Firewall üzerinden 1434 Port'unu kapatarak savunabilirsiniz. Yeni bir startta kurt anabellekten yok olacaktır.

Antivirüs uzmanları kurdun uzun zamandır Slammer yardımıyla enfeksiyonlu sistemlere erişim sağlayıp orada sürekli verileri manipüle eden grubun Çin kökenli olduğunu sanıyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Helkern

Savaş için işe yaramaz virüsler

Antivirüs firması Kaspersky Labs, Helkern kurdunun yayılmak için bir kopyasını çıkarmasını farklı yorumluyor. Bilgisayar virüsleri elektronik savaş yürütmek için işe yaramıyor. Helkern Ocak ayında ABD'li bir internet servis sağlayıcının sunucularında ortaya çıkmıştı. 25 Ocak'ta "kritik kütlesine" ulaştı ve kendini sıçramalı bir biçimde Avustralya ve Avrupa'da çoğalttı. Birkaç gün içinde tüm dünya üzerindeki sis-

temlere bulaşmıştı. Kurdun olasılıkla Çin'den geldiği sanılıyor. Kaspersky Labs bu dünya çapındaki enfeksiyonu virüslerin siber silah olarak işe yaramadığının bir kanıtı olarak görüyor. Buna göre bir virüsü silah olarak kullanan endüstri ülkeleri yüksek bir risk üstlenmiş oluyor: Haşarat kendi ülkelerinin sistemlerini de devredışı bırakabilir.

Bilgi için: www.kaspersky.com

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI

Bankalarda güvenlik gedikleri

Online bankacılık güvenli. Oysa bankacılık arzlari dışında Web'de finansman hizmeti verenlerde gerekli güvenliğin eksikliği hissediliyor. Bu sonuca Mummert Consulting'in bir araştırması varmış. Beş bankadan ikisinde hassas müşteri verileri şifrelenmiyor.

Bilgi için: www.mummert.com

Dört yeni kurt birden

Daha yılın başında dört yeni kurt keşfedilmişti. Antivirüs üreticisi F-Secure bu sıklığı "anormal" olarak niteliyor. Virüslerin adları ise şöyle: Lirva.A, ExploreZip.D, Lirva.B ve So-big.

Bilgi için: www.f-secure.com

KLEZ yeniden aktif

KLEZ.H kurdu yeniden gönderiliyor. Virüs göndericisi webmaster@mcafee.com olan bir mailin ekinde; bunun antivirüs yazılımı firması McAfee'yi hatırlatması isteniyor. Mail'in içeriği alıcıyı bir yazılım güncellemesi ile kandırıyor.

Bilgi için: www.blumerlin.com

Kameralı Yeni Cep Telefonları

Lütfen Gülümseyin

Kolay kullanım, hızlı fotoğraflar: Dijital kameralı cep telefonları şu sıralar en favori ürünler arasında. CHIP, güncel modellerin resim kalitesi noktasında ne sağladıklarını inceledi.

Cep telefonuna entegre edilmiş kamera oldukça zevk veriyor: Bir kez mobil şipşak resim çekenler ve hemen gönderenler de bunu onaylıyor, her ne kadar cep telefonu fotoğrafları şimdiye kadar basit 1 Megapixellik dijital kameraların resim kalitesine bile yaklaşmasa da. Bu ayki sayı basılmadan önce yedi değişik fotoğraf telefonu dükkanlarda bulunuyordu. İncelemeye aldığımız tüm güncel cep telefonu modellerinin resim kalitesini laboratuvar koşullarında karşılaştırdık.

Cep telefonu üreticileri genel olarak kameralı cep telefonlarının iki çeşidini

sunuyor: Entegre dijital kameralı olanlar (sağa bkz.) ve plug and play sayesinde aynı şekilde mobil fotoğraflar çekebileceğiniz takılabilir kamera modüllü olanlar (156). En önemli fark şu: Entegre kamerayı gerçi her zaman yanınızda taşımak zorundasınız, ancak buna karşılık

belirleyici anda yanınızda olmaması gibi bir durum başınıza gelmeyecektir.

Resim kalitesi: VGA çözünürlüğü

24 Bit renk derinliğinde 640 x 480 pixel boyutunda resimler: Cep telefonlarıyla henüz daha iyisi olanaklı değil, ama şip-

PAHALI ZEVLİK: MMS ile foto gönderimi* (03/03 tarihinde)

Sunucu	Turkcell	Telsim	Aria
Fotoğraf gönderim ücreti	250 bin TL	260 bin TL	120 bin TL + 4800 TL/kb

*Tabloda belirtilen fiyatlar faturalı hatlar için geçerlidir, kontrollü hat sahipleri için kısmen daha yüksek ücretler söz konusu olacaktır

Kamerallı Cep Telefonları

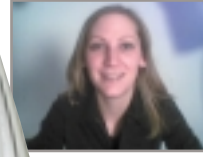
şak bir resim için bu yeterli olabiliyor. Ve şayet fotoğrafı başka bir cep telefonuna göndermek istiyorsanız, önemli ölçüde daha düşük bir çözünürlük de yeterli oluyor. Bu yüzden çoğu fotoğraf telefonları birden fazla seçilebilir resim boyutu sunuyor.

Bellek: Genellikle sıkıntısı çekiliyor

Resimler ne kadar küçükse, o kadar az bellek yeri işgal ediyor. Bu önemli, çünkü şimdiye kadar hiçbir kamerallı cep telefonunda bellek terfisi olanaklı değil. Birçok durumda fotoğraflar bellek yerini melodiler, Java download'ları ya da telefon defteriyle paylaşmak zorunda.

Vizör: Hantal ekranlar sinir bozuyor

Vizör olarak çoğunlukla cep telefonu ekranı hizmet veriyor. Bu kısmen yalnızca

NOKIA 7650

İyi ŞİPŞAK KALİTESİ: Nokia 7650 yüksek bir ayrıntıya bağlılık gösteriyor; ancak azalan ışıkta puslu oluyor.

AVANTAJLARI: İyi çözünürlük (640 x 480), büyük bellek (3,6 MByte) ve ne-redeyse hiç titremeyen bir vizör - ilk kamerallı cep telefonu hala bazı rekorları elinde bulunduruyor ve kullanımı kolay. Hatta T-Mobile kökenli ek yazılım „Video Messaging“ ile kısa video sekansları da kayıt edebiliyorsunuz.

DEZAVANTAJLARI: Büyük ve ağır

BİLGİ İÇİN www.nokia.com.tr
FİYATI **YAKLAŞIK 600 EURO**

TEKNİK VERİLER

Boyut (açık) / ağırlık 156x56x26mm/155 g
Çözünürlük/ renkli ekran 176 x 208/4.096
Azami kamera çözünürlüğü 640 x 480
Resim belleği Yaklaşık 3,6 MByte/160 resim*
Özellikleri Bluetooth, HSCSD, E-Mail-Client, Dual B.

KENDİNİZİ ÇEKİN: Objektif yakınındaki yuvarlak ayna Sharp GX10'da kendi kendinizin resmini çekmeyi kolaylaştırıyor.

PANASONIC GD87

YAKIN ÇEKİM: GD87'nin kamerası iyi sonuçlar veriyor. Ancak düşük çözünürlükten dolayı nesneye daha fazla yaklaşmak zorunlu - bunun sonucu hafif bir balıkgözü deformasyonu.

AVANTAJLARI: Dijital zoom şaşılabilecek derecede iyi sonuçlar sunuyor. Kötü ışıkta kayıtlar için ayarlar ve otomatik deklanşör ile iki kat dijital zoom da pratikte uygunluk gösteriyor. Ağırlık yalnızca 105 gram.

DEZAVANTAJLARI: GD87 en küçük fotoğrafları çekiyor (132 x 176). Resim ölçüleri tam olarak ekranla uyumlu.

BİLGİ İÇİN www.panasonic.com
FİYATI **YAKLAŞIK 600 EURO**

TEKNİK VERİLER

Boyut (açık) / ağırlık 178x48x23 mm/105g
Çözünürlük/ renkli ekran 132 x 176/65.536
Azami kamera çözünürlüğü 132 x 176
Resim belleği Yaklaşık 1 MByte/45 resim*
Özellikleri E-Mail istemcisi, Tri-Band

256 renk ve kaba saba bir çözünürlük sunuyor. Resmin titrek bir hal alması ve olayın bir saniyeye kadar gecikmeli gösterilişi sinir bozucu bir durum yaratıyor. Yavaş ekranlarda şipşak resimler hemen hemen hiç olanaklı değil - tabi resimleri kapalı gözle çekiyorsanız o bir istisna.

Maliyet: MMS pahalıya patlıyor

Resimlerin Multimedia-Message (MMS) olarak gönderilmesi tüm modellerle olanaklı. Bunun dezavantajı MMS'in pahalı olması, gönderimin henüz tüm ağlara yönelik olarak işlememesi - ve yalnızca az sayıda cep telefonu kullanıcısının MMS uyumlu bir cep telefonuna şimdiden sahip olması. E-Mail üzerinden gönderim daha ucuz: Bu yoldan yalnızca mobil veri transferi maliyeti gündeme geliyor. En hesaplı çözüm ise resimlerinizi veri kablosu, kızılötesi ya da Bluetooth ile PC'nize aktarıp onları buradan göndermeniz.

SHARP GX10

KULLANIŞLI: İyi kontrastlarda kabul edilebilir resim kalitesi; ama ayrıntıya bağlılık maalesef çözünürlük yüzünden düşük.

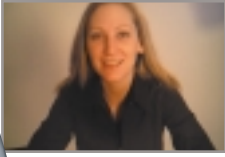
AVANTAJLARI: GX10 şu sıralar Vodafone'un "Live" hizmeti için mevcut. Grup fotoğraflarında on saniye gecikmeli olarak bir otomatik deklanşör yardımcı oluyor.

DEZAVANTAJLARI: Rakiplerine karşılık biraz tutumlu donatılmış olan GX10 yalnızca 700 KByte bellek sunuyor. İki kat dijital zoom Panasonic GD87'in zom'undan kötü resimler sunuyor.

BİLGİ İÇİN www.sharp.com.tr
FİYATI **YAKLAŞIK 600 EURO**

TEKNİK VERİLER

Boyut (açık) / ağırlık 177x48x26 mm/107 g
Çözünürlük/ renkli ekran 120 x 160/65.536
Azami kamera çözünürlüğü 288 x 352
Resim belleği Yaklaşık 700 KByte/35 resim
Özellikleri Dual-Band

QUICKPIC IQP-500'LÜ SIEMENS S55

FLAŞ İLE: Takılabilir dijital kamera QuickPic IQP-500 çok iyi resimler sunuyor. İpucu: Flaş patlatırken mesafeli olun.

AVANTAJLARI: Quickpic IQP-500'lü S55 şimdiye kadar yegane flaş ışığı sayesinde geceye kadar güçlü renklere sahip büyük resimler çekiyor (640x480). Vizör olarak zayıf olan ekran (256 renk, 80x101 piksel çözünürlük) değil, küçük bir bakış deliği hizmet veriyor.

DEZAVANTAJLARI: Resimleri yalnız ve yalnız cep telefonu kaydediyor (yalnızca 900 KByte).

BİLGİ İÇİN www.my-siemens.com
FİYATI (Bundle) **YAKLAŞIK 500 EURO**

TEKNİK VERİLER

Boyut (açık) / ağırlık 158x47x18 mm/118 g
Çözünürlük/ renkli ekran 101 x 80/256
Azami kamera çözünürlüğü 640 x 480
Resim belleği Yaklaşık 900 KByte/25 resim
Özellikleri Bluetooth, E-Mail istemcisi, Tri-Bnd.

Tavsiyeler: Bunları alabilirsiniz

Kamerallı cep telefonu satın almak isteyenlere şimdiden iyi bir hizmet veriliyor. Bazen doğru dürüst resimler edinmek için şans ve sabır gerekse de tüm kameralar genel olarak hoş şipşak resimler sunuyor. Negatif bir örnek: Yavaş ekranlı Motorola T720i fotoğraf çekmeyi bir sabır denemesine çeviriyor ve işler biraz hızlandığında kendinden bekleneni vermiyor.

Şimdiye kadar Nokia 7650 entegre kameralı en iyi cep telefonu olmayı sürdürüyor. Bu cihaz iyi bir resim kalitesi, büyük bir bellek, MMS, E-Mail istemcisi ve Bluetooth sunuyor. Tek kusuru büyük ölçüleri. Takılabilir kameralarda Siemens S55'in QuickPic IQP-500'ü tat-

MCA-25'Lİ SONY ERICSSON T68i

GÜNDELİK YAŞAMA UYGUN: MCA-25 sürpriz şipşak resimler için yeterince iyi. Güçlü kontrastlar ise sorun yaratıyor.

AVANTAJLARI: Tak ve çalıştır - yeni takılabilir kamera MCA-25 iyi bir izlenim uyandırıyor ve öncülü MCA-20'ye karşılık kendi vizörünü. Zaten birinci sınıf bir donanıma sahip T68i ve takılabilir kameraların her biri 1 MByte'lık resim belleği katkısında bulunuyor.

DEZAVANTAJLARI: T68i'nin ekranı biraz yavaş tepki veriyor ve bir fotoğrafın kaydedilmesi 20 saniye sürebiliyor.

BİLGİ İÇİN www.sonyericsson.com.tr
FİYATI (Bundle) **YAKLAŞIK 550 EURO**

TEKNİK VERİLER

Boyut (açık) / ağırlık 150x48x24 mm/111g
Çözünürlük/ renkli ekran 101 x 80/256
Azami kamera çözünürlüğü 640 x 480
Resim belleği Yaklaşık 2 MByte/45 resim
Özellikleri Bluet., HSCSD, E-Mail istemcisi, Tri-B.

ŞİMDİYE KADAR EMSALSİZ: Siemens kökenli QuickPic 500-IQP'nin flaş ışığı elverişsiz ışık koşullarında bile çekim yapmayı olanaklı kılıyor.

minkar. Artı noktaları fiyatı, resim kalitesi (flaş sayesinde) ve işlevselliği. Bir de bellek biraz daha büyük olsaydı: Düşük 900 KByte fotoğraflarla telefon defteri kayıtları, melodiler ve benzerleri tarafından paylaşılmak zorunda

MOTOROLA: T720i

RAKİPLERİNDEN GERİDE: T720i'nin takılabilir kamerası resim kalitesi noktasında rakiplerine ayak uyduramıyor.

AVANTAJLARI: Motorola T720i ile konforlu özportreler için döndürülebilir Digicam'li cep telefonunu sunuyor.

DEZAVANTAJLARI: Hakiki fotoğraf zevki bir türlü oluşmuyor. Kamera önce cep telefonunda sarsıntı geçiriyor. Ayrıca Display hareketlerin bir saniyeye kadar gerisinde kalıyor. Deklanşör de T270i'de aynı şekilde çok zamana gereksinim duyuyor.

BİLGİ İÇİN www.motorola.com.tr
FİYATI **YAKLAŞIK 400 EURO**

TEKNİK VERİLER

Boyut (açık) / ağırlık 198x57x25 mm/127g
Çözünürlük/ renkli ekran 120 x 160/4.096
Azami kamera çözünürlüğü 320 x 240
Resim belleği Yaklaşık 500 KByte/40 resim
Özellikleri Dual-Band

Özetle: Az yenilik, düşen fiyatlar

Bir sonraki ürün ne olacak? Cep telefonu kameraları şu sıralar tümüyle dijital kameralar yönünde yalnızca yavaş bir biçimde geliyor. Buna karşılık yakın zaman içinde Nokia'dan Headset ve dijital kameralardan ibaret olağandışı bir kombinasyon bekleniyor: Entegre VGA dijital kameralı yeni Headset'in adı HS-1C. Bu şimdiye kadarki 7210, 6610, 5100, 6100 ve 6800 modelleri olmak üzere yeni Pop-Port arabirimine sahip bütün Nokia cep telefonlarıyla kombine edilebilir olacak. Nokia 3650 ya da Samsung SGH-V200 gibi yakında çıkacak cihazlar ayrıca fiyatları da önemli ölçüde aşağıya kaydıracak gibi görünüyor. ■

DW-CF / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

159	FTP Sunucuları: Zengin dosya depoları
160	Mini Atölye: SmartFTP
162	Usenet: Konuşun ve takas edin
164	Mini Atölye: Grab It
166	IRC (Internet Relay Chat): Sohbet odalarından dosyalar
166	Mini Atölye: mIRC
168	Stream'leri Yakalamak: Videolar ve müzikler

FTP, IRC ve Haber Grubundan Dosya İndirmek

Net'teki Gizli Kaynaklar

Bazen tecrübeli internet kullanıcılarının bile istenen bir dosyayı bulmada ya da bilgisayara indirmede sorunlar yaşadığı olur. CHIP size buna karşı neler yapabileceğinizi gösteriyor: Takas borsalarının pubucunu dama atan hızlı FTP, IRC ya da haber sunucuları.

Bill Gates'in bile gözlerine inanamadığı anlar vardır. 1995 yılının sonlarına doğru bir gün de bunlardan biriydi. "Drink or Die" adlı Warez grubu Windows 95'i, Microsoft daha bayilere göndermeden iki hafta önce internette yayınladı. O zaman çok sıradışı olan bu olay artık günümüzün yeni çıkacak yazılımları için olağan karşılanmaya başladı. Günlük olarak haber gruplarında, FTP sunucularında ve IRC sohbet odalarında yeni ve kırılmış – yani kopyalama ve lisanssız kullanım engelleri kaldırılmış – yazılımlar, filmler ve müzik dosyaları download etmeye hazır olarak bulunabiliyor. Kriminal enerjiye sahip olmayan, normal internet kullanıcıları için de neredeyse bulunması imkansız olan, C64 üzerinde kullanılabilen eski yazılımlar, programlama ile ilgili yardımcı olacak bilgiler vs. aynı şekilde elde edilebiliyor. Örn. yeni çıkmış ve yasal olarak indirilebilen bir oyun demosu da, dosyayı hiç vakit kaybetmeden indirmeye çalışan oyun meraklıları tarafından akına uğramış oyun firmasının FTP sunucuları yerine çok daha hızlı olarak bu kaynaklardan indirilebiliyor.

Sorun: Gizli dosya indirilebilecek kaynakları bulmak kolay değildir ama CHIP size tüm ipuçlarını gösterecek.

FTP kaynaklarını bulmak

FTP Sunucuları: Dosya depoları

Bir Linux dağıtımı, film, müzik parçası ya da yazılım arıyor olmanız hiç farketmez: FTP sunucuları, genellikle sundukları son derece hızlı dosya indirme imkanlarıyla sizin ilk durağınız olmalıdır.

■ Film, yazılım ya da müzik arşivinizi genişletmek istiyor olabilirsiniz. Bunun için ilk bakacağınız yerin FTP olması gerekir. Bu dosya ambarlarının erişim bilgileri genelde sadece dar bir kesimin elinde vardır. Genelde bu kesim bu sunucuları işleten kişilerdir. Normal kullanıcılar için bu sunuculara erişim mümkün değildir. Bunun temel nedeni dosyalarını paylaşan kişilerin, sahip oldukları kaynakları sadece İnternet'i sömürdüklerini ve "leş kargaları" olarak nitelendirdikleri kullanıcı kesimine değil de, paylaşımcı olduğunu düşündükleri, kendileri gibi FTP sunucuları barındıran insanlara açmak istemeleridir.

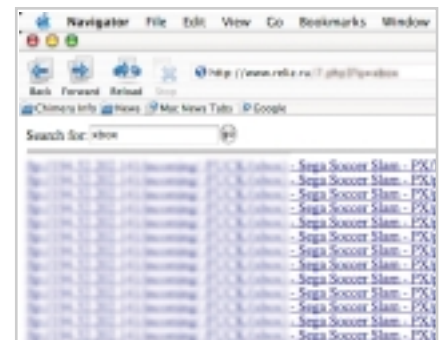
Keşfedilmek: Gizli FTP sunucularının korkulu rüyası

İnternet'teki tüm kaynaklar, korsan FTP sunucularının oldukları kadar gizli değildir. Bir çok İnternet kullanıcısı kendi bilgisayarlarını FTP sunucusu olarak çalıştırmaktadır. Bu sunuculara normal web kullanıcıları da erişebilirler. Bunun böyle olması çok iyidir çünkü mesela ne zaman yeni bir oyunun demosu çıksa, oyunu çıkaran firmanın sunucuları bir anda saldıran İnternet kullanıcıları yüzünden cevap veremez hale gelmektedir.

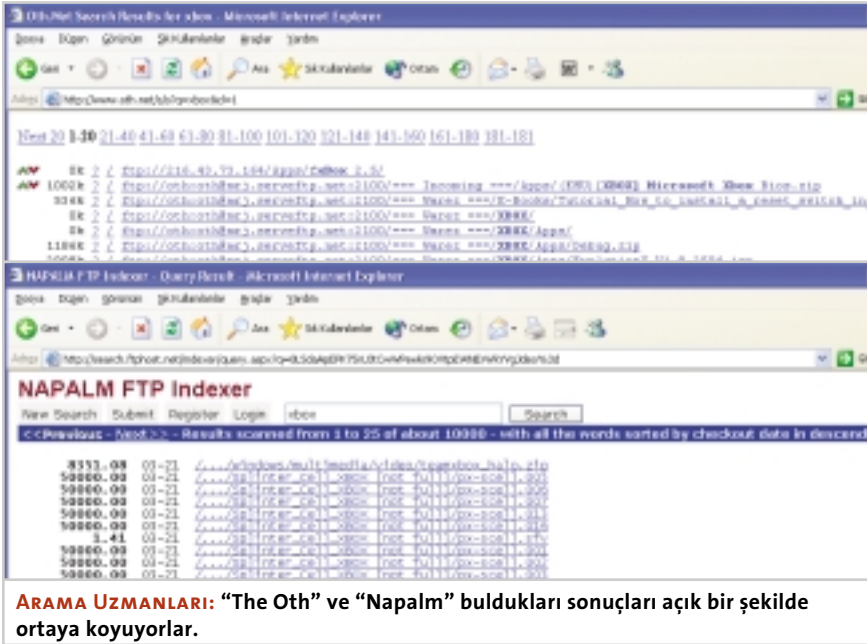
Aynı şekilde bir Linux dağıtımının yeni bir sürümü çıktığında, dosyayı indirme hızınızdaki her kilobayt çok değerlidir.

Hızlı erişim kapasiteleriyle üniversiteler, kullanıcılar için çok iyi bir içerik sunmaktadırlar. Diğer yansı sunucular (mirror) 80. kullanıcıda pes ederken, üniversite sunucuları bu rakamın katları şeklinde artan kullanıcı sayısı ile baş edebilmektedir. Bunlara rağmen asıl sorun dosyaların indirilmeye başlanmasından önce bulunmasıdır. Web üzerindeki çok az arama motoru FTP sunucularını da indeksleyebilmektedir.

FTP arama hizmeti sunan tanınmış →

ÇABUK BULMAK: www.reliz.ru adresindeki FTP indeksleyicisi İnternetteki bir çok dosyayı bulabiliyor.

yük arama motoru olan ağabeyinde olduğu gibi bir ya da daha fazla anahtar kelimeyi yazıp arama düğmesine basmanız mümkün. Sonuç olarak reliz.ru, tarayıcınızı direkt olarak ilgili dosyaya götürecek linkleri sunuyor.

Erişim kontrolünü atlatmak: Aylık ücretten tasarruf edin

Ne yazık ki arama motoru, değişik dosyaları aramayı mümkün kılmıyor. Teorik olarak bir kullanıcı, reliz.ru'da bir günde bir arama yapabiliyor. Web sitesi ziyaretçilerin ip adreslerini kaydedip bir dahaki arama isteğine tam 24 saat sonra izin veriyor. Ya da aylık bir ücret ödeyerek sınırsız arama imkanına kavuşuyorsunuz. Sürekli sabit bir IP adresine sahip olmayan kullanıcılar için bu yöntem erişimi kısıtlamada pek başarılı olmuyor. Bağlantınızı kesip yeniden bağlandığınızda, yeni bir IP numarası aldığınız için tekrar arama yapabiliyorsunuz.

<http://search.FTPhost.net/indexer/search.htm> adresinden erişilebilen "Napalm FTP Indexer" ve www.oth.net size FTP sunucularında arama imkanı veriyor. www.FTPfind.com adresinde de "Thematic Search" (konuya göre arama) özelliği sayesinde belli bir yazılımın belli bir işletim sistemine göre olan sürümünü bile aramaya izin veren iyi bir arama motoru karşımıza çıkıyor. Sadece film →

siteler arasında Lycos (www.lycos.com) ve Alltheweb (www.alltheweb.com) örnek gösterilebilir. Bu siteler içinde legal olmayan dosyaların bulunduğunu düşündükleri siteleri aramalarına dahil etmemektedirler. Aynı şekilde www.file-mirrors.com sitesinde de bir arama yaptığınızda sonuçların, indirilmesi yasal olan dosyalarla sınırlı kaldığını görebilirsiniz.

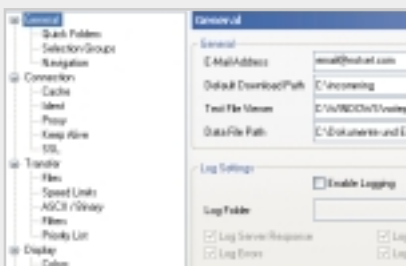
Düzgün kullanıldıklarında bu siteler, hızlı download sitelerini de gösterebilir.

mektedir. Aranılana yakın sonuçları da gösteren WWW arama motorlarının aksine, bu sitelerde tam istediğiniz dosya ismini hatasız olarak vermeniz gerekir. Örnek olarak: Türkiye ve Linux kelimelerini aratmanız gelecek 2.0-disk1.iso dosyasını bulmanızı sağlamayacaktır.

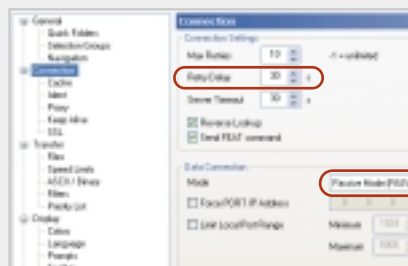
FTP arama motorları arasında, hemen hemen herşeyi bulabileceğiniz sunucuları da gösterebilen siteler vardır. Google'la oldukça benzerlik gösteren www.reliz.ru bunların arasındadır. Bū-

MİNİ ATÖLYE: SMARTFTP

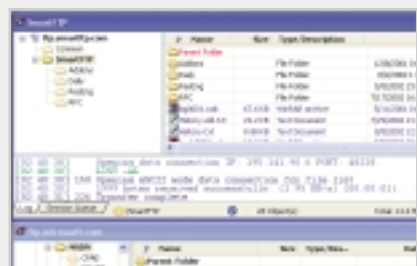
» Hızlı ve basit: FTP sunucusundan dosya yüklemek

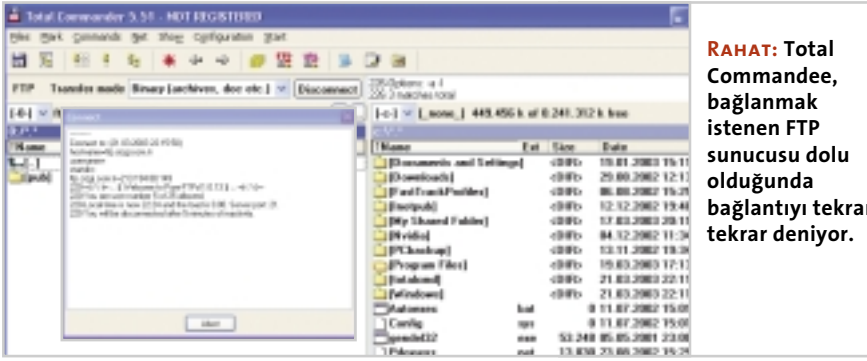
1 DEPO: SmartFTP'yi ilk başlattığınızda otomatik olarak bir ayar penceresi açılacaktır. "general" seçeneği altında bilgisayarınıza indireceğiniz dosyaların hangi klasör altında saklanacağını belirtmeniz gerekiyor. Burada isteğinize göre bir klasör seçiniz. E-mail adresinizle ilgili değeri değiştirmenize gerek yoktur. Gerçek bir e-mail adresi olmasa bile oradaki adres FTP bağlantıları için yeterlidir.

2 BAĞLANTI: "connection" bölümüne gittiğinizde "max retries" diye bir ayar kutusu göreceksiniz. Bu değeri 20'ye çıkarmanızı öneririz. Bunun yarında tekrar denemeden önceki bekleme süresi "retry delay" en az 30 saniye olmalıdır. Çok kısa bir değer girerseniz, FTP sunucu bu nazik olmayan davranışınız sebebiyle bağlantınızı bloklayabilir. Güvenlik duvarı kullanıcıları "passive mode" seçeneğini işaretlemeliler.

3 BİLGİSAYARIM: Bu explorer benzeri arabirim SmartFTP'nin ana penceresidir. Adres satırında bağlanmak istediğiniz FTP sunucusunun adresini ve kullanıcı bilgilerini vermeniz gereklidir. Sunucu genel kullanıma açıksa, yani anonim bağlantıya izin veriyorsa "anonymous" seçeneğini işaretleyebilirsiniz. Bu işlemlerden sonra dosyaları Windows'ta alıştığınız üzere sürükleyip bırakarak kopyalayabilirsiniz.

RAHAT: Total Commander, bağlanmak istenen FTP sunucusu dolu olduğunda bağlantıyı tekrar tekrar deniyor.

aradığınızı, müzik dosyalarına erişmek istediğinizi veya resimlere bakmak istediğinizi belirtebilirsiniz.

Rahat yüklemek: En iyi ücretsiz FTP programları

Bu sitelerin hiçbirisi eğer bir FTP istemcisine sahip değilseniz işinize yaramayacaktır. Genellikle linki verilmiş dosyaları tarayıcınızla indirebilirsiniz aslında, ama bu pek rahat bir çözüm olmaya-
caktır. Bir kaç dosya, indirilirken yarıda kesildiğinde, tekrar yüklemeniz gerektiğini görünce ne demek istediğimizi daha iyi anlayacaksınız. Ücretsiz olarak

kullanılabilen SmartFTP (www.smartftp.com) veya alternatifi olan Total Commander (www.ghisler.com), ufak ve oldukça kullanışlı programlardır. Total Commander adlı programı Windows altında dosya yöneticisi olarak Explorer'ın yerinde kullanmanız da mümkündür. Böylece FTP sitelerinin ve yerel dosyalarınızın yönetimini tek bir programla yapabilirsiniz.

Firewall'a rağmen download: passive-FTP sorunları çözüyor

Bir proxy ya da güvenlik duvarı (firewall) arkasından dosya indirmek iste-

yen İnternet kullanıcıları için yapılması gereken önemli bir ayar "passive-mode" seçeneğinin işaretlenmesidir. Sebep: pasif FTP seçeneğiyle istemci gerekli iletişim kanallarını açar (bir tane komutları göndermek ve bir diğeri de verileri transfer etmek için). Aktif FTP ile bunun farkı, istemcinin, komutlar için iletişim kanalını açıp, daha sonra sunucunun verilerin transfer edilmesi için bir kanal açmasını bekler. Sorun: bir çok güvenlik duvarı sunucuların içeri doğru bir bağlantı oluşturmaya çalışmasına alerjik olarak tepki gösterir ve bu bağlantıları bloklar. Bu nedenle güvenlik duvarı kullanan kullanıcıların pasif bağlantı seçeneğini etkinleştirmeleri gereklidir.

Total Commander programında bu ayarı "FTP" altında bulabilirsiniz. Burada yeni bir FTP sunucusu ekleyip "edit" ile girdiğiniz sunucunun özelliklerini değiştirebilirsiniz. Bu pencerede "passive mode" kullanılmasıyla ilgili olan kutuyu işaretlerseniz, o siteye bundan sonra yapacağınız bağlantılarda güvenlik duvarınız sorun çıkarmayacaktır.

Dosyaları haber gruplarından download etmek

Usenet: Konuşun ve takas edin

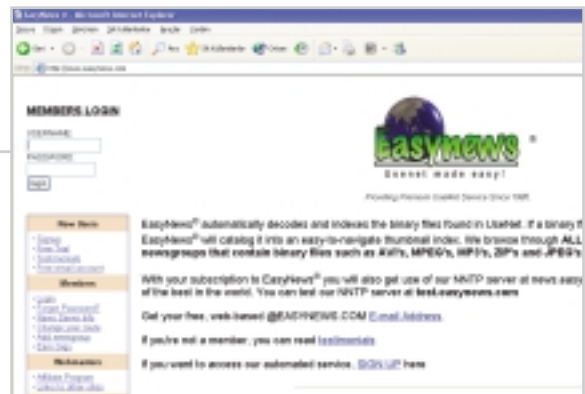
Usenet aslında büyük bir forumu temsil ediyor. Bir çok web sitesinde olan konuşmalar ve fikir alış-verişi dışında dosyaların da takasına izin vermesi ek bir özelliği.

■ Verilere erişmek için kullanabileceğiniz bir başka kaynak ta internetteki eski iletişim imkanlarından biri olan Usenet'teki haber gruplarıdır. Yapı olarak konular hiyerarşik olarak sıralanmıştır ve konular dallandıkça o konunun altına bir ağaç yapısı şeklinde dallar açılmıştır. Burada din konusundan alternatif işletim sistemlerine kadar bir çok değişik konuda gruplar bulabilirsiniz. Ayrıca sadece dosya değiş tokuşu için tasarlanmış binary adı verilen gruplar da bulunur.

Ne yazık ki bu yerlere ulaşmanız oldukça güçtür: dosyaları çekmek veya tartışmak için bir mesaj göndermek isterseniz ilk önce bir haber grubu sunucusuna giriş yapmanız gerekir. Çoğu internet servis sağlayıcısı müşterilerine haber grubu hizmeti sunar. Ama genel-

de binary gruplara erişim mümkün değildir. Usenet'in avantajı ise sürekli güncel olmasıdır. Belki şu anda popüler olan p2p dosya paylaşım programları kadar rahat bir kullanıma sahip değildir ama filmler, müzikler ve yazılımlar kullanıcılara, E-donkey, Kazaa ya da benzeri programlarla download etmeye imkanın olmasından günler hatta haftalar önce ulaşırlar.

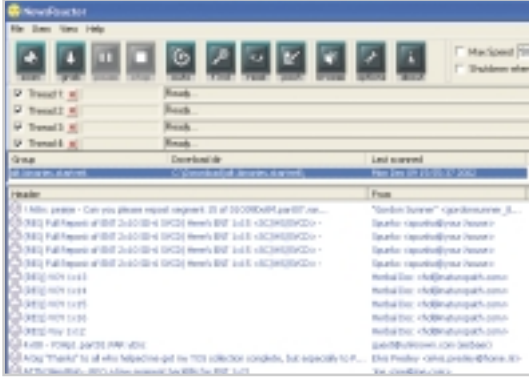
DOSYA AVCILARI İÇİN HİÇ BİR ŞEY YOK: Easynet'in haber grubu erişimi bütçeye uygun. Ama binary gruplara erişim vermiyor.

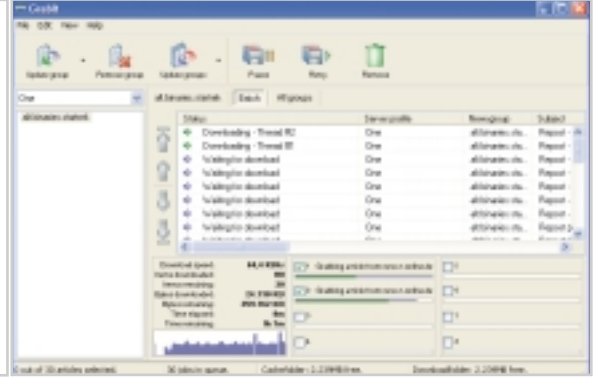
Kısıtlama yok: İnternet kullanıcıları için özel sunucular

Servis sağlayıcıların dışında, bir kullanımla kısıtlamasına sahip olmayan bir çok haber grubu sunucusu mevcuttur. Bu sunucuların bazıları reklamlar sayesinde sizin MP3 dosyalarına ve filmlere erişiminize izin verirler. Alternatif olarak bazı haber sunucuları aylık bir ücret tahsis ederler ve indirebileceğiniz veri miktarını aylık olarak sınırlarlar. Sonuçta tüm servis sağlayıcılar ilginin daha çok download heveslilerin bu hizmetlerle ilgili olduklarını bilmektedir.

Tüm gruplara erişimi olan haber sunucularını bulabileceğiniz bazı adresler: →

HABERLERDEN DAHA FAZLASI: Grab It ve Newsreactor Usenet'ten dosya eklerini de download edebiliyor. Grab It ücretsiz, ama Newsreactor kullanmak istiyorsanız para ödememiz gerekiyor.

- www.premium-news.com,
- <http://newsserver.surfino.com> veya
- <http://thenewsgroups.com>.

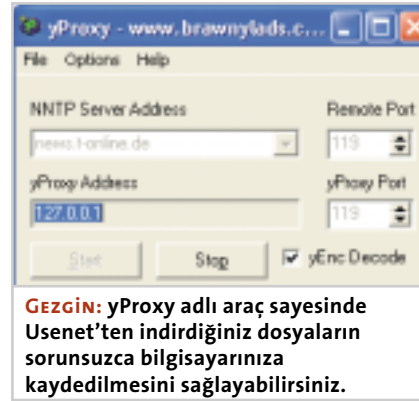
bu zengin kaynağa erişmeye karar verdiğinizde göre şimdi size tek gereken şey bir haber grubu okuyucusudur. Bu program Internet Explorer'ın web üzerinde yaptığı görüntüleme işlemini haber grupları içerisinde yapar.

Hızlı yükleyici: bir çok ekstralara sahip haber grubu okuyucuları

Windows için en tanınan okuyucular shareware olan Newsreactor (www.dansystems.com) ve ücretsiz olan Grab It'dir (www.shemes.org/grabit)

DİKKAT! Haber gruplarında eklenti olarak bulunan dosyalar kodlanmış olarak bulunurlar. Bu kodlama işleminin sebebi haber gruplarında standart veri taşıma yönteminin ASCII oluşudur. bu

protokolün kontrol karakterlerini ve sembollerini desteklemez fakat bu karakterler binary dosyalarda kullanılır ve bu nedenle olmaları gereklidir. Eğer bir dosyayı decode etmeden açmaya çalışırsanız sisteminiz dosyanın bozuk olduğunu bildirecektir. Bu sorunun çözümü yEnc'dir. Bu kodlama algoritması

GEZGİN: yProxy adlı araç sayesinde Usenet'ten indirdiğiniz dosyaların sorunsuzca bilgisayarınıza kaydedilmesini sağlayabilirsiniz.

dosyaları ASCII standardına uyacak şekilde paketler.

Bir çok haber grubu okuyucusu içerisinde yEnc entegre olarak gelir. (bu programların listesini www.geocities.com/zenwebpage/yEncFAQ.htm#windows adresinde bulabilirsiniz). YEnc algoritmasını desteklemeyen programları kullananlar yProxy (www.brawnylands.com/yproxy) kullanarak bu sorunu çözebilirler. Bu program okuyucu program ile sunucu arasında bir argeçit olarak görev yapıp veriler bilgisayarınıza indirilmeden gerekli kodlama işlemlerinin yapılmasını sağlıyor. Sadece okuyucu programına haber grubu olarak kendi bilgisayarınızın adresini vermek ya da "localhost" yazmak gibi bir değişiklik yapmanız gerekiyor ve program kendiliğinden tüm işlemi arkada yapıyor.

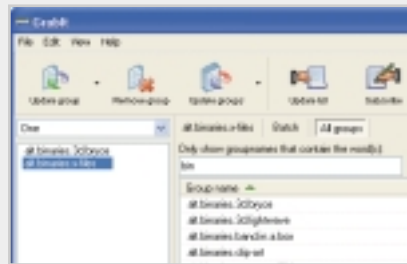

MİNİ ATÖLYE: GRAB IT

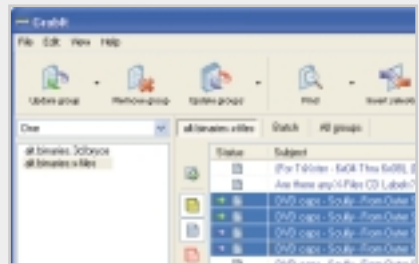
» Usenet'ten dosya indirmek

1 HIZLI BAŞLANGIÇ: Kurulumdan sonra haber grubu okuyucusuna temel bilgileri vermeniz gerekmektedir. İlk olarak grab it size haber grubu sunucusunun adresini soracaktır. news.anet.net.tr ve news.ttnet.net.tr Türkçe içeriğe sahip popüler haber gruplarıdır. İsterse- nizi sunucu olarak bu adresleri kullanabilirsiniz. Eğer girdiğiniz sunucu kullanıcı adı ve şifre istiyorsa bu bilgileri bir sonraki pencerede girebilirsiniz.

2 BİLGİ SALATASI İÇERİSİNDE DÜZEN: Haber grubu okuyucunuz, sunucuya bağlanır bağlanmaz sunucuda bulunan tüm grupların bir listesini getirecektir. Bu listeden ilgilendiğiniz grupları işaretleyebilirsiniz. "Only show groups that contain" kutusu içerisine ilgilendiğiniz konuyu yazarak ta o isimde grupların olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Bundan sonra "Update group" Full update" yapmanız gereklidir.

3 DOSYALARI İNDİRİN: Grupların içerikleri güncellendiği için ilgilendiğiniz bir başlığı seçip "grab" düğmesine basarak içeriği bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz. Yüklenen dosyaları haber grubu programınızın kurulum klasöründe bulabilirsiniz.

İndirdiğiniz dosyaları daha sonra mutlaka virüs taramasından geçirin, sonuçta haber gruplarında da kötü niyetli kullanıcılar olabilir.

IRC-Download sunucuları bulmak

IRC: Sohbet Odalarında Dosyalar

Muhabet genelde işin önemsiz kısmı: chat kullanıcılarının oluşturduğu dünya çapındaki ağda sadece kelimeler dolaşmıyor. Bazı odalarda sadece dosya alışverişi yapılıyor.

■ “Internet Relay Chat” ya da kısaca IRC asıl amaç olarak insanların sohbet etmelerine elektronik bir zemin hazırlamayı edinmiş. Bazı konuşma odalarında ise durum biraz değişik: sohbet etmek isteyenler otomatik olarak kapı dışarı ediliyorlar. Buradaki diziler, filmlerin oyunları ve yazılımlar tamamen kullanıcılar tarafından işletiliyorlar. Genel olarak IRC ağı için, aklınıza gelebilecek her şeyi bir yerlerden bulmanın mümkün olduğunu söyleyebiliriz.

Dikkat: IRC'deki sorunlar ve tehlikeler

Sizi IRC macerasının içerisine sürüklemeyen önce, sohbet ağında dosya takas etmenin bir çok güvenlik sorununa yol açabileceğini belirtmemiz gereklidir. IRC, yapısı gereği adalar şeklindedir. Örnek olarak DALnet (www.dal.net), IRCnet (www.ircnet.com), QuakeNet (www.quakenet.org), Undernet (www.undernet.org) ve EfNet (www.efnet.org).

www.mirc.co.uk/servers.html adresinde detaylı bir sunucu listesi bulabilirsiniz. Tek bir adada olan kullanıcılar bir diğerindeki kullanıcılarla konuşamazlar. Aynı şekilde bir sohbet odasıysanız bir diğer sohbet odasındaki insanlarla aynı anda yazışmanız mümkün değildir. Bağlanmadan önce sizin istediğiniz sohbet odasının hangi ağda olduğuna emin olmalısınız. Bundan sonra bu ağa bağ-

GENEL BAKIŞ: “/list” komutuyla bağlandığınız IRC sunucusu üzerindeki tüm odaları görebilirsiniz.

lanmak için bir sunucu adına ihtiyacınız var. Bunu temin etmek zor değildir, genelde istenen ağın web sitesinde hangi

sunuculardan bağlanabileceğiniz yer alır.

Download edilecek yer arayanlar için büyük bir sorun: IRC’de aradığınız dosyaları kategorize edebilecek bir sistem yoktur. İşin daha da zor olan kısmı hangi sohbet odalarında, kimlerden hangi dosyaları indirebileceğinizi de kendiniz bulmanız gerekiyor.

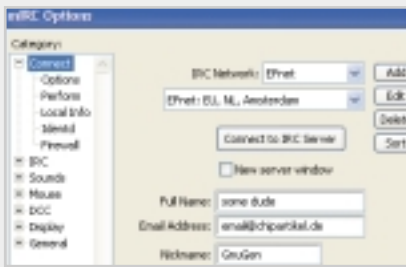
mIRC: En çok kullanılan sohbet programının ayarlarını yapmak

Temel ilkeleri öğrendikten sonra, bilgisayara bir IRC istemcisi kurmanız gerekecektir. En çok kullanılan sohbet programı mIRC’dir. Programı www.mirc.co.uk adresinden çekip kurduktan sonra “Options” penceresinden “Connect” e basarak, listeden seçtiğiniz bir IRC ağına bağlanabilirsiniz.

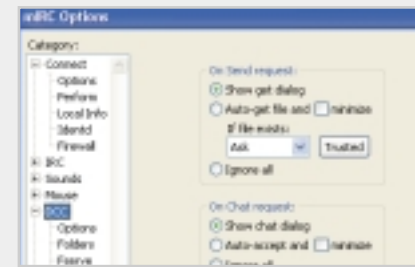
Türkiye’deki bir sunucuya bağlanırsanız eğer dosyalarını indireceğiniz kullanıcılar da yakın bir mesafede ise sohbet odasındaki diğer kullanıcıların söylediklerini daha çabuk olarak görebileceksiniz. Örn. Amerika’daki bir sunucuya bağlandıysanız odadakilerin yazdıkları önce Amerika’daki sunucuya gidiyor, daha sonra da size ulaşıyor demektir. Oyun severlerin yakından tanıdığı “lag” keli- →

MİNİ ATÖLYE: MIRC

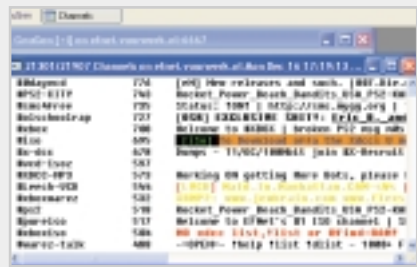
» Internet Relay Chat üzerinden dosya indirmek

1 HIZLI BAŞLANGIÇ: Bir IRC istemcisi olan MIRC ilk açılışta otomatik olarak ayar penceresini açıyor. Menüdeki “Connect” bölümünden hangi sohbet ağına bağlanmak istediğinizi seçebiliyorsunuz. “IRC Network” Bölümü ağı belirliyor. Menü’nün yanındaki oka tıkladığınızda açılan listeden seçiminizi yapabiliyorsunuz. Takma isminizi ve diğer detayları da girdikten sonra ikinci aşamaya geçmeye hazırsınız demektir.

2 DOSYALARI KAYDETMK: İkinci adımı diğer kullanıcılardan dosya indirebilmeniz için DCC ayarlarını yapmak olmalıdır. Burada güvenli olan yolu tercih etmenizi öneririz. “Show get dialog” düğmesini işaretlediğinizde karşı tarafın size bir dosya göndermesi halinde programın sizden onay istemesini sağlamış oluyorsunuz. Dosyaların indirileceği standart klasörü “Folders” sekmesi altında yapabilirsiniz.

3 ODALAR: Temel ayarlar yapıldığına göre nihayet IRC ağına bağlanabilirsiniz. MIRC’nin üst sol tarafındaki şimşek ikonuna tıklayın. İstemciniz sunucuya bağlanır bağlanmaz “/list” komutunu verip sunucuda bulunan kanalların listesini görebilirsiniz. “/join #odaa” komutuyla dilediğiniz bir sohbet odasına girebilirsiniz.

Şimdi diğer kullanıcılardan dosya indirmeye başlayabilirsiniz.

mesi de yazılanların karşı tarafa ulaşırken ne kadar gecikmeye uğradığı ile ilgilidir. Eğer dosya transferini direkt olarak karşı kullanıcıdan yapmıyor ve server üzerinden yapıyorsanız bu, bağlantı hızının düşmesi anlamına gelir.

İlk karşınıza çıkan penceredeki isim, takma ad ve e-mail adresi kutularını doldururken "alternative" kısmına da dilediğiniz bir takma adı yazmanızı tavsiye ederiz. Çok kullanıcı olduğundan sizin tercih ettiğiniz takma ad bir başkası tarafından kullanılıyor olabilir. Bu kutuyu doldurduysanız, böyle bir durumda yedek takma adınızla sohbet odalarına bağlanabilirsiniz.

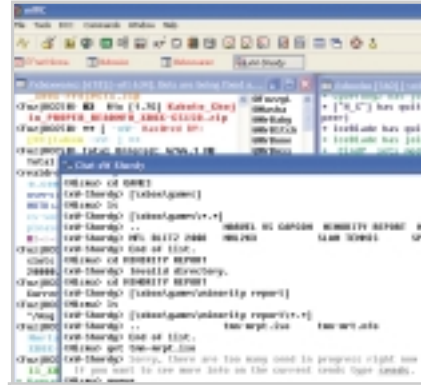
Daha sonra mIRC ayarlarında "Options" altında "Connect on startup" kutusuna işaret koyarak programı her açtığınızda otomatik olarak bir IRC sunucusuna bağlanmasını sağlayabilirsiniz. "Reconnect on disconnect" seçeneği ise sunucudan düştüğünüzde otomatik olarak tekrar bağlanmanızı sağlar.

Dosya takas edecekler için en önemli DCC (direct client to client protokol) iletişim kurallarının ayarlanmasıdır. Burada programınızın başka IRC kullanıcıları ile dosya transferi yapıp yapamayacağına izin vermeniz gerekiyor. En güvenli yöntem "show get dialog" kutusunun işaretlenmesidir. Bu özellik etkin olduğu zaman karşıdan bir dosya indirme talebi olduğunda size haber ve-

rilir. "auto get file" tam tersine, size gönderilen tüm dosyaların otomatik olarak kaydedilmesi görevini yapar. Bu da bazı durumlarda virüs ve truva atları almanıza yol açabilir.

Zarar verme heveslileri sohbet odalarında da bolca mevcut

IRC kanallarının en büyük sorunlarından biri de kendilerinin hacker olduklarını düşünen ve bilgisayara yeni başla-

BOT DESTEĞİ: DCC (Direct client to client) üzerinden başka kullanıcılardan dosya indirebilirsiniz.

mış "script kiddie"lerdir. Bunlar sağdan soldan buldukları programlarla sürekli olarak zarar verici programları yaymaya çalışırlar. IRC ağında bilgisayarınızın bu saldırılardan etkilenme olasılığı yüksektir. Program ayarlarını yaptıktan sonra bir IRC sunucusuna bağlanabilirsiniz.

Bağlandıktan sonra ilk olarak /list komutunu verirsiniz tüm sohbet odalarının bir listesini elde etmiş olursunuz. İsteddiğiniz bir sohbet odasına girmeniz için /join #odaadı yazmanız yeterlidir.

Girdiğiniz sohbet odasında eğer IRC istemcilerini aynı zamanda dosya sunucusu olarak ta çalıştıran kişiler varsa indirebileceğiniz dosyalar olacaktır. Bu sohbet odasında bulunanlardan biri tetikleyici (trigger) kelimelerden birini söylerse dosya sunucusu ona otomatik olarak bir bağlantı açıp istediği dosyayı gönderecektir. İstemciler belli aralıklarla kendi tetikleyici kelimelerinin neler olduğunu anons ederler. Genelde "abc" şeklinde olan bu kelimelerden birini yazdığınız zaman dosya sunucusu üzerinde istediğiniz şeyleri yapmanıza imkan veren bir pencere açılacaktır.

"send dosyaadı" komutuyla karşı tarafın size bir dosya göndermesini sağlayabilirsiniz. Karşı taraf o anda belirlediği kadar kişiye dosya gönderiyorsa sizi sıraya "queue" atacaktır. Sıranız geldiğinde otomatik olarak o dosya size gönderilecektir. Bir çok kanalda "bot" adı verilen ufak scriptler size güncel olan download imkanlarının bir listesini sunarlar. Bu botlarla "/msg botismi" komutu verdikten sonra yazacağınız kelimelerle sorular sorabilirsiniz ya da onlardan belli dosyaları indirmek istediğinizi söyleyebilirsiniz.

Stream'leri yakalamak ve kaydetmek

Web Üzerinden Video ve Müzik

Başkalarının gönderdiklerini neden arıyorsunuz? Web-radyolar her saat hit parçaları çalışıyorlar, TV kanalları yayınlarının hemen hemen aynısını internet üzerinde de yapıyorlar.

■ Üzerinde sayısız dosya bulmanın yanı sıra bir çok streaming içerikle de karşılaşacaksınız. Avantajı ortada: siz uzun bir süre boyuca bir şarkıyı aramak yerine

bir web radyosuna bağlanıp istediğiniz şarkıyı seçebilirsiniz. Bilgisayarını bir gece açık bırakabilecek olanlar sabah kalktıklarında uzun bir partiye CD de-

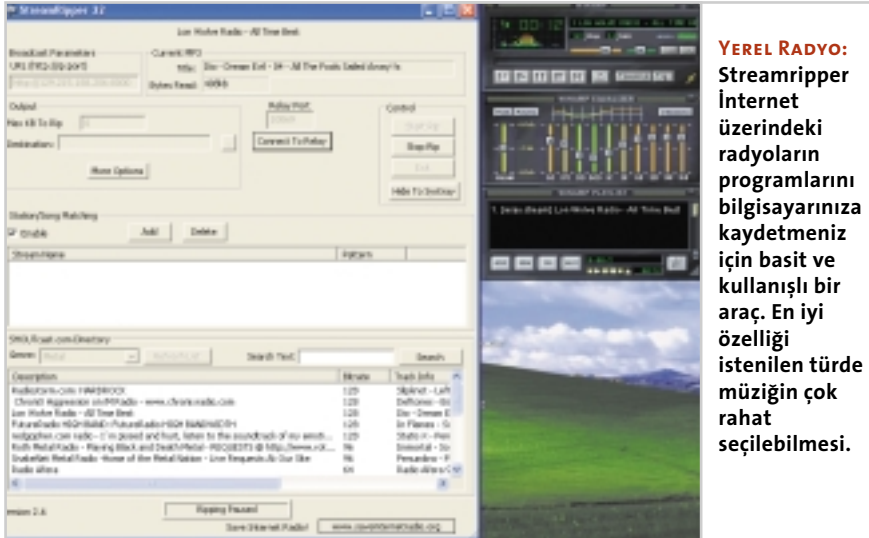
ğiştirmeden yetecek kadar müziği kaydetmiş olduklarını göreceklerdir.

İlk önce yapılması gereken kaos içerisinde bir parça doğru yolu bulmaya çalışmak olmalıdır. Sayısız radyo istasyonu müziklerini webe de taşıyarak. Rus tekno kanallarından Amerikan popuna kadar bir çok seçenek mevcuttur. www.shoutcast.com gibi web sayfalarında türlerine ve popülerliklerine göre bir çok radyo kanalı seçme imkanınız bulunmaktadır. Televizyon kanalları da yayınlarını internet üzerinden yapmaktalar. Ne yazık ki bu streamleri kaydetmeye izin vermemektedirler.

Kaydetme korumasını ortadan kaldıran ya da bir şekilde atlatan bir çok program bulunmaktadır. Örnek olarak Streamripper (www.streamripper.sourceforge.net) ile sorunsuz olarak yüksek kalitede MP3 radyo programlarını sabit →

HİRSİZ: ASF-Recorder ile video stream'leri yakalamak çocuk oyuncağı, – site sahibi bunu istemese bile-.

diskinize kaydedebilirsiniz. CHIP nasıl yapılacağını gösteriyor.

Güçlü: MP3 radyolarını Streamripper ile kaydetmek

Programın kurulumundan hemen sonra genel konsepti anlayacaksınız. Streamripper www.shoutcast.com adresindeki radyo veri bankasına bağlanıyor ve istenen müzik türlerine göre ve o anki streamin bitrate değerlerine göre erişilebilir olan tüm radyo istasyonlarını listeliyor. Bazen bir sunucunun üzerine kliklediğinizde bir hata mesajı alabilirsiniz. Sebep: bir çok İnternet Radyosu "User agent" değerini denetliyor. Siz bir radyo kanalına istek yaptığınızda bu bilgi otomatik olarak gönderilir. Streamripper normal olarak kurulduğunda bu değeri kendi ismi olacak şekilde ayarlıyor. Bazı sunucular içeriklerinin kaydedilmesini istemedikleri için Streamripper ismini gördüklerinde o bağlantıyı blokluyorlar. "User agent" değerini programın ana ekranında "More options" düğmesine bastıktan sonra değiştirebilirsiniz. Winamp'ı başlatıp Streamripper'de "Connect to relay" düğmesine kliklerseniz kaydedilmekte olan müziği Winamp'ınızdan dinleme imkanına sahip olursunuz.

ASF-Recorder : Korumalı Media Stream'leri kaydetmek

İnternet üzerindeki bir çok video stream'lar Windows Media Player'ı kullanarak çalınıyor. Bu dosya biçimi ne yazık ki kaydedilmeye karşı çok dirençli değil. Bunun ispatı olarak ASF-Recorder (<http://asfrecorder.chat.ru>) ve WM-Re-

corder gibi programları gösterebiliriz.

ASF-Recorder sadece Windows Media Player 6.4 sürümüne kadar çalışıyor ama bir çok İnternet kullanıcısında programın daha güncel bir sürümü bulunuyor olabilir.

İPUCU: Media Player'ın eski sürümü Windows XP altında da bulunuyor. Saklanmış olduğundan farketmemiş olmanız mümkün. "Başlat" ve "Çalıştır" altından "mplayer2.exe" komutunu çalıştırırsanız bu programa ulaşacaksınız.

WM-Recorder'ın altında "Settings\Register ASX file types" seçeneği mevcut. Bu seçeneği işaretlediğinizde programınız streaming media dosya tipleri için standart program olacaktır.

Kayıt programına direkt olarak URL vermeniz mümkündür. "File\Open URL" altında Windows Media Stream'in yer aldığı web sitesinin adresini verebilirsiniz. Bu adresi kolaylıkla bulabilirsiniz: tarayıcınızda bir görüntü dosyası oynamaya başladığında pause düğmesine basın, film penceresine sağ fare tu-

şuyla tıklayın. Açılan kontekst menüsünde "Properties" seçeneğine tıklayın. "Presentation" altında filmin tam olarak kayıtlı olduğu yeri görebilirsiniz.

ASF-Recorder programındaki göz resmine sahip olan düğmeye tıkladığınızda açılan yeni pencerede kaydın kalitesini görebileceğiniz bir ekran çıkıyor. Ne yazık ki bu güzel program artık geliştirilmemekte. Versiyon 1.1 iyi çalışıyor ama ne yazık ki yeni Windows Media biçimli dosyalar desteklenmiyor.

Yeni Windows Media Stream'ler için WM-Recorder

Bu nedenle Microsoft Codec'in 8. versiyonuyla kodlanmış Video Stream'leri kaydetmek için WM-Recorder'ı (www.netfor2.com) kullanmalısınız. Zip dosyasını açıp WM-Recorder'ı çalıştırdıktan sonra Browse-Mode ve URL-Mode arasında bir seçim yapmanız gerekecek.

Bu programda ilginç olan "Browse" özelliğidir. Program kendiliğinden yerel bir Proxy sunucusu görevini üstleniyor ve Windows Media Player'ı dosyaları, WM-Recorder üzerinden çekmeye zorluyor. Bu ufak ve otomatik ayar sayesinde program rahatça tüm stream'leri yakalayıp kaydedebiliyor.

Eğer "Browse" düğmesine basarsanız program İnternet Explorer ve mplayer2.exe'nin nereye kaydedilmiş olduğunu soruyor. Tarayıcının çalıştırılabilir dosyası "Program Files\İnternet Explorer" altında yer alıyor. Mplayer2.exe ise "Program Files\Windows Media Player" klasörünün altında bulunuyor. Bu ayarı yaptıktan sonra gelecek pencerede "Click Here to Setup Your Windows Media Player for Recording"i seçin. Bu işlemten sonra Windows Media Player, dosyaları WM-Player'ın çalıştığı yerel proxy üzerinden indirecektir.

ÖNEMLİ: Media Player'ı ilk başta çalıştırıp dosyayı arabelleğe almasını sağlayın. Durdurun. WM-Recorder'ın "Record" tuşuna basın. Kayıt bittikten sonra "Play" düğmesine basmanız gerekiyor, sonraki menüden dosyayı seçip "Convert" düğmesine basın. Bu işlemi yaptıktan sonra dosyayı WM-Record'un standart bir klasörü olan MRECORD altında bulacaksınız. URL kipi ASF-Recorder'a benzer bir prensibe sahip: Adresi yazın ve WM-Recorder'ın görüntüleri sabit diske kaydetmesini bekleyin. ■

MS / Ertunga Arsal, ertunga@chip.com.tr

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Gökhan Sungurtekin. sgokhun@chip.com.tr (sorumlu)

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Redaktör Sevdâ Kılıç, sevda@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Ozan Ali Dönmez, Garo Antikacıoğlu
Ertunga Arsal, Cihan Baykal, (MF) Manfred Filhor,
(FK) Fabian Keudell, (GT) Gunnar Troitsch,
(MS) Markus Schmidt, (DW) Daniel Wolff,
(CF) Christian Fried, (HL) Holger Landau,

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı Dilek Kircan

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Ayten Akgüre, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş. Gökhan Sungurtekin
A.Ş. Adına Sahibi

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Reklam Müdürü Nurhan Bağcı Eyiip, bnurhan@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayırımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: (212) 283 84 38

Dağıtım BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş.:

Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok.
Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr
Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► **LEVEL**
Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► **IT BUSINESS WEEKLY**
IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS
WEEKLY

► **HERKES İÇİN BİLGİSAYAR**
Yeni başlayanlar için bilgisayar ve internet
rehberi

Bilgisayar

► **www.internetimiz.com**
Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

Internetimiz
com

REKLAM İNDEKSİ

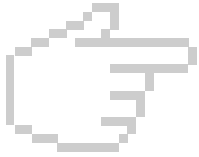
ABT	13	MICROSOFT OEM	41
ARENA	55	MITSUMI	9
BİLİŞİM EĞİTİM	133-135-137	MSI	47-49
BİLKOM	105-107-109	MYNET	161
CASPER	53-81	NETSOFT	143-165
COMPEX	163	NOKIA	19-21
CREATIVE	59	OKİDA	73
ÇÖZÜM	88-89	PENTA	67
DELTA MOBİLYA	157	PHILIPS	7
EBT	153	SAMSUNG	43-111-AK
EKSA	75	SEAGATE	15
EKSEN	102-103	SONY-ERICSSON	17
ELEMENT	35	TELLİOĞLU	95
EMEK	99	TOSHIBA	141
EMN	129	TRANSDATA	83
EPDATA	127	TUNÇMATİK	69
EPSON	23	TURANLI	139
ESCORT	31-33	TURKCELL	25
ESETAŞ	149	HP	AKİ
FOKUS	125	VEKTRON	115
GÖK BİLİŞİM	97	XEROX	29
HIZLI SİSTEM	10-11-57	MARKET	177-178-179-
İBM	144-145-146-147		180-181-182-183-184-185-186-
INTEL	ÖKİ		187-188-189-190-191-192
KAMEL	155		
KOYUNCU	39-77		
MASCOM	101		
MEGAVİZYON	45-113-151		

DÜNYADA CHIP

► **CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:**

Almanya	Çek. Cum.	Çin
Endonezya	Macaristan	Malezya
Hindistan	Slovakya Cumhuriyeti	Polonya
İtalya	Ukrayna	Yunanistan
Romanya	Rusya	
Singapur		
Tayland		

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

CHIP'TE GELECEK AY

MAYIS 2003

Yazılım

En İyi Benchmark'lar

Sadece profesyoneller PC'lerini benchmark yazılımlarıyla test etmezler. Yeni başlayanlar da uygun yazılımlarla donanım hatalarının ve kilitlenmelerin nedenini öğrenebilirler. CHIP, hangi programlarla ince ayar yapabileceğinizi açıklıyor.

Donanım

Hesaplı TFT Ekranlar

TFT'ler giderek ucuzlayan fiyatları ve gelişen özellikleriyle kaba CRT monitörlerin pabucunu dama atıyor. Ancak mutlaka 17 inçlik bir TFT mi gerekli, yoksa hesaplı bir 15 inç TFT yeterli mi? CHIP, her iki sınıfı test ediyor...

Pratik

DVD Kopyalama

Pahalı DVD hazinelerinizin yedeğini almaya ne dersiniz? Yasal olarak buna hakkınız var. CHIP, uygun araçlarla, gerekli teknik bilgileri de vererek bunu nasıl yapabileceğinizi gösteriyor.

DİĞERLERİ

- **Resim Formatları**
Her resim ve amaç için uygun format seçimi
- **İnternet Tuzakları**
Web'deki tehlikeli yazılımlar ve hizmetler
- **En İyi Plug-In'ler**
Word, Excel ve browser için en iyi eklentiler

WINDOWS & .NET MAGAZINE nisan 2003

- **Maksimum Sunucu ve Ağ performansı:** Yeni performans yönetim programlarının yeni seçeneklerini öğrenin
- **IIS Püf Noktaları:** Web sunucunuzu en iyi performans için yapılandırın
- **Yatırım Rehberi:** Orta ölçekli sunucular: Firmanızın ağır işlerini yüklenen sunucu çözümleri
- **Dijital Ev:** Evinizdeki bilgisayar ve tüketici elektroniği ürünlerini birbirleri ile konuşturun
- **Exchange 2000 Mesaj İzleme Merkezi:** Mesaj izleme merkezini kullanarak kaybolan veya hatalı giden mesajları tespit edin